СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ
ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ

110° на схід від Ґрінвіча
115°
120°
125°
130°
АВСТРАЛІЯ. АДМІНІСТРАТИВНА КАРТА
Масштаб 1:15 000 000
в 1 сантиметрі 150 кілометрів
150 0 150 300 450 600 750 км
риф Ашфор
остр. Картьє
ТІМОРСЬКЕ МОРЕ
остр. Мелвіл
остр. Батерст
затока Жозеф-Бонапарт
архіпелаг Бонапарт
Віндгем
Вікторія
мис Левек
рифи Роулі
Брум
Порт Гедленд
ПІВН
ТЕРИ
оз. Маккай
мис Північно-Західний
ЗАХІДНЯ
АВСТРАЛІЯ
оз. Дісаппойнтмент
Ашбертон
оз. Мак-Лавд
Карнарвон
Гаскойн
остр. Дерк-Гартог
Мерчісон
Мікатарра
оз. Карнегі
ПІВД
АВ
оз. Остін
Леонора
Джералдтон
оз. Барлі
оз. Мур
Калгурлі
Гейг
оз. Каван
ПЕРТ
Банбері
Есперанс
мис Натураліста
Албані
Велика Австралійська
ІНДІЙСЬКИЙ
ОКЕАН
Населені пункти
понад 1 000 000 мешканців
від 500 000 до 1 000 000 мешканців
від 100 000 до 500 000 мешканців
менше 100 000 мешканців
КАНБЕРРА Столиця Австралії
ПЕРТ Центри штатів
Шляхи сполучення
Головні залізниці
Головні автомобільні шляхи
Морські порти
Межі штатів
Коралові рифи
Озера
Річки, що пересихають
Піски
Примітка. На карті цифрою 1 позначено Австралійську Столичну Територію
100°
105°
110°
115°
120°
125°
130°

АРАФУРСЬКЕ МОРЕ
затока
Карпентарія
КОРАЛОВЕ
МОРЕ
Великий Бар'єрний риф
КВІНСЛЕНД
НОВИЙ ПІВДЕННИЙ
ВЕЛС
ВІКТОРІЯ
ТАСМАНІЯ
ТАСМАНСЬКЕ
МОРЕ
ТИХИЙ ОКЕАН
Бассова протока
затока
Аліс Спрінгс
Маунт Айза
Кернс
Таунсвіл
Маккай
Рокгемптон
Бандаберг
Марібороу
Брізбан
Тувумба
Іпсвіч
Графтон
Тамворт
Ньюкастель
Сідней
Воллонгонг
Канберра
Мельборн
Аделаїда
Порт Августа
Брокен Гіл
Вінтон
Баркалдайн
Чарлвіл
Хюгенден
Карамба
Шеппертон
Балларат
Джілонг
Лонсестон
Гобарт
остр. Тасманія
оз. Торренс
оз. Гердонер
оз. Фром
оз. Ейр
мис Грей
мис Мелвіл
мис Південно-Східний
остр. Грут-Айленд
остр. Кенгуру
остр. Флiндерс
острови Веллслі
Мюррей
Дарлінг
Лаклан
Міtчелл
Вайпа
140°
145°
150°
155°
135°
160°
165°

EX
LIBRIS
ПЕТРО
КРАВЧЕНКО

СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ
ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ

Шановному п-ві Г. Кравченку
з найкращими побажаннями і
вдячністю, в день презентації
книги
„Союз Українок Австралії"

Голова К. У.
Х. Сивенька Бейлі

27 січня 2002 р.

Книга публікується завдяки щедрій підтримці головних спонсорів: Редколеґії "Наше Слово" 1986-92 (Сідней), Редколеґії "Наше Слово" 1992-98 (Мельборн).

This book is published with the generous assistance of its Major Sponsors Publishing Board of "Our Word" 1986-92 (Sydney), Publishing Board of "Our Word" 1992-98 (Melbourne).

Спонсором видання Союзу Українок Австралії є Національна Фундація Союзу Українських Організацій Австралії, В. і Н.Фурук - Експресс Фотос, Ю. і Л.Гіммельрайх.

The sponsor of Ukrainian Women's Association of Australia is the National Foundation of Australia Federation of Ukrainian Organizations, V. & N.Furyk - "Express Photos", G. & H.Himmelreich.

Виданню книги фінансово сприяли: Українська Кредитова Спілка "Дністер" в Мельборні, Стейтова Управа Союзу Українок Вікторії, відділ ім. Лесі Українки в Саншайні, відділ ім. Лесі Українки в Джілонґу, відділ ім. Лесі Українки в Нобл Парку, відділ ім. О.Мак в Ст. Албансі, відділ ім. Алли Горської в Ардірі.

The publication of this book was supported by grants from: Ukrainian Credit Union Ltd. "Dnister" Melbourne, Ukrainian Women's Association in Victoria - State Executive and branches: Sunshine, Geelong, Noble Park, St Albans and Ardeer.

СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ

СОЮЗ УКРАЇНОК ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ
МЕЛЬБОРН - СІДНЕЙ 2001

Видавець: Союз Українок Австралії ім. княгині Ольги.

Емблема СУА - ґрафіка Ірини Мадей.

Св. кн. Ольга - В.Васнеців, церква св. Володимира м. Київ.

ISBN 0957977700

Надруковано та оправлено в Австралії.

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION IN AUSTRALIA

MELBOURNE - SYDNEY 2001

Published by: Ukrainian Women's Assoc. in Australia.

Emblem UWA - graphic by Irena Madey.

Queen Olha - by W.Vasnetsiv, church of st. Volodymyr, Kyiv.

ISBN 0957977700

Printed and bound in Australia.

Це видання виходить з нагоди 50-ліття поселення українців в Австралії та присвячується жінкам-засновницям і членам Союзу Українок Австралії.

This Jubilee Publication (The History of Ukrainian Women's Association in Australia) is dedicated to all the founding, serving members of the association.

Свята княгиня Ольга покровителька Союзу Українок Австралії.

ПЕРЕДМОВА

17 вересня 1999 скінчилося 50 років від часу заснування в Австралії першої української жіночої організації, Союзу Українок Австралії (первісна назва: "Об'єднання Українських Жінок") - організації, яка є речником українського свідомого жіноцтва в Австралії. СУА зі своєю мережею відділів і членів працював на користь української громадськости та на добро української справи взагалі. Вклад праці протягом 50 років є, ми хочемо вірити, очевидним всім в нашому суспільстві - жіноцтво постійно було в центрі виховної і опікунської діяльности в українському суспільстві. Як частина відзначення золотого ювілею організації рішено завершити довголітній задум - видати книжку матеріялів з історії діяльности СУА до сьогодні. Це є друга книжка бо, властиво, в 1955 році Крайова Управа видала скромну англомовну книжечку з нарисом українського жіночого руху та свою історію за перші п'ять років поселення в Австралії.

Задум видати другу повнішу книжку неновий. Із протоколів з'їздів СУА встановлено, що задум видання такої книжки виникнув у пані Л.Гаєвської-Денес, десь в середині 1960-их років, коли вона працювала в складі редколеґії упорядкування книжки "Українці в Австралії" (перший том, 1965). Бачучи скільки інформації було зібрано в той час для цієї книги й отримавши завваги, що статті про СУА в ній не згадують усіх активних членів, пані Гаєвська-Денес пропонує: "...щоб це направити, треба видати пропам'ятну книгу Союзу Українок".[1]

Л.Гаєвська, маючи тоді на увазі 20-ліття існування і діяльности СУА, представила свій задум на 8-му Крайовому З'їзді СУА, 1967-го року, в Мельборні, в рамках пляну праці новообраній управі на наступну каденцію, 1967-70. Читаємо в протоколі згаданого з'їзду, в точці 4 пляну праці: "...підготувати видання фотоальбома життя і діяльности СУА".[2]

На початку каденції Крайової Управи, яка була обрана в квітні 1998 стало очевидним, що ні одне, з бажаних видань не було упорядковане. На це було чимало об'єктивних причин, найголовніша з них це інша діяльність, яка завжди брала верх. Скільки праці було вкладено та які матеріяли були зібрані й опрацьовані за попередні каденції, було тяжко сказати, з огляду на брак належних архівів про попередні роки. Відомо було, що ніяких рукописів до викінчення, або частинно опрацьованих матеріялів не передавалось, та ще з бігом обставин, певний матеріал, зібраний в 1960-их і 1970-их роках Л.Гаєвською-Денес, на жаль, пропав. Усе треба було починати наново, тим більше, що період діяльности СУА до описання подвоївся і організація стояла вже напередодні свого 50-ліття.

Видання згаданої книжки тепер стало більш актуальною справою, тому що після п'ятдесяти років стала потреба окреслити обсяг проробленої праці, зважити і зрозуміти значення її, відмітити головніші

[1] Протокол 8-го З'їзду Крайової Управи СУА, 25-26/3/1967, Мельборн, ст.5.
[2] Протокол 8-го З'їзду Крайової Управи СУА, 25-26/3/1967, Мельборн, ст.8.

течії діяльности, віддати належне заслуженим членам, потішитися осягнутою корисною роботою, повчитися з помилок, і підбити висновки та постаратись скласти дороговкази на майбутнє в обставинах нової політичної ери, в новому тисячолітті - з одного покоління в друге.

Було б ідеально, якщо б можна було втілити всі бажані роздуми в пропоновану книжку, але зрозуміло, що описати всю діяльність СУА разом з усіми учасниками не можливо. Тому ціль пропонованої читачеві книжки є створити певний образ пережитого і пройденого шляху української жіночої організації на цьому континенті. Збереження цього матеріялу в доступній формі, надіємося, стане в пригоді майбутнім поколінням українських вчених і різним науковцям.

Деякі відділи СУА вже видали своїми силами певні матеріяли про свою діяльність, наприклад, відділ ім. Л.Українки в Ньюкастлі в 1997-му році видав пропам'ятну книжку з нагоди свого 10-ліття; стейтовий відділ СУПА в 1999 році видав збірку творчости українських жінок Південної Австралії. Похвала і признання цим відділам за ініціятиву та пророблене діло, однак багато більше залишилось ще зробити.

Чимало різних описів про діяльність відділів СУА є поміщені в різних т.зв. цільових збірниках, наприклад: "Українці в Австралії" том I (1966), том II (1998); "Альманах українського життя в Австралії" (1994); нотатки різного рівня, характеру й обсягу в серії альманаха "Новий Обрій" (ред. Д.Чуб). На жаль, вони не тільки не насвітлюють повної діяльности, а також недостатньо використовують джерельні матеріяли.

В опрацюванні опису про Крайову Управу СУА для цієї книги основним завданням було подати вірнішу й обширнішу інформацію на підставі наявних джерельних матеріялів. В наслідок такого підходу вдалося перевірити дещо вже написане в згаданих збірниках і пересвідчитись про дійсність деякої друкованої інформації. В цьому описі подаємо джерело інформацій з метою показати читачеві сліди черпаних думок і, одночасно, представити майбутнім професійним історикам базу даних. Першенство надавалося першоджерельним матеріялам. Але, як вже згадувалося вище, багато цінного матеріялу (документів, знімок і т.п.) вже втрачено раніше. З цього приводу автор статті про Крайову Управу була примушена також покладатися, до значної міри, на другорядні джерела та описи, які часто зосереджуються над участю певної особи. Там де натрапляли на розбіжні твердження і погляди, по можливості факти перевірялися більш надійними іншими джерелами, цей процес не був простим, ані швидким. Підхід до складання нарису про Крайову Управу мав намір відзеркалити діяльність не самої Крайової Управи, а загальної мережі СУА як одиниці, по можливості в рамках українського поселення Австралії на тлі австралійського суспільства. Наскільки це вдалося зробити оцінить сам читач.

При цьому, висловлюю заслужену подяку кільком особам, які допомогли відшукати і провірити архівні матеріяли, перевіряли рукопис, і ділилися своїми цінними порадами щодо змісту, мови і самої структури статті. Особливу

подяку виношу пані Олені Борис за перегляд протоколів СУА, д-р Ігореві Гордієві за його поважний всебічний вклад, д-р А.Шимків за різні мовні завваги та д-р В.Мотиці за його різноманітну аналізу та комп'ютерний набір рукопису. Вірю, що кінцево поданий нарис про Крайову Управу додає ще неописані до того часу сторінки з діяльности цілої мережі СУА.

Вважається за потрібне, щоб в цьому виданні був поміщений також англомовний нарис про історію діяльности СУА. Після лише своїх перших п'яти років побуту в Австралії, провід СУА подбав, щоб поінформувати англомовне населення Австралії про жіночий рух, СУА і поселення українців в Австралії. В цьому напрямку СУА, під проводом І.Пеленської, видав в 1954 році в Сіднеї скромну англомовну книжечку під назвою Ukrainian Women's Association in Australia. Вже минуло п'ятдесят років розвинутої різноманітної діяльности СУА і на сьогоднішній час і на майбутнє, є доцільно запізнати англомовного читача про ціль і хід діяльности жіночої організації. З цією метою поміщено в цій книзі ґрунтовний англомовний нарис союзянки і науковця д-р Соні Мицак. Нарис д-р С.Мицак не є перекладом україномовного нарису про Крайову Управу, а ширшим загальним нарисом, спрямованим головно англомовному читачеві. Висловлюємо признання д-р Соні Мицак, членові другого покоління, за її поважну працю.

Праця редакційної колеґії (голова С.Добрянська-Радивил) зосереджувалася над збиранням і оформленням матеріялів про окремі відділи, як рівно ж і на стейтовому рівні. Кожний відділ описав історію своєї діяльности на підставі власних даних і можливостей. З цього приводу описи відзеркалюють точки бачення управ і членів даного відділу. Редколеґія надіється, що кожний відділ постарався в своїх описах охопити принаймні головніші події своєї діяльности. Ці описи були переслані редакційній колеґії, яка провела мовну й стилістичну редакцію. Старання було виправити всі друкарські помилки, але можливо, деякі все ж таки вкралися. Вибір знімків був обмежений. Поміщені ті, які можна було віднайти. На жаль, дані про відображених осіб і подій не є повні. Крайова Управа висловлює подяку редколґії та її помічникам за пороблену ними працю.

Усвідомлюємо, що пропонована книжка не охоплює всі подробиці різноманітної діяльности, але сподіваємося, що вона зацікавить читача не тільки своїм змістом, а також стане поштовхом союзянкам, їхнім родинам та іншим людям зберегти власні матеріяли для поповнення й удосконалення в майбутньому історію організації та її членів.

Висловлюємо щиру подяку всім тим, хто був причетний до складання, опрацювання і випуску цієї книжки.

Нагадуються слова науковця Марти Богачевської-Хом'як, автора славетної праці "Білим по білому" про український жіночий рух: "...історія має бути в ідеалі: картиною того, що було, а не тільки того, про що хтось встиг, чи зміг, чи хотів, чи мусив написати." (ст. 30).

Евдокія Островська,
голова СУА.

THE HISTORY AND SIGNIFICANCE OF THE UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF AUSTRALIA

The turn of the century brings with it a special anniversary for Australians of Ukrainian descent. Australians who were once Ukrainian immigrants and their Australian-born offspring are celebrating a golden jubilee: the 50th anniversary of Ukrainian settlement in Australia. Fifty years ago, for the very first time, a wave of Ukrainians arrived on this country's shores. Today individuals, families and the entire Ukrainian-Australian community are commemorating this chapter in Australia's and Ukraine's history. All over the country, Ukrainian-Australian organisations have been marking the event with due ceremony. The Ukrainian Women's Association of Australia is one such organisation. Nation-wide and with origins reaching back to the earliest period of settlement, this association has a fascinating history. This account will chronicle that history.

First, the socio-historical background will be described. Post-war Australia, Australian society, and the immigration program will be summarised, in order to paint a picture of the conditions in which the association was formed and developed. Second, a chronology of the actual formation and development of the association will be outlined. Details of National Meetings, National Committees, ratified decisions and activities will be provided. Third, the significance of the Ukrainian Women's Association of Australia will be explored. The aims and charter of the association will be described. Then the relationship of the association to the Australian mainstream, the Ukrainian-Australian community, the international diaspora and Ukraine itself will be examined. Finally the association will be contextualised in terms of the larger milieu of the international and Ukrainian women's movements.

* * *

Part 1: Socio-historical Background

In 1947 the first of 170,700 'Displaced Persons' arrived on Australia's shores. They were from war-torn Europe and destitute, having been victims of both Soviet and Nazi occupation and persecution. They had been prisoners of war, soldiers, homeless civilians, enforced labourers, political dissidents, or those who had been deported, evacuated or otherwise forced to escape. They were hungry, homeless, penniless, but they were glad to be alive; and they had landed in a country that was on the other side of the world, not only in literal terms but in terms of the distance they would now have to travel in their minds.

They had arrived under the auspices of the Displaced Persons Scheme - an immigration policy that brought 170,700 Central and Eastern European refugees into Australia during a seven year period from 1947 to 1954. The refugees came from twenty different countries. Most came from Poland (63,394) Yugoslavia (23,543), Latvia (19,421), Ukraine (14,464), Hungary (11,919), Lithuania (9,906), Czechoslovakia (9,142), Estonia (5,329), Russia (3,256), Germany (1,975) and Romania (1,639). A significant number (451) were stateless, and smaller numbers came from Albania (235), Austria (324), Bulgaria (718), and Italy (172). Very few (116

in all) came from Denmark, France, Greece, Norway, and Sweden[1]. The number of women recorded in the census of 1954 who gave Ukraine as their place of birth was 6,029 or approximately 41.6% of the total number of people in that category[2].

The driving force behind the Displaced Persons Scheme and the actual architect of its implementation had been Arthur Calwell, who in 1945 had become Australia's first Minister for Immigration. The Scheme itself had been a United Nations initiative which Calwell moulded to suit Australia's specific needs.

By the close of the war, Europe was in a state of chaos and collapse. Millions of refugees were homeless and living in refugee camps. The United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA) had undertaken to repatriate or resettle as many as possible, but by 1947 nearly 650,000 refugees (almost all of them Eastern Europeans) remained. This so-called 'last million' were people who could not be repatriated but who the Western nations still felt an obligation to help. To deal with this problem, the International Refugee Organisation (IRO) was established as a temporary specialised agency of the United Nations, and it undertook the responsibility of resettling the last remaining refugees.

Meanwhile, Australia was in need of immigrants. There was a growing sense that Australia was desperately under-populated, and now, with the national psyche affected by the experience of war, this was seen to be a matter of national security and defence. The war had left Australians feeling very vulnerable[3], and the cause of Australia's vulnerability was seen to be its low population. Put simply, Australia had a vast coastline, a large territory, and fewer than 7 million people in it. Australians were a small population spread out in a big country, and they were concerned about how to defend their shores. The defence strategy was to be an immediate and substantial increase in population, an increase that could only be achieved through immigration.

In addition to this there was to be a rapid industrial development and expansion of the economy. For this, too, people (that is, immigrants) were needed. At the end of the war Australia had found itself suffering from an acute shortage of labour; skilled trades were lacking workers, the mining and manufacturing industries were not producing to capacity, and service industries were under-staffed. To make matters worse, according to the demographic figures the government had before it, the expectation was that without immigration, the young adult working population would further decline[4]. This would have created even

[1] These figures come from Department of Immigration unpublished statistics quoted in E.Kunz, Displaced Persons: Calwell's New Australians. (Canberra, 1988), 43. Kunz further states that the Jewish people numbered well under 3 %, 'the reason being that Jews on the whole avoided the Mass Scheme... relying instead on assistance given by Jewish organisations such as HIAS and JOINT to provide for their passage' (45).

[2] The Australian Encyclopedia (Sydney, Angus and Robertson, 1958) vol.VII, p.192.

[3] Traditional fears of being attacked by neighbouring Asian countries had crystallised with the threat of Japanese invasion (in 1942-3), and there was anxiety that traditional allies (and especially Britain) would no longer be able to fully protect Australia.

[4] W.D Borrie gives the figure. Young adults between the ages of 20 and 34 would decline between 1947 and 1961 by about 132,000 (Borrie, W.D. The European Peopling of Australasia. A Demographic History 1788-1988. Canberra: Demography Program, Research School of Social Sciences, ANU, 1994, 226).

greater and long-term shortages. The wartime stimulus to Australian industry had meant there was scope for development. However, a greater population - and hence immigration - was needed to develop resources, stimulate national development and economic growth.

Aware of the desperate situation in Europe, Calwell crafted an agreement with the IRO that saw Australia accept close to 180,000 of the refugees. He capitalised upon the European situation - and the fact that here lay a potential goldmine in terms of young, able-bodied immigrants from whom Australia could choose, more or less, on its own terms. Thus the Scheme was an opportune coincidence of Australia's need for immigrants and an international need for the resettlement of war refugees.

Australian authorities maintained tight control over who came to Australia. The selection of refugees as potential immigrants was, at the least, utilitarian; at the most, ruthless. Put bluntly, Australian officials only chose those in excellent health who were considered to be able to carry out manual, unskilled or semi-skilled labour, which Australia lacked. Young immigrants were chosen. Stringent health tests ruled out those with chronic medical conditions or disability. Those who were unmarried were favoured[5]. And males outnumbered females[6]. Although the refugees were to be used for unskilled and manual labour, those of the 'highest quality', that is, those who were educated or considered to be intellectuals, were selected. In short, Australian authorities hand-picked immigrants based on nationality, age, health, marital status, education and occupation.

Life in Australia for these immigrants, especially in the early years, was to be tough. The condition of their coming to Australia had been a very specific two-year work contract (a condition never again imposed upon any immigrant group). It meant that an individual could be sent to any area to work in any industry irrespective of their background, education or experience. Qualifications were completely ignored. Students, doctors, lawyers, engineers, dentists, architects, tradesmen, university professors, priests, in short - educated and professional people - were sent across Australia to work as manual, unskilled or semi-skilled labourers. They cut sugar cane, built railways, cleared land, mined iron and steel, forged the Snowy Mountains Hydro-Electric Scheme, staffed hospitals and were the backbone of essential industries across the country. The compulsory nature of the work-contract meant that the 'Displaced Persons' (now called 'new Australians') were sent to jobs and locations which Australian workers did not want. They often got the dirtiest, hardest jobs in the most remote areas.

[5] Eventually as the Scheme progressed these rules were loosened and family groups were permitted. However, dependent relatives were only allowed in proportion to the number of working members in the family.

[6] This would significantly impact upon relations within the immigrant communities and would later cause great loneliness for the men unable to find a wife. Kunz provides the following overall figures: 100,022 males and 70,678 females. In the marriageable age-group of 20-44 years the discrepancy between men and women was at its worst: 69,166 men and 42,227 women (Table 4.4 46-47). James Jupp noted the personal cost of such an inequality, writing: "No evaluation of the scheme, no assessment of the individuals caught up in it, and no appreciation of the shock caused by the 'aloof but superficially friendly' reception which the refugees received can be attempted without keeping these sex ratios in mind" (Arrivals and Departures quoted in Kunz, 236).

More often than not the work-contract meant long-term separation from family and friends, and extreme culture shock. This heightened levels of anxiety and depression, which for some were already acute. These problems were heightened by the fact that many of the immigrants began their lives in Australia without being able to adequately speak English. Many had arrived without any knowledge of the English language, and the lessons they received while living in the camps did not prepare them for the realities of working and living in Australian society.

At the same time as coping with the demands of a new life in Australia, the immigrants were dealing with the grief and anguish of their past lives. All those who had come to Australia as 'Displaced Persons' had been refugees. Invariably this meant that their life experience had been marred by suffering and tragedy. Many had themselves experienced incarceration, torture, and starvation. Most had experienced the death of family and friends, the loss of home, and the interruption of their normal lives. For some, education had been interrupted; for others, established careers were in ruins. Many lived in terror of the political regimes from which they had escaped, almost all feared the fate of family members left behind. Once they had reached the relative safety of a DP camp they had faced years of psychological 'limbo' uncertain of their future and their fate. For many the journey by boat to Australia was to be very difficult, some of the immigrants had been left emotionally scarred and in ill-health[7]. Such was the psychological background of these immigrants, yet it was hardly ever acknowledged either by government authorities or by the Australian public that the 'new Australians' had had such lives. Public relations advertising showed the 'new Australians' to be happy, healthy and grateful for their chance in this country. In magazines and newspapers, photographs of the immigrants showed them to be smiling and laughing, often singing or playing the piano accordion together in small groups. To be sure, the immigrants were grateful and had high hopes for their future in Australia, yet this did not detract from the grief they felt inside.

Apart from the working conditions in Australia, the most significant social condition that greeted the 'new Australians' was the policy of assimilation. This was an official government policy of cultural conformity, which would eventually be replaced by the policy of 'integration' and then finally the 'multiculturalism' which is in place today. Assimilation was a code of conduct, a directive from Australian society that told the immigrants they had to change their behaviour and adapt to the Australian way of life. It was an attempted eradication of cultural difference so that the immigrants would, as quickly as possible, resemble their Australian hosts.

For those of us familiar only with a multicultural Australia, it is difficult to imagine the conditions at this time. Despite the importance of these immigrants for the nation, their cultural backgrounds were frowned upon. The message the immigrants were given was to hide their cultural difference. If this was not possible, it was best to remain silent and not make obvious who they were. Given these attitudes, it is to the great credit of the 'new Australians' that soon after arrival they established community infrastructure for their own use. Despite the difficult conditions the 'Displaced Persons' now found themselves in, they very quickly

[7] Conditions on the boats were very difficult indeed. The boats were over-crowded, there were water shortages, and families had been separated, leaving individuals suffering acute anxiety.

organised themselves into communities and associations, acquired property, and built meeting halls, churches, schools, theatres, newspapers and presses. Cultural and artistic organisations flourished, including choirs, dance troupes, theatre groups, writers' clubs and the like. It is important to note that these immigrant communities had to be built from nothing; there were no organisations or meeting places that had already been established by earlier arrivals and could now welcome the newcomers to their fold. Most importantly, all this was established with absolutely no assistance or government funding, and at a time when the 'new Australians' were also building their own lives.

The Displaced Persons Scheme was unlike any policy Australia had ever envisaged. First and most basic was the fact that this was the first time the government was involved in bringing large, significant numbers of non-British immigrants into Australia[8]. In this the Scheme had been a bold initiative, a unique vision, a social experiment, in fact. The controversial - and visionary - element had been the acceptance (or rather, the aggressive recruitment) of non-British peoples on a significant scale, in numbers which were destined to change the fabric of Australian society itself.

The intake of 'Displaced Persons' remains a unique chapter in Australia's history. It was the precursor of the entire post-war immigration program, the forerunner of a prolonged period of immigration that would alter irrevocably the composition of the Australian people. The Scheme was formative for Australia's future, not only because the immigrants themselves changed the nature of Australian society, but because the perceived success of this Scheme determined the steps future governments would take.

Due largely to the success of the Scheme, by the time Australia's intake of European refugees had ceased, the principle of accepting large numbers of non-British immigrants had been established. This then opened the way for the government of the day and successive governments to consider future and further immigration from non-British countries around the world. Thus, although the admittance of refugees had complied with the restrictive policy of the day, the so-called White Australia policy, the Displaced Persons Scheme and its success drove a wedge into the previous way of thinking. It opened the mind of Australia to the benefits of diversity, and acted as forerunner both to a long and significant post-war period of immigration, and to the cultural diversity which marks Australia today. In that sense the Displaced Persons Scheme and the immigrants who arrived under its auspices have a particular connection with today's multicultural society, and the long-term ramifications of the Scheme are still being felt today.

Part 2: The Ukrainian Women's Association of Australia

According to the Department of Immigration, of the 170,700 refugees who arrived under the Displaced Persons Scheme 14,500 were Ukrainians[9]. They arrived in the years from 1948 to 1951. Scholars, however, have calculated a higher figure

[8] Borrie writes: "...Australian colonies and later the Commonwealth had settled small non-British groups, notably Germans, Scandinavians, Italians, Greeks and, just before World War II, several thousand Jewish refugees from Germany; but the Displaced Persons were quite different" (240).

[9] Kunz, 43.

of 21,000 (Seneta "1986 Census", 88)[10]. As Eugene Seneta points out in his earlier paper "Ukrainians in Australia's Censuses"[11], calculations were complicated by the fact that due to the changing borders of Ukraine and volatile war-time experiences, ethnic Ukrainians could have given their country of birth as Poland, Russia, Austria, Bukovyna, Romania, Ruthenia, Czechoslovakia, Hungary, and Germany. A significant number were also classified as 'stateless'.

Although the immigrants had been destitute on arrival, they quickly arranged themselves into communities and organised a social infrastructure for themselves. Working within their own regional communities, Ukrainian immigrants established cultural and artistic organisations, dance troupes, choirs, newspapers, presses, churches, meeting halls, and schools. With this a lively cultural life flourished, and a traditional culture, at the time forbidden and repressed under Soviet dictatorship, was practised and preserved in faraway Australia.

One of the earliest and most significant of the organisations was the Ukrainian Women's Association of Australia (UWAA)[12]. On September 13th 1949 in the town of Cowra in western NSW, in the holding camp for migrant women and children, at the initiative of Irene Pelenskyj[13], a group of women met to form the first Ukrainian women's organisation in Australia. It took the name Obyednannya Ukrayinskykh Zhinok (Alliance of Ukrainian Women), after the women's organisation that had formed in the DP refugee camps in Germany[14]. This was to be the first Ukrainian organisation established in NSW[15].

[10] In more recent years (1989), the number of persons of Ukrainian ancestry in Australia has been estimated at some 32,000 (Seneta, Eugene. "Ukrainians in the 1986 Census". Ukrainian Settlement in Australia: Fourth Conference Sydney, 22-24 April, 1988 Ihor Gordijew and Halyna Koscharsky (eds). Sydney: School of Modern Languages. Macquarie University, 1989, 88-93). It was further estimated that the number of Australian-born Ukrainians was approaching half of this total.

[11] Seneta, Eugene. "Ukrainians in Australia's Censuses". Ukrainian Settlement in Australia: Second Conference, Melbourne 5-7 April 1985. Marko Pavlyshyn (ed). Melbourne: Department of Slavic Languages, Monash University, 1986,15-27.

[12] The following account is taken from the Ukrainian-language piece written by Evdokia Ostrowskyj.

[13] In Ukrainian Women's Association in Australia (Sydney: Ukrainian Women's Association in Australia,1955) Mrs Irene Pelenskyj is described thus: 'well known Ukrainian writer and social worker, formerly President of Ukrainian Undergraduates Women's Association in Lviv and later President of the Ukrainian Women's movement for establishing recreation centres and summer camps for young women workers' (15).

[14] The Alliance of Ukrainian Women had formed in 1945 in the DP camps of Germany, and supported the political organisations of the Ukrainian diaspora. Its aim was to care for 'stateless' Ukrainians in the camps, especially women, children and the elderly.

[15] Within several weeks two other important Ukrainian organisations were formed in NSW. The Ukrainian scouting organisation 'Plast' was established, also in September and in the Cowra holding camp, at the initiative of two senior Plast leaders, J.Kuzyl and Iryna Pelensky. On the 29th October the Ukrayinska Hromada NPV (Ukrainian Community of NSW) was established in Sydney (under the initial name of Rada Obyednannya Ukrayintsiv NPV (Council of United Ukrainians in NSW)). Meanwhile in other states Ukrainian organisations were also being established. On June 15th of that same year the first Ukrainian Hromada or Community in Australia was established in the city of Adelaide; on August 27th initial steps were taken to establish a community in Perth; September 9th the Ukrainian Community of Victoria (Ukrayinska Hromada Viktoriyi) was established in Melbourne; and December 27th the Ukrainian Community of Queensland (Ukrayinska Hromada Kvinslandi) was established in Brisbane.

The Alliance of Ukrainian Women had begun with twelve members. From this humble beginning there would arise a practice of Ukrainian women's cultural and political activism in Australia. After the initial foundation of the organisation followed a period of intense organisational work: a membership drive and the formation of other branches, the outlining of aims and activities, and the structuring of relationships with the Ukrainian "hromady" or communities. The work of the organisation took the form of self-help, cultural and educational projects, advice for the raising of children, and teaching Ukrainian language and culture to children in the camps.

The organisation was structured along three lines: local, statewide and national. Within some eighteen months from its inception, branches had been established in four states, mostly in the holding camps. As well as Cowra there were branches in Bathurst, Scheyville, Maribyrnong and Holden. As the immigrants finished their two-year work contract and moved out of the camps to establish their lives, branches in the holding camps were gradually closed. In their place branches were established in cities and regional centres where Ukrainians settled. The increasing number of branches lent itself to the formation of statewide committees. State committees consisted of representatives from all branches of a given state, and undertook a statewide coordinating and representative role. With the rapid growth of the organisation on the state level, and the distance between cities and regional centres in which Ukrainians had settled, it became necessary for a central body that would unite and coordinate the state structures into a national association.

Work towards establishing such a central body had already begun in 1950, when a group of women formed a temporary national committee. The main aim of this group was to hold the First National Meeting of the association, which was held in June 1951 in Sydney, with the participation of delegates from four states of Australia. At that stage there were already ten branches in existence, with a total of four hundred members. A priority of this meeting was to assist Ukrainian refugees remaining in Europe, and parcels were sent to the Alliance of Ukrainian Women in Germany for distribution.

The participants of the First National Meeting changed the name of the association from the Alliance of Ukrainian Women to Soyuz Ukrayinok Avstraliyi (Ukrainian' Women's Association of Australia). There were a number of other achievements. The women outlined a plan for future activity, considered drafting one constitution for all branches, and confirmed the membership of the UWAA in the Svitova Federatsia Ukrayinskykh Zhinochykh Orhanizatsiyi (World Federation of Ukrainian Women's Organisations (WFUWO))[16]. The President of the UWAA ex-

[16] The Svitova Federatsia Ukrainskykh Zhinochykh Orhanizatsij (World Federation of Ukrainian Women's Organisations (WFUWO)) had been established on November 13th 1948 at the first World Congress of Ukrainian Women, held in Philadelphia, USA. Participants in the Congress had come from the national committees of Ukrainian women's organisations in the United States of America, Canada, France, Great Britain, Germany, Belgium, Argentina, and Brazil. In 1951 the WFUWO was expanded to include national committees from Austria, Venezuela and Australia. The WFUWO was created to represent Ukrainian women in the community and within international organisations, and to support the prospect of a liberated Ukraine. As the overall uniting body of Ukrainian women's organisations of the world, it was to play a representational and coordinating role and support Ukrainian issues at an international level. The first president was O.Kysilevska (her term: 1948-1956), a well known leader of the women's movement in Ukraine, in particular in Western Ukraine during the inter-war period of Polish rule, when she was elected to the Polish Senate.

officio became a Vice-President of the WFUWO. Within Australia's Ukrainian community structure, the President of the UWAA would be an ex-officio member of the Management Committee of the Soyuz Ukrayinskykh Orhanizatsiyi v Avstraliyi (Australian Federation of Ukrainian Organisations).

At the National Meeting the first National Committee was elected. It gave priority to formulating the key roles of the association and developing activities within this framework. Their scope was broad and quite comprehensive: administration, external affairs, media, social welfare, traditional Ukrainian culture and art, education and the raising of children. Much attention was directed towards youth: the UWAA would support tuition in Ukrainian language and culture, edit a 'Children's Page' in the Ukrainian-language newspaper Vilna Dumka (The Free Thought), and organise youth-oriented cultural activities for children.

In 1953 the Second National Meeting was held. Amendments to the constitution were adopted, and it was decided to be proactive in the cultural sphere in the wider community - to approach Australian museums with the aim of establishing Ukrainian displays. The National Committee was newly elected. A key achievement during the second term would be in the realm of external relations: attaining membership (in 1953) of the UWAA in the National Council of Women of Australia[17]. The WFUWO thought very highly of this achievement, since it had been attained relatively quickly and in a country in which there had been no previous history of Ukrainian women's organisations. Only Ukrainian Women's Associations in Canada and the United States had achieved similar memberships, and their national committees had been in existence much longer. Soon after (in 1954) the President of the UWAA travelled to Colombo to represent the WFUWO at the Congress of International Women's Groups.

Another important activity in terms of external affairs during the second term of the National Committee was the protest held in 1954 against the deportation of Ukraine's youth to Kazakhstan. Leaflets informing the Australian public of this matter were published and distributed to major newspapers and other women's organisations in Australia.

The UWAA's commitment to education was evident in their support of the two earliest Ukrainian Saturday schools in Sydney. The very first school had been established early in 1950 in the Railway Camp in Chullora[18]. This camp was not exclusively for migrants (it accommodated rail employees), however the Resident Supervisor[19] of the camp, a Ukrainian immigrant, organised for a large transportable

[17] The National Council of Women of Australia is non-party-political and non-sectarian and encourages the participation of women in all facets of community life. The aims (as currently stated in the NCWA website) are: to work for the removal of all discrimination against women and to promote the equal status of women and men in law and in fact; to act as a link for networking and a coordinator between State and Territory Councils of Women; to act as a voice or agent of communication at national and international levels on issues and concerns of women; to develop national policies and responsibilities on behalf of women on an Australia-wide basis; to maintain the affiliation with the International Council of Women and monitor the implementation of its plans of action and policies at national level.

[18] This was first called the Railway Camp Chullora, then it became known as Chullora Park and finally was named the Accommodation Centre Chullora. I am indebted to Claudius Bilinsky for this account.

[19] Claudius Bilinsky.

building in the camp to be set up as a community hall and a school. Lidia Hayevska-Denes of the UWAA was instrumental in the running of this school. Later another Ukrainian Saturday school was established in Redfern, in premises owned by the Ukrainian Hromada (Community) of Sydney. The UWAA also supported this school. Eventually responsibility for Ukrainian Saturday schools was transferred to the Shkilna Rada (School Board) of NSW, but in these early years the women of the UWAA played an important role.

Aside from cultural activities within the Ukrainian community, activity aimed at an Australian audience was also undertaken. In Sydney, for example, an exhibition of Ukrainian culture was staged at the Museum of Applied Arts and Sciences.

In 1955 the third National Meeting was held in Melbourne, with a focus upon the first five years of the association. In that year in Sydney a slim volume was published in English. Entitled *Ukrainian Women's Association in Australia*[20] the book outlined the history of the women's movement in Ukraine and of the UWAA for its years of existence from 1949 to 1955.

At the National Meeting activities of the National Committee, State Committees and branches were reported upon. Reports were received about the maintenance of ties with the WFUWO, the editing of a Women's Page in the newspaper Vilna Dumka (The Free Thought), and various cultural and educational activities. With the third National Meeting and election, the National Committee moved its base to Melbourne for the first time, where it then stayed for two terms of office (until 1959).

During this timeframe the UWAA was involved in a very important international issue: protest against atrocities committed by the Soviet regime in Siberia. The WFUWO had called upon all member organisations and Ukrainian women in general around the world to mass protests on March 18th 1956 in memory of 500 women who were killed in the Soviet concentration camp in Kingiri, near Karaganda. The aim of the protest was to bring to the attention of the western world the crimes against humanity perpetrated by the Bolshevik regime. The UWAA joined the action at national and state levels, holding public meetings, lectures and commemoration days, organising requiem masses, and providing information to the Australian press.

A focus upon atrocities against women in concentration camps in Siberia and elsewhere in the Soviet Union continued and was a key feature of the fourth National Meeting, which was held in 1957 in Melbourne. In general, the National Meeting ratified three directions for future work: the raising of children so as to retain a Ukrainian cultural identity; the expansion of social welfare activities to include caring for Ukrainian refugees left in Europe and supporting orphans of the war; and further development of ties with Australian womenís groups (notably the National Council of Women of Australia).

The UWAA undertook several activities to encourage the retention and development of Ukrainian culture in Australia. Talks were given about Christmas and Easter traditions. Classes that taught the art of writing pysanky (Ukrainian

[20] Iryna Pelenska. Ukrainian Women's Association in Australia (Sydney: Ukrainian Women's Association in Australia,1955) 24 pp.

Easter eggs) were held. Across the country events for the wider Australian public were organised: exhibitions of traditional arts and crafts, cultural displays, television appearances on Ukrainian themes, and articles written for the Australian press.

In 1959 the fifth National Meeting was held in Melbourne. Several decisions were made. One was to decentralise the matter of an orphanage or retirement home by drawing upon the state branches and enlisting the help of the wider Ukrainian community. Changes to the constitution were to be considered by a committee formed especially for this purpose. The roles and responsibilities of the association were confirmed, as was the necessity for reporting of branch activities.

With the fifth National Meeting and election, the new National Committee moved to Adelaide. Despite the distance between Adelaide and the larger centres of Ukrainian settlement, Sydney and Melbourne, the issues now faced by the association were the same everywhere. One was the need for younger membership, a matter the National Committee took very seriously. Through this term of office success was achieved; branches for young women were established in South Australia, NSW and Victoria. In Western Australia young women joined the branches that already existed. Hope for the future heightened. The overall membership of the UWAA had almost doubled in ten years: from 400 in 1951 to 780 in 1961.

The next National Meeting was the sixth, and it was held in 1961 in Adelaide. This meeting ratified a new version of the constitution. Delegates voiced the opinion that the 'Women's Page' in the newspaper Vilna Dumka (The Free Thought) no longer sufficed, and that the association itself should publish a bulletin. The meeting also ratified nine resolutions that outlined a plan of action for the future. First, the meeting reinforced the need for cultural and educational activity for women (establishing of libraries, maintaining traditional arts and crafts). Second, the women committed themselves to assisting the education of pre-school age children. Third, the group committed itself to working with adolescent and young women. Fourth, it was decided to extend the work of the UWAA with the press. Fifth, it was resolved to develop the area of external relations by becoming members of appropriate Australian organisations. Sixth, the delegates determined to increase social welfare work. Seventh, support for branches of the UWAA established by the younger generation was emphasised. Eighth, it was resolved to advocate the equal treatment of women in the Ukrainian 'hromady' (communities) and proportional representation on the Australian Federation of Ukrainian Organisations. Ninth, the group voiced support for the creation of a Ukrainian museum in the country's capital city, Canberra.

The election had created a National Committee once more based in Sydney, and so the seventh National Meeting was held there in 1964. This was a particularly auspicious meeting. Delegates from the Young Women's branches in Melbourne participated. Three were voted onto the new National Committee. Reports from the outgoing committee showed many achievements in the cultural and educational fields, and also a systematic increase in membership. A number of directions were canvassed. One was a greater focus upon the maintenance of the Ukrainian language, traditions and culture.

During the term of the new National Committee, now based in Melbourne, a

long-awaited hope was realised: the publication of a journal. It appeared for the first time in June 1965 and was called "Nashe Slovo" ("Our Word"). After the first issue, the president of the National Committee delegated the responsibility for the journal to the NSW State Committee. A Sydney-based editorial board was formed and continued to publish the journal until 1967 when its production moved to Melbourne.

Another milestone was reached during the term of this National Committee. In 1965 the first Celebratory Meeting of the UWAA was held, marking two important anniversaries: the 80th anniversary of the Ukrainian women's movement, and the first fifteen years of the Ukrainian Women's Association in Australia. At that stage the UWAA comprised nineteen branches across five states and had 797 members. The UWAA was now one of fourteen member organisations in the WFUWO.

At this Celebratory Meeting the position of women in the Ukrainian community was addressed. Discussions about the role of women in family and community life revealed that in practical terms women were limited in their participation. It was affirmed that women's work throughout the fifteen years of the UWAA was as meaningful as that of other organisations largely consisting of men. The audience was also reminded that throughout the years of the UWAA's existence it had held fast to the original principles of the women's movement in Ukraine: a non-partisan position and non-discriminatory attitudes towards religious denominations or regional differences amongst members. The Celebratory Meeting outlined two directions for future activism: the liberation of Ukraine and equal rights for Ukrainian women in the family and the community.

In 1967 the eighth National Meeting was held in Melbourne, the city in which the newly elected National Committee would remain. This term of office would be remembered for its development of links across the diaspora, with the President travelling to the USA to attend the Congress of the WFUWO in 1967. The UWAA also participated in the "Day of Solidarity with Ukraine" at the Vseukrayinske Viche (All-Ukrainian Festival) held in Victoria in 1968.

Still in Melbourne, in 1970 the ninth National Meeting was held. The newly-elected National Committee moved to Adelaide. Three years later, the tenth National Meeting was held in that city, and again the National Committee moved its base back to Melbourne. It remained there for the following ten years through three terms of office, until 1983.

Throughout these years the UWAA continued its work within the parameters already well established. However, a number of achievements are worthy of note. The UWAA in South Australia took advantage of a governmental shift to multiculturalism and obtained funding to purchase a building and establish a museum of Ukrainian art and culture. Another important event was the national lecture tour of Ukrainian dissident Nadiya Svitlychna, organised by the UWAA as part of the efforts of bringing the plight of the Ukrainian nation to the attention of the world. Svitlychna travelled to the major states and met the local Ukrainian communities. She also met Australian journalists and diplomats and outlined the difficult material and moral situation Ukrainians now suffered under the Soviet Union. Despite such achievements one development during this period was not

so positive. The journal of the UWAA ceased to be published in 1979. It would not appear again until six years later.

With the staging of the thirteenth National Meeting in 1983, a Sydney-based National Committee was elected. The National Committee would stay in Sydney for three terms of office until 1992. One of the most important tasks was resurrecting the journal "Nashe Slovo" ("Our Word"). A Sydney-based editorial collective re-established publication of the journal in 1985. A major event was the commemoration of the 100th anniversary of the Women's movement in Ukraine. In 1984 the National Committee entered into an agreement with radio station 2RDJ in Sydney to transmit a monthly program entitled 'Ukrainian Forum'. The program went to air for four years, with the assistance of students and other volunteers from the Ukrainian community.

The development of links between the UWAA and Australian organisations continued throughout the 1980's. During the later part of the decade the presence of the UWAA was felt within mainstream Australian institutions. Ordinary members of the UWAA as well as members of the National Committee worked with organisations such as the Ethnic Communities Council of NSW, FECCA (Federation of Ethnic Community Councils of Australia) and the National Women's Council; and the women took part in conferences not only in Australia but overseas, travelling to London and Washington in 1986 and 1988 respectively for the International Women's Conference. In terms of diasporic links, in 1990 the President of the WFUWO travelled to Australia for the very first time. She came for the WFUWO's Regional Conference which was held in Sydney with the participation of the UWAA. In that same year the Vice-President of the WFUWO also came to Australia to represent Ukrainian women of the world at the International Women's Conference that was being held in Melbourne. Meetings with the UWAA in Melbourne and Sydney followed the conference.

By 1988 the UWAA had nineteen branches across five states and a total of 989 members. During this decade the UWAA played an important role in events that were of immense significance to the entire Ukrainian community in Australia as well as the international Ukrainian diaspora. The first of these was the tragedy of Chornobyl, the explosion of the nuclear reactor in the world's worst nuclear accident in April of 1986. The UWAA joined the entire Ukrainian community in mourning and commemorating this catastrophe, and assisted the victims of Chornobyl with humanitarian, financial and medical aid. The second of the events of international significance was, thankfully, a positive one. In 1988 the entire Ukrainian diaspora celebrated a unique anniversary: 1000 years of Christianity in Ukraine. Again the UWAA joined with the Ukrainian community in Australia and counterparts all around the world to mark and celebrate this momentous event in history.

In 1991 Ukraine proclaimed its national independence as the Soviet Union collapsed. Ukraine's newly found independence allowed for links between Ukraine and the diaspora as never before. Suddenly, after decades in which the Iron Curtain had barred relations with Ukraine, there were now new possibilities: reuniting of families, increased travel and communication, and the exchange of ideas. In this exciting and historic climate the sixteenth National Meeting of the

A fresh approach to international and external relations was evident during this term of office. The president of the UWAA took a place in the Management Committee of the Australian Federation of Ukrainian Organisations (AFUO). This was reminiscent of the first decade of the UWAA, when its president automatically held a position in the AFUO. Soon the UWAA connected with the Ukrainian Women's Association of Ukraine. In August 1993 members of the UWAA attended the World Congress of Ukrainians in Kyiv. This was the first opportunity for the diaspora to voice its presence in Ukraine since the historic moment of independence. Some months later the President of the UWAA participated in the sixth congress of the WFUWO held in Toronto, Canada. As a delegate of the WFUWO she also attended the Fourth United Nations Conference of Women held in Beijing, PRC. The WFUWO sponsored a session in which its delegates discussed 'The modern catastrophe in Ukraine and the effects on women and children' and the President of the UWAA outlined the humanitarian work for victims of Chornobyl undertaken in Australia. In 1994 a Ukrainian Women's Conference was held in Ukraine which members of the UWAA attended. On the homefront the UWAA celebrated the 110th anniversary of the women's movement in Ukraine. At a concert in Melbourne to mark the event, the guest of honour was Zina Botte, the first Honorary Consul of Ukraine in Australia and long-standing member of the UWAA. She had been appointed a year earlier, and at this concert she gave a speech in honour of the Ukrainian women's movement.

The following year, in 1995, the seventeenth National Meeting of the UWAA was held. Two distinguished guests were present: the President of the WFUWO and the General Secretary of the World Congress of Free Ukrainians (WCFU). During the new term of office the National Committee sponsored a visitor from Ukraine. To solemnise the 10th anniversary of the Chornobyl tragedy, in 1996 Dr Zoreslava Shkiryak-Nyzhnyk travelled to Australia[21]. Dr Shkiryak-Nyzhnyk visited Sydney, Melbourne and Adelaide where she informed the Ukrainian and wider Australian public of latest developments in the aftermath of the Chornobyl nuclear accident. She also visited Australian hospitals and met doctors, and participated in the annual remembrance of the tragedy that had occurred on April 26, 1986.

In 1998 in Melbourne the eighteenth National Meeting was held. The UWAA was on the verge of its 50th anniversary. In this 49th year, the UWAA consisted of eighteen branches in four states and numbered 697 members. These figures revealed a decline the association had suffered throughout the 1990's and reflected the demographic reality of the ageing Ukrainian-Australian population. Due to the Iron Curtain of the Soviet years, immigration from Ukraine had not been possible. Hence while the number of Australian-born Ukrainians was increasing with the birth of new generations, there had been no new wave of Ukrainian-born immigrants. Assimilation into the Australian mainstream had increasingly been taking its toll.

The National Meeting had elected a new National Committee to be based in Sydney and Newcastle, and a new Sydney-based editorial board for the journal. The meeting ratified three strategic tasks for the incoming Committee. The first was the celebration of the upcoming golden jubilee of the UWAA in a manner befitting.

[21] With funding from the Committee for Aid of Ukraine (Ukrainian Hromada/Community in Victoria).

Second, the group resolved to bring to fruition a long-standing aim: to publish a book about the history of the UWAA (a proposal that had been ratified in 1967). The third task was to maintain and as far as possible renew the structure of the UWAA to meet contemporary needs.

The 50th anniversary of the UWAA was celebrated with great success. While individual branches held events marking the anniversary of their own formation, the National Committee planned a national celebration on behalf of the association as a whole. A requiem mass was held in memory of past members who were deceased. The community remembered these women and paid tribute to their pioneering work. The UWAA requested that all Ukrainian churches in Australia remember these women in their divine service that day. The National Committee struck a Jubilee Medallion with the image of the patron of the UWAA, Queen Olha.

To commemorate the founding of the UWAA in Australia the National Committee turned to the UWAA's original birthplace - the town of Cowra. The local government and people of Cowra responded generously and joyously, hosting and attending events in a two-day festival of commemoration and celebration. The township erected a bronze memorial plaque that commemorates the founding of the UWAA. The plaque is set amidst a circle of Australian trees in a park dedicated to the post-war migrants who passed through the camp at Cowra. This memorial recognises and acclaims not only the women of the UWAA but the entire first wave of post-war European immigrants. It now stands as a lasting memorial to their legacy.

The two-day festival culminated in a church service held in the Cathedral of St Raphael. Members of the UWAA were guests of honour, greeted by a guard of honour and a congregation of local government dignitaries and representatives of local community organisations. The townspeople flocked to the event. That evening a banquet was held in a local community centre. The overwhelming support of the people of Cowra etched an indelible memory in the minds of the Ukrainian-Australian women who participated. Such a show of pride and acceptance is testimony to the possibilities of cultural interchange in today's multicultural Australia.

Part 3: Significance

When Ukrainians arrived in Australia they were cultural pioneers. Unlike their counterparts in Canada and the USA, these post-war immigrants had no established community to join. Ukrainians had begun to travel to North and South America at the end of the 19th century and so by the mid-twentieth century there was a Ukrainian community and culture in these host countries. By contrast Australia had never before welcomed Ukrainians to her shores.

Given Ukrainian immigrants in Australia had to build their communal as well as private lives from nothing, it is impressive that a structured community arose so quickly in such a short span of time. Hromady (communities) and community halls, schools, churches, choirs, dance troupes, artist and writers' groups, newspapers and the like grew across the country. Once the seed of Ukrainian culture had been germinated in fertile Australian soil, its roots took hold and a new Ukrainian-Australian hybrid thrived as a hardy plant. The Ukrainian Women's Association of Australia flourished in such a way. With antecedents in the immediate past of post-war Europe and an older history in Ukraine itself, the UWAA was the sole women-

only organisation in the Ukrainian diaspora in Australia.

From its inception, the UWAA was all-inclusive in terms of region and religion, and women of Ukrainian descent from all walks of life joined. The book published by the association in its early years was simply titled "Ukrainian Women's Association in Australia" (Sydney 1955) and it outlined not only the criteria for membership but the difficulties faced:

> Any Ukrainian woman may join the Association. Ukrainian women may also join Australian women's organisations of their choice. Membership amounts at present to about 700.
>
> This is considered to be quite a large number if one takes into consideration the difficulties which are faced in organising the women. They are:
>
> 1. The relatively small number of Ukrainian women in Australia
> 2. Ukrainian women are widely dispersed throughout Australia
> 3. Becoming established in a new country, the acquisition of a home and hard work (mostly in factories) take up most of their time and interest
> 4. Many Ukrainian women who were living in the Soviet Union have an aversion to associations and organisations. Previously they were compulsory members of various groups in factories, offices and unions, where apart from politics no other topics of interest for women were discussed. Everything followed the 'party line' which, for a Ukrainian woman, was utterly strange. Women who left Soviet Ukraine still have memories of this compulsion and this is why many of them keep a distance from any 'organised' community life. In many cases these women also left their families behind and are now living in constant fear that being in the spotlight may endanger their families (17-18).

The fundamental principles of the association are also outlined in this book. In a manner succinct and direct, the women speak for themselves:

Objectives

The UWAA is a non-sectarian, non-party organisation: women of various religious denominations belong to it and it is a non-communist association.

The Association undertakes a wide variety of work, owing to the range of its membership. It is not advisable to create many women's organisations in a relatively small community of 20,000. Therefore the Association's programme must be varied and cover many fields of work.

1. To promote the cultural, educational and economic development of women and children and also the family as a whole.
2. To help women and children in need; to help refugees left behind in camps in Europe.
3. To encourage women to take a greater interest in and to participate in community life, both Australian and Ukrainian.
4. To establish close contact with Ukrainian women's organisations throughout the world.
5. To establish close contact and co-operation with Australian women's organisations.
6. To maintain links with the international women's movement. (18)

This statement of philosophy shows a number of interesting directions, worthy of investigation in themselves. The first stated aim is the development of women in the cultural, educational and economics spheres. Already within the first five years of the association's existence, practical ways of helping immigrant women struggling with a new life in Australia had been acted upon:

> During the Second World War many women left their country at a very early age. It was our task to organise courses for them. Those who already possessed a knowledge of the English language ran special courses in English in holding centres and transit camps, in addition to the Department of Education's courses, which in many cases seemed to be too difficult for women. This help was organised in several camps including Cowra, Greta, Bathurst, Scheyville and Holden. Several courses and lectures were conducted by our women-doctors in order to get our members acquainted with matters of hygiene in the new, hot climate.
>
> In addition, the various branches also organized courses in cooking, sewing and infant care (19-20).

The association was clearly concerned with the practical day-to-day lives and problems of Ukrainian-Australian women. However, the psychological needs of the women were also taken into account. Note the persuasive way in which the association guided women to focus their energy on their new homeland:

> These courses helped our women tremendously to adapt to a new way of life. Up-to-date help with shopping and hostel problems, and the organising of several exhibitions in conjunction with Australian organisations (for example the Travelling Exhibition of the Department of Immigration organised for Australia Day in 1951 and various Country Women's Association and Family Welfare Bureau exhibitions) focussed their interests on Australia (20).

The welfare and development of Ukrainian-Australian women was of prime importance, and this meant taking on two roles: instructing the women, and mediating between the immigrant women and the relevant Australian institutions. See for example the following passage:

> Social clubs and lectures established and run by the Association help to a great extent the development of cultural and educational interests. Current problems are broadly discussed and special focus is given to the social and economic position of women in Australia. Our points of view are brought to the attention of the Ukrainian and Australian communities as well. Recently, the subjects of unemployment benefits for married couples and maternity leave for women workers were widely discussed and brought to the notice of the National Council of Women, along with the problems faced by migrant widows (who are permanent residents) in relation to the widow's pension. We discuss and help to resolve typical migrant problems, working in conjunction with the New Settlers League (20).

Women's roles as wives and mothers were recognised, hence a focus on the family unit was evident in the association's work:

> Work with children is another quite popular field, especially in religious education, and many Sunday schools have been established in suburbs of

church language is Old Slavonic and church books (Bible and prayer books) are written in 'Cyrilica'[22], which requires a special knowledge of this type of writing. Quite apart from this type of instruction, these Sunday schools keep the children busy while mothers may enjoy a well-deserved rest. It is proposed that special Saturday evening clubs for children be created, thus preventing mothers from taking their children to unsuitable picture shows or leaving them unattended at home (20).

It is characteristic that in this discussion of family life and concern for the raising of children, the Ukrainian language and culture also surfaces. Indeed, most of the work of the association in later years would be towards the preservation and development of Ukrainian culture in Australia. Understandably, in the earliest years we see an emphasis on immigrant issues, however, even in 1955 we already see a focus on traditional Ukrainian culture.

The Ukrainian nation is privileged in having a very rich, varied and original folk art, which took Ukrainian women a thousand years to create and develop. The Australian social and educational circles show much interest in this particular kind of art and as a consequence we have had frequent enquiries from Australian associations as well as individuals in regard to national costumes, embroidery, sculpture and other branches of our folk art. Work in these handicrafts has been accomplished by our members, who have organized many exhibitions and who have also been invited to take part in countless Australian concerts and exhibitions. It may truly be said that our folk art has been one of the primary factors contributing to the close co-operation between Ukrainian and Australian women (22).

The second of the stated aims of the UWAA was to help women and children in need, notably those remaining in refugee camps in Europe. While charitable work (directed both within and outside of Australia) would continue throughout the fifty years of the association's existence, at this early stage we see a commitment to helping other 'displaced persons':

Welfare work and help are extended primarily to those left behind in refugee camps in Europe as theirs is the greatest need. They comprise a large number of tuberculosis patients; invalids and their families; widows; mothers and children, and old people who are not eligible for emigration. We particularly care for camps in Austria through our sister organisation, the Ukrainian Women's Association in Austria (Salzburg). I would say that through this welfare work, Australia has become very popular over there.

The Association has organised many collections of money, food, medicine and clothing. These are sent over to those who were left behind in Austria and Germany. The Association has given particular aid to Ukrainian kindergartens and schools in Austrian camps.

In sending over these things we have benefitted from the kind assistance of the Australian and Austrian Red Cross (22).

[22] Refers to the name of the Slavic alphabet system - Cyrillic - based on a combination of ancient Greek script and the Glagolitic alphabet originally devised for the Slavs by St Cyril in 9th century. The later synthesis of the two sources by his followers was named in his honour. It is the basis for today's Ukrainian alphabet. Kubijovyč, V., Encyclopedia of Ukraine, (Toronto, University of Toronto Press, 1985) vol.1. p.636.

The fourth stated aim of the association is 'to establish close contact with Ukrainian Women's organisations throughout the world'. In the same publication, action on this front is reported upon:

> This contact has been established and maintained directly and also through the World Federation of Ukrainian Women's Organisations in Philadelphia, U.S.A. This Federation has the significance and importance of the National Council of Women (Ukraine) in Exile. Contacts are established and maintained with Ukrainian women's organisations in Canada, U.S.A., Venezuela, Argentina, Brazil, Chile, United Kingdom, Belgium, France, Germany and Austria (23-24).

Following this, the fifth aim - 'to establish close contact and co-operation with Australian women's organisations' - is also explained:

These contacts have been established and are very friendly. They are maintained both directly and through the National Council of Women. We also co-operate with various organisations such as the Red Cross (there is a Ukrainian branch of the Red Cross established in Melbourne which is run by our Association), the Family Welfare Bureau, the Department of Immigration and others.

Our friends include many well- known Australian women.

Our Ukrainian Evening was held under the patronage of Mrs. Holt, the wife of the Federal Minister for Immigration, in Sydney in the year 1953, the occasion being the 70th anniversary of the birth of our greatest poetess, Lesia Ukrainka. It was a great success and representatives of many Australian women's organizations attended. Similar cultural entertainments also took place in other cities.

The first federal meeting of the U.W.A. passed the resolution that the Association be loyal to and co-operate with Australian women's associations and with Australian citizens. The federal President informed the Prime Minister of the Federal Government, the Right Hon. Mr. Menzies of this expression of loyalty, goodwill and co-operation.

> Both the Australian and Ukrainian communities fully acknowledged the significance of the work carried out by the Ukrainian Women's Association. It is worth mentioning the fact that when Her Majesty Queen Elizabeth II and His Highness the Duke of Edinburgh arrived in Australia, Mrs Helen Prociuk, our State President, had the privilege of welcoming these honourable guests in the name of all new European settlers, she being the only non-Australian present (24).

In this short book, published early in the life of the association, we see the philosophy that went on to underpin fifty years of community work. For this publication, written in the words of the immigrant newly introduced to the English language, outlines not only the aims of the association in terms of cultural, educational and charity work, but reveals much in terms of the position and context of the UWAA.

From the earliest days, a relationship to the Australian mainstream was foremost in the minds of these women. The fact that the book was written in English signals that its intended audience was to be Australian, and shows the desire of the women to communicate with the wider public in their new homeland. Always a priority was showing Australians the beauty and complexity of Ukrainian

culture and traditions, whether it be the national costumes, embroidery, pysanky (Easter eggs), wood carving or cooking and baking that was on display. As early as 1952, the UWAA took part in a travelling exhibition of ethnic cultures sponsored by the Minister for Immigration for the purposes of acquainting Australians with the 'New Australians' alongside whom they now lived. The staging of exhibitions and displays would be a prominent activity of the association for years to come, and serve to educate both the Ukrainian and wider Australian communities.

By 1955 connections with Australian organisations had been established: with the New Australian Cultural Association, League of New Settlers, National Federation of Australian Women Pan-Pacific, and Southeast Asian women's organisation. Such connections would continue. In the 1960's one member of the UWAA was on the executive of the National Federation of Australian Women, while another participated in the International Conference of Women's Clubs. In the 1980's the UWAA joined the Ethnic Communities Council, and a member of the UWAA became the Vice-President of FECCA (Federation of Ethnic Communities Councils of Australia) and a delegate to its first Women's Conference. These are only a few examples of collaboration between the UWAA and the mainstream Australian social and cultural infrastructure.

Relations to the Australian mainstream were imperative, since Ukrainian immigrants had embraced wholeheartedly Australia as an adopted homeland. No longer immigrants but Australian citizens, Ukrainian-Australians wanted to be recognised as part of Australian culture and society, and the women of the UWAA were no different. However, like any Ukrainian-Australian organisation, the UWAA was undeniably part of a Ukrainian community both in Australia and within an international diaspora. Throughout its fifty-year history, the UWAA functioned as an important part of the Ukrainian-Australian community, and it related intrinsically to that community. With the exception of the State Committee in South Australia, the UWAA did not purchase buildings or similar infrastructure. The material foundation of the UWAA was and remains the 'Narodni Domy' - the Ukrainian Community Halls that are the base of the Ukrainian community in each city and regional centre.

The question of the relationship between the UWAA and the international Ukrainian diaspora was largely resolved through allegiance to the Svitova Federatsia Ukrayinskykh Zhinochykh Orhanizatsij (World Federation of Ukrainian Women's Organisations (WFUWO)). Relations to Ukraine itself were not an option in the early history of the association, since the Iron Curtain curtailed any contact with individuals or groups in any part of the USSR. Joining the Australian and international Ukrainian communities in protesting against the atrocities committed by the Soviet regime, the UWAA undertook an activist role. However contact with individuals, families or organisations in Ukraine was an impossibility for the UWAA, as it was for the entire Ukrainian-Australian community.

The blockade of personal and cultural exchange eased in the 1960's[23] and then dissolved altogether with Ukraine's declaration of independence in 1991. With the collapse of the Soviet Union, Australia's Ukrainians (once refugees of that regime)

[23] Officially Khrushchev lifted the ban on international correspondence. However, many Ukrainian-Australians did not feel it was safe to write to their relatives since correspondence was monitored and censored, and they feared that family and friends in Ukraine would suffer recrimination.

and Australians of Ukrainian descent finally felt free to travel and communicate. On a community and organisational level, this newly found connection has largely been one of benevolence, and the UWAA has been at the forefront of humanitarian aid and assistance to Ukraine. In 1993, for example, the editors of the journal "Nashe Slovo" ("Our Word") were already able to report that they had donated funds towards establishing a Ukrainian Embassy in Australia and to several organisations in Ukraine toward the purchase of computers in a school, for Ukrainian-language school textbooks, for support of two Ukrainian-language newspapers.

While charity work undertaken by the UWAA continues to this day, there is also scope for cultural exchange in the new connection with Ukraine. In 1998 representatives of the society 'Ukraine-Australia' visited Sydney and were officially welcomed by the UWAA. Based in Odesa, this was the first such organisation since Ukraine's independence, formed to establish links between Australia and Ukraine. The visitors had come to participate in the marking of the 50th anniversary of Ukrainian settlement in Australia. They conveyed official greetings from the city of Odesa and presented a Ukrainian flag and cultural mementos to the community in Sydney. While such events are a local highlight, arguably the most fundamental development for the UWAA has been the re-birth of the Ukrainian Women's Association in Ukraine which was formally re-established in December 1991, and also became a member of the WFUWO at that time. Since then it has strengthened and become more visible within the international women's movement. International recognition was evident at the XXIX Congress held in Greece in 1993, where the Ukrainian Women's Association of Ukraine was accepted into the International Alliance of Women's Organisations.

Having discussed the relationship of the UWAA to the Australian mainstream, the Ukrainian-Australian community, the international diaspora and Ukraine itself, what remains is to contextualise the UWAA in the larger milieu of the international women's movement. In Australia, as in the United States and the United Kingdom, the women's movement found public visibility in the 1960's and 70's, an era of protest and struggle for minority rights. Women took to the streets in protest, fighting for equal rights in pragmatic terms: equal pay, childcare facilities, access to education, the right to choose to terminate a pregnancy. Women's groups formed around the country, questioning every part of society - the family, the workplace, the government, the church, schools and universities, the arts and cultural establishment. The raising of children, marriage and the family unit, sexuality, the very language we speak - the most personal details of life were also now under scrutiny, with a view to examining the gender bias upon which male-female relations were based. While feminist issues enjoyed much mainstream recognition and support, in general the more militant groups were politically left-wing.

How does the UWAA fit into this picture of protest and feminist activism? The answer to this question is: not neatly. While the underlying principle of the UWAA was women's worth and equality with men, the association showed none of the ideology that sought to dismantle social structures and institutions. The UWAA was a distinctly non-communist organisation, which meant it was diametrically opposed to the many women's groups that aligned Marxism or socialism with feminism. The UWAA was non-denominational, but Christian nonetheless, Ukraine being a

Christian nation until the Soviet dictatorship. The UWAA at all times looked to strengthening the family unit with advice for home-life and the raising of children. In this the women were very different from those feminists who questioned the entire concept of marriage and the domestic role of women within relationships. Understandably, many issues were not within the charter or jurisdiction of the UWAA and so were not officially addressed. Even so, the more theoretical points of Australian feminism did not find their way into the structure or activity of the UWAA.

Perhaps the Australian women's group that most resembles the UWAA is the Country Women's Association. With a focus upon the domestic roles of women as wives and mothers, the CWA similarly offered practical advice to its members. There was, however, always one significant difference between the activity of the UWAA and that of the CWA, a difference that can be summed up in one word: nationalism. The UWAA, like all the organisations that comprised the Ukrainian-Australian community, was driven by a particular ideology: the prospect of a liberated Ukraine. Having experienced first-hand the political and civil oppression of the Soviet regime, Ukrainian-Australians were understandably anti-Communist in their political stance. What they aimed for was to practise and preserve a traditional Ukrainian culture, at the time forbidden and repressed under Soviet dictatorship. What they hoped for was that one day Ukraine would achieve its political and national independence and be free.

The desire for Ukraine's self-determination and the recognition of Ukraine's cultural specificity cannot be underestimated as a driving force behind the women's work in the UWAA. It motivated the most menial tasks and the most public activity, cooking and baking in one's own kitchen as well as marching in demonstrations on the streets. The point of using the Ukrainian language and practising Ukrainian customs in Australia was to preserve them, a particularly important endeavour since the Soviet regime was attempting to eradicate both (and partially succeeding). In the eyes of Ukrainian-Australians, hand-in-hand with the survival of Ukrainian language and culture was the survival of Ukraine itself.

This desire for Ukraine's national and cultural independence was not limited to the UWAA alone, since it inspired each group within the structured Ukrainian-Australian community, whether it be a choir, a dance troupe or a Saturday school. However, this driving force did differentiate the UWAA from any other Australian women's group. Indeed, this nationalist motivation positioned the UWAA within the tradition of the Ukrainian women's movement, rather than its counterpart in Australia.

Historian Martha Bohachevsky-Chomiak has written the most substantial account of the Ukrainian women's movement. Named Feminists Despite Themselves: Women in Ukrainian Community Life 1884-1939 (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, 1988), this book is fascinating not only for its extensive historical detail but for the perspective of the author who is able to position the Ukrainian womenís movement within a world history of feminism.

The Ukrainian Women's movement has a dual history because Ukraine itself was divided and controlled by two regimes during the 19th century. A larger eastern part of Ukraine was controlled by Tsarist Russia, while western Ukraine was

annexed by the Austro-Hungarian empire. Bohachevsky-Chomiak's book makes clear the heterogeneous nature of the Ukrainian women's movement even into the 20th century, since her study is divided into several parts: Ukrainian women in the Russian empire, Ukrainian women in the Austrian empire, the National-Liberation Struggle, Western Ukrainian women between the wars, Soviet Ukrainian women.

Bohachevsky-Chomiak's account spans some 400 pages and is too complex to adequately outline here. However, what is pertinent for the current discussion is her interpretation of the Ukrainian womenís movement since it so resembles the activity of the UWAA. In her introduction Bohachevsky-Chomiak describes her awakening to the unique quality of the Ukrainian women's movement:

> "I could not fit the Ukrainian women into the existing patterns of women's organizations. A closer study of the Ukrainian women's movements led me to conclude that I was dealing with a phenomenon different from other European women's movements on which I had thought that the Ukrainians had patterned their organizations (xvii).

What made the Ukrainian women's movement so unusual? It was a certain contradiction and differing definitions of feminism that made the Ukrainian women's movement unique:

> Although Ukrainian women produced some interesting feminist thinkers and writers, the impact of their theoretical work was very limited. Often their most interesting ideas remained without resonance. At times, these women themselves even denied being feminists. Yet their attempts at creating women's organizations and setting a practical agenda for them generally took root (xvii-xviii).

There is no doubt in Bohachevsky-Chomiak's mind that the activism and development of Ukrainian women was powerful. 'As she writes,

> "despite an ostensible lack of interest in women's issues, the Ukrainian women developed between 1884 and 1939 effective women's organizations in all states in which they found themselves - the Russian Empire, the Austrian Empire, Poland, Romania, Czechoslovakia, Austria, Germany, the United States, Canada and, in a different manner, the Soviet Union (xviii).

What makes the movement fascinating in terms of Western feminism is the lack of theoretical or philosophical platform:

> There were striking underlying similarities in the organizations of Ukrainian women, regardless of their location. All these organizations except the Soviet one rejected Marxist socialism as a means of women's liberation and most of their members denied being feminists. Their program reflected the specific needs of the society in which the women found themselves, and none of the organizations developed an ideology, or even coherent theoretical precepts for their actions (xviii).

Here was an apparent contradiction: activists working towards improving the position of women in their society but unwilling or unable to regard themselves or their beliefs as "feminist" . Bohachevsky-Chomiak explains:

> "they did not see their concerns as part of the feminist agenda but as an integral part of the community. They did not subject this difference to the scrutiny it deserved. Like other practitioners of community feminism they

failed to systematize their activities into a coherent conceptual framework. In other words, they did not develop an ideology (xviii-xix).

To encapsulate this apparent contradiction Bohachevsky-Chomiak coins a new term:

> Their views constituted a variant of feminism but were not readily identifiable as such, either to them or, for that matter, to those who wrote about them. I was as unprepared to see in operation a version of feminism, which I call pragmatic or community feminism, as its own practitioners have been and continue for the most part to be unwilling to articulate it (xviii-xix).

The term 'pragmatic' or 'community' feminism perfectly suits the UWAA. For we see in the activity of the Australian-Ukrainian women a similar dedication to the improvement of the position of women, a similar focus upon tangible and practical work, a similar commitment to a wider community, along with a similar lack of feminist self-image or self-conscious philosophy. Given that Bohachevsky-Chomiak's observations concern Ukrainian women's organisations in the diaspora as well as eastern and western Ukraine in the collective of Ukrainian women's organisations, it comes as no surprise that the UWAA both reflected and maintained this tradition of 'pragmatic' or 'community' Ukrainian feminism.

I earlier stated that a nationalist motivation positioned the UWAA within the tradition of the Ukrainian women's movement, and it is to this nationalism as Bohachevsky-Chomiak speaks of it that I now turn. Anglo-American feminist theory since the 1960's has not linked nationalism with feminism in any way. And yet, as Bohachevsky-Chomiak argues, there are good reasons for theorising connections between the two:

> While the relationship between socialism and feminism has been scrutinized, the tight connections between nationalism and feminism have been overlooked. Both posit an entity - the nation or women - whose collective rights have been questioned. Both nationalists and feminists battled a political and social system that relegated them to a subordinate position. Both groups considered their cause just and liberating to the individual and beneficial for the group. Neither (we are referring here to nationalism proper, not to chauvinism or integral nationalism) intended harm to any other individual or group. On the contrary, both groups considered themselves to be working for the benefit of the whole community. Both the women and the subordinate nationalities experienced the same drawbacks: lack of an institutional base, inability to formulate an ideology that would be free of charges of exclusiveness and pettiness. Even the means available to both for the spread of their ideas were limited to education and literature (xix).

Such inherent connections between the two philosophies are matters of academic appraisal. In practice, nationalism and feminism have not been coupled together. Bohachevsky-Chomiak explains:

Yet these similarities were not apparent either to feminists or to nationalists. Nationalism, unlike socialism, did not co-opt the cause of women's rights and women's liberation into its programmes. Feminism, in turn, failed to provide an integrating ideology or symbolism which would combine national and women's liberation (xix).

How then do we explain the simultaneous existence of national and female aspirations in the work of the UWAA? How do we account for the fact that for the UWAA (as for all women's groups in the diaspora) the desire for Ukraine's national and cultural independence coexisted with the goal of the development of women in the Ukrainian community? Bohachevsky-Chomiak suggests a resolution: throughout the history of the Ukrainian women's movement, feminist concerns remained secondary to the more important Ukrainian cause. That is, resolution came in the form of a hierarchy of needs, with the needs of the nation outweighing the individual needs of women. Bohachevsky-Chomiak writes:

> In Eastern Europe, and specifically on Ukrainian territories, the feminist issues of the nineteenth century, the vote and equal rights, were goals for the whole community and not exclusively for women. National liberation overshadowed the cause of women's liberation. The nation provided the heroes; the plight of the people justified the cause. Women contributed to the struggle, but remained peripheral in its identification (xix).

Later in the book, speaking of international women's organisations and the part Ukrainian women played in them, Bohachevsky-Chomiak further explains why nationalism prevailed over women's concerns:

> The women's clubs of Great Britain and the United States were the first to combine forces toward the end of the nineteenth century. More formal international women's organizations developed at the turn of the century, when international organization was seen as a means of achieving peace. These women's groups were not interested primarily in asserting national rights. On the contrary, they actively sought a broader perspective than that of nationalism. Like other international organizations and groups (most of which were male-dominated) acting through a growing international network, the women met to discuss issues of common interest and to manifest their unity.
>
> For Ukrainian women the priorities were reversed. They used the international dimension of feminism in an attempt to assert, popularize and manifest not so much their aspirations as women, but their fate as Ukrainians. The women's organizations provided yet another outlet in the perennial attempts of Ukrainians to gain wider national recognition (262).

Such prioritising of the national over the women's cause was evident in the activity of the UWAA. Indeed, much of the motivation for members of the UWAA becoming involved in Australian women's groups was for the very reason Bohachevsky-Chomiak speaks of: to promote Ukrainian culture and give some visibility to the predicament of the Ukrainian nation. At all times the communal plight of the Ukrainian people and culture took precedence over the individualism of women's needs.

To conclude this discussion of the context of which the UWAA was a part, it is well to remember that the standards by which we now might judge are themselves historically and culturally specific. Bohachevsky-Chomiak makes an interesting and important point - that our current notions of feminism are not only relatively recent but a product of a Western culture and philosophical tradition:

> Elements of a specifically female vision that would go beyond existing

ideologies of change and existing social structures could be gleaned at times from the writings of individual thinkers. But a systematic analysis, with essential attendant conceptual restructuring of theory and practice underlying the perception of gender relations, is a genuinely contemporary phenomenon. It is, moreover, very much the product of Western societies. Even theories which are most critical of Western development are conceptually grounded in Western traditions of thought (xx).

By comparison, the history which Bohachevsky-Chomiak goes on to tell is of a women's movement in a very different time and place:

The society which forms the backdrop of the subject of this book lay in great measure outside the philosophical framework that shaped modern Western Europe. Its Orthodox Church - became an arm of the state; its Catholic part was not known for fostering philosophical inquiry. In short, the society which we will study did not have a tradition of self-perception or of analytical inquiry which, according to some of the Western feminists, forms the basis of the women's movement (xx).

Provocatively, Bohachevsky-Chomiak questions the worth of non-western models of women's activism:

Does that mean that there is no women's movement outside the Western framework or that the activities of women in these areas are less significant or less compelling? (xx)

She concludes that women's activity is so profound a part of society that it can fall outside any one single cultural perspective:

On the contrary, it offers yet another illustration that women's participation in society is not a matter of this or that ideology, but rather an integral facet of the past that might not readily fall into the conventional Western framework (xx).

The UWAA, while part of the world of Australian women, is more appropriately assessed in the specific world to which it belongs: a culturally specific women's movement within an international Ukrainian diaspora and in Ukraine itself. In world-view and philosophical tradition the UWAA belongs to this non-Western and Ukrainian world. The women of the UWAA trace the history of their organisation through the post-war years to reach further back to a worthy pre-history of women's activism in the Russian and Austro-Hungarian empires. It is a prismatic history and a distinctive one, and one which fifty years ago branched out into faraway Australia, with the founding and development of the first Ukrainian Women's Association of Australia.

Dr Sonia Mycak
Australian Research Fellow of the Australian Research Council
Department of English
The University of Sydney
Sydney, NSW Australia.

APPENDIX

National Meetings of the Ukrainian Women's Association in Australia (National Committee)

	DATE	LOCATION	Elected President
1st.	2-3 June, 1951	Sydney	Iryna Pelenska
2nd	19-20 September, 1953	Sydney	Iryna Pelenska
3rd	20-21 August, 1955	Melbourne	Maria Osidach *1
4th	14-16 September, 1957	Melbourne	Iryna Khomiak
5th	17-18 October, 1959	Melbourne	L.Onishko
6th	1-2 April, 1961	Adelaide	Iryna Pelenska *2 Ivanna Mamchak
7th	20-21 June, 1964	Sydney	L.Hayevska-Denes
15 year Anniversary Congress of UWA:			
	24-25 July, 1965	Melbourne	[No elections]
8th	March, 1967	Melbourne	L.Hayevska-Denes
9th	28-29 March, 1970	Melbourne	Sophia Wawryk
10th	20-21 April, 1973	Adelaide	L.Hayevska-Denes
11th	23-24 April, 1977	Melbourne	L.Hayevska-Denes
12th	24-25 April, 1980	Melbourne	L.Hayevska-Denes
13th	23-24 April, 1983	Melbourne	Olena Shewchyk
14th	29-30 March, 1986	Sydney	Olena Shewchyk
15th	30-31 March, 1989	Sydney	Olena Shewchyk
16th	25-27 April, 1992	Sydney	Maya Hrudka
17th	8-9 April, 1995	Melbourne	Maya Hrudka
18th	4-5 April, 1998	Melbourne	Evdokiya Ostrowskyj

* 1. The UWA administration was centred in Melbourne. The Deputy Heads were the Heads of the State Branches: I.Chomiak (Vic.), O.Prociuk (NSW), S.Pasichynsky (S.A) and Maria Mencinsky (W.A.).

* 2. Iryna Pelenska emigrated to the USA in 1962. Her responsibilities as Head were taken over by Ivanna Mamchak for the period 1962 to June 1964.

Евдокія Островська

СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ ім. КНЯГИНІ ОЛЬГИ КРАЙОВА УПРАВА (1949-1999)

Мемуари несуть у собі цілющі і, поки жива людина, невичерпні і незамулені джерела історичної правди. Народ безсмертний, якщо покоління від покоління приймає естафету пам'яті.
За словами Володимира Сосюри:
"Умираєм ми кожної хвилі, тільки спомини вічно живуть".
(Невідомий)

ВСТУП

У післявоєнних обставинах континентальної Европи знаходилася велика кількість людей із країн на сході Европи, які з політичних причин відмовилися повертатися на рідні землі, бо їхні батьківщини попали під комуністичну владу. Ці люди - поляки, литовці, естонці й українці-трактувалися як 'бездержавні' були зібрані в таборах, головно у західній Німеччині[1].

В Австралії роки після Другої світової війни є характерні посиленою державною акцією спровадження нових іміґрантів. Саме тут 'бездержавні люди' стали вигідними, як робоча сила. Урядові чинники підбирали відповідних людей за такими прикметами як вік, здоров'я та фізична сила. Під кінець 1947 року українці з таборів для "Displaced Persons" були включені в цей процес. Кандидатів на переселення набирали не лише за їхнім бажанням, а остаточно за вибором австралійської іміґраційної комісії. Всі працездатні спроваджувались на умовах відпрацювання дворічного контракту на будь-якій, призначеній урядом, роботі в Австралії, як відплата за перевіз до Австралії. Переселенців перевозили військовими кораблями, що були найняті і пристосовані, швидким способом, для потреб перевозу людей з Европи.

Іміґранти припливали до берегів невідомого їм континенту, який своєю площиною був більший ніж вся Европа, 82% величини США, й в 12.5 разів більший ніж сьогоднішня Україна. Австралія, з золотистими пляжами свого східнього побережжя над Тихим океаном, простягається на 4,000 км. через піщані та кам'янисті пустелі одвічно заселені кочовими абориґенами простори, до свого західнього берега над Індійським океаном. Екзотична дичина - кенгуру, дінґо, крокодили - панують кожне у своєму царстві. А над людьми володів простір:

[1] Переклад англійського терміну Displaced Persons, або в скороченні DP (ДП). Переклад "переміщені особи" не відповідає розумінню того часу цього англомовного терміну, а саме, що ця категорія людей вважалася неприналежними якоїсь держави, що вони властиво були втікачі з політичних причин, тобто "бездержавні". В цій статті слово "бездержавні" вживатиметься як переклад терміну Displaced Persons, або в скороченні ДП.

далекосяжні віддалі між головними містами, розсташованими над побережжям країни, диктували людське життя. Ця географічна притаманність Австралії стала першою поважною перепоною для спілкування в організаційній діяльності новоприбулих українців, які прибули під кінець 40-их та на початку 50-их років без знання англійської мови й культури, без розуміння чужого побуту цього далекого континенту, на якому не залишились сліди якоїсь попередньої української іміґрації...[2] Перед нами стояв невідомий світ для розкриття... Повернення, так як англійським іміґрантам, нам взагалі не було. І саме на це розраховувала австралійська іміґраційна політика.

* * *

Австралійська повоєнна іміграційна політика була великим подвигом, в наслідок якої австралійське суспільство змінилось назавжди. Протягом попередніх чотирнадцяти років, від 1933 до 1947, кількість населення країни зростало в середньому лише на 1% річно. Війна з японцями (на далеко-східньому фланзі Другої світової війни) яскраво доказала, що оборонні сили самої Австралії потребують збільшення і зміцнення, на всякий випадок, на майбутнє. Одначе країна була не тільки велика і рідко заселена, але й у своєму виробництві відчувала велику потребу в робітниках. Між провідниками країни переважала думка, що Австралія не має іншого виходу лише значно збільшити населення країни або "пропасти". Знавці прогнозували, що самого природнього росту населення далеко не вистачить і тому було рішено розпочати програму масової іміґрації з Европи. Це були роки післявоєнної розбудови, в основу якої поставлено великі проєкти національного обсягу і значення; в додаток, існувала велика потреба робочої сили для різної промисловості, розробленої під час війни, як і рівнож для післявоєнного будівництва та основних послуг. Яскравим прикладом зв'язку іміґраційної робочої сили з проєктами стратегічно-національного обсягу став проєкт опанування вод Снігових Гір, для створення цілої системи водосховищ з подвійним призначенням: обслуговування сільсько-господарських потреб і вироблення електроенергії для потреб населення в будучому.

В 1945 році австралійський політик, Артур Колвил, видав памфлет, в якому він обґрунтував потребу збільшити населення Австралії до 20-ти мільйонів. Коли він став Міністром Іміґрації в новообраному уряді Робітничої Партії, в липні 1945 року, він сказав у Федеральному Парляменті, що якщо Австралія має '...зайняти своє оправдане місце у світових подіях; якщо Австралія має забезпечити себе, як країна, тоді потрібно в майбутньому значно збільшити населення шляхами природнього приросту і запрограмованої іміграції...

---

[2] Деяка кількість українців іміґрантів прибули до Австралії перед II-ою світовою війною. Незначна кількість приїхала ще перед I-ою світовою війною, як частина загальноросійської іміграції з Далекого Сходу. Пізніше в 1940-их роках незначне число прибуло з Китаю. Вони не залишили за собою ніякої української громадської організації. Відомості про них дуже спорадичні. Є певні дані лише про поодиноких осіб.

Наші дні ізоляції скінчені'.[3] В 1947 році в Австралії було всього 7.57 мільйонів населення, з них 98% були англійського походження. Із усього населення, 54% були міщанами, скупченими у 7 столичних містах, включно з федеральною столицею країни.[4]

Від початку повоєнної іміграції до кінця 1963 року, трохи більше ніж два мільйони іміґрантів прибули до Австралії, більше половини з них не були брітанського походження. Іміґрантів набирали за різними допомоговими програмами, зформульованими окремо для брітанців з одного боку, і небрітанців з другого. Ці програми не були однакові за умовами або рівнем допомоги переселенцям. Із новоприбулих, все ж таки, брітанці становили найчисельнішу групу із усіх іміґрантських національних груп. З брітанської групи 84% приїхали з матеріяльною допомогою австралійського уряду, в той час, як подібну допомогу було надано лише 25% іміґрантів, які походили з середземноморських країн. Число іміґрантів з Азії було дуже незначне з огляду на урядову політику так званої 'Білої Австралії'.[5] Також, спочатку, уряд набирав обмежене число жидів (євреїв)[6] і росіян, і вони, взагалі, не відзначалися своєю чисельністю в самих програмах іміґрації повоєнних років.

Взагалі, серед австралійців була помітна ксенофобія до іміґрантів, зокрема до небрітанців. Це ставлення пояснюється двома причинами. Поперше, австралійські профспілки були стурбовані, що прибуття великої кількости іміґрантів настільки вплине на ринок робочої сили, що збільшиться безробіття і працедавці будуть наймати нових іміґрантів на місця існуючих робітників, які були членами профспілок і підтримували акції профспілок у боротьбі з працедавцями за кращі умови й оплату. Натомість, працедавці бажали і вітали побільшення кількости робітників, тому що вони вважали, що послаблення сил профспілок піде їм на руку. Щоб заспокоїти профспілки й отримати їхню згоду та підтримку масової іміґрації, уряд домовився з

[3] Geoffrey Bolton, The Oxford History of Australia, Oxford University Press, Melbourne 1993, vol.5, pp.53-57. Calwell quoted in Gordon Greenwood, Australia: A Social and Political History, Angus & Robertson, Sydney, 1978, p.406.

[4] The Australian Encyclopedia (Sydney, Angus and Robertson,) Vol.VII, pp.189-190.

[5] Іміграційна політика Австралії запроваджена в 1901-у році, коли проголошено Австралію федеральною самоврядуючою державою. Ціль політики була, щоб не дати можливість азіятам й іншим "небілим" людям імігрувати до Австралії, хіба на несталий час. В тім було бажання поперше, затримати Австралію для людей того самого походження, що її перше заселили, і подруге, оминути соціяльні тертя, які могли б повстати між населенням мішаним за походженням і культурою. Підтримували цю політику всі партії, які входили до влади, і вона мала постійну підтримку більшости австралійського населення. Після Другої світової війни цей підхід змінився, бо в 1960-их роках його урядовці перестали визнавати, а поступово й практикувати.

[6] Властиво жиди (євреї) здебільшого спроваджувалися за допомогою власних організацій в Австралії таких як "HIAS" і "JOINT", тому вони не так помітні в статистиці урядової програми спровадження 'бездержавних людей'. Натомість, число росіян було таки мале. Дивіться Kunz, E., Displaced Persons: Calwell's New Australians (Canberra, ANU Press, 1988)

профспілками та керівництвом тяжкої промисловости на такі умови: працедавці не будуть на фабриках призначати наглядачами 'переміщених осіб', які ще не стали австралійськими громадянами;[7] працедавці будуть призначати іміґрантів лише на найгірші роботи і звільняти з праці робітників, які не стають членами профспілок; працедавці братимуть участь у комітеті для розв'язання робочих суперечок пов'язаних з іміґрантами. Було постановлено, що фах кандидата на працю буде визнаватися лише на основі признаних посвідчувальних документів, яких переміщені особи (Д-П), із зрозумілих причин, не могли мати, а якщо й мали, то їх в Австралії не визнавалось, хіба що вони були видані англійською навчальною системою.[8] Затвердивши таке домовлення, уряд приступив до вербування іміґрантів, однак, пильно тримаючи на увазі другу причину, а саме, несприятливе або упереджене наставлення місцевого населення до іміґрантів небрітанського походження.[9]

Ця друга причина виникала з того, що консервативне австралійське населення не мало поняття, чого сподіватися від іміґрантів небрітанського походження. Уряд був занепокоєний можливістю тертя між австралійським населенням і національними групами, що могло б призвести до небажаних суспільних ускладнень. Дійшло навіть до того, що у вересні 1944 року, державний підкомітет рекомендував ограничену низку країн, з яких бажано спроваджувати іміґрантів. За першенством стояли, окрім, очевидно, Великої Брітанії, наступні країни: США, Скандинавія, Голяндія, Бельгія, Швайцарія, Юґославія, Греція й Албанія. Однак цей самий підкомітет зауважив, що потреба в іміґрантах для виробництва в Австралії є настільки пекуча, що Австралія не може бути занадто 'вередливою' і повинна приймати "будь-яких білих чужинців, які спроможні асимілюватись і які зможуть зробити задовільний вклад в економічний розвиток країни".[10] Не зважаючи на те, що австралійські урядовці дуже старались спровадити іміґрантів із західньої і північної Европи, ці частини Европи не проявили великого зацікавлення еміґрацією, і ось тоді Австралія звернула увагу на людей центральної і східньої Европи.

Кінець-кінцем, в липні 1947 року австралійський уряд підписав домовлення з IPO (Міжнародня Організація в Справах Біженців),[11] яке передбачало, що Австралія буде набирати 12,000 'бездержавних людей' річно. Цю кількість Австралія за короткий час підвищила до 20,000, а

[7] Одна умова в той час для надання громадянства була проживання в країні не менше п'яти років.

[8] Lever-Tracy, C., Quinlan, M., A Divided Working Class: Ethnic Segmentation and Industrial Conflict in Australia (London, Routledge & Keegan, 1988) p.135.

[9] Lever-Tracy, C., Quinlan, M., A Divided Working Class: Ethnic Segmentation and Industrial Conflict in Australia (London, Routledge & Keegan, 1988) p.172.

[10] Hudson, '1951-72' in Frank Crowley (ed), A New History of Australia, (William Heinneman, Melbourne, 1977) p.571

незабаром забула і про неї - набирала практично стільки скільки могла перевезти. Фінансові умови для австралійського уряду були дуже вигідні, так як він платив IPO по 10 тодішніх австралійських фунтів від особи за перевіз з Европи.

Австралійські урядові службовці їздили до Европи, щоб вербувати 'бездержавних людей' - потенційних іміґрантів. Спочатку мали вони розпорядження уникати поляків тому, що на думку Міністра Іміґрації, вони мали схильність триматися разом в своїх етнічних групах і не асимілюватись, і так творити небажані ґетта. У своїй іміґраційній політиці, Австралія давала перевагу чоловікам-чорноробочим, самітним, не зв'язаним з родинами, і тому, на початковій стадії, уряд видав розпорядження не брати родин. Однак практика дуже скоро показала, що було неможливо відшукати потрібну кількість робочої сили при таких умовах, тому в кінці 1948 року іміґраційні чинники почали набирати одружених і з родинами - але надалі старались уникати поляків, угорців, жидів і білорусів; а росіян не набирали. Аж врешті, в березні 1949 року наставлення до поляків було змінене, і австралійські іміґраційні чинники почали від того часу набирати всіх "дійсних европейців".[12]

Австралійці дуже радо брали іміґрантів з балтицьких країн, думаючи чомусь, що вони легко асимілюються.[13] А в тих роках пануюча австралійська іміґраційна політика була націлена на повну асиміляцію новоприбулих. Таким чином, більшість перших іміґрантів, завербованих по програмі IPO, походили з балтицьких країн: Литва, Латвія, Естонія; а також з інших країн, як Україна, Юґославія і Чехословаччина. Пізніше, були підписані окремі домовлення з іншими европейськими країнами, і тоді почався значний приплив іміґрантів з Польщі, Італії, Греції й Угорщини. В скорому часі іміґраційні урядовці не ограничувались до домовленої кількости та набрали в 1949 році 75,500 осіб, а в 1950 році взяли ще 70,500 осіб. Разом, протягом семи років, від 1947 до 1954, приблизно 170,000 'бездержавних людей' було спроваджено до Австралії за програмою IPO. З цього числа, відсоток зареєстрованих українців становив всього 8.5%, натомість поляків - 37.5%, а литовців - 11.5%.

[11] Одразу після закінчення війни, в 1945 році, була створена заходами англійців і американців, міжнародня організація під назвою УННРА, (United Nations Relief and Rehabilitation Administration), завдання якої було матеріяльне забезпечення біженців у таборах і переселення їх. До цієї організації й акції приєдналися 44 держави. Організація діяла до 1947 року, переселивши більше ніж мільйон людей, і тоді була розв'язана. З огляду на те, що ще залишилось коло 650,000 не переселених біженців в таборах, здебільшого з східньої Европи, була створена нова організація, IPO (International Refugee Organization), яка зайнялася розміщенням їх по країнах, готових їх прийняти.

[12] Keating, C., Greta, (NSW Department of Urban Affairs and Planning & Australian Heritage Commission, 1977) pp.35-36.

[13] Keating, C., Greta, (NSW Department of Urban Affairs and Planning & Australian Heritage Commission, 1977) pp.37.

Після п'яти років функціонування, тобто у 1952 році, IPO було розв'язане, так як за цей час табори для біженців випорожнилися і основне завдання було виконане. Все ж таки, далі продовжувався вже значно зменшений потік тих 'бездержавних людей', що ще залишились, але вже під іншими допомоговими іміґрантськими програмами. Натомість, інші категорії іміґрантів зайняли перевагу в іміґраційній програмі, з помітно вигіднішими для них умовами.

'І знову в невідому дорогу...'

Українські іміґранти поділяли ряд загальних важливих спільних прикмет, які їх гуртували. Були вони безправні і 'бездержавні', вивезені підлітками в часи війни з рідних земель на примусову роботу в Німеччину, або були втікачами перед наступом комуністичної влади Радянського Союзу; для більшости початкова освіта була перервана; вони були розлучені ще молодими з своїми батьками й родичами, які залишились на рідних землях і доля яких була їм невідомою, оскільки жодного зв'язку з рідними не дозволяв пануючий комуністичний лад на батьківщині; кожен з них пережив по-своєму події, які розгорталися на власних очах в часи Другої світової війни; більшість з них були скупчені в таборах протягом Другої світової війни і після неї, і там виховувалися таборовим життям між краянами з різних сіл і міст східніх та західніх українських земель; іноді мешканцям таборів доводилось трактувати табір, хоч був він їм чужий, в чужій країні, як єдиний своєрідний центр - перед кожним стояла лише непевність і невідомі перспективи.

Перед початком подорожі до Австралії таборяни переходили перевірку австралійської іміґраційної комісії, яка вербувала кандидатів-іміґрантів, включно з українцями, зважаючи тільки на власні критерії і потреби. Підібрані українці не те що зробили вільний вибір, а радше були скеровані самими обставинами на далекий і незнаний їм континент на краю світу. Були вони перевезені з центру зруйнованої велелюдної Европи, через глибокі і часом бурхливі океани невигідними кораблями, на береги просторої, рідко заселеної Австралії. Ступили вони на австралійський суходіл без маєтків, без матеріяльного добробуту, тільки з тим, що мали на плечах і в ручних валізках і дехто в дерев'яних скринях - і ще з обов'язком відпрацювати, як чорнороби, дворічний контракт на будь-якій, призначеній урядом, праці. З порту, куди кінець-кінцем причалив їх корабель, вони були перевезені потягом і скупчені в скромних дерев'яних або бляшаних таборових бараках, які знаходились у містечках серед незаселених просторів Австралії. Тут вони були чужими й їхнє національне походження було зовсім невідоме й однакове місцевим австралійцям.

Не дивно, що після такого життєвого шляху українські іміґранти поділяли, в основному, подібні погляди, вироблені боротьбою за самозбереження; мали вони також подібні політичні наставлення, глибоку недовіру до урядових установ і незламне переконання в своїй

вірі - прикмети, які лягли в основу самого характеру організації піонерської української іміґрації в Австралії.[14] В цьому відігравало велику ролю почуття потреби самовизначення за національністю, збереження своєї національної ідентичности й гідности, як спільнота. Але українська іміґрація відрізнялася від інших переселенців тим, що між чужинцями її національність була зовсім незнана. Про поляків, росіян, латишів та інших біженців із східньої Европи австралійські чинники принаймні щось чули, тому їх визнавали; натомість, українці взагалі не були відомі та всупереч їх бажанням, були часто зараховані до вже відомих національностей або до узагальненої спрощеної рубрики 'балтийців' - начебто, всі біженці однакові. Дивлячись на пройдений складний і тернистий шлях українців з різних кінців України до Австралії, можна задуматись - скільки тут випадковості, а скільки присуду долі?

* * *

Розгорнув краєвид свій
берег дикий, скелястий і темний -
скрию сльози за помахом вій,
скрию острах в надії непевній.

Може й справді цей край чарівний -
пристань тиха, щаслива одвіку.
Нащо ж сльози? От знову вони
непотрібно турбують повіки.

За безмірністю водних доріг
покарбований щастям і болем
інший берег і рідний поріг . . .
Чи вернусь? .. А чи може, ніколи ? ..

Слід від "Нелли" зникає в імлі.
І докором той слід за кормою:
ти ж і грудки своєї землі
не взяла в чужину з собою.[15]

Приїзд українців

В кінці жовтня 1947 року з німецького порту Бременгафен відчалив американський пароплав "Генерал Стюарт Гейнцелман" і вже 28 листопада причалив до порту Фремантл, на західньому побережжі Австралії. Він віз 843 іміґрантів з т.зв. 'балтицьких' країн, з европейських

[14] Декілька союзянок описали свій життєвий шлях до Австралії: Л.Михайлів, "Мій життєвий шлях", Наше Слово, 1968, ч.12, ст.25-28; Юлія Слободян "Спогади учениці Листопадових днів" Наше Слово, 1968, ч.14, ст.7; А.Хрущевська "Мої спогади", Наше Слово, друкувались серійно з 1969-го року.

[15] Далека, Л., "Легіт і бризи". Поезії (Мельборн, В-во Ластівка, 1957) ст.29. Вірш був написаний 21/3/1950, коли його автор вперше побачила побережжя західньої Австралії.

таборів 'бездержавних людей'. Між ними було 43 українці, всього 5% загальної кількости пасажирів. У Фремантлі їх пересадили на корабель "Канімбла" і перевезли до портового міста Мельборн, на південно-східньому побережжі Австралії. Це був перший контингент іміґрантів, набраний згідно з домовленням з ІРО.[16] Після цього, щомісяця до австралійських пристаней причалювали пароплави, наймані ІРО і з них висідали, без уяви про майбутнє, претенденти на важку працю, здебільшого люди з твердими м'язами. На липень 1949 року таких переміщених осіб було 20,000; приблизно три тисячі з них були українці.[17]

Приміщували іміґрантів в колишніх військових таборах, пристосованих на скору руку для іміґрантів, як переходові табори. Знаходилися вони в містечках в глибині просторів різних стейтів Австралії, далеко від головних побережних заселених міст. Табори були розташовані на периферії містечок, переважно поблизу їх залізниць. Загальний рівень житлових умов був елементарний; харчів було досхочу, але меню типово австралійське, й до нього треба було привикати. Життя в таборах різнилось, залежно від стейту, в якому знаходився табір, тобто від клімату, і на початку, від стану приготування табору, таборового управління та політики стейтового уряду.[18] Наскільки в той час нові обставини подобалися новоприїжджим родинам описано в міркуваннях одного поселенця, письменника Сергія Домазара. Окреслюючи кілька можливих уявлень новоприбулими, умов життя в Австралії, він кінцево зупинився над життьовим образом:

> "Чи може, Австралія для Вас - це важка праця з лопатою й джаґаном, бараки з хвилястої бляхи чи полотняний намет, баранина день-у-день, побачення з дружиною у week-end (вихідні дні субома-неділя) на лавочці у сквері (майданчику) або в інженера, якщо ваша дружина працює не дальше кільканадцяти миль від вас, і раз на місяць, не більше, якщо маєте малих дітей і ваша дружина живе з ними в таборі утриманців за сотню-другу миль від вас? Останнє, вам рішуче не подобається."[19]

Ніна Денисенко, одна з перших українок, що прибула до Австралії, окреслює свої почуття і перші спроби українців представити себе, як національна група, таким чином:

"І знову привітала мене чужа земля своїм перехідним табором. Це був 1949 рік. Крім українців, в табір прибувало багато людей інших національностей. І кожна група старалась стати на видне місце,

[16] Plowman, P., Emigrant Ships to Luxury Liners: Passenger ships to Australia and New Zealand, 1945-1990 (NSW University Press, 1992) p.36-37.

[17] Стоцький, Іван, "З Українського Життя в Австралії", Вільна Думка, ч.17-18, 7/5/1950, ст.5.

[18] Ширший опис умов і перших вражень знаходиться в спогадах: Е.Островська, "Перші кроки на австралійській землі" Українки Південної Австралії (Аделаїда, СУПА, 1999)

[19] Домазар, С., "Do you Like Australia?", Вільна Думка, ч.12, 2/10/1949.

показати себе краще інших. Вони на перебій улаштовували свої мистецькі виставки, пописи, хорові виступи. Австралійці, що заїжджали до табору, з зацікавленням оглядали невідому їм екзотику, привезену з далеких країн".[20]

Українці, прибувши до Австралії з різних таборів Европи зрозуміли, що тільки в об'єднанні всіх своїх сил зможуть вони подолати побутові життєві труднощі та зберегти свою національну свідомість. Чимало українських іміґрантів були переконані, що їхнє перебування в Австралії буде тимчасове: як тільки комуністичний лад буде усунений, вони зможуть повернутися на Батьківщину. А до того часу треба зберегти і, по можливості, плекати свою національну свідомість і спадщину. Звичайно, рівень єдности між українцями не був стовідсотковий, не зважаючи на спільний світогляд. Погляди різнилися, як за організаційно-політичною так і за релігійною приналежністю. Але, назагал, рівень єдности був, в порівнянні з іншими національностями, можливо, один з найвищих.

Стремління до більшої єдности національних меншин було підсилене, парадоксально, самим наставленням австралійської урядової політики та ширшого населення, які сподівалися цілковитої асиміляції, тобто, повного засвоювання іміґрантами австралійських звичаїв, поведінки і мови. Як правило, не було ніякої урядової підтримки для вивчення мови іміґрантів та збереження їх культури. Радше, вважалося за кращим і майже закономірним, щоб іміґранти вивчили англійську мову якомога швидше і користувалися нею всюди, в родині включно; щоб забували свою мову і звичаї, чимскоріше, бо, мовляв, вони приїхали в новий край і мусять пристосувати свою культуру до нового життя. Тому всіх іміґрантів неанглійського походження назвали - 'Новими австралійцями'. Одначе, таке наставлення не перешкоджало австралійцям виявляти певне зацікавлення, і навіть захоплення деякими виявами й досягненнями інших культур. А це були головним чином твори фолкльору, які іміґранти могли показати своїми силами: чарівні пісні хорів і солістів, захоплюючі танці, багату традицію вишивання, писанння писанок, різьбарство й тому подібне. Цей багатий фолкльор увійшов в основу старань українців визначити себе як націю перед чужинцями і відокремити себе від поляків і росіян. Іноді, не могло й бути інакше, оскільки австралійці, включно з урядовими службовцями, не мали доступу до іноземної літератури та історії, щоб набути знаннь, бо в перекладі англійською мовою її не було. Особливо в ті часи, світогляд середнього австралійця вироблявся на базі англійської історії, і він бачив решту світу крізь неї. Тому, про українців, як таких, не було й поняття, і зацікавлення ними та їхньою культурою лишалося на рівні екзотики.

Однак, рішуче бажання українців організуватись недвозначно проявилося спонтанним створенням різних організацій у віддалених між собою таборових містечках і містах Австралії, куди вони перше попали.

---

[20] Денисенко, Н., "Тяжкий початок - корисні наслідки", Наше Слово, (Сідней, СУА, 1967) ст.42.

Один з таких таборів був родинний табір у містечку Ковра, в стейті НПВ, приблизно 300 км. від стейтового столичного міста Сіднею. У бараку цього ж табору, 13 вересня 1949 року, за ініціятивою мґр. Ірини Пеленської, була створена перша українська жіноча організація Об'єднання Українських Жінок (ОУЖ) в Австралії. Цікаво, що це була взагалі перша українська організація, створена в НПВ.[21] Протягом наступних двох місяців було створено кілька інших українських організацій в НПВ: перший станичний пластовий осередок, заснований також у вересні в Коврі, з співініціятиви І.Пеленської; 29-го жовтня була заснована Українська Громада НПВ з осідком в Сіднеї (під первісною назвою Рада Об'єднання Українців НПВ).

В інших стейтах вже раніше в тому ж самому році були закладені певні основні українські організації: 15 травня 1949 була створена перша в Австралії Українська Громада Південної Австралії з осідком в місті Аделаїді; 27 серпня були пороблені ініціятивні кроки українцями в місті Перт, в Західній Австралії; два тижні пізніше, 9 вересня, створено Українську Громаду Вікторії, в місті Мельборні; 27 грудня створено Українську Громаду в Квінсланді з осідком в Брізбені, столичному місті стейту.

Склад української іміґрації

Українська іміґрація не була однорідною з точки зору мотивації й організованости. Були різні особисті мотивації і розбіжні думки, як організуватися як суспільство, якій діяльності дати першенство. Вироблялися і формувалися різні угруповання навколо віровизнання, політичних поглядів, культосвітніх цілей і т.п. У своїх стараннях організатори натрапляли на різні перешкоди та труднощі, які виринали як із самих обставин, так із певних розбіжностей в поглядах та думках. Була також частина новопоселенців, яка лише прагнула якнайскоріше й найкраще доробитися майна, на що віддавали себе майже повністю. Але, залишилася частина, яка ставила організування українського суспільства на першому пляні. Зрештою, сама згуртованість вимагала організованого життя і спонукала людей братися до наладнання його.

Так виглядала в загальному українська нива. Але треба було щось робити, треба було посіяти й своє рідне зерно на чужому ґрунті.[22]

* * * * * * * * * * * * * *

[21] За кілька тижнів в тому ж самому таборі був створений перший станичний пластовий осередок пластуном-сеньйором Я.Кужілем і пластункою-сеньйоркою Іриною Пеленською. Осередок складався з новаків і юнаків, що вели виховну працю та брали активну участь у всіх таборових імпрезах. Незабаром, в листопаді 1949 в Мельборні була створена Крайова Пластова Старшина. Стоцький, І., "З українського життя в Австралії", Вільна Думка, ч.17-18, 7/5/1950, ст.5.

[22] Стоцький, І., "З українського життя в Австралії", Вільна Думка, ч.17-18, 7/5/1950, ст.5.

ПРОДОВЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ТРАДИЦІЇ

Український Жіночий Рух, який розпочався в 1880-их роках,[23] виробив протягом десятиліть ідейну програму і широку практичну харитативну та національну діяльність в Україні, що стало прикладом і досвідом для організування українського жіноцтва відразу після Другої світової війни ще в Европі.[24] В 1945 році, в умовах таборів Німеччини, створилась нова українська жіноча організація "Об'єднання Українських Жінок", цілью якої було опікуватися 'бездержавними' українцями в таборах, особливо жінками, дітьми і старшими, і яка також була прихильна до деяких українських політичних організацій на іміґрації.[25] В перших роках своєї діяльности ОУЖ зорганізувало мережу дитячих садочків, утримувало курси для вчителів садочків та розвинуло зв'язки з німецькими та іміґрантськими жіночими організаціями. Вже в 1947 році, якраз перед масовим переселенням таборових мешканців до різних країн, ця організація начислювала приблизно 7,500 членів у своїй мережі, у 72-ох відділах. Діяльність у жіночій організації дала корисний досвід багатьом жінкам, на який вони пізніше покладалися в інших країнах. З виїздом жінок із европейських таборів до інших країн за океани, де вже існували організації Союзу Українок, нові іміґрантки поповнювали їх ряди: в США, Канаді, Арґентіні. А в країнах Европи і в решті вільного світу, де Союз Українок не існував, свідомі жінки засновували його: у Великій Брітанії (1948), у Франції (1945), у Бельгії (1948), в Бразілії (1952),[26] у Венесуелі (1949) і в Австралії (1949). Також в ці роки, саме в листопаді 1948 року, була заснована в США Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), як верховна організація для об'єднання і координації діяльности культурного і національного життя жіночих організацій в різних країнах світу.

---

[23] Український Жіночий Рух має свої початки в другій половині 19-го століття. На центральних землях України, де було заборенено творити українські організації, жіночі спроби організувати українське жіноцтво набрало більш неформальної структури або проходило в рамках різних зібрань під більше невинними назвами. Головна увага була зосереджена над освітою. В Галичині перші прояви організування українського жіноцтва появились у Львові в 1878 році. За п'ять років, в грудні 1884 Н.Кобринська скликала в Станіславові першу громадську зустріч жінок Галичини. Від того часу, українське жіноцтво почало поступово розширювати свою організаційну діяльність по селах і містах. Своєю діяльністю, зокрема на суспільно-громадській ниві, жіночий рух постійно зміцнювався і розширювався і тим виробив помітну потужність в суспільстві, з якою влада не могла не числитися.

[24] Найкраща опрацьована історія українського жіночого руху є монографія М. Богачевської-Хомяк, Білим по білому: жінки в громадському житті України, 1884-1939 (Київ, 'Либідь', 1995). Україномовне видання є переклад з оригінального англомовного видання, Едмонтон, 1988.

[25] Одразу після закінчення війни, М.Рудницька, відома укарїнська діячка в жіночому русі, зробила спробу відновити Союз Українських Жінок в німецьких і австрійських таборах. Натомість, була створена і взяла верх нова організація Об'єднання Українських Жінок за старанням І.Павликовської, яка вважала, що жіноча організація повинна підтримувати політичні організації на еміґрації, і тим не погоджувалася з поглядами М.Рудницької. Encyclopedia of Ukraine (Toronto) vol., p. 710.

З ініціятиви мґр. Ірини Пеленської, 17-8-1949 р. в переселенському таборі для родин, в Коврі відбулися ініціятивні сходини жінок, на яких вирішено заснувати жіночу організацію, і з таким завданням було вибрано організаційний комітет.[27] Комітет скликав Загальні Збори 13-9-1949, на яких засновано організацію під назвою 'Об'єднання Українських Жінок' (ОУЖ) з тією самою назвою, що вживалась в таборах у Німеччині. Обрано управу в складі: Ірина Пеленська - голова, Лідія Гаєвська - референт зв'язків, Марина Стельмахів - скарбник, Дарія Станько, Ольга Голойда, Марія Москаль - члени управи; рядові члени організації - С.Яворська, А.Коломиєць та інші. Разом, на той час, було 12 членів організації.[28]

Цією скромною організаційною ініціятивою формально реалізувався задум згуртувати якомога більше українських жінок-іміґранток в Австралії за вже усталеним прикладом українських жіночих організацій на Батьківщині та в таборах Західньої Німеччини. Ідейний задум і поставлене завдання не було легко здійснити. Управа ОУЖ приступила до інтенсивної організаційної праці, вербування членів і створення інших відділів, визначення головних напрямків діяльности та налагодження співпраці між громадами та іншими новоствореними відділами Союзу Українок. Праця провадилася в ділянці самопомочі, на культурно-освітній ниві, у вихованні та навчанні дітей рідного слова в таборових 'рідних школах', створених власними силами. Учасниця й одна з його основоположниць, Л.Гаєвська так окреслює обсяг діяльности відділу в Коврі:

> "Відділ проводив дуже інтенсивну, жваву працю: влаштовувано товариські вечори, кілька мистецьких виставок, свято св. Миколая, Свят-Вечір. Зорганізовано першу в Австралії українську школу і танцювальну групу, і з цією танцювальною групою дано кільканадцять концертів в різних містах НПВ, та в Канберрі."[29]

Життя в таборових умовах не було легким, воно помітно відрізнялося від того, яким воно було в европейських таборах. Часто члени родини не мешкали в тому самому приміщенні, і як правило,

[26] Українська жіноча організація виникла в 1924 році з української організації для навчання сільського сподарства, з якою жіноча організація близько співпрацювала після свого виникнення. Пізніше, через змінений внутрішній політичний лад країни, діяльність української жіночої організації, як і інших, була припинена. Щойно в 1952 році організація відродилася під назвою Організація Українських Жінок Бразілії, яка одночасно стала членом СФУЖО.

[27] До ініціятивного комітету ввійшли: І.Пеленська (голова), Д.Станько, О.Голойда, М.Стельмахів, Л.Гаєвська, С.Яворська, і Коломієць. Див. Кармазин, Н., "Союз Українок Нового Південного Вельсу", Наше Слово, (Сідней, СУА), 1974, ч.37, ст.24; також, Гаєвська-Денес, Л. "25-ліття Союзу Українок Австралії", Наше Слово, (Сідней, СУА), 1974, ч.37, ст.1.

[28] Гаєвська-Денес, Л., згадує, що було 22 членів, однак немає інших доказів, щоб вважати цю кількість за вірогідну. "25-ліття Союзу Українок Австралії", Наше Слово, (Сідней, СУА), 1974, лип.-вер., ч.37, ст.1

[29] Гаєвська-Денес, Л., "25-ліття Союзу Українок Австралії", Наше Слово, (Сідней, СУА), 1974, лип.-вер., ч.37, ст.1.

чоловіків відсилали працювати далеко від табору. Жінки з дітьми лишалися в таборі, де діти й виховувалися. Дітей шкільного віку посилали в місцеву щоденну школу, де деколи їм приходилося обстоювати своє місце.[30] За все треба було платити. Із заробітної платні чоловіка відраховували оплату урядові за таборове приміщення і харчування (якого було досхочу) за кожну особу в родині. Залишалися лише дрібні гроші на всі інші потреби. До того ж, транспортний зв'язок між селищами був трудний, лише поїздом, а в місті також автобусом. Місцево добирались всюди пішки, а вже пізніше дехто придбав собі вельосипед. При зустрічах на праці чоловіки ділилися новинами про їхні місцевості. Поштовий зв'язок також відігравав важливу ролю. В цих умовах організаційна діяльність формувалась на місцевому, стейтовому та крайовому рівнях. За короткий час зв'язки на рівні місто-стейт набрали важливого значення для організаційної діяльности.

Приблизно протягом півтора року, після заснування ОУЖ у Коврі (НПВ), також постали відділи в інших місцевостях, як в НПВ так і в двох інших стейтах, в більшості в переселенських таборах: Батгурст (НПВ), Скейвіл (НПВ), Марібирнонґ (Вікторія) і Голден Гілл (Південна Австралія). З поступовим виїздом родин із таборів на різні місця власного вибору, переважно до передмість столичних міст стейтів, таборові відділи розв'язувалися, а на їх місце були створені інші відділи в містах поселення. Швидко зростаюче число відділів спричинилось до створення стейтових управ ОУЖ. Стейтові управи формувались із представників усіх відділів даного стейту, і, в основному, займались координаційною, зв'язковою і представничою діяльністю на стейтовому рівні.

Зі швидким ростом стейтових мереж ОУЖ і розпорошеністю сил між українськими поселеними пунктами, з огляду на величезні віддалі, виникла необхідність створити центральний провід, який би звів і об'єднав в одну крайову мережу стейтові організаційні структури.

В Сіднеї вже в 1950 році гурток жінок розпочав діяльність в цьому напрямку, діючи як тимчасова управа, до якої входили: Ірина Пеленська, яка мала доручення СФУЖО розбудувати Союз Українок в Австралії, Антоніна Голобродська, Леся Зарицька й Галя Куцик. Головною метою цієї тимчасової управи була підготовка й переведення І-го Крайового З'їзду ОУЖ, який відбувся в червні 1951 р. в Сіднеї, з участю делеґаток з чотирьох стейтів Австралії. В цей час вже існувало 10 відділів, які разом нараховували приблизно 400 членів. В той час, значну увагу приділялося допомозі залишенцям в Европі, куди було вислано багато пакунків українським ученим та передано поважну суму грошей для розподілу управою ОУЖ в Німеччині.[31] Це було неабияке осягнення, беручи під увагу складні умови спілкування того часу.

---

[30] о.Ж. Коломиєць представив цікавий образ життя із своїх дитячих років в таборі Ковра. Kolomyjec, Zh., A Culture within a Culture: Ukrainians in Australia (Sydney, Author, 1983) Chapter 3.

[31] "Допомога залишенцям", Наше Життя, (США, Філядельфія) 1952, ч.6 (червень), ст.19.

Учасниці Крайового З'їзду перейменували ОУЖ на 'Союз Українок Австралії', обміркували єдиний статут для всієї мережі, намітили плян праці та ствердили членство СУА в Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), як невід'ємної частини Українського Жіночого Руху на іміграції.[32] Намічений плян праці став основою діяльности всієї мережі СУА. Затверджена триступнева організаційна структура Союзу Українок Австралії була найвигіднішою в австралійських умовах, де віддаль між відділами творила найбільші труднощі. В протидію цим труднощам на крайовому рівні, вирішено, до складу Крайової Управи обов'язково включати голів стейтових управ, що сприятиме координаційній праці Крайової Управи. На міжнародньому рівні кожночасна голова СУА, за посадою, також діє як містоголова СФУЖО. До 1986 року голова СУА входила до Управи Союзу Українських Організацій Австралії (СУОА). На голову першої Крайової Управи обрано мгр. Ірину Пеленську. До складу управи ввійшли пані з різних стейтів: А.Голобродська, О.Фітьо, С.Ваврик, М.Боднар, Д.Зарицька, д-р Н.Грушецька, Ніна Денисенко, І.Куцик, Іванна Мамчак, Олена Процюк, Є.Товстоп'ят та Т.Харуцька.

Перша управа взялася за визначення напрямних діяльности кожної референтури: організаційної, культосвітньої, виховної, народнього мистецтва, суспільної опіки, зовнішніх зв'язків і преси. В окреслених рамках праці, перші управи протягом двох років влаштували 48 імпрез, з них у стейті НПВ - 30, Вікторія - 9, у ПА - 9. Багато уваги приділено вихованню молодого покоління: ведення дитячих садків і українських суботніх рідних шкіл. Перші українські школи організували: Ірина Пеленська в Сіднеї; Софія Ваврик в Аделаїді; Ольга Фітьо - садок в Мельборні. У 1951 році у Сіднейському часописі "Вільна Думка" неперіодично почала виходити 'Дитяча Сторінка'. Влаштовувались дитячі забави під проводом Євгенії Козьолковської. У 1952 році українське шкільництво перейшло в систему українських Шкільних Рад по стейтах.

Слід відзначити участь українців в унікальній "Об'їздній Виставці" з експонатами народньої культури іміґрантів, яку провела в 1952 році по всій Австралії Ніна Денисенко, на доручення Міністра

[32] Світова Федерація Українських Жіночих Організацій була заснована всього рік раніше, 13/11/1948, І-им Світовим Конґресом Українських Жінок, який відбувся у Філядельфії за участю основоположних крайових управ українських жіночих організацій з десяти країн: США, Канада (дві представничі організації), Франція, Велика Брітанія, Німеччина, Бельгія, Арґентіна, Бразілія. СФУЖО було створено, щоб представляти українських жінок в суспільстві і в міжнародніх організаціях та підтримувати справу визволення України. В 1951 році членство СФУЖО було розширене прийняттям додаткових 4-ох крайових управ з таких країн: Австрія, Венесуеля, Австралія і одну організацію з Канади. Як зверхня об'єднуюча організація українських жіночих організацій країн світу, її головна роля була представнича, зв'язкова, координаційна і допомогова в різних українських питаннях на міжнародньому рівні. Першою головою СФУЖО була О.Кисілевська (1948-1956), відома провідниця українського жіночого руху в Західній Україні в міжвоєнному часі польського панування, коли вона була навіть обрана до Польського Сенату.

Імґрації, для ознайомлення місцевого населення з культурною спадщиною нових імігрантів.[33]

На внутрішньому відтинку, було пороблене старання, щоб приєднати вряди СУА якнайбільше українських жінок.

У 1953 р. підготовано й переведено 2-ий Крайовий З'їзд СУА, на якому внесено поправки до статуту, наголошено необхідність налагодження товариського життя для злагіднення .напружених відносин в суспільстві; схвалено поробити заходи, щоб в австралійських музеях відкрилися відділи з українськими експонатами. Нову управу знову очолила І.Пеленська; голів стейтових управ іменовано містоголовами: О.Процюк (НПВ), І.Умриш (Вікторія), М.Білик (Півд. Австр.); збільшено число членів Крайової Управи.

Найголовнішим досягненням того часу в зовнішніх зв'язках було прийняття СУА НПВ в члени Національної Ради Жінок Австралії в 1953 році, яка об'єднувала приблизно 280 відділів цієї всеавстралійської організації. Таке досягнення стало можливим завдяки активним зв'язкам, налагодженим Оленою Процюк, з цією організацією. СФУЖО дуже високо оцінило це осягнення, тому що в порівнянні з Союзами Українок в інших країнах, в Австралії вдалося осягнути таке визнання за дуже короткий час після заснування Крайової Управи - менше двох років. Це було подиву гідним тим більше, що перед тим в Австралії не існувало крайової української жіночої організації. Наприклад, подібне визнання було осягнене лише у двох інших країнах, але там вже існував Союз Українок на крайовому рівні багато років раніше: Союз Українок Канади, був прийнятий до канадської жіночої федерації у 1938 році; Організація Українок Канади ім. О.Басараб була допущена у 1946 році, а Союз Українок Америки ввійшов у відповідну всеамериканську жіночу організацію лише в 1952 році.[34]

Поважною справою в ділянці зовнішніх зв'язків управи другої каденції СУА виявився протест у 1954 році проти вивозу української молоді з України до Казахстану: надруковано інформативну летючку й розіслано австралійським жіночим організаціям і місцевим часописам. У тому ж самому році Олена Процюк брала участь у Конгресі Світового Жіночого Союзу в Коломбо (Шрі Ланка) як 2-га делеґатка СФУЖО; СУА і СФУЖО покрили половину коштів її поїздки. Делеґатські звіти засвідчили активну діяльність відділів СФУЖО на місцях.

В ділянці обрядових імпрез і співпраці з шкільництвом вели перед союзянки Південної Австралії, в той час як союзянки Сіднею і Перту досягали великих успіхів у ділянці налагодження зв'язків; союзянки стейту Вікторії здобули добрі висліди у господарчих справах та імпрезах. В Сіднеї СУА заснував українську школу (в 1951-у році) і втримував її до 1954 року, коли її передано під керівництво Шкільній

---

[33] "Союз Українок Нового Південного Велсу" Наше Слово, 1974, ч. 37, ст.24.

[34] "Осяг Союзу Українок Австралії", Наше Життя, (Філядельфія), рік 10, ч.3, 1953, ст.24. також "Союз Українок Нового Південного Велсу" Наше Слово, 1974, ч.37, ст.24.

Раді НПВ, підтримував українознавство, створив і провадив товариські клюби в Сіднеї й Аделаїді.[35] У Сіднеї, в наслідок старань Ніни Денисенко, в Музеї Технології 'Applied Arts and Sciences' було влаштовано виставку української культури.[36]

На 3-му Крайовому З'їзді СУА, який відбувся у вересні 1955 р. в Мельборні, окреслено підсумки осягів п'ятирічної організаційної діяльности перших двох Крайових Управ.[37] Завдячуючи старанній праці Олени Процюк, налагоджено зв'язки з такими чужинецькими організаціями: Новоавстралійська Культурна Асоціяція, Ліґа Нових Поселенців, Національна Федерація Австралійських Жінок, Пан-Пацифик і Організація Жінок Південносхідньої Азії. Значним осягненням на той час було видання в 1955 р. у Сіднеї інформативної книжечки англійською мовою 'Союз Українок Австралії', про СУА та український жіночий рух, яка була необхідною у веденні зовнішніх зв'язків.[38] Властиво це було перше англомовне видання написане і видане українцями в Австралії.

Учасники з'їзду також заслухали звіти з діяльности централі, стейтових управ і відділів, в яких насвітлено багатогранну працю союзянок: утримання зв'язків зі СФУЖО, редаґування Іриною Пеленською з 1952 року 'Жіночої Сторінки' у часописі "Вільна Думка" для плекання тісного зв'язку з членством, розкинутим по великих просторах Австралії,та ведення культосвітної праці. Своїм рішенням з'їзд особливо наголосив дві справи: необхідність створення окремого фонду для втримання міжнароднього інформативного зв'язку, а в ділянці народнього мистецтва - заснування етнографічних збірок у стейтових містах Австралії. Саме на цьому з'їзді визнано заслуги мґр. Ірини Пеленської обранням її Почесним Членом СУА.

Пройшли перші сім років поселення. Кількість прибуваючих українських іміґрантів почала різко зменшуватися: коли в 1951 році прибуло всього 508 осіб, то в 1952 році лише 65 осіб. Однак, подібне явище було помітне із всіми національностями з-за "залізної заслони". За переписом населення у 1954 році, в Австралії було 14,756 осіб, з них 6,029 жінок, які подали місце свого народження Україну. Вірніше, число осіб українського походження було більше: 17,239 осіб.[39] Це була основна людська база для організування української громади, велика більшість якої вже до 1954 року переселилась з таборів на постійні власні скромні оселі на периферіях головних міст.

Вже тоді наші громадські провідники усвідомлювали собі, що після

---

[35] * "Союз Українок Австралії", Наше Життя, (Філядельфія), рік 12, ч.11, 1955, ст.15.

[36] Денисенко, Н., "Українські експонати в Українському музеї", Наше Слово, (Сідней, СУА, 1967) ст.42.

[37] * "Союз Українок Австралії", Наше Життя, (Філядельфія), рік 12, ч.11, 1955, ст.15.

[38] Ukrainian Women's Association in Australia (Sydney, 1955), 24 pp., 10 ill. Published by the Ukrainian Women's Association in Australia, President, Iryna Pelensky.

[39] The Australian Encyclopedia (Sydney, Angus and Robertson,) Vol.VII, pp.192.

випорожнення і закриття повоєнних европейських таборів не буде підстави сподіватися дальшої іміграції в Австралію, яка б поповнювала вже зорганізоване суспільство. "Залізна заслона" комуністичного режиму не дозволяла родинам не тільки виїзду з України, а навіть перекрила всі, нормальні для інших національних груп, способи спілкування - листування, відвідини і тому подібне. Хвиля української іміграції, яка попала на австралійський суходіл лишилася, так би мовити, сиротою, маючи лише внутрішній зв'язок в Австралії, і зовнішній з приятелями та знайомими, розкиданими по різним країнам західньої діяспори, головно Канади, США та з залишенцями в Европі. Імігранти могли покликатися тільки на власні організаційні сили, і тому все актуальнішою ставала потреба постійно прикладати чим більше сили, щоб втримати членів у своїх організаційних структурах та приєднати до них усіх людей українського походження. Провідники Союзу Українок, добре розуміючи це завдання, з самого початку, поставили в основу своєї організації об'єднанати все українське жіноцтво, незалежно від віровизнання, приналежности до політичних партій і угруповань та місцевости походження. Завдяки такому підходу вдалося приєднати для союзянської діяльности в одну організацію жінок майже з усіх місцевостей українського поселення в Австралії. Для цього була вироблена ефективна організаційна структура з всекрайовою мережею. З огляду на те, що більшість української іміграції походила з галицьких теренів, це відзеркалювалось у членстві Союзу Українок, але не стало перепоною для корисної діяльности організації.

Волею 3-го Крайового З'їзду осідок Управи СУА перейшов до Мельборну, і там залишився на дві каденції (4 роки) до 1959 року. Першу каденцію управу очолювала Марія Осідач. Другу каденцію (1957-1959) керівництво перебрала Ірина Хом'як. До управ обох каденцій увійшли члени з різних стейтів.

Зв'язкову потужність СФУЖО й організованість світової жіночої мережі було відчуто дужче з початком 1956 року. СФУЖО закликала всі складові організації в різних країнах світу, і жіноцтво взагалі, до спільної масової протестаційної акції в день 18 березня (1956), щоб відзначити пам'ять 500 жінок, які полягли геройською смертю в концтаборі Кінґірі Караґанська обл., Казахстан.[40] Метою акції було, звернути увагу вільного світу на варварський злочин, поповнений більшовицьким режимом проти жінок і людства. Новообрана управа СУА активно прилучилася до цієї акції, звертаючись до мережі своїх відділів у всіх стейтах, щоб вони провели найширшу акцію жалібних маніфестацій. Відбулися жалібні сходини, відправлено панахиди, виголошено доповіді, зорганізовані імпрези і розіслано детальну інформацію до австралійської преси, яка дещо з цієї інформації помістила в своїх газетах.[41]

[40] "На актуальні теми", Наше Життя, (Філядельфія), рік 13, ч.3, 1956, ст.2. Згідно новішої інформації, виявляється, що подане в 1950-их роках число "500" жінок, не було точне. За новішими даними поданими в Українка в Світі, 2000 р., ч.1, січень-березень, правильне число є 200 жінок.

[41] '18 березня', Наше Життя, (Філядельфія), рік 13, ч.7, 1956, ст.18.

Одночасно, друга широка акція була спрямована на придбання сиротинця, на що проведено по цілій мережі збірку фінансів. На культурній ниві було координовано святкування 1000-ліття Хрищення святої Княгині Ольги. Під час Олімпійських ігор в Мельборні в 1956 р., Крайова Управа брала активну участь в олімпійській виставці, уряджeній СУОА.

Однак СУА відчув втрати на крайовому і стейтовому рівнях своїх цінних активних провідних членів, таких як Олена Процюк, яка з родиною покинула Австралію, емігруючи до США 20/2/1957. Завдяки наполегливій праці Олени Процюк, при допомозі членів відділу СУА в Арнкліфф (Сідней) та референток зв'язків в Мельборні, Аделаїді та Перті, вона здобула, за словами І.Пеленської, '...сильне місце і добру славу для української жінки у верхівках австралійського організованого жіноцтва.'[42] За її провідну діяльність у зовнішніх зв'язках, СУА став членом Австралійської Національної Ради Жінок, де на той час (1957-й рік) СУА була єдиною іншонаціональною організацією серед австралійських членів.

Заслужене ім'я українського жіноцтва в Австралії є засвідчене і тим фактом, що під час відвідин Австралії Королевою Брітанії, Елізабетою II-ою, Олена Процюк, тодішня голова Стейтового Відділу СУА НПВ, мала честь привітати Королеву від імени новоприбулих імігрантів, і вона єдина із новоприбулих імігрантів була присутня на прийнятті Королеви.[43]

Незадовго після Олени Процюк, виїхала Марія Боднар-Ржепецька. Виїзд їх і подібних їм людей був значною втратою, яка послаблювала потенціял українського громадського життя. За одним загальним показником більше 200 родин воїхали з ли Австралії за перші 9 років української імiґрації, і це були переважно люди, які брали активну участь у громадському житті.[44]

4-ий З'їзд СУА, який відбувся у вересні 1957 р. в Мельборні продовжував зосереджувати увагу на справі мученицької смерти жінок-в'язнів Кінґірі, та на каторжному житті в'язнів інших тюрем СРСР, проти чого члени мережі СФУЖО вже раніше вели протестаційні акції. З'їзд наголошував три головні напрями дальшої діяльности: виховання дітей в українському дусі, поглиблення діяльности суспільної опіки у двох головних відтинках - приділення допомоги українським залишенцям в Европі та продовження старань побудувати сиротинець; далі розширювати зовнішні зв'язки СУА з австралійськими жіночими організаціями, і в цьому особливо постаратись, щоб СУА в кожному стейті став членом Національної Ради Жінок Австралії.[45]

---

[42] І.Пеленська, "Олена Процюк", Вільна Думка, ч.16, 21/4/1957, ст.2.

[43] Ukrainian Women's Association in Australia (Sydney, 1955) p.24.

[44] І.Пеленська, 'Олена Процюк', Вільна Думка, ч.16, 21/4/1957, ст.2.

[45] 'Із постанов 4-го Крайового З'їзду Союзу Українок Австралії', Вільна Думка, ч.49, 8/12/1957, ст.2

Кермо нової управи централі перебрала Ірина Хом'як. Протягом цієї другої каденції в Мельборні були пророблені ряд заходів з метою збереження й розвитку українського мистецтва та звичаїв у родинному побуті. Опрацьовано реферати про різдв'яні й великодні звичаї. Переведено по стейтах курси писання писанок і конкурс на найкращу писанку. Чимало уваги було приділено культосвітній праці. В усіх стейтах організовано інформаційні імпрези для чужинецької публіки, улаштовано виставки народнього мистецтва, організовано виступи по телебаченню, поміщено статті в англійській пресі про українське народнє мистецтво та спростовано наклепи й очорнювання українського народу. Також переведено ряд англомовних доповідей для австралійців і нав'язано зв'язки з найчисельнішою всеіндійською жіночою організацією 'Лакшмі Менон'.

З метою тісніших зв'язків з відділами СУА, голова управи відбула поїздку до Канберри, Аделаїди та відвідала кілька відділів у Вікторії. Підготовано черговий Крайовий З'їзд, який відбувся в 1959 році в Мельборні. Це був вже 5-ий за чергою з'їзд, на ньому рішено децентралізувати справу побудови сиротинця чи дому для старших громадян, орієнтуючись на можливості та вимоги окремих стейтів, і заанґажувати в цю акцію ширше громадянство. Розглянено справу виправлення і видання статуту СУА, вибрано статутову комісію в складі: І.Мамчак, А.Голобродська та Н.Кармазин. Уточнено розподіл обов'язків референтур і вимоги порядку звітування ними.

Перше десятиліття іміґраційної історії українців в Австралії визначається переселенням з таборів на постійні власні оселі, творенням і закладанням через широчезні простори австралійського континенту підвалин організаційної мережі громадського життя взагалі та збереженням національно-етнічної ідентичности в австралійському середовищі. Конструктивна організаційна праця жіноцтва зайняла центральне місце в суспільному житті. Напрям, обсяг діяльности і роля СУА уміло окреслила Ірина Пеленська, основоположник і тодішня голова СУА, у своїй статті в липні 1961, недовго перед її виїздом з Австралії до США:

"Праця жіночої організації це праця матері вдома, яка повсякчас мусить бути на стійці, допомагати, творити добро для своєї родини, церкви, громади й цілого народу. Ця праця охоплює різні ділянки й ніколи не є забагато рук до неї.

...

Український Жіночий Рух існує вже 77 років і жіночі наші організації розгалужені по всіх країнах поселення, але є об'єднані ідейно й організаційно, і діють вірні Законові Української Жінки. В ньому читаємо:

'Іди шляхом Українського Жіночого Руху, що на своєму початку поставив перед тобою ідеал української жінки-матері й громадянки та створив для тебе закон, що каже:

Розвивай себе духовно, бо ти є окрема особовість і водночас

невід'ємна частина твого народу.

Пам'ятай, що ти є першим священиком, першим учителем і першим виховником своїх дітей.

Дбай, щоб твоя родина жила в любові до Бога й України.'

Якщо будемо вірні цьому законові, тоді й наша діяльність матиме свій зміст, а наші завдання, розложені на всі Відділи й на кожного члена окремо не будуть тягарем, але творчістю в користь загальної справи."[46]

Наступні два десятиліття відрізняються тим, що організаційне життя вже набрало свою більш стабільну форму та перевага перейшла на розроблення й удосконалення громадської організаційної структури. Етап внутрішнього переселення за власним вибором здебільше закінчився до кінця 1950-их років. Настав час закріплення родинної матеріяльної бази, виховання і навчення виростаючого в австралійському оточенні покоління. Але це виростаюче покоління виявляло чим раз інакші вимоги і завдавало труднощі для старшого покоління, які виринали із змін в загально-австралійському побуті.

Головою Крайової Управи СУА 5-ий З'їзд (1959) обрав Людмилу Онішко, а до управи ввійшла більшість місцевих союзянок із Аделаїди. З цього приводу, осідок управи вперше перейшов до Аделаїди, столичного міста стейту Південної Австралії і третього міста в Австралії за кількістю українського населення. Як і в попередніх роках, кожночасні голови стейтових управ входили як містоголови до Крайової Управи. На цей час це були: І.Мамчак (НПВ), Л.Радивил (Вікторія).

Не зважаючи на географічну віддаль Аделаїди від головніших міст українського поселення, Сіднею і Мельборну, проблеми до розв'язання були спільні. Одна з них - приваблення молоді до членства організації, на що нова управа присвятила чимало зусилля. В наслідок чого осягнено чималий успіх - організовано відділи молодих жінок у Південній Австралії, у Новому Південному Велсу та у Вікторії. У Західній Австралії молоді пані прилучились до відділу старших, надія на майбутність зростала. Загальне число членів, охоплених мережею відділів СУА, майже подвоїлося за 10 років, з 400 в 1951 році до 780 в 1961. Але це становило, згідно з австралійським державним переписом населення в 1961 році, лише 13.5% всіх жінок-іміґранток народжених в Україні - 5,769.[47]

Наступний, 6-ий Крайовий З'їзд СУА відбувся в 1961р. в Аделаїді. На з'їзд прибули делеґатки з 3-ох інших стейтів. На цьому з'їзді остаточно переглянуто та затверджено проєкт статуту СУА. Делеґатки висловили думку, що 'Жіноча Сторінка' в часописі "Вільна Думка" не задовольняє потреб СУА й тому необхідно видавати власний

[46] Пеленська, І., 'До членів СУА', Вільна Думка, 2/7/1961, ч.27, ст.4.

[47] Сенета, Є. проф., "Українці в австралійській державній статистиці", Павлишин, М., (Гол. ред.) Українці в Австралії (Мельборн, Союз Українських Організацій Австралії, 1998) ст.122, Табл. І. Загальна кількість іміґрантів народжених в Україні за згаданим переписом була 13,873. В цьому чоловіча частка була значно вищою, 58%, а жіноча всього 42%.

інформативний листок. З'їзд схвалив 9 ділових резолюцій, відзеркалюючих широкий обсяг організаційної діяльности: культосвітньої діяльністи (засновувати бібліотеки, плекати народнє мистецтво та подбати про власний музей); розгорнути працю дошкільного виховання; підготувтати доріст, який би включався в мережу СУА; розширити пресову діяльність та зовнішні зв'язки, стаючи членами австралійських організацій з подібними програмами та функціями; пожвавити діяльність суспільної опіки; підтримувати відділи СУ, засновані молодешим поколінням; настирливо домагатися рівноправного трактування жінок, щоб їх вибирали делеґатками на з'їзд СУОА пропорційно до числа членів у Громадах; підтримувати справу побудови українського музею в федеральній столиці країни.

В цих рамках був намічений плян праці на майбутнє, й обрано нову управу під проводом Ірини Пеленської, і з тим знову осідок Крайової Управи перейшов до Сіднею. Але через рік І.Пеленська еміґрувала до США, де ввійшла в провід СФУЖО, а кермо СУА перебрала містоголова Іванна Мамчак. Під її керівництвом увагу знову привернено зовнішнім зв'язкам і продовжено розбудову організації молодшого жіноцтва. Одночасно підготовлено 7-ий Крайовий З'їзд СУА, який відбувся 1964 році в Сіднеї.

З'їзд пройшов в особливо піднесеному настрої. Вперше активну участь в нарадах брали делеґатки відділу Молодих Жінок з Мельборну. Троє з них були обрані до складу нової управи. Звіти з трирічної праці уступаючої управи виявили чималі осяги в культосвітній праці, а головне, у поступовому рості членства. З'їзд виніс ряд ухвал, зокрема, щоб приділяти більше уваги плеканню рідної мови, традицій і звичаїв, та посилити гідну репрезентацію українського жіноцтва в країні поселення.[48] З обранням Лідії Гаєвської-Денес головою Крайової Управи, осідок СУА перейшов до Мельборну. Більшість членів управи були з Вікторії.

Новообрана управа приступила до виконання заряджень з'їзду, і продовжувала працю у традиційних рамках діяльности. Питання постійного інформативного зв'язку між союзянками лишилося до розв'язання. В цьому управа спромоглася небувалого досягнення випуском в червні 1965 р. першого числа власного, давно мріяного, союзянського журнала "Наше Слово", за редакцією Л.Гаєвської-Денес. Який би він скромний не був, але поява цього першого числа була доказом певного розвитку вже більш розвиненої організаційної структури СУА. Відразу після появи першого числа, голова Крайової Управи передала обов'язок дальшого видання журнала Стейтовій Управі НПВ в Сіднеї, де створено редакційну колеґію на чолі з Любою Гордієвою. Завдання незавидне - створити з нуля основну технічну базу й зібрати гурток добровільних працівників для складання та постійного видавання журнала. Це діло вимагало посвяти значної

[48] "7-ий Крайовий з'їзд Союзу Українок Австралії", Українець в Австралії, (Мельборн) ч.15, 1964, 26/7/1964, ст.4.

невтомної праці в обставинах того часу. Л.Гордієва, з допомогою Олени Домазар в редаґуванні матеріялу, та Євгенії Козьолковської в художньому оформленні журнала, підняла рівень журнала й видавала його до 1967 року (ч.2 до ч.11). Відтак, видавництво перейшло до Мельборну, де протягом багатьох років журнал редаґували Марія Ковшик і Лідія Гаєвська-Денес.

За цієї каденції, в 1965 році, був зорганізований перший Святочний З'їзд СУА з приводу відзначення двох важливих роковин: 80-ліття українського жіночого руху, і перше 15-ліття СУА. Мережа СУА на той час складалася з 19 відділів, що нараховували 797 членів в п'ятьох стейтах. Одночасно, СУА входило в склад СФУЖО, як одна з 14-ти краєвих управ. Делеґати, зібравшись у Мельборні, зосередили свою увагу над основними питаннями - значення українського жіночого руху в рамках його організаційної діяльности та дальшого розвитку в Австралії. Голова Л.Гаєвська-Денес у своїй доповіді, визнаючи вклад жінок у всебічну боротьбу за національні права українського народу, в розбудову родинного життя на іміґрації та у громадську діяльність, одночасно наголошувала потребу боротися за жіночі права. Висувались арґументи, підтверджені прикладами з родинного і громадського життя, що на практиці жінкам в українському громадському житті бракує належних основних прав, що роля жінки обмежується до виховання родини, вишколення дітей в українських школах й до ролі допомогової сили "на послуги при буфетах" в громадських організаціях. Підкреслено, що навпаки, участь у жіночій організації не є меншевартісним або другорядним зайняттям, а має не менш важливі обов'язки та завдання, ніж діяльність в інших, громадських організацях і заслуговує рівноправне трактування у всегромадській діяльності. Поставлено як приклад користі жіночої організаційної праці, успіх діяльности СУА протягом 15 років, що завдячується дотриманню жіночим рухом його оригінальних і традиційних принципів: надпартійне становище, рівне ставлення до всіх українців, без огляду на віровизнання чи територіяльне походження, чим не могли в той час похвалитися інші організації.[49]

В наслідок, з'їзд, розглянувши окреслений суспільний стан, визначив два напрями дальшої діяльности СУА: боротися, одночасно, за визволення України, і за рівні права українського жіноцтва в родині та громаді. Формальне наголошення другого головного напряму в резолюціях з'їзду, підкреслювало наскільки ваги це питання набрало в проводі організації, і ще цікаве тим, що воно висвітлювало первісні основні думки самих засновників українського жіночого руху. Л.Гаєвська-Денес протягом свого довголітнього головування (5 каденцій) не відступала від просування цього питання в українському громадському житті.[50]

---

[49] Гаєвська-Денес, Л., Доповідь "Наші Проблеми" виголошена на Святочному З'їзді 1965-го року, поміщена в Додатку ч.2, Нашого Слова (1965) ст.7-10.

[50] Такі погляди Л.Гаєвська-Денес пропаґувала в українській пресі раніше. Дивіться її статтю "Рівновага (до четвертого кута)", Українець в Австралії (Мельборн) 15/9/1957, ст.4.

На зовнішньому відтинку продовжувалася представнича діяльність СУА завдяки Тетяні Бабій, яка чотири роки, починаючи з 1961 р. була членом екзекутиви Національної Федерації Жінок Австралії, і Маї Грудки, яка брала активну участь у Конференції Міжнародніх Жіночих Клюбів, що відбулась у 1967 р. в Сіднеї.[51]

У цьому ж самому році відбувся 8-ий Крайовий З'їзд СУА в Мельборні, союзянки взяли в ньому численну участь. Він був збагачений цікавою виставкою народнього мистецтва та ручних робіт союзянок з усіх стейтів.

Рішенням з'їзду, осідок Крайової Управи залишився в Мельборні під кермом Лідії Гаєвської-Денес. Ця каденція відзначилася плеканням внутрішніх зв'язків та поїздкою голови, Л.Гаєвської-Денес, на Конґрес СФУЖО в Нью-Йорку в кінці 1967 р. На зовнішній арені представниця СУА брала участь у маніфестації 'День солідарности з українським народом' на Всеукраїнському Вічі у Вікторії, 16 червня 1968.

У 1970 році до Мельборну з'їхались делеґатки на 9-ий Крайовий З'їзд, який обрав нову управу під головуванням Софії Ваврик, з осідком в Аделаїді. Більшість складу управи був обраний із союзянок Південної Австралії. Були визначені три ділові напрямні праці: плекання української мови, продовження громадської праці та приваблення більшого числа членів до Союзу Українок. Управа поставила собі завдання, щоб СУА мав 1,000 членів - і майже осягнула свою ціль під кінець каденції.

Після 10-го Крайового З'їзду в Аделаїді в 1973 році, осідок Крайової Управи перенесено знову до Мельборну, знову під головством Л.Гаєвської-Денес. Вона залишилася головою на три наступні каденції підряд, провадячи Крайову Управу протягом наступних 10-ти років, до з'їзду в 1983 році, коли була обрана головою Олена Шевчик із Сіднею.

Крім вже вироблених і усталених напрямків праці Крайової Управи і мережі, виринали нові потреби, викликані обставинами з бігом часу. Незважаючи на значні зміни, які відбулися в австралійській політиці, коли консервативна партія (Ліберальна партія) втратила владу в 1972 році, вперше в післявоєнному часі, і яка перейшла до опозиційної Партії Праці, провідники організованого українського середовища дотримувалися своїх переконань, особливо відносно політичної долі України і збереження своєї ідентичности в Австралії.

Питання українських дисидентів поступово набирало більшої ваги й інтенсивніше поширювалося українськими організаціями, включно з СУА, поза українським середовищем. Одночасно, новий австралійський уряд впровадив політику багатокультурности, усвідомлюючи життєву дійсність, що склад австралійського населення вже не був етнічно однорідний, як в 1948 році. Виринали нові можливості для визнання ідентичности за етнічним походженням, створено різні нові урядові програми матеріяльної підтримки для збереження і плекання культурних надбань новоприбулих громадян, але не анґло-кельтів за

[51] Гордієва, Л., "Багатостороння праця", Вільна Думка, ч.42, 18/10/1964, ст.4.

своїм етнічним походженням. З цим почалася нова ера, як для дальшого розвитку загального австралійського суспільства так і для продовження збереження ідентичности етнічних груп, які творили значну складову і вже впливову частину в його внутрішній політиці. Однак, українська етнічна група поступово зменшувалася відносно до загального числа інших етнічних меншин, так як їх іміґрація продовжувалася.

Українські організації по-різному користувались з нових умов і можливостей, здебільшого не відразу. Провід Союзу Українок Південної Австралії подав прохання на матеріяльну урядову підтримку й діставши її, придбав будинок та створив перший в Австралії музей українського мистецтва й культури.[52] Одночасно, з кожним роком відчувалося чимраз вагомішу загрозу, що молоде покоління вливалося в австралійське життя прискореним темпом. Після 1962 року помічався постійний спад записів учнів в українських суботніх школах й з того часу ця тенденція продовжується дотепер.[53]

Однак, праця СУА провадилася своїми вже звичними шляхами, як у внутрішній, так і в зовнішній ділянках. СУА делеґував містоголову Маю Грудку до участи в Конґресі СФУЖО і Конференції СКВУ, які відбулися в 1973р. в місті Торонто, Канада. Того ж року Наталка Верещака стала членом екзекутиви австралійської організації 'Коаліція для Визволення' (Freedom Coalition). Завдяки стаpанням Н.Верещаки, нагороджено Миколу Руденка, письменника-дисидента в Україні, відзнакою 'Борць за Волю'. Також були зроблені певні заходи в рамках 'Міжнародного Року Жінки' в 1975 році. Пізніше, на запрошення СФУЖО, референтка зовнішніх зв'язків Зірка Яськевич, була делеґатом на Світовому З'їзді Міжнародного Союзу Жінок у Нью Делі, Індія. Завдяки їй, до резолюцій з'їзду внесено справу протесту відносно політичних в'язнів у СРСР.

Будучи членом австралійської організації 'Голосуючих Жінок', Зірка Яськевич була делеґована на конференцію ООН 'Трибуна', в Мексико 1976 р. Вона також увійшла до Комітету про Статус Жінок в Австралії, завданням якого було створити 'Дорадчу Жіночу Раду' при австралійському федеральному уряді.

Значною подією на внутрішньому і зовнішньому відтинках, у справі розголошення політичної долі України, було спровадження з США, перебуваючої там, української дисидентки Надії Світличної з дітьми. Вона, в супроводі Л.Гаєвської-Денес та М.Грудки, об'їхала стейти, де провела ряд зустрічей з місцевим громадянством. В інтерв'ю з австралійськими дипломатами та журналістами вона з'ясувала важке національне, моральне і матеріяльне положення української родини в

[52] В Енциколпедії Української Діяспори, том 4, подається: ...Музей Українського Мистецтва (Ukrainian Arts and Crafts Museum) при. укр. кат. соборі в Мельборні... відкрито 3/8/1979 р.

[53] В 1962 році кількість записаних студентів по всій мережі Рідних Шкіл дійшло 2,000. В році 2000 це число становило приблизно 416 на всю Австралію.

СРСР, про що в австралійській пресі появився інформативний репортаж.

Роки почали залишати свої сліди на діяльності відданих союзянок. Союзянський журнал, "Наше Слово", видання якого перебрав Мельборн в 1967 році, перестав виходити в 1979 році, і минуло шість років поки його випуск було відновлено. Того ж року були пороблені заходи відзначення 'Міжнародного Року Дитини'.

В 1981 році СФУЖО звернулась до СУА з пропозицією ввести структурну зміну, щоб краще посилити фінансову забезпеченість централі. З цією ціллю була організована 16-17/5/1981 перша Реґіональна Конференція СФУЖО в Австралії, з участю Крайової Управи і делаґаток Стейтових Управ СУА. Приїхала організаційна референтка СФУЖО Анна-Марія Баран, яка пропонувала заснування в Австралії нової організаційної одиниці - Фінансової Комісії СФУЖО, яка б відповідала за безпосереднє проведення збірок на потреби СФУЖО та заохочувала б союзянок ставати безпосередніми "прихильницями СФУЖО". Після обговерення пропозицій А.Баран та спільних нарад вирішено, що в умовах еффективної діяльности цілої мережі СУА недоцільно творити таку одиницю. Краще посилити фінансово-допомогову діяльність на користь СФУЖО у рамках вже існуючої структури СУА - що й було зроблено. При нагоді, А.Баран відбула ряд ділових зустрічей з місцевими відділами; одночасно проведено успішну збірку на потреби СФУЖО. В наступних роках проводилися збірки на різні потреби або заклики СФУЖО.[54]

З відбуттям 13 Крайового З'їзду в 1983 році, Крайова Управа перейшла на три каденції до Сіднею, до 1992 року, під головуванням Олени Шевчик. Одно з головніших завдань новообраної управи було відновлення видання союзянського журнала "Наше Слово".

Згідно із вимогами часу, СУА продовжував свою діяльність згідно з напрямними праці на внутрішньому відтинку: праця над збереженням нашої ідентичности в Австралії через підтримання українського духу в наших родинах та плекання рідної мови, що з роками ставало все більше болючим питанням, плекання народнього мистецтва, звичаїв та ведення культурно-освітньої праці серед українського жіноцтва. На харитативній ниві уділювано матеріяльну допомогу та моральну підтримку потребуючим в Україні, Австралії та в українській діяспорі, в інших країнах вільного світу.

В справі протидіяння асиміляції, на доручення СФУЖО і СКВУ, в 1982 році організовано в Сіднеї загальногромадський Комітет 'Декади Української Родини' (голова О.Шевчик), який виявився досить активним. Відбуто ряд зустрічей з мішаними подружжями; опрацьовано і виголошено доповіді: 'Двокультурність у родинному співжитті', 'Двомовність у родині' та інші; організовано вечір з мистецькою програмою 'Українська родина в творах В.Симоненка', яку підготував мґр. Я.Масляк та знято короткий фільм з цієї імпрези; д-р

[54] Звіт Крайової Управи СУА, квітень 1980 до квітня 1983.

С.Строконь опрацювала і представила на цю тему доповідь. Пороблені заходи викликали в українській пресі певну зацікавленість до проблематики виховання в українській родині, а наскільки це вплинуло на доросле покоління, тяжко сказати.

Організована діяльність суспільної опіки велася з самих початків як референтура. При кожному стейтовому відділі є певний гурток членок, що займається допомоговою діяльністю, збираючи і розприділяючи пожертви на громадські потреби. В перших роках нашого поселення в Австралії, структура громадського життя більше сприяла розвиткові добродійної служби, а суспільство, пам'ятаючи власну недавню біду в іміґраційних таборах "ДП" в Европі, щедріше жертвувало свій гріш.

Відділ Суспільної Опіки в НПВ, як і рівно ж референтури при відділах в інших стейтах, уділяли фінансову допомогу та постійно провадили вимогливу працю складання пакунків і висилання їх потребуючим у вільному світі, а пізніше, після проголошення незалежности України, в різні сиротинці України. Допомогу одержали: Червоний Хрест (Німеччина), НТШ (Сарсель), Бібліотека ім. С.Петлюри (Франція), Допомоговий Комітет в Австрії, потребуючі в Україні, Польщі й Бразилії. Наприклад, на заклик Союзу Українок Америки в 1965 році допомогти стипендійній акції для навчання бідних дітей української діяспори в Бразилії і Польщі, зібрано й передано 42,291 австралійський доляр. Пізніше виділено допомогові стипендії 46 стипендистам в діяспорі поза Австралією на суму 15,200 долярів, та вислано 153 пакунки; в 1989 р. передано 5,800 долярів на ліки для дітей потерпілих в наслідок катастрофи в Чорнобилі; вислано 1,000 долярів українським біженцям з Польщі, та багатьом іншим потребуючим. Фонди на всю харитативну діяльність зароблялися з влаштування базарів, приготування обідів за оплатою для інших організацій, провадження буфетів, чайних вечорів і проведення збірок біля українських церков. Властиво вся робоча сила і майже всі фонди надходили з щедрої частини української громади.

В 1984 р. Управа СУА величаво відзначила 100-ліття Українського Жіночого Руху мистецькою виставкою в УКВА і концертом у Домі Молоді в Сіднеї.

Праця на зовнішньому відтинку ставала більш різноманітною, оскільки поле діяльности чим раз розширювалося: нав'язувалися зв'язки з австралійськими й міжнародніми організаціями, активнішою ставала оборона чести і доброго імени українців у пресі, радіо, телевізії та наші домагання інтервенції уряду на світовому форумі, коли цього вимагали обставини. В цих сприятливіших умовах праці, в 1984 році, Крайова Управа осягнула домовлення з радіостанцією "2RDJ Sydney", на підставі якого протягом чотирьох років, раз у місяць, передавалась програма п.н. 'Ukrainian Forum', під редакторством Галини Данько, з допомогою союзянок і зацікавлених людей: О.Борець-Сліпецька, Наталка Бей, Марта Особа, Іван Міщук, Володимир Войтович і Петро Третяк.

СУА, як член Ради Етнічних Груп НПВ, проявив активну участь у захисті інтересів української спільноти й у нав'язанні ширших зв'язків у впливових колах австралійського середовища. В цьому зв'язку, союзянка Олександра Пехов'як стала замісником голови "Крайової Етнічної Ради Австралії" та делеґатом на першу "Жіночу Конференцію". СУА, як член 'Міжнародної Амнестії', старався просувати питання захисту людських прав українських дисидентів через цю організацію. Також, на "Світовій Міжнародній Жіночій Конференції" в Лондоні в 1986 році, Галина Малецька брала участь як спостерігач. Взагалі період ведення референтури зовнішніх зв'язків Галиною Данько в часі каденції Олени Шевчик, визначається чималим успіхом. Вона була обрана на чотири роки (1984-1988) заступницею голови поважної австралійської жіночої організації, Національної ради жінок НПВ. Її активна участь в різних комітетах і організаціях, головно в стейті НПВ, внесла значний вклад в розповсюдження відомості про Україну, її культуру й політичне положення.

Ядерне лихо в Україні - Чорнобильська Катастрофа 26/4/1986-го року, глибоко відбилося на активності іміґрантів в Австралії. Трагедія заставила українську спільноту виробити новий підхід до України, як до більш сучасної країни, часів ядерної енергії. Горбачовська політика "перебудови" (перестройки) СРСР - сприймалася в українському середовищі лише як деяке послаблення системи, а скоріше, як обманнювання західнього світу. Одначе, сама катастрофа привернула світову увагу й зацікавлення Україною - незнаним куточком світу - і таким чином відкрила небувалі можливості представляти тут, в Австралії, точку зору українських поселенців взагалі, а СУА зокрема. Зусилля діяспори були також спрямовані на поміч потерпілим від катастрофи. В Мельборні було створено фундацію для допомоги дітям Чорнобиля. Фундація, під головуванням союзянки Зіни Ботте, в співпраці з урядовими чинниками України, проявила велику харитативну активність, зібравши велику кількість медикаментів, харчів, одягу і грошей, головно серед австралійського середовища. Ця діяльність з кожним роком зростала, приваблюючи чим раз більше зацікавлених якимсь чином допомогти потерпілим.

Роля жінок, як берегинь культурної спадщини, стала особливо помітною за ознакою вжитку ними української мови. На підставі перепису населення Австралії у 1986 році, більше жінок вдома ніж мужчин, користувалися українською мовою (6,510 жінок порівняно з 5,847 мужчин - разом 12,357).[55]

В 1988 році величаво відсвятковано цілою мережою СУА, разом із загальним українським суспільством, 1000-ліття Хрещення України. Це відзначення було включене в офіційну урядову програму святкування того ж року, 200-ліття поселення брітанців в Австралії. В

[55] Сенета, Є. проф., "Українці в австралійській державній статистиці", в Павлишин, М., (Гол. ред.) Українці в Австралії (Мельборн, Союз Українських Організацій Австралії, 1998) ст. 122, Таблиця 10.

цьому відзначені СУА близько співпрацював з іншими українськими організаціями. В деяких місцевостях відділи відіграли провідну ролю. Проведення цього свята всією країною дало змогу краще поінформувати австралійців про багатогранну спадщину українців Австралії. Члени Крайової Управи надалі поширювали свої впливи серед австралійського суспільства. Наприклад, Галина Данько, член Управи СУА і, одночасно, як член екзекутиви "Державної Ради Жінок Австралії"постійно представляла інтереси СУА в цій організації й була обрана з повним правом голосу членом її делеґації на 'Світову Міжнародню Конференцію' у Вашінґтоні (1988 р).[56]

В 1988 році, після сорока років благородної діяльности, СУА начисляв в 5-ох стейтах, 19 відділів, 989 членів і мав неабияку підтримку жінок ширшого українського суспільства. Голови Стейтових Управ на той час були: Ольга Ільків (Новий Південний Вельс), Надя Михайлишин (Вікторія), Катерина Качмарська (Південна Австралія), Марія Менцінська (Західня Австралія), Ірина Пеліґріно (Канберра). Але самі цифри не виявляли повну картину стану і перспектив СУА. З початком 1980-их років, нового припливу українських іміґрантів вже майже не було, лише поодиноким іміґрантам вдавалося прибути до Австралії. З них мало хто приєднувався до українського середовища взагалі, а тим менше до членства Союзу Українок.

Однак зв'язок з централею, СФУЖО, зміцнився з проведенням Реґіональної Конференції СФУЖО 25-26/3/1990 в Сіднеї, на яку приїхала довголітня голова, д-р Марія Квітковська, для безпосереднього ознайомлення з діяльністю СУА. Це був перший приїзд голови СФУЖО до Австралії. На конференцію прибули Стейтові голови Союзу Українок з трьох стейтів і це дало їм можливість обмінятися досвідом праці та обговорити ряд питань відносно координації праці СУА на світовому рівні. Після конференції, д-р Квітковська взяла участь у ширших сходинах "Державної Ради Жінок Австралії". Вона також мала нагоду відбути зустрічі з союзянками Південної Австралії й Вікторії та, при нагоді, відвідала український осередок з пам'ятником Голодомору в столиці Австралії, Канберрі.

В тому ж самому році відбулася цікава подія: прибула до Австралії Олена Процюк, колишня заслужена стейтова голова СУ на НПВ. Вона прибула як заступник голови СФУЖО, щоб представляти все українське жіноцтво на Міжнародній Жіночій Конференції, яка тоді відбувалася в Мельборні. Після конференції вона відбула ділові зустрічі з місцевими стейтовими відділами СУ в Мельборні та Сіднеї.[57]

В роках напередодні розпаду СРСР українська іміграція все більше спілкувалася з певними колами в Україні, особливо на

[56] Відносно подробиць діяльности Г.Данько дивіться Звіт референтки зовнішніх зв'язків Крайової Управи, 1986-1988.

[57] Звіт Крайової Управи СУА (О.Шевчик, Гол.), 1989-1992, даний на 16-у Крайовому З'їзді СУА (Сідней).

харитативній ниві. Прикладом цього стало надання 17/12/1991 року Кабінетом Міністрів України і Постійної Комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи нагороди Почесного Диплома 'Мати Чорнобильска' року 1991 громадянці Австралії, Зіні Ботте, за 'велике милосердя і самовіддану працю в допомозі жертвам Чорнобиля у 1991 році'.

ПОДІЇ ПІСЛЯ РОЗВАЛУ ІМПЕРІЇ І ПРОГОЛОШЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

В наслідок розвалу Радянського Союзу в 1991 році Україна здобула політичну незалежність і вступила на нелегкий шлях національного відродження і закріплення своєї новоздобутої незалежности. 'Залізна заслона' впала. Нова реальність заставила наших людей повернутися лицем до України. Нові обставини уможливили нав'язання безпосередніх зв'язків між Україною і діяспорою, включно з українцями в Австралії.

На такому тлі відбувся в Сіднеї 16-ий З'їзд Крайової Управи СУА в квітні 1992 р. Після обширного звітування діяльности уступаючої управи, яку протягом трьох каденцій підряд очолювала Олена Шевчик, обрано нову управу під головством Маї Грудки, і так Крайова Управа перейшла до Мельборну. На цьому з'їзді також був обраний новий склад членів редколегії журнала "Наше Слово": С.Добрянська-Радивил - голова; Віра Федевич, Люба Айткін, Наталія Гриневич, Надія Михайлишин та Марта Стахурська - члени. З цього приводу видавання "Нашого Слова" перейшло в Мельборн. Уступаюча редколегія (члени: Галина Данько, І.Суховерська, Т.Борець та С.Якубовська), під головуванням Софії Сивенької, проявила велике осягнення, відновивши в 1985 році, видавання журнала "Наше Слово" (після припинення його випуску в Мельборні в 1979-у році). Не маючи жодних фінансів ні обладнання, редколеґія журнала набрала певний борг, щоб розпочати свою роботу. З часом була створена належна база для праці, і від того часу журнал виходив постійно протягом семи років. За той час випущено числа 56 до 81, і, завдяки господарному підходу редколегії придбано відповідне приладдя та з продажу журнала в Австралії каса редколегії багатилась на 28,937 долярів, що не тільки оплатило необхідні витрати, але ще й дало скромний залишок. З цього залишку редколеґія дала пожертви на різні цілі національного значення в Україні: на комп'ютери для українських шкіл (1,000 дол), на шкільні україномовні підручники в Україні (3,000 дол.), на газету Літературна Україна (3,000 дол.), на газету 'За Вільну Україну' (300 дол.), і на запроєктовану українську амбасаду в Австралії (500 дол.).[58]

Приблизно місяць після з'їзду, українське суспільство довідалось про важливу новину, що український уряд призначив першого Почесного Консула України в Австралії в особі пані Зіни Ботте -

[58] Звіт редколегії "Нашого Слова" (Гол. Редактор, Софія Сивенька), 16/6/1993.

активної українки Австралії. Ця подія мала особливе значення не тільки для союзянок, а також для українського організованого жіноцтва - першою міждержавною посадою між незалежною Україною й Австралією удостоєно молоду жінку, союзянку з української іміграції в Австралії. Зіна Ботте уособлювала в цій посаді найголовніші символи часу сполуку іміграантів з Батьківщиною, і одночасно, признання ролі жінки, з освітою і досвідом, на міжнародньому державному рівні в сучасній модерній ері.[59] Формальність призначення завершено 10/9/1992 Міністром Закордонних Справ України, А.Зленком, врученням Зіні Ботте посвідчальних уповноважень, як Почесному Консулу України з юрисдикцією на всю Австралію.[60]

Новообрана Голова СУА, Мая Грудка, відразу приділила найбільше уваги міжнароднім зовнішнім зв'язкам, ввійшла, як представник СУА, до складу Союзу Українських Організацій в Австралії (СУОА), в якому провадила референтуру суспільної опіки. Це було повернення до порядку перших десятиліть, коли голова СУА автоматично входила в склад СУОА. Незабаром Союз Українок Австралії встановив зв'язок з Союзом Українок України. Вже в днях 21-24 серпня 1993 року в Києві, Голова СУА, Мая Грудка, Н.Михайлишин, Е.Островська й Л.Соловій представляли українське жіноцтво Австралії на 'Всесвітньому форумі українців'. В листопаді того ж року, голова взяла участь в 6-му Конґресі СФУЖО в Торонто, Канада.

Пізніше, в 1994 році, в Україні, в Івано-Франківську відбувся всеукраїнський жіночий з'їзд, в якому взяли участь союзянки з Австралії: Мая Грудка (Голова СУА), Марія Москаль, Христина Бейлі, Софія Сивенька, Катерина Качмарська, Люба Цюрак та Надя Михайлишин.

На міжнародній арені, під час своєї першої каденції, М.Грудка, також брала участь, як одна з делеґаток СФУЖО, в Четвертій Жіночій Конференції Об'єднаних Націй, в Бейжінґу. На цій конференції делеґати СФУЖО на одній з сесій поставили на порядок денний українську тематику: "Ядерна катастрофа і її вплив на жінок і дітей". М.Грудка поінформувала учасників про діяльність Австралійсько-української Фундації Допомоги Дітям Чорнобиля.

На внутрішній організаційній ниві, за зарядженням організаційної референтури Крайової Управи в Мельборні, під проводом Марії Квас, усі стейти гідно відзначили 110-ліття жіночого руху. На величному святі у Мельборні, (23/10/1994), взяла участь Зіна Ботте, перший Почесний Консул України, виголосивши доповідь в честь українського жіночого руху.

В березні 1995 року, проведено 17-ий Крайовий З'їзд СУА, в якому

[59] Зіна Ботте народжена в Глобочинському районі Полтавської області. Під час війни батьки з дітьми потрапили в Німеччину, а вже звідти після війни були прийняті як імігранти до Австралії. Стала членом Союзу Українок коли їй було 18 років і брала в ньому активну участь. Померла в липні 1996 р.

[60] "Чорнобильська Мати - наш Почесний Консул в Австралії" "Наше Слова", 1993, ч.2, ст.21-22.

вперше брали участь достойні гості: Голова СФУЖО, Оксана Бризгун-Соколик і генеральний секретар СКВУ, Ярослав Соколик. Головою СУА на наступну каденцію була переобрана Мая Грудка.

В наслідок зв'язків вироблених на міжнародній конференції в Бейжінґу, Крайова Управа спровадила з України 23/4/1996, в 10-у річницю Чорнобильської катастрофи, проф. д-ра Зореславу Шкіряк-Нижник. Її приїзд був фінансований Комітетом Допомоги Україні при Українській Громаді Вікторії. Проф. Нижник, яка також була учасницею згаданої Конференції в Бейжінґу, відвідала Сідней, Мельборн й Аделаїду, де поділилася найновішими даними про наслідки Чорнобильської катастрофи. В Мельборні, завдяки д-ру Романові Макогону, проф. З.Нижник відвідала декілька лікарень і відбула зустрічі з українськими лікарями. Вона також брала участь у демонстрації в річницю Чорнобильської катастрофи (26/4/1996) і провела ряд інших корисних зустрічей та виступала з промовою перед австралійською публікою - постійно вияснюючи безліч складних проблем, виникаючих з Чорнобильської катастрофи.

Одночасно, координована діяльність суспільної опіки цілої мережі СУА інтенсивно продовжувалася, що лише частинно відображають цифри. За п'ять років, з 30/6/1988 до 27/8/1993, харитативну допомогу приділено в загальній сумі 100,366 австралійських долярів:[61]

Україні	42,886 дол.
українцям Бразілії	2,669
українцям Австрії, Німеччини й Італії	2,009
українцям в Польщі	1,585
на місцеві потреби	22,255
інша допомога	7,078
кошти пересилки (414 пакунків)	21,584

На передодні 50-річного ювілею діяльности СУА, у 1998 році відбувся 18-ий Крайовий З'їзд в Мельборні. Після сорока дев'яти років, СУА начисляв в 4-ох стейтах, 18 відділів і 697 членів. Голови стейтових управ на той час були: Галина Данько (Новий Південний Велс), С.Добрянська-Радивил (Вікторія), Надя Якобі (Південна Австралія), Марія Менцінська (Західня Австралія). Цифри виявляють чіткішу картину стану і перспектив СУА. За минулих дев'ять років, тобто протягом 1990-их років, число членів зменшилося на 292, приблизно на 30%, (здебільшого з природних причин), один відділ закрився, а в одному стейті не стало жодного відділу. Вичерпання сил відданих піонерок-союзянок відчувається в усіх відтинках діяльности і, одночасно, повстають постійно зростаючі вимоги, викликані новими обставинами української іміґрації.

Головою Крайової Управи обрано Евдокію Островську, склад управи доповнено членами із Сіднею і Ньюкастлю, а з цього приводу

[61] Звіт Крайової Управи СУА поданий на XVIII-у Крайовому З'їзді СУА, 4-5 квітня 1998, Мельборн.

осідок Крайової Управи перенесено до Сіднею. Також, видання союзянського журнала перейшло до Сіднею з обранням нової редколегії під головуванням Людмили Саракули. Крім рядової праці, з'їзд поставив новій управі три головні завдання: гідно відзначити золоту річницю СУА в 1999 - ювілей 50-ліття; вкласти всі зусилля, щоб в кінці-кінців видати книжку про історію СУА, проєкт який вперше був пропонований і одобрений ще в 1967 році; втримати, і по можливості оновити структуру СУА в сьогоднішніх умовах. Нова Крайова Управа знаходилась в незавидних обставинах, перебравши незначну суму в касі, а новообрана редколеґія отримала всього 1,000 долярів від попередньої редколеґії на продовження журнала. Управі прийшлося якось вив'язуватись з цих несприятливих обставин.

В першому році каденції нової управи була можливість офіційно привітати від імені ширшого суспільства представників товариства "Україна-Австралія" (діюче в Одесі), перше товариство такого роду створене в незалежній Україні для нав'язання різноманітних обопільно корисних зв'язків між Австралією й Україною. Представники товариства приїхали з нагоди 50-ліття побуту українців в Австралії і передали місцевим українцям офіційний привіт проводу міста Одеси, український прапор і дарунки символіки української культури.

Інша діяльність, поза різними біжучими адміністративними справами, відносилася до підтримки діяльности нової редколеґії журнала СУА "Наше Слово", підтримки мережі відділів, зокрема участь у відзначенні ювілеїв стейтових відділів, участь в українській науковій конференції (липень, 1998) при університеті Мекворі. Унікальними подіями на відтинку зовнішніх зв'язків була участь на прийнятті в Сіднеї (НПВ) Вадима Пристайка, першого Консула України, в лютому 2000 року, а пізніше, в липні 2000 року, на прийнятті в Сіднеї (НПВ) Василя Корзаченка, першого Генерального Консула України.

Поважним і не простим завданням було організування 50-ліття Союзу Українок Австралії.

Програма ювілею, опрацьована Крайовою Управою, розпочалася з ушанування пам'яті всіх союзянок-піонерів, які відійшли у вічність, відбуттям торжественної Панахиди і поминанльного обіду при церкві Св. Афанасія (Ґренвіл, Сідней). До всіх українських церков в Австралії було висловлено прохання згадати покійних союзянок у молитвах Богослуження в день Панахиди.

Продовження відзначення ювілею відбулось в містечку Ковра (НПВ), місце створення першого відділу Союзу Українок (тоді під назвою ОУЖ). У п'ятдесяту річницю союзянки повернулись до цього містечка на спільне з місцевим урядом і населенням, урочисте відзначення створення Союзу Українок в Австралії 17 вересня 1949 року. Населення міста Коври, на чолі з їхнім посадником, Брюсом Міллером, вийшло привітати українське жіноцтво в 50-ті роковини СУА. Згідно з програмою дводенного відзначення, була зорганізована добірна виставка української культури, посвячення пам'ятника з пропам'ятною

бронзовою плитою Союзу Українок Австралії в заповіднику, створеному містом на честь перших повоєнних іміґрантів з Европи. Навколо пам'ятника посаджено гай з австралійських дерев призначений на увіковічнення почину українських жінок. Виголошені доцільні промови пригадували всім причину приїзду й обставини того часу. На завершення програми було відслужено спільне урочисте Богослуження в головному Катедральному Соборі ім. Рафаєла, з участю місцевих урядових провідників, почесних гостей, школярів і місцевого населення. Так австралійське місто з своїм населенням прийшло зустріти, прийняти і віддати честь українським жінкам-іміґрантам.[62]

Третьою подією, організованою Крайовою Управою, за ініціятивою Валентини Домазар, був випуск унікального Ювілейного Медальйона СУА, з відображенням патронеси СУА, княгині Ольги.[63]

Кінцево, одно з найголовніших завдань, якому посвятилась Крайова Управа, було видати відповідну книжку про історію СУА. Сам проєкт був задуманий ще в 1967 році, і були зроблені певні старання в наступних роках, але через різні причини задум не перетворився в дійсність. Після наполегливої праці протягом каденції, матеріяли були зібрані, книжка складена та вийде в світ під назвою Союз Українок Австралії (1949-1999).

На ниві писаного слова...

Перо і писане слово не були чужі діяльності союзянок Австралії. Протягом 51 року в Австралії, від 1949 до 2000, 28 жінок-авторок (це число включає редакторів і авторів спільних творів) видали монографії. З них п'ятнадцять (53%) були союзянками. Всі разом вони видали 54 книги, що становить приблизно 18% усіх видань (включно з повторними випусками) написаних і виданих українцями в Австралії за цей час. У нелегкому першому десятилітті, твори сімох українських жінок побачили світ, першою між ними визначилася голова СУА, Ірина Пеленська своєю літературною працею, Музика (1954),[64] та документальним англомовним виданням про СУА (Ukrainian Women's Association in Australia, /Sydney, 1955/). Ця монографія тимбільше цікава, що це перша праця про українську організацію і, що вона була написана і видана СУА для "чужинців", щоб їх ознайомити з українцями, особливо з історією українського жіночого руху, і з діяльністю його організації протягом свого першого п'ятиріччя. Рівнож, ця книжечка є першим англомовним виданням української іміґрації взагалі (і це ще з точки зору української жінки) про наше новопоселення в Австралії. Після Пеленської друкувались Лідія Далека (1957), Б.Сібо (1957)[65], Марія Дейко (1957), Лідія Гаєвська-Денес (1958) та інші.

[62] Повний опис відзначення поданий в статті Валентини Домазар, "Відзначення 50-ліття Союзу Українок Австралії", "Наше Слово", ч.4, жовтень-грудень 1999, ст.9-14.

[63] Мистецька робота пана П.Кравченка.

[64] Книжка була видана під дівочим прізвищем І.Винницька, Музика (Буенос Айрес, В-во Денисюка, 1954) 211 ст.

В загальному, тематика більшости видань була літературного жанру (в ширшому понятті цього слова): вірші, різні описи, враження про події з особистого життя, і тому подібне. До наукової літератури можна зарахувати видання підручників та видань, призначених для шкільної молоді в системі українських суботніх шкіл на імiґрації. Особливою популярністю послуговувалися підручники Марії Дейко, яка видала 5 книг з цієї ділянки між 1957 і 1980 роками (видала 7 книг взагалі). Вони були широко прийняті в навчальній системі українських шкіл на іміґрації (в Австралії, США, Канаді та в інших країнах). До рубрики видань для шкільних початківців також можна зарахувати видання Л.Гаєвської-Денес, С.Даюк та Хр.Місько. Їх поява була викликана нестачою навчального матеріялу з огляду на відсутність надійної літератури з радянської України, де панувала політика русифікації.

Треба відзначити, що на тему історії діяльности союзянок Австралії появились всього три монографії: вже згадана англомовна книжечка СУА /Пеленська, І. (Сідней, 1955)/; пропам'ятна книжка відділу Союзу Українок в Ньюкаслі, /Е.Островська, (Нюкасль, 1997)/, і книжка Союзу Українок Південної Австралії Українські жінки Південної Австралії (Аделаїда, 1999). Багато більше матеріялу було поміщено учасниками подій у формі окремих статтей та дописів у різних періодичних збірниках, виданнях про різні аспекти історії українського поселення та в місцевих українських газетах. Протягом перших десяти років найчастіше писала про СУА до місцевих газет і жіночих журналів закордоном І.Пеленська, а після неї багато років описувала діяльність СУА Л.Гордієва. За характером дописи були здебільшого інформативні, на морально будуючі теми, або заклики і різні привіти від СУА і СФУЖО. Чимало інших союзянок описували місцеві події і діяльність окремих відділів та подавали різноманітну особисту творчість. Відділ СУ Західньої Австралії в Перті на початку 1960-их років почав видавати власний Інформативний Листок, в якому поміщувалися відомості про актуальні події і справи місцевої української громади.

У 1965 році Л.Гаєвська-Денес, зібравши дані про українські мистецькі й письменницькі сили Австралії, прийшла до висновку, що на той час жінки займали поважне місце в українському мистецькому й письменницькому житті. За її даними, з 19 українських письменників/авторів, 12 жінок; з 21 художніх малярів, 9 жінок; з 5 композиторів - троє жінок.[66] Ці мистці й письменники/автори оселились в різних містах країни:

[65] Далека, Л., "Легіт і бризи": поезії (Мельборн, В-во Ластівка, 1957) 64 ст. Властиво, Лідя Далека є псевдо Галини Чорнобицької. Вона вже виступала під своїм дійсним ім'ям, як спільний редактор першого числа збірника-альманаха "Новій Обрій" (Мельборн, В-во Ластівка, 1954), а пізніше у виданні дугого числа цього альманаха в 1960-у році. В 1970-у році Чорнобицька видала ще одну книжку "Забавки". Вірші для дітей (Торонто/ Нью Йорк, "Нашим Дітям") 31 ст.

- Мельборн /Вікторія/: 9 письменників, 7 малярів, три композитори;
- Сідней /НПВ/: 5 письменників, 7 малярів, 2 композитори;
- Аделаїда /Півд. Авст./: 3 письменники, 4 малярі;
- Перт /Зах. Австр./: 1 письменник;
- Канберра /столиця країни/: 2 малярі;
- Брізбейн /Квінсланд/: 1 маляр.[67]

У пізніших роках вийшли друком твори союзянок: Зої Когут "Культурні арабески" (1969), "Кучерявий дим" (1974), "Арабески ІІ" (1996), Ольги Терлецької "Моїй улюбленій Україні" (1980), "Через кладку" (1983), Боженни Коваленко "Гомін Дніпра" (1983), Стефанія Ковалик "Australia we salut you" (1990), Надії Яреми "В незабуття" (1994), "Пропам'ятна книга..." (1996), "Зелені Карпати" (1997).

Як вже згадано, в 1965 році Крайова Управа СУА заснувала власний жіночий журнал квартальник "Наше Слово", в якому союзянки мали можливість виступати з своєю різноманітною літературною творчістю, думками, життєвими спостереженнями і легким гумором. Взагалі, тематика дотримувалася принципів збереження і сприяння розвитку свідомости українського жіноцтва Австралії і приналежности до українського організованого життя.

* * *

Від самого початку їхньої діяльности, Крайові Управи і відділи присвячували все своє матеріяльне надбання на потреби решти українського організованого суспільства. На сьогоднішній день єдиний відділ, СУ Південної Австралії, спромігся придбати власний будинок і приміщення для своєї діяльности. Крайова Управа, як і багато відділів, працює, як гість, в скромному громадському приміщенні, відпущеному їй на користування. В більшості випадків організаційні матеріяли тримаються у приватних квартирах заради ощадливости, і з причини відсутности відповідних ділових канцелярій. Більшість відділів, включно з Крайовою Управою, не зареєстровані в австралійському уряді.

Протягом 50 років і 18 каденцій безкорисно служили у проводі своїм часом не менше 166 жінок-союзянок, як члени Крайової Управи, Контрольної Комісії або Мирового Суду.[68] З них приблизно 53% (88) відслужили одну каденцію, а 47% більше ніж одну. Найбільше каденцій

[66] Шестеро з цих авторів вже видали одну або більше книжок: І.Пеленська (І.Винницька), Л.Далека (Г.Чорнобицька), Б.Сібо, М.Дейко, Л.Гаєвська-Денес, І.Сірко. За перші 15 років було 10 видань (включно з перевиданнями) авторства жінок. Властиво І.Сірко за походженням була чешкою одружена з українцем і написала книжку українською мовою.

[67] Із Вступного слова голови Крайової Управи СУА, п. Л.Гаєвської-Денес, передрукованого в Додатку ч.2 до "Нашого Слова" (СУА) 1965, ч.3, ст. 6.

[68] На підставі доступних архівних матеріялів. Вірогідно, що було більше число людей, які служили на рівні Крайової Управи, з огляду на те, що найменше матеріялів збереглося з перших двадцяти років. Відомо, що частина цінних матеріялів пропали в 1970-их роках. Список членів Крайової Управи, який автор подає в цій книзі вважається найбільш повним і удосконаленим. На жаль повного списка членів усіх Контрольних комісій і Мирового Суду немає.

відслужила заслужена союзянка Ірина Хом'як (Мельборн), всього разом 10 каденцій, включаючи одну каденцію, як Голова Крайової управи (третя за порядком, обрана на 4-у З'їзді 14/9/1957 на два роки). Після неї є троє союзянок, що відслужили по 7 каденцій: Мая Грудка (включно з двома каденціями як Голова), Іванна Мамчак (половину однієї каденції як Голова - Сідней), і А.Голобродська (Сідней). Третьою за кількістю відслужених каденцій стоїть Антоніна Війтович (Сідней).

Найбільше число каденцій в посаді Голови Крайової Управи, всього разом п'ять, відслужила пані Лідія Гаєвська-Денес (Мельборн).

Голови Крайової Управи Союзу Українок

Протягом 50 років на посаду Голови Крайової Управи СУА були обрані 10 союзянок.

Ірина Пеленська, засновник і перша голова /Сідней/ (1, 2 і половину 6-ої каденції)
Марія Осідач /Мельборн/ (3-тя каденція)
Ірина Хом'як /Мельборн/ (4-та каденція)
Людмила Онішко /Південна Австралія/ (5-та каденція)
Іванна Мамчак /Сідней/ (2-гу половину 6-ої каденції)
Лідія Гаєвська-Денес /Мельборн/ (7, 8, 10, 11 і 12-та каденції)
Софія Ваврик /Південна Австралія/ (9-та каденція)
Олена Шевчик /Сідней/ (13, 14 і 15-та каденції)
Мая Грудка /Мельборн/ (16 і 17-та каденції)
Евдокія Островська /Сідней/ (18-та каденція)

В загальному, вклад праці кожного члена був різнорідний, залежно від особистих й громадських обставин. Обов'язки виконувались, не дивлячись на всі інші особисті й родинні потреби і, в багатьох випадках, не зважаючи на зайняття на платній праці та в інших громадських організаціях.

Найчастіше, члени Крайової Управи одночасно виконували кілька провідних посад в структурі СУА - у проводі стейтових або місцевих відділах Союзу Українок - і нерідко в інших українських організаціях. Це явище пояснює в значній мірі високий рівень координації праці та єдности віддалених великими просторами відділів та успіх мережі СУА взагалі. Одночасно, воно свідчить про перевантаження окремих членів працею.

Членів Крайової Управи, включно з членами стейтових управ і місцевих відділів треба вважати, головно, як провідну частину організованого українського жіноцтва. Успіх і осяги СУА завдячуються, в першій мірі, їхній ініціятиві й організованості та підтримці, поперше ширшого українського жіноцтва, і подруге, загального українського організованого громадянства.

Управи відділів відігравали провідну місцеву ролю між українським жіноцтвом і, до великої міри, виконавчу ролю в загальному українському суспільстві. Якщо порівняти число активних

і провідних жінок з загальним числом членів СУА (дивіться таблицю "Кількість членів СУА"), воно виявляється не надто великим, а якщо порівняти це ж число з кількістю українських жінок в Австралії, тоді воно становить дуже малий відсоток.

Таблиця: **ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ СУА, 1951-1998**

Рік	Кількість членів (закруглено)	число відділів+	Кількість стейтів	Кількість укр. жінок (за переписом)[69]	Заг. кількість українців нар. в Україні
1951	400	10	4	–	–
1954	н.д.	н. д.	н. д.	6,029	14,757
1961	780	–	5	5,769	13,873
1965	797	19	5	–	–
1971	н.д.	н. д.	н. д.	5,305	12,450
1985	955	18	5	–	–
1990	960	19	5	–	–
1991	н.д.	н. д.	н. д.	4,471	9,039
1992	737	18	4	–	–
1995	752	18	4		
1998	697	18	4	–	–

(н.д. - означає немає даних) + враховує стейтовий відділ в даному стейті.

Число членів по стейтах, стан на 1992 рік (на підставі архівних матеріялів).

Стейт	Кількість	%
Вікторія	294[70]	39.6
НПВ	270	36.6
Південна Австралія	108	14.6
Західня Австралія	77	10.4
Загальна кількість	739	100.0

Матеріяльний дорібок

В порівнянні з іншими громадськими організаціями, після 50 років діяльности, майновий стан мережі СУА незначний. Провід не придбав нерухомого майна. Єдиний вийняток є, як вже згадувалося, Стейтовий Відділ Південної Австралії, який закупив нерухоме майно для створення музею українського мистецтва і культури. Відділи СУА постійно користувались громадськими приміщеннями, а ввесь свій фінансовий оборот і працю присвячували створенню, втриманню і розвиткові інших громадських організацій, як наприклад громадських

[69] Сенета, Є. проф., "Українці в австралійській державній статистиці", в книзі Павлишин, М., (Гол. ред.) "Українці в Австралії" (Мельборн, Союз Українських Організацій Австралії, 1998) ст.122, Табл. I: Місце народження: Україна, кількість чоловіків та жінок.

[70] Джерело: Звіт Стейтової Управи СУА Вікторії, 11-12/4/1992, ст.1.

шкіл, народніх домів, церков, і також, на покриття витрат різного характеру благородних українських громадських акцій і потреб в Австралії і поза нею. Наприклад, протягом 31 року, з 1967 до 1998, Крайова Управа придбала приблизно 93,000 долярів, з чого мала лишень пару соток сальдо.[71] Майже ввесь прихід був розподілений на користь українського суспільства. Фінансовий перегляд показує, що після кожної каденції залишався незначний фінансовий капітал для передачі новій управі, що свідчить про наставлення всіх Крайових Управ СУА не нагромаджувати майна або фінансового капіталу. З приходів оплачувалось лише необхідні скромні видатки, пов'язані з провадженням діяльности управи.

Можна без сумніву твердити, що всі складові частини українського суспільства отримали помітну, а в багатьох випадках, значну матеріяльну, не говорячи вже про моральну, допомогу. Властиво, замість накопичення власного майна СУА, ввесь труд і матеріяльний дорібок був втілений в доробку громадського майна й організаційної структури в Австралії та в благодійній допомозі потребуючим українцям за океанами. Якщо зважити всю пророблену добродійну працю і діяльність, починаючи з нуля на самих початках, більше 50 років тому, цією, порівняно не так великою кількістю організованих жінок у СУА, а ще меншою горсткою у провідній ролі, тоді можна безперечно дійти до висновку, що діяльність, осяги і дорібок СУА є подиву гідні. Треба сумніватися чи українська громада в Австралії взагалі б розвинулась матеріяльно й організаційно та втрималася до сьогодні без ролі, яку відіграли жінки в українському суспільному житті.[72]

ПІДСУМКИ: ПІСЛЯ ПІВСТОРІЧЧЯ В НОВЕ СТОЛІТТЯ

СУА - єдина всеохоплююча організація українського жіноцтва Австралії. Умілим керівництвом вдалося приєднати та втримати не дуже чисельну, але основну групу жінок-членів різних поглядів, віровизнань і політичних переконань.

СУА займає визначне місце в українському суспільному житті завдяки вирозумінню і толерантності своїх членів і тому, що його члени співпрацюють між собою без огляду на різниці їх релігійних переконань і політичних приналежностей або поглядів. Успіх СУ підтверджується й тим, що за роки його існування не створено жодної жіночої конкуруючої організації, а це доказом, що СУА служив і далі

[71] З фінансових звітів за згаданий час.

[72] До такого висновку дійшли союзянки ще на 25-річних роковинах СУА в 1974-у році, коли на урочистостях було заявлено:
"Праця нашого жіноцтва помітна всюди, в усіх ділянках нашого життя: в своїй організації, в громадах, в Пласті, СУМ, при церквах, а найбільше в шкільництві... Вірно буде, також, ствердити, що нема в нас тут ні однієї ділянки праці, ні однієї імпрези загально-громадської, яка відбувається без найбільшої й активної участи та допомоги жіноцтва. Не можна поминути й того, що всі українські домівки, в усіх осередках, завдячують саме відділам СУА набуток певного майна...", "25-ліття Союзу Українок Австралії" "Наше Слово", 1974, ч.37, ст.1.

служить загально-українським інтересам нашого суспільства, а не на якісь ограничені цілі. Характерною прикметою діяльности СУА й українського суспільства була, і далі є, самопоміч і самодостатність, зокрема в обставинах перших десятиліть, коли самі умови цього вимагали, а державна політика наголошувала.

Союз Українок Австралії був створений, і протягом пів століття розбудований, як харитативна організація, ідейними українськими жінками в традиції українського жіночого руху. Відданим трудом своїх членів до сьогодні, СУА вклало вагомий внесок у творення і втримання українського організованого життя в Австралії, на добро українського суспільства, українського імени та інтересів. Рівнож, СУА із своїми відділами допомагав, в мірі своїх можливостей, українцям на іміґрації в різних країнах, які знаходились у нужді, і українцям в Україні. В своїй багатогранній діяльності СУА представляв українську культурну спадщину та захищав, як міг, власними силами, і в співпраці з українськими громадськими організаціями, українські інтереси серед чужоземного суспільства. Взагалі, в цій довголітній діяльності, СУА виявляє всі головні прикмети прагматичного фемінізму, тобто, нормальне намагання жінок вибороти собі всебічну рівноправність було - в цьому випадку - недвозначно підпорядковане справі українського національного визволення.[73] Таке становище по суті відрізняється від розвитку ідеології фемінізму 1970-их років в Австралії, який розвивався повністю на підставах домагання всебічної рівноправности, а не на питанні національного визволення. Погляди і наставлення українських жінок іміґранток були настільки укорінені в їхньому світогляді, що ці погляди залишилися основно незміненими, не зважаючи на 50-літню діяльність і життя союзянок в австралійському оточенні, як громадянок Австралії. Представнича участь в австралійських жіночих організаціях провадилася здебільшого під гаслом максимальної популяризації української культурної спадщини серед австралійського середовища з намаганням висвітлити при кожній нагоді основне питання - національне визволення України.

Нині роля всебічної репрезентації незалежної держави України є в руках проводу України, і згідно з цим обов'язком, сьогодні ця роля виконується в Австралії, з 1992 року, офіційним Генеральним Консульством України.

В Україні Союз Українок (СУУ), як організація, два роки після пороблення відповідних заходів у 1989 році, формально відродився в грудні 1991 року і також став складовою частиною СФУЖО. Від того часу СУ стає все раз більше відомим і прийнятим у міжнародньому жіночому русі. Засвідчення формального світового визнання було завершене на XXIX Конґресі в столиці Греції, Атенах, 5/10/1993, прийняттям Союзу Українок України до Міжнароднього Альянсу Жіночих Організацій.[74]

На всесвітньому рівні, яскравий контраст насвітлюють

---

[73] За ґрунтовно опрацьованою схемою на підставі вивчення українського жіночого руху, М.Богачевською-Хомяк, "Білим по білому": Жінки в громадському житті України, 1884-1939 (Київ, Либідь, 1995).

[74] Атена Пашко, "Україна вчора і сьогодні" (Доповідь виголошена під час 6-го Конґресу СФУЖО) "Наше Слово", 1993, ч.2, ст.9.

Олімпійські ігри. В 1956 році, коли 16-та Олімпіяда відбувалась вперше в Австралії, в Мельборні, участи України, як окремої держави, не було, і українська імігpація в Австралії зробила велике зусилля, в мірі своїх сил, щоб представити тоді Україну і себе, як окрему національність. СУА, з підтримкою ширшого українського жіноцтва, відіграв і свою помітну ролю в той час. В порівнянні, на Олімпіяді 2000-го року в Сіднеї, Україна вже вдруге взяла участь, як офіційно визнана незалежна країна, і учасниками її команди є обдаровані здібністю дівчата і молоді жінки України - тепер вони мають представничу ролю жіноцтва своєї країни.

Нині роля жінки в Австралії, Україні та в інших країнах світу визначається на всесвітньому форумі з участю представника української держави. Прикладом цього є участь Міністера Юстиції України, пані Сузанни Станік, яка виступила з доповіддю в першій частині "Спеціяльної сесії" Генеральної Асамблеї ООН, "Жінки 2000: ґендерна рівність, розвиток і мир у XXI столітті". В промові про сучасний стан ролі жінки в Україні і поза нею та напрямні на будуче, С.Станік зазначила:

> "Жінки становлять біля 54% від усього населення України. Їх участь у суспільному житті, застосування їх досвіду, інтелекту та вміння і бажання працювати для добробуту своєї держави є ґарантією побудови демократичного громадянського суспільства. ...Від позиції жінок у суспільному житті країни, від їхнього самопочуття, світогляду, ставлення до громадських та державних справ значною мірою залежить стабілізація політичного та соціяльно-економічного становища держав, забезпечення миру та злагоди на Землі".[75]

Сьогодні голос української жінки від імени незалежної України та діяспори виходить на міжнародню сцену. На першій сесії 29-ої Генеральної Асамблеї Інтернаціональної Ради Жінок (2-7 липня 2000) в Гельсінках (Фінляндія), прийнято Національну Раду Жінок України в члени цієї організації. З словом привіту голови СФУЖО, О.Соколик, вперше в 112 річній історії цієї організації на пленарній сесії пролунала українська мова.

Пройшло пів століття іміґрантського життя на цьому континенті, члени Союзу Українок Австралії були завжди там, де їхньої праці чи допомоги потребувала українська людина, спільнота й українська справа. Нині наша планета творить один простір, на якому укріплюють своє рівноправне місце народи незалежних держав. В ім'я прийдешніх поколінь, в ім'я нащадків ми повинні прикласти всі зусилля і старатися бути чесними берегинями наших родин, нашої організації, нашої національної спадщини.

* * *

Вічним же залишається лише той клаптик країни, де ти народився і живеш, і який згодом, уже сам собою, поступово і природно розширяється до маштабів Батьківщини.

---

[75] З промови 'Жінки 2000: ґендерна рівність, розвиток і мир у XXI столітті', виголошеної Міністром Юстиції України, пані Сузанна Станік, на Спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН, 5 червня 2000 року, Нью-Йорк.

УКРАЇНОМОВНІ МОНОГРАФІЇ

* Богачевська-Хом'як, М., Білим по білому, (Київ, Либідь, 1995)
* Гаєвська-Денес, Л., 'Союз Українок Австралії', Третій Світовий Конгрес Українського Жіноцтва 26-29 травня 1977, Торонто, Канада (Філядельфія-Торонто, 1977) ст. 98-106.
* Гордієв, Л., 'Союз Українок Австралії', Українці в Австралії, (Мельборн, НТШ, 1964).
* Далека, Л., Легіт і Бризи: Поезії (Мельборн, В-во Ластівка, 1957)
* Островська, Е. (Гол. Ред.) Пропам'ятна книжка: Огляд і матеріяли десятиліття діяльності, 1987-97, Союзу Українок ім. Лесі Українки Ньюкасл і Долини Гантер (Ньюкасл, СУ ім. Л.Українки, 1997)
* Союз Українок Південної Австралії, Українки Південної Австралії (Аделаїда, СУПА, 1999)
* Українці в Австралії (Мельборн, СУОА, 1998) Том II. Павлишин, М. (Гол Ред.).
* Українці в Австралії (Мельборн, Наукове Товариство ім. Шевченка, 1964) Том I.

УКРАЇНОМОВНІ ЖУРНАЛИ

* Гордієва, Л., 'А світ не бачив і чути не хотів', Наше Життя (Філядельфія, СУ Америки) 1963, ч.6, червень, ст.4-5.
* Павловська, І., 'Вісті з СФУЖО: праця жіноцтва в Австралії', Жіночий Світ, (Канада, СУК), лютий 1953, ч.2, ст.15.
* 'Союз Українок Австралії', Наше Життя, (Філядельфія), рік 9, ч.2, 1952, ст. 20.
* 'Союз Українок Австралії', Наше Життя, (Філядельфія), рік 10, ч.2, 1953, ст. 25.
* 'Осяг Союзу Українок Австралії', Наше Життя, (Філядельфія), рік 10, ч.3, 1953, ст. 24.
* 'Наше п'ятиліття', Наше Життя, (Філядельфія), рік 10, ч.10, 1953, ст. 23.
* 'Нова управа СФУЖО', Наше Життя, (Філаделфія), рік 11, ч.10, 1954, ст. 23.
* 'Союз Українок Австралії', Наше Життя, (Філядельфія), рік 12, ч.11, 1955, ст. 15.
* 'Союз Українок Австралії', Наше Життя, (Філядельфія), рік 13, ч.7, 1956, ст. 18.
* 'Українські клюби в Австралії', Наше Життя, (Філядельфія), рік 13, ч.10, 1956, ст. 14, 16.
* 'Украініан Евенінг ін Аустраліа', Наше Життя, (Філядельфія), рік 10, ч.6, 1953, ст. 22.
* Журнал квартальник Союзу Українок Австралії "Наше Слово" (Мельборн/Сідней) роки 1965 - 2000.

ГАЗЕТИ

Українець в Австралії (Мельборн)

Вільна Думка (Сідней)

АРХІВНІ МАТЕРІЯЛИ

- Ільків, Ольга Спогади (Сідней, 1999). Рукопис виготовлений з допомогою ФУСА.
- Вандерлос, Н., "Союз Українок Австралії - Його значення", Промова виголошена на третій Конференці Асоціяції Україністів Австралії з нагоди 50-ліття українського поселення в Австралії. Конференція відбулася в липні 1998 при Університеті Мекворі, Сідней.
- Звіти представлені на Крайових З'їздах СУА: від 1973 року в Аделаїді, до року 1996 в Мельборні.
- Протоколи Крайової Управи СУА, роки 1967-1996.

АНГЛОМОВНІ МОНОГРАФІЇ І ЖУРНАЛИ

- Encyclopedia of Ukraine (University of Toronto Press, Toronto. Five volumes, 1984-93. Vols, I and II edited by Volodymyr Kubijovych; vols. III to V edited by Danylo Husar Struk)
- Bolton, G., The Oxford History of Australia (Melbourne, Oxford University Press, 1993)
- Greenwood, G., Australia: A Social and Political History (Sydney, Angus and Robertson, 1978)
- Keating, C., Greta, (NSW Department of Urban Affairs and Planning & Australian Heritage Commission, 1997) pp.35-36.
- Kolomyjec, Zh., A Culture within a Culture: Ukrainians in Australia (Sydney, Author, 1983)
- Kunz, E., Displaced Persons: Calwell's New Australians (Canberra, ANU Press, 1988)
- Lever-Tracy, C., Quinlan, M. A Divided Working Class. Ethnic Segmentation and Industrial Conflict in Australia (London, Routledge & Keegan, 1988)
- Plowman, P., Emigrant Ships to Luxury liners: Passenger ships to Australia and New Zealand, 1945-1990 (Sydney, NSW University press, 1992)
- The Australian Encyclopedia (Sydney, Angus and Robertson, 1958)
- UWWA, Ukrainian Women's Association in Australia (Sydney, 1955) 24pp.

ПЕРІОДІКАЛС

- 'Ukrainian Evening', The Countrywoman in New South Wales, (NSW) May, 1953 p.28.

ІРИНА ПЕЛЕНСЬКА 1951-55, 1961-62 р.
Народ. 1906 р. в с. Грабовець, пов. Станиславів (тепер Івано-Фрнаківськ). Дівоче - Винницька. Письменниця, громадська діячка. Ґімназію закінчила в Стрию, де активно працювала в Пласті. У 1933 році закінчила філософський факультет Львівського Університету дипломом магістра. Письменницьку діяльність почала в Україні, та продовжувала її в Австралії, до якої приїхала з родиною в 1949 р. Перебуваючи в родинному таборі в Коврі, провадила дитячий садок, заснувала Об'єднання Українських Жінок і пластові гуртки. Після переїзду до Сіднею, включається в суспільну працю: організовує відділи ОУЖ, стає першою головою СУ НПВ, головою КУ СУА. Редагує "Жіночу сторінку" в тижневику "Вільна Думка", активна в Пласті, в Шкільній Раді НПВ, викладає українознавство, пише п'єси для дітей. Від 1951 р. стає членом Наукового Товариства ім. Т.Шевченка в Сарселі. Двічі відзначена гармотами СУОА (1955, 1989 р.). В 1962 р. виїхала з родиною до Америки.

МАРІЯ ОСІДАЧ
З роду Пинило, народ. 26/11/1910 р. в с. Сосниця біля Перемишля. Педагогічну освіту отримала в Перемишлі (1930 р.), вчителювала в Польщі й Мельборні, співосновниця і голова першого гуртка ОУЖ у Мельборні, 1949-50 р. Голова КУ СУА, 1955-57 р.

ІРИНА ХОМ'ЯК
Нар. в Маленовичах на Волині у маєтку діда Олексія Хом'яка, по закінченні середньої освіти, навчалась в університеті в Ерлянгені, Німеччина, 1946 р. В Австралії продовжувала студії в Мельборнському та Сіднейському Технічному коледжі. Активну працю в СУА почала в 1951 р., займаючи різні референтури до 1980-их років. Голова КУ СУА, 1957-59 р., та СУ СУВ, 1955-56 р.

ЛЮДМИЛА ОНІШКО, 1959-61 р.
Дівоче Самарець, народ. 17/8/1914 р. в с. Сметанівка на Полтавщині. По закінченні пед. технікуму вчителювала. Приїхавши до Австралії продовжувала вчителювати в укр. школах Аделаїди та Канберри. Була головою стейтової управи СУА в Аделаїіді (1961-64, р.) та краєвої управи СУА (1959-61 р.).

ІВАННА МАМЧАК, 1962-64 р.
Нар. 8/5/1900 р. в Тернополі, Галичина. Середню освіту закінчила матурою в Тернополі. У Львові працювала як вчителка фізкультури, була активна в спортовому тов. "Луг". Уклала ритмічні вправи під музику, які виконувала селянська молодь. По приїзіді до Австралії вчителювала в укр. школах, була активною в СУА, голова СУА (1962), голова СУ НПВ (1959-62), голова СУВ (1970-75).

ЛІДІЯ ГАЄВСЬКА-ДЕНЕС
Народ. 22/7/1909 р. у Києві. Навчалась у Київській державній ґімназії, у Музичному Інституті ім. М.Лисинка й Київському Інституті народньої освіти. В Австралії з 1949 р. Громадська діячка, педагог. Голова СУОА (1959-57 р.) та довголітній член управи СУОА. Голова СУА (1964-70, 1973-83 р.). Учителька мови в суб. школах в Саншайні та в Братській, Північний Мельборн. Член Української Центральної Шкільної Ради Австралії та Методичної комісії. Засновниця журнала СУА "Наше Слово" (1965 р.). Автор оповідань, скечів для дітей, статтей, друкованих в українській пресі та в ж. "Наше Слово". Відзначена Почесною Грамотою СФУЖО.

ОЛЕНА ШЕВЧИК
З роду Ковальчук, народ. 10/4/1919 в с. Михайлівка пов. Бучач, Галичина. Здобула диплом інж. хеміка на Львівській Політехніці 1944 р. До Австралії приїхала в 1948 р. Доповнила студії прикладної хемії в університеті НПВ (1958-60), працювала відповідальним хеміком у фармацевтичній фірмі "Wyeth Pharmaceuticals International". Громадська діячка працювала в управі ОУГ НПВ, в організації молоді СУМ. Вчителювала в укр. суботній школі при церкві св. Андрія в Лідкомбі (1982-92). Референт зовнішніх зв'язків Відділу ім. кн. Ольги в Сіднеї (1952-55), голова СУ НПВ (1955-57, голова СУА (1983-92).

СОФІЯ ВАВРИК
Народ. 27/10/1902 р. в с. Бубнище пов. Долина, Галичина. Вищі учительські курси закінчила у Львові. До Австралії приїхала в 1949 р. і поселилась в Аделаїді. Ініціяторка та співзасновниця і вчителька укр. школі ім. І.Франка від її заснування 1949 р. Член Української Центральної Шкільної Ради в Австралії. Діяльна в укр. жіночому русі, була першою головою Стейтової Управи СУПА (1950-51, 1951-53 р.), довголітній член управи, голова Краєвої Управи СУА (1970-73 р.).

МАЯ ГРУДКА
Народ. 18/1/1925 р. в Краснограді, Харківської обл., медсестра - адміністратор. В Мельборні закінчила коледж (1976 р.) і працювала на посаді старсшої медсестри в бюрі психіятричних послуг відділу здоров'я стейту Вікторії. Громадська діячка, активна в укр. жіночому русі, член стейтовії управи СУВ (1950-80 р.), голова (1966-68 р.), заступниця голови КУ СУА (1967-70, 1973-83 р.), голова СУА (1992-98 р.). Англомовний редактор журнала "Наше Слово" (1968-70 р.). Очолювала українське "Товариство дому Старших" (1968-92 р.). Під її керівництвом було завершено будову Дому Старших в Мельборні. Голова дурекції Дому старших (1993-96 р.).

ЕВДОКІЯ ОСТРОВСЬКА
З роду Кириленко, народ. 9/6/1926 р. у Миргороді, Полтавської обл. Прибула до Австралії 1949 р. і поселилась в Аделаїді. Активна в укр. жіночому русі. Голова СУПА (1976-85 р.), ініціятор придбання урк. музею в Аделаїді, який входить в австралійську музейну мережу. В 1986 р. переїхала до Нюкастлю, де в 1987 р. ініціювала й очолила Відділ СУ ім. Л.Українки. Постійна суспільна діячка, організатор різних імпрез. За віддану працю нагороджена стейтовим урядом НПВ "Premier's Award of NSW" 1991 р. Голова КУ СУА (1998-2001 р.)

Стефанія Добрянська-Радивил

ЖУРНАЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ "НАШЕ СЛОВО"

На самих початках діяльности Союзу Українок Австралії відчувалось потребу в власному інформативному органі, де можна було б висловити напрямні ідеї СУА, інформації про організаційні справи, цікаві події в житті жіноцтва.

Перші публікації друкувались в часописі "Вільна Думка" під заголовком "Жіноча сторінка", її редактором була мґр. Ірина Пеленська (1950-62 р.). Після її виїзду до Америки, цю працю виконувала пресова референтка Любов Гордієва.

Згодом, редакція часопису скоротила "Жіночу сторінку" до "Жіночого кутика", це не задовольняло організаційних потреб. Майже на кожному з'їзді СУА приймалися постанови про засновування власного бюлетеня, однак відсутність відповідних фондів була головною перешкодою.

У 15-ту річницю заснування СУА, з нагоди І-го Святочного З'їзду та 80-ліття Українського Жіночого Руху, з ініціятиви основниці журнала Л.Гаєвської-Денес та при допомозі Управи СУ Вікторії, вийшло перше число журнала СУА "Наше Слово". Журнал вийшов у червні 1965 року і був розповсюджений безкоштовно.

Заходами Крайової Управи СУА, у всіх стейтах була проведена фінансова збірка на видавничий фонд, яка принесла $325.00 для видання наступних чисел. Видання другого числа "НС" було доручено пресовій реф. СУ НПВ Л.Гордієвій, до редколеґії входили: Т.Бабій, О.Борисоглібська - коректа дописів, Л.Гаєвська-Денес - мовний редактор, Е.Козьолковська - ілюстратор. Члени: Н.Кармазин, М.Покорська, Г.Свідерська, І.Суховерська, Г.Яськевич.

Редколеґія зіткнулась з труднощами, головно з системою друкування, але зміст журнала був цікавий, різноманітний і більшість читачів сприйняла його позитивно. Журнал виходив накладом 700 примірників по $0.25 за число. Навчені гірким досвідом, члени редколеґії не вдавались більше до експериментів. Всі наступні числа журнала "НС" були друковані на електричному циклостилі, священиками парафії св. Андрія в Лідкомбі.

Журнал не лише оплачував витрати за видання, але мав і невеликий прибуток, що дозволило виплатити борг Видавничо-організаційному Фонду. На це склались виняткові обставини: католицькі священики в Лідкомбі друкували журнал на циклостилі безкоштовно, беручи лише кошти за папір, фарбу й амортизацію машин, а фотодрук обкладинки та знімків виконувався по зниженій ціні. Журнал у Сіднеї виходив до листопада 1967 року вийшло ч.2 до ч.10 включно.

З березня 1968 року редакція журнала "Наше Слово" перейшла до

Мельборну. Редколеґія видала 11-те число на чужому циклостилі, що виявилось непрактичним і коштовним. Тому куплено циклостиль ($130.00) за гроші передані Л.Гордієвою з видавничого фонду, нею зібраного. Крім циклостилю, придбано друкарську машинку для матриць з виразнішим шрифтом.

Виконуючи постанови 7-го Крайового З'їзду СУА та Конвенції, які відбулись у Сіднеї, на доручення крайової управи, редакція видала різдвяні картки двох зразків, продаж яких не покрила коштів видання. Коштом редколеґії вийшла у видавництві "Ластівка" книжечка Софії Наумович під назвою "Королева", яку розпродали через мережу СУА. Згідно з постановою 8-го Крайового З'їзду СУА, видано великодні картки, які продавались протягом кількох років, видатки яких лише покрились. Видавши 9 чисел "НС" за дворічну каденцію (накладом 222 примірники кожне число) виявилось, що журнал сам себе не утримає. З кінцем 70-их років редакція мала фінансові труднощі. З допомогою прийшов Мирон Кіналь, даруючи на пресфонд $1,000.00. Редколеґія працювала в такому складі: Л.Гаєвська-Денес, М.Ковшик, М.Грудка, Е.Дубів, Н.Зімницька, Г.Глуховера. Постійно допомагали в технічній праці: Г.Петришин, О.Малинка, Н.Ведмідська, та деколи Р.Грабовська, М.Цюпак, Г.Малиновська.

В наслідок 13-го Крайового З'їзду СУА в квітні 1983 року осідок Крайової Управи перейшов до Сіднею. Після п'ятирічної перерви, новостворена редколеґія відновила видання журнала "НС" у січні 1988 року. Журнал виходив квартально накладом 400 примірників, ціна $2.50, його друкував по зниженій ціні п. Савалаба. Редколеґія працювала в такому складі: С.Сивенька - відповідальний редактор, Г.Данько - англомовний редактор, мгр. І.Суховерська - коректор, Т.Борець - секретар, С.Якубовська - скарбник і кольпортер. Члени редколеґії працювали на добродійних засадах, покриваючи всі кошти пов'язані з підготовкою журнала до друку. Із придбаних редколеґією фондів уділено такі пожертви:

1. На компютери для шкіл в Україні	$1,000.00
2. Даток з нагоди 40-го Ювілею "Вільної Думки"	$50.00
3. На газету "За Вільну Україну"	$300.00
4. На утримання української амбасади в Канберрі	$500.00
5. На шкільні підручники в Україні	$3,000.00
6. На газету "Літературна Україна"	$3,000.00
7. Передано новій редколеґії на продовження видання журнала "Наше Слово"	$1,941.01
8. На видання історії СУА	$1,598.14

З переходом Крайової Управи СУА до Мельборну в квітні 1992 року оформлено нову редколеґію в такому складі: Стефанія Добрянська-Радивил - відповідальний редактор, Наталія Гриневич - протокольний секретар, Віра Федевич - кореспп. секретар, Надія Михайлишин - коректор, Люба Айткен - фін. референт, Марта

Стахурська - редактор англомовної сторінки. Наступне число вийшло в липні 1992 року накладом 440 примірників, ціна $2.50. Оформлення обкладинки - інж. Оріона Венгриновича. Постійними авторами в різні роки були: М.Грудка, З.Когут, Б.Коваленко, О.Ільків, В.Федевич, Н.Гриневич, С.Добрянська-Радивил, М.Стахурська, поміщалися статті - М.Яроцької, Н.Вандерльос, О.Павлишин, О.Пресіч.

Журнал "Наше Слово" був патріотичного напрямку, в якому багато місця приділялось для хроніки з праці складових частин СУА, поміщувалось літературні твори повністю і в скороченні, подавалось відомості з життя українського жіноцтва в світі, новини з України, сторінки народнього мистецтва, звичаїв і традицій, сторінки молодечої творчости, здоров'я та краси, жарти та інше. Оскільки члени редколеґії покривали власним коштом усі видатки, пов'язані з підготовкою журнала до друку, заощаджно певну суму грошей, яку розподілено:

1.	Д-р С.Єкельчик за приготовлення матеріялів СУА до видання II-го тому "Українці в Австралії"	$500.00
2.	На Українознавчі студії при університеті ім. Монаша	$2,000.00
3.	Сестрам Василіянкам для дітей в сиротинцях	$1,000.00
4.	На книжки "Літопис Ґолґоти України"	$1,000.00
5.	На пресфонд "Українка в Світі"	$500.00
6.	На продовження журнала "Наше Слово"	$1,000.00
7.	На видання історії СУА	$3,600.00

На 18-му Крайовому З'їзді СУА у квітні 1998 року, з переходом Крайової Управи СУА до Сіднею, перейшла і редколеґія. Очолила її Людмила Саракула - відповідальний редактор і коректор, Лідія Корженівська - секретар, Домна Даців - фін. референт, Валентина Кравченко - дослідниця, Марта Стахурська - англомовний редактор, Леонід Денисенко - художник (проєкт обкладинки), Роксоляна Мішалов - оформлення сторінок журнала.

Журнал виходить квартально, ціна якого без змін $2.50.

Бібліографія

"Наше Слово" ч.8 1967 р. - Л.Гордієва
Звіти Краєвої Управи СУА 1967-70 рр. - М.Ковшик, Л.Гаєвська-Денес.
Звіти Краєвої Управи СУА 1970-76 рр. - Л.Гаєвська-Денес.
Звіти Краєвої Управи СУА 1977-80 рр. - Л.Гаєвська-Денес.
Звіти Краєвої Управи СУА 1989-92 рр. - С.Сивинька.
Фінансовий Звіт Софії Сивинької 1993 р.

СКЛАД КРАЙОВИХ УПРАВ СОЮЗУ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ

(Обрані члени за каденціями)

Від року 1951 до року 2000 (кінця каденції 18-го З'їзду)

І-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії з участю делеґаток з 4-ох стейтів 2-3 червня 1951, Сідней

Голова Ірина Пеленська

Члени: Марія Боднар-Ржепецька, бібліотекар

Марія Куцик

Іванна Мамчак, вих. і школа

Олена Процюк, зов. зв.

Є.Товстоп'ят

Ольга Фітьо

Т.Харуцька

Софія Ваврик

Антоніна Голобродська

д-р Н.Грушецька, сусп. опіка

Ніна Денисенко

Леся Зарицька, секретарка

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

Наталка Венґловська

Ірина Маренин

Меланія Покорська

Дарія Станько

Емілія Яськевич

2-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії 19-20 вересня 1953, Сідней

Голова Ірина Пеленська

Члени: Марія Боднар-Ржепецька

Олена Ванчицька

Антоніна Голобродська

Ірина Жук

Ірена Залеська

Леся Зарицька

Іванна Мамчак

Ірена Маренин

Соня Питляр

П'ятницька

Соня Тимінська

Ірена Федусевич

Ірена Хом'як

Надія Ярема

Емілія Яськевич

3-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії 20-21 серпня/вересня?/ 1955, Мельборн

Голова Марія Осідач

Заступниці голови стейтових відділів:

Ірина Хом'як (Вікторія), Олена Процюк (НПВ), Софія Пасічинська (ПА), Марія Менцінська (ЗА), Марійка Ксеня Мойсеєнко

Члени: Ірина Білинська

Антоніна Голобродська

Марія (Іванна ?) Дурбак (секр)

Ольга Зімницька, господарка

Іванна Мамчак, сусп. опіка

Л.Олійник

Олена Процюк, зов. зв'язки

О.Рундяк, скарбник

Ірина Умриш (секретарка)

Ірена Федусевич

Хіцяк

Олена Шевчик, культосвіт

М.Ярема, орг. реф.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Софія Ваврик, Меланія Білик, Соня Тимінська
МИРОВИЙ СУД:
Ольга Фітьо, Антоніна Голобродська, Ірина Хом'як
(Ірину Пеленську нагороджено Почесним Членством СУА)

4-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
14-15 вересня 1957, Мельборн

Голова Ірена Хом'як
Заступниці голови стейтових відділів:
В.Омелченко, Є.Руденко, Є.Слинько
Члени: М.Ярема, І.Дзісь, М.Левинська, І.Мамчак, І.Пеленська, О.Фітьо
КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Марія Осідач, Н.Венґловська, С.Шуст
МИРОВИЙ СУД: А.Голобродська, С.Яворська, С.Шуст

5-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
17-18 жовтня 1959, Мельборн
(осідок перенесений до Аделаїди)

Голова Людмила Онішко
Заступниці: І.Мамчак (гол. стейт. НПВ), Л.Радивил (гол. стей. Вік.)
Члени: Любов Гордієва, Мая Грудка, Романна Євшан, Секретар, Мирослава Курко, І.Мамчак, Марія Осідач, Галина Чорнобицька, Олена Шевчик, Ірена Хом'як
КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Софія Ваврик, Зеновія Євшан, Марія Словачевська
МИРОВИЙ СУД:
А.Голобродська, Люба Цюрак, Є.Яськевич

6-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
1-2 квітня1961, Аделаїда
(осідок перенесений до Сіднею)

Голова Ірина Пеленська
Заступниця Іванна Мамчак*
Члени: Ірина Білинська, Любов Гордієва, Ольга Зімницька, Анна Кармазин, Катерина Качмарська, Галина Квасниця, Євгенія Козольковська, Надія Михайлишин, Марія Осідач, Меланія Покорська, Галина Свідерська, Дарія Станько, Ірина Умриш, Люба Цюрак, Анна Хрущевська

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Антоніна Війтович, Ірина Маренін, Зеновія Яновська
(*У травні 1962-го року пані І.Пеленська виїхала до США. Її заступила пані Іванна Мамчак до кінця каденції)

7-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
20-21 червня 1964, Сідней
(осідок перенесений до Мельборну)

Голова Лідія Гаєвська-Денес
Заступниці: Ольга Фітьо, Євгенія Булка

Члени:	Ріта Авдіїв (зовн. зв'язки)	Любов Михайлів (пресова)
	Тетяна Бабій (зовн. зв'язки)	Ю.Олійник (виховна)
	Софія Ваврик (прав. поради)	Г.Петришин
	Антоніна Війтович (сусп. оп.)	Ірина Умриш (прав. поради)
	Любов Гордієва (пресова)	Ірина Хом'як (організаційна)
	Ольга Зімницька (сусп. оп.)	Тетяна Юхима (культосвіт)
	Іванна Мамчак (Виховна)	(Марія Менцінська ??)
ВІЛЬНІ ЧЛЕНИ:		
	Євгенія Булка	О.Губик
	Н.Святківська	Ю.Солтис

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Винницька, Є.Дубів, Л.Олійник, С.Шуст, Зеновія Яновська
МИРОВИЙ СУД:
А.Голобродська, Н.Кармазин, Є.Яськевич

Святочний З'їзд Союзу Українок Австралії
24-25 липня 1965, Мельборн
З нагоди 80-ліття українського жіночого руху і 15-ліття СУА (без виборів)

8-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
березень 1967, Мельборн

Голова Лідія Гаєвська-Денес
Заступниці (всі Голови Стейтових Управ):
1-а, Мая Грудка (Організаційна)
2-а, Марія Ковшик (Культ-освіт)

Члени:	Н.Верещака	Розпутинська
	Наталка Зімницька	Ірина Умриш
	О.Малинка	В.Федор
	Галя Петришин	Зеновія Яновська
ВІЛЬНІ ЧЛЕНИ:		
	Галя Глуховера (Пресова)	Марія Пирогів
	Люба Гордієва (Пресова)	Тетяна Юхима

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Євгенія Булка, Юлія Солтис, Н.Ведмідська, Ірина Хом'як, Л.Олійник

9-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
28-29 березеня 1970, Мельборн
(осідок перенесений до Аделаїди)

Голова Софія Ваврик
Заступниці: Рома Нестор, Катерина Качмарська
Члени: Зоя Каленюк, Галина Жолкевич, Таня Прадун, Емілія Сикала, Орися Судомляк, Зоя Федорук, Люба Цюрак

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Марія Меркле (голова), Зоя Калинюк, Оршанська, Зоя Федоюк, Марія Шепетюк, Люба Цюрак

10-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
20-21 квітня 1973, Аделаїда
(осідок перенесений до Мельборну)

Голова Лідія Гаєвська-Денес
Члени: Н.Ведмідська, Мая Грудка, Галя Глуховера, Марія Ковшик, Є.Кутна, Надія Михайлишин, Є.Назар, Тетяна Юхима, Зірка Яськевич

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Голова Ірена Хом'як
Члени: К.Плекан, А.Кушнір, Галина Штинда, Марія Петришин

11-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
23-24 квітня 1977, Мельборн

Голова: Лідія Гаєвська-Денес
Члени: Н.Ведмідська, Галина Глуховера, Мая Грудка, Марія Ковшик, Є.Кутна, Надія Михайлишин, Є.Назар, Тетяна Юхима, Зірка Яськевич

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Голова: Ірена Хом'як
Члени: К.Плекан, А.Кушнір, Галина Штинда, Марія Петришин

12-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
26-27 квітня 1980, Мельборн

Голова Лідія Гаєвська-Денес
Члени: Н.Верещака, Галина Глуховера, Мая Грудка, Ірина Залєська, Надія Михайлишин, Є.Назар, Г.Стахів, Тетяна Юхима

ВІЛЬНІ ЧЛЕНИ:

Леся Головка | Ольга Рогова

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

А. Кушнір
К. Плекан
В. Федор
Ірина Умриш
Галина Штинда

13-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
23-24 квітня 1983, Мельборн
(осідок перенесений до Сіднею)

Голова Олена Шевчик

Члени:
Ніна Балик
Тетяна Борець
Антоніна Війтович
Галина Данько
Ольга Ільків
Лідія Корженівська
Наталія Кужіль
Люба Луцька
Христя Менцінська
Марія Москаль
Ала Приховяк
Стефанія Якубовська
Галина Яськевич

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

Голова Стефанія Строкон

Члени:
Софія Сивенька
Ірена Хитра
Стефаніа Берегуляк
Іванна Кошарська

14-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
29-30 березня 1986, Сідней

Голова Олена Шевчик

Члени:
Тамара Базалицька
Ніна Балик
Тетяна Борець
Антоніна Війтович
Галина Данько
Ольга Ільків
Лідія Корженівська
Наталія Кужіль
Меланія Марушечко
Ольга Менцінська
Вероніка Нечипорук
Евдокія Островська
Наталія Тиравська
Галина Яськевич

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

Люба Луцька
Іванння Кошарська
Христя Менцінська
д-р Стефанія Строкон
Іванна Суховерська

15-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
30-31 березня 1989, Сідней

Голова Олена Шевчик

Заступниці: Ольга Ільків, Галина Данько (зовнішні зв'язки)

Члени:
Катерина Атаманюк (мист.)
Ніна Балик (сусп. оп.)
Тетяна Борець (проток. секр.)
Леся Бубнюк (зов. зв'язки)
Лідія Корженівська (кор. секр.)
Галина Квасниця (скабник)
Меланія Марушечко (госп.)
Марія Москаль (організаційна)

Олександра Бучацька (преса) Вероніка Нечипорук (вих. і К-о)
Антоніна Війтович (сусп. Оп.) Галина Свідерська (вихов. і К-о)
Теодозія Володимирів (вихов. і К-о) Стефанія Строкон

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Голова Марія Стеткевич
Члени: Люба Луцька Тетяна Герасимюк
Іванна Суховерська Наталія Кужіль

16-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
25-27 квітня 1992, Сідней
(осідок перенесений до Мельборну)

Голова: Мая Грудка
Заступниці: Галина Шкандрій, Ірена Хом'як
Члени: Наталія Головка (пресова) Галина Петришин (прот. секр.)
Славка Жабак Ольга Юрца (госп.)
Марія Квас (перебрала реф. фінан.)
Галина Поварчук (сусп. опіка)
Зося Мазур (фінансова) Надія Солочинська (секретарка)
Христина Клим (нар. мист.)
Галина Шкандрій (організаційна)
Василина Левинська (культосвіт.) Орися Цькуй
Леся Юрчишин (кооптована для зовн. зв'язків)

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Голова Надія Панасгір
Члени: Марія Цюпак Марія Дякун

МИРОВИЙ СУД:
Голова Тетяна Сліпецька,
Члени: Боженна Коваленко Єфросинія Назар

17-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
8-9 квітня 1995, Мельборн

Голова: Мая Грудка
Заступниці: Галина Шкандрій, Марія Квас
Члени: Г.Вайсрок (зовн. Зв'язки) Надія Солочинська (кор. секр.)
Когут (скарбник) Галина Глуховера (прот. секр.)
Зося Мазур (фінанси) Ольга Юрца (культосвіт.)
Марія Квас (сусп. опіка)

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Голова: Надія Панасгір Надія Михайлишин
Марія Дякун

18-ий Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії
4-5 квітня 1998, Мельборн
(осідок перенесений до Сіднею)

Голова Евдокія Островська

Заступниці: Галина Данько, (зовн. зв'язки)
Тамара Базалицька, (кoресп. секретарка)

Члени:	Христина Байлі (К-о, мист., преса)	Валентина Домазар (К-о, преса)
	Лідія Бійзлі (зовн. зв'зки)	Марія Залеська (госп.)
	Наталка Вандерлос (зовн. зв'язки)	Ірина Савка (госп.)
	Антоніна Війтович (сусп. опіка)	Галина Свідерська (прот. секр.)
	Дарія Гладка (скарбник)	

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

Голова	Тетяна Борець	
Члени:	Люба Соловій	Наталка Нищук

АБЕТКОВИЙ СПИСОК ОСІБ, ЯКІ СВОЇМ ЧАСОМ БУЛИ ОБРАНІ НА КРАЙОВИХ З'ЇЗДАХ СОЮЗУ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ ДО КРАЙОВОЇ УПРАВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ,

роки 1951 до року 2000 (кінця каденції 18-го З"їзду)

Ріта Авдіїв, зовн. зв'язки, 20-21/6/1964 до березня 1967;
Катерина Атаманюк, член і (мист.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);

Тетяна Бабій (зовн. зв'язки), 20-21/6/1964 до березня 1967 (Сідней);
Христина Байлі (культ-освітний реф. і мистецький реф., преса) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Ніна Балик, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Ніна Балик (сусп. оп.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Ніна Балик, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Тамара Базалицька, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Тамара Базалицька, (кoресп. секретарка), заступник гол. 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Стефаніа Берегуляк член конт. ком. 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Лідія Бійзлі (зовн. зв'язки) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Меланія Білик, член конт. ком. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (ПА);
Меланія Білик, член Мирового Суду 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959;
Ірина Білинська, член 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Ірина Білинська, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964;
Марія Боднар-Ржепецька, Бібліотекар. член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Марія Боднар-Ржепецька, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Тетяна Борець, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Тетяна Борець, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Тетяна Борець (проток. секр.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Тетяна Борець голова конт. ком. 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Леся Бубнюк (зов. зв'язки) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Євгенія Булка, заступник гол. 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);
Євгенія Булка, вільний член 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);
Євгенія Булка, член конт. ком. березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Олександра Бучацька (преса) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);

Вайсрок (зовн. зв'язки)) 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Софія Ваврик, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Софія Ваврик, член конт. ком. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (ПА);
Софія Ваврик, член конт. ком. 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (ПА);
Софія Ваврик (прав. поради), 20-21/6/1964 до березня 1967 (ПА);
Софія Ваврик голова (10) 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Наталка Вандерлос (зовнішні зв'язки) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Олена Ванчицька, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Н.Ведмідська, член конт. ком. березень 1967 до 28-29/3/1970;
Н.Ведмідська, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Н.Ведмідська, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Н.Венґловська, член конт. ком. 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Н.Венґловська, член конт. ком. 14/9/1957 до 17-18/10/1959 (Мельборн);
Н.Верещака, член березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Н.Верещака, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Н.Винницька, член конт. ком. 20-21/6/1964 до березня 1967;
Антоніна Війтович, член конт. ком. 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Антоніна Війтович (сусп. оп.) 20-21/6/1964 до березня 1967 (Сідней);
Антоніна Війтович, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Антоніна Війтович, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Антоніна Війтович (сусп. оп.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Антоніна Війтович (сусп. оп.) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Теодозія Володимирів (вихов. і к-о) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Лідія Гаєвська-Денес, голова (8) 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);
Лідія Гаєвська-Денес, голова (9) березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Лідія Гаєвська-Денес, голова (11) 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Лідія Гаєвська-Денес, голова (12) 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Лідія Гаєвська-Денес, голова (13) 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Тетяна Герасимюк, член конт. ком. 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Дарія Гладка (скарбник) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Галина Глуховера (пресова) вільний член березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Галина Глуховера, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Галина Глуховера, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Галина Глуховера, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Антоніна Голобродська, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Антоніна Голобродська, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Антоніна Голобродська, член 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Антоніна Голобродська, член Мирового Суду 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Сідней);
Антоніна Голобродська, член Мирового Суду 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959;
Антоніна Голобродська, член Мирового Суду 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Сідней);
Антоніна Голобродська, член Мирового Суду 20-21/6/1964 до березень 1967 (Сідней);

Леся Головка, вільний член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Наталія Головка (пресова) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Любов Гордієва, член 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Сідней);
Любов Гордієва, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Любов Гордієва (пресова) 20-21/6/1964 до березня 1967 (Сідней);
Любов Горідієва, вільний член (пресова) березень 1967 до 28-29/3/1970 (Сідней);
Мая Грудка, член 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Мельборн);
Мая Грудка (організаційна) 1-а заступниця гол. березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Мая Грудка, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Мая Грудка, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Мая Грудка, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Мая Грудка, голова (17) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Меьлборн);
Мая Грудка, голова (18) 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
др Н.Грушецька, сусп. опіка, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
О.Губик, вільний член 20-21/6/1964 до березня 1967;

Галина Данько, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Галина Данько, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Галина Данько, заступник гол. і зовн. зв'язки, 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Галина Данько, (зовн. зв'язки), заступник гол. 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Ніна Денисенко, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
І.Дзісь, член 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959
Валентина Домазар (к-о, преса) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Є.Дубів, член конт. ком. 20-21/6/1964 до березня 1967;
Марія (Іванна ?) Дурбак (секретарка)
Марія Дякун, член конт. ком. 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Марія Дякун, член конт. ком. 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);

Романна Євшан, секретарка 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961;
Зеновія Євшан, член конт. ком. 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961;

Славка Жабак (фінансова) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Галина Жолкевич, член 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Ірина Жук, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);

Ірена Залеська, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Ірина Залеська, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Марія Залеська (господарча) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Ньюкасль);
Леся Зарицька, секретарка, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Леся Зарицька, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Наталка Зімницька, господарка 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Наталка Зімницька, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964;

Наталка Зімницька, (сусп. оп.) 20-21/6/1964 до березня 1967;
Наталка Зімницька, березень 1967 до 28-29/3/1970;

Ольга Ільків, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Ольга Ільків, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Ольга Ільків, заступник гол. 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);

Зоя Каленюк, член 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Зоя Калинюк, член конт. ком. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Анна Кармазин, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Анна Кармазин, член Мирового Суду 20-21/6/1964 до березень 1967 (Сідней);
Катерина Качмарська, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (ПА);
Катерина Качмарська, заступник гол. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Галина Квас (зовн. зв'язки) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Марія Квас, заступник гол. і частину каденції скарбник 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Галина Квасниця, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Галина Квасниця (скарбник) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Христина Клим (нар. мист.) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Боженна Коваленко, член Мирового Суду 25-27/4/1992 до 8-9/4/1998 (Мельборн);
Марія Ковшик (культ-освіт) 2-а заступниця гол. березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Марія Ковшик, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Марія Ковшик, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Когут (скарбник) 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Лідія Корженівська, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Лідія Корженівська, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Лідія Корженівська (кор. секр.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Євгенія Козольковська, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Іванна Кошарська член конт. ком. 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Іванна Кошарська, член конт. ком. 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Наталія Кужіль, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Наталія Кужіль, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Наталія Кужіль, член конт. ком. 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Марія Куцик, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Мирослава Курко, член 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961;
Є.Кутна, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Є.Кутна, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
А.Кушнір, член конт. ком. 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
А.Кушнір, член конт. ком. 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
А.Кушнір член конт. ком. 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
М.Левинська, член 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959
Василина Левинська, (культ.-осв.) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);

Люба Луцька, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Люба Луцька, член конт. ком. 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Люба Луцька, член конт. ком. 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);

Зося Мазур (фінанси) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Зося Мазур (фінанси)) 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
О.Малинка, березень 1967 до 28-29/3/1970;
Іванна Мамчак, вих. школа, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Іванна Мамчак, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Іванна Мамчак, сусп. опіка 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Іванна Мамчак, член 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959;
Іванна Мамчак, член 17-18/10/1959 до 1-2-/4/1961;
Іванна Мамчак,* заступниця гол. 1-2/4/1961 до травня 1962, тоді голова (7) до 20-21/6/1964 (Сідней);
Іванна Мамчак, (виховна) 20-21/6/1964 до березня 1967 (Сідней);
Ірина Маренин, член конт. ком. 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Ірена Маренин, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Ірина Маренин, член конт. ком. 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964;
Меланія Марушечко, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Меланія Марушечко (госп.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Марія Менцінська (голова Ст. Від. ЗА),), заст гол. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (ЗА);
/Марія Менцінська, ?? 20-21/6/1964 до березня 1967 (ЗА);
Ольга Менцінська, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Христя Менцінська, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Христя Менцінська, член конт. ком. 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Марія Меркле, голова конт. ком. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972;
Надія Михайлишин, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Надія Михайлишин, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Надія Михайлишин, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Надія Михайлишин, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Надія Михайлишин, член конт. ком. 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Любов Михайлів, (пресова) 20-21/6/1964 до березня 1967;
Марійка-Ксеня Мойсеєнко, заст гол. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Марія Москаль, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Марія Москаль (організ.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);

Єфросинія Назар, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Єфросинія Назар, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Єфросинія Назар, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Єфросинія Назар, член Мирового Суду 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Рома Нестор, заступник гол. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Вероніка Нечипорук, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Вероніка Нечипорук, (вих. і к-о) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);

Наталка Нищук, член конт. ком. 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);

Л.Олійник, член 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Л.Олійник, (реф. виховна, і член конт. ком.) 20-21/6/1964 до березня 1967;
Л.Олійник, член конт. ком. березень 1967 до 28-29/3/1970;
В.Омельченко, (гол. Ст. Від.) заступник гол. 14/9/1957 до 17-18/10/1959;
Людмила Онішко, голова (5) 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (ПА);
Оршанська, член конт. ком. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972;
Марія Осідач, голова (3) 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Марія Осідач, член конт. ком. 14/9/1957 до 17-18/10/1959 (Мельборн);
Марія Осідач, член 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Мельборн);
Марія Осідач, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Мельборн);
Евдокія Островська, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Евдокія Островська, голова (19) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);

Надія Панасгір, голова конт. ком. 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Надія Панасгір, голова конт. ком. 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Софія Пасічинська (голова (6) Ст. Від. ПА),), Заст Гол. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (ПА);
Ірина Пеленська, голова (1) перша з 2-3/6/1951 до 19-20/9/1953 (Сідней);
Ірина Пеленська, голова (2) 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Ірина Пеленська, член 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959
Ірина Пеленська, голова (6) 1-2/4/1961 до травня 1962 (Сідней) - виїхала в США;
Галя Петришин (прот. секр.) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Галя Петришин, член 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);
Галя Петришин, березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Галя Петришин, член конт. ком. 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Галя Петришин, член конт. ком. 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Марія Пирогів, вільний член березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Соня Питляр, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
К.Плекан, член конт. ком. 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
К.Плекан, член конт. ком. 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
К.Плекан, член конт. ком. 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Галина Поварчук, (сусп. оп.) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Меланія Покорська, член конт. ком. 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Меланія Покорська, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Таня Прадун, член 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Ала Приховяк, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Олена Процюк, (зов. зв'язків), член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Олена Процюк (голова Ст. Від. НПВ),), заст гол. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Сідней);
Олена Процюк, зов. зв'язки 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Сідней);
П'ятницька, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);

Л.Радивил, заступник гол. (гол Стет. Вік.) 17-18/10/1959 до 1-2-/4/1961;

Ольга Рогова, вільний член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
К.Розпутинська, березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Є.Руденко, (гол. Ст. Від.) заступник гол. 14/9/1957 до 17-18/10/1959;
О.Рундяк, скарбник 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);

Ірина Савка, (господарча) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Ньюкасль);
Галина Свідерська, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Галина Свідерська, (вихов. і культ-освіт.) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Галина Свідерська, (прот. секр.) 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Н.Святківська, вільний член 20-21/6/1964 до березня 1967;
Софія Сивенька, член конт. ком. 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Емілія Сикала, член 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Тетяна Сліпецька, голова Мирового Суду 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Є.Слинько, (гол. Ст. Від.) заступник гол. 14/9/1957 до 17-18/10/1959;
Марія Словачевська, член конт. ком. 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961;
Люба Соловій, член конт. ком. 4-5/4/1998 до березня 2000 (Сідней);
Юлія Солтис, вільний член 20-21/6/1964 до березня 1967;
Юлія Солтис, член конт. ком. березень 1967 до 28-29/3/1970;
Надія Солочинська, (секретарка) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Надія Солочинська, (кор. секр.)) 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Дарія Станько, член конт. ком. 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Дарія Станько, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (Сідней);
Стахів, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Марія Стеткевич, голова конт. ком. 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Стефанія Строконь, голова конт. ком. 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Стефанія Строконь, член конт. ком. 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Стефанія Строконь, член 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Орися Судомляк, член 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Галина Суховера, (прот. секр.)) 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Іванна Суховерська, член конт. ком. 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Іванна Суховерська, член конт. ком. 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);

Соня Тимінська, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Соня Тимінська, член конт. ком. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 Сідней);
Наталія Тиравська, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Є.Товстоп'ят, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);

Ірина Умриш (секретарка) 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Ірина Умриш, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1963 (Мельборн);
Ірина Умриш (прав. поради) 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);
Ірина Умриш, березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Ірина Умриш, член конт. ком. 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);

Зоя Федорук, член 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (Аделаїда);
Ірена Федусевич, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Ірена Федусевич, член 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Сідней);

В.Федор, березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
В.Федор, член конт. ком. 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
Зоя Федоюк, член конт. ком. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972;
Ольга Фітьо, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Мельборн);
Ольга Фітьо, член Мирового Суду 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Ольга Фітьо, член 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959
Ольга Фітьо, заступник гол. 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);

Т.Харуцька, член 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Ірена Хитра, член конт. ком. 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Хіцяк, 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Ірина Хом'як, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Мельборн);
Ірина Хом'як (голова Ст. Від. Вікторія), заст гол. 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Ірена Хом'як, член Мирового Суду 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Ірена Хом'як, голова (4) 14/9/1957 до 17-18/10/1959 (Мельборн);
Ірена Хомяк, член 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Мельборн);
Ірена Хом'як (організаційна) 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);
Ірена Хом'як, член конт. ком. березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Ірена Хом'як, голова конт. ком. 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Ірена Хом'як голова конт. ком. 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Ірена Хом'як, заступник гол. 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Анна Хрущевська, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964;

Марія Цюпак, член конт. ком. 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Люба Цюрак, член 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964 (ПА);
Люба Цюрак, член 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972 (ПА);
Люба Цюрак, член конт. ком. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972(ПА);
Люба Цюрак, член Мирового Суду 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (ПА);
Орися Цькуй, член 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);

Галина Чорнобицька, член 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Мельборн);

Олена Шевчик, культ-освіт 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Олена Шевчик, член 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Сідней);
Олена Шевчик, голова (14) 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Олена Шевчик, голова (15) 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Олена Шевчик, голова (16) 30-31/3/1989 до 25-27/4/1992 (Сідней);
Марія Шепетюк, член конт. ком. 28-29/3/1970 до 21-22/3/1972;
Галина Шкандрій, заступник гол. 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Меьлборн);
Галина Шкандрій (організ.) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Галина Шкандрій, заступник гол. 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Галина Штинда, член конт. ком. 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Галина Штинда, член конт. ком. 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Галина Штинда, член конт. ком. 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);
С.Шуст, член конт. ком. 14/9/1957 до 17-18/10/1959 (Мельборн);

С.Шуст, член конт. ком. 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);

О.Юрца (госп.) 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Ольга Юрца (культ.-осв.)) 8-9/4/1995 до 4-5/4/1998 (Мельборн);
Леся Юрчишин, кооптована до реф. зовнішних зв. 25-27/4/1992 до 8-9/4/1995 (Мельборн);
Тетяна Юхима (культ-освіт) 20-21/6/1964 до березня 1967 (Мельборн);
Тетяна Юхима, вільний член березень 1967 до 28-29/3/1970 (Мельборн);
Тетяна Юхима, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Тетяна Юхима, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);
Тетяна Юхима, член 26-27/4/1980 до 23-24/4/1983 (Мельборн);

С.Яворська, член Мирового Суду 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959;
Зеновія Яновська, член конт. ком. 1-2/4/1961 до 20-21/6/1964;
Зеновія Яновська, член конт. ком. 20-21/6/1964 до березня 1967;
Зеновія Яновська, березень 1967 до 28-29/3/1970;
Стефанія Якубовська, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
М.Ярема, член 14-15/9/1957 до 17-18/10/1959;
В.Ярема, орг. реф., 20-21/9/1955 до 14-15/9/1957 (Мельборн);
Надія Ярема, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Галина Яськевич, член 23-24/4/1983 до 29-30/3/1986 (Сідней);
Галина Яськевич, член 29-30/3/1986 до 30-31/3/1989 (Сідней);
Емілія Яськевич, член конт. ком. 2-3/6/1951 до 19-20/61953 (Сідней);
Емілія Яськевич, член 19-20/9/1953 до 20-21/9/1955 (Сідней);
Е.Яськевич, член Мирового Суду 20-21/6/1964 до березень 1967 (Сідней);
Е.Яськевич, член Мирового Суду 17-18/10/1959 до 1-2/4/1961 (Сідней);
Зірка Яськевич, член 20-21/4/1973 до 23-24/3/1977 (Мельборн);
Зірка Яськевич, член 23-24/4/1977 до 26-27/4/1980 (Мельборн);

Редколеґія ж. "Наше Слово" Члени редколеґії журнала "Наше Слово", 1986-92 р. Сидять: Стефанія Якубовська, Софія Сивенька (редактор), Іванна Суховерська. Стоять: Галина Данько, Таня Борець.

Члени редколеґії журнала "Наше Слово", 1992-98 р. Сидять: Віра Федевич, Наталія Гриневич. Стоять: Люба Айткен, Стефа Добрянська-Радивил (редактор), Надія Михайлишин. Відсутня Марта Стахурська.

Редколегія ж. "Наше Слово" 1998-2001 р. Зліва: Людмила Саракула (редактор), Марта Стахурська, Домна Даців, Валентина Кравченко.

КРАЙОВІ З'ЇЗДИ СУА

Учасниці VI Крайового З'їзду СУА в Аделаїді 1-2/4-1961 р. Голова СУА І.Пеленська сидить 2-га справа.

Учасниці XI Крайового З'їзду СУА в Мельборні 23-24/4/1977 р., голова СУА Л.Гаєвська-Денес сидить 2-га справа.

Учасниці XII Крайового З'їзду СУА 24-25/4/1980 р., Мельборн.

Учасниці XIII Крайового З'їзду СУА в Мельборні 13-14/4/1983 р.

Учасниці XV Крайового З'їзду СУА в Сіднеї 30-31/3/1989 р.

Учасниці XVI Крайового З'їзду СУА 25-27/3/1992 р., Сідней.

Учасниці та гості XVII Крайового З'їзду 5/4/1995 р., Мельборн.

Галина Шкандрій (заст. голови СУА) вітає хлілбом і сіллю голову СФУЖО п-і Оксану Соколик і генерального секретаря СКУ п. Ярослава Соколика. Зліва сидить Тетяна Сліпецька.

Зліва сидять: С.Добрянська-Радивил, М.Моравський, Т.Сліпецька, Я.Соколик, О.Соколик, стоїть Г.Данько, предсідник XVII Крайового З'їзду СУА, 1995 р.

Члени Крайової управи, Контрольної комісії та Суду СУА з головою СФУЖО. Зліва сидять: Г.Шкандрій, М.Грудка (голова СУА), О.Соколик (голова СФУЖО), Б.Коваленко, Н.Паназгір, Т.Сліпецька. Стоять: В.Левинська, М.Дякун, З.Мазур, Г.Глуховера, М.Квас, Г.Когут, Л.Юрчишин, Х.Клим, Н.Михайлишин, О.Юрца, Г.Вайсрок, Н.Солочинська.

Виставка укр. народ. мистецтва в ІМСА з нагоди 100-ліття Укр. Жін. Руху, 1984 р. Зліва сидять: О.Ільків, О.Шевчик, Г.Данько, С.Якубовська. Стоять: М.Москаль, Х.Менцінська, О.Огринович, Т.Борець, В.Хитра, Л.Корженівська, В.Нечипорук.

Учасники XIX Крайового З'їзду СУА, Сідней, 27-28/4/2001 р.

Члени КУ СУА 1983-92 р. 1-ий ряд: Т.Борець, С.Сивенька, О.Шевчик (голова), І.Суховерська, Г.Данько, М.Марушечко, Н.Балик, О.Ільків, О.Любчик. 2-ий ряд: К.Атаманюк, Д.Володимирів, Л.Корженівська, А.Війтович, Г.Квасниця, Т.Герасимюк.

Відділ СУ в Івано-Франківську, під час Світового Конґресу СУУ та 110-ої річниці Українського Жіночого Руху. Четверта зліва - голова відділу.

Зустріч союзянок із галицькими вістунами короля Данила біля висипаної могили, в яку застроомлений меч вістрям високо вгору, 7/7/1994 р., Галич, з нагоди Світового Конгресу СУУ в Івано-Франківську. Присутніми були: Мая Грудка, Н.Михайлишин, М.Москаль, С.Сивенька, Хр.Сивенька-Бейлі, Л.Цюрак, К.Качмарська.

Відзначення 110-ої річниці Українського Жіночого Руху в Мельборні, діловий комітет і гості, 1994 р.

Статутова комісія СУА. Сидять: К.Качмарська, І.Суховерська. Стоять: Е.Островська (голова), О.Шевчик (голова СУА), М.Грудка, О.Ільків.

Члени Крайової Управи 1983-92 р. 1-ий ряд: О.Любчик, І.Суховерська, О.Ільків, О.Шевчик (голова), С.Сивенька, Г.Данько, А.Статкевич. 2-ий ряд: Л.Корженівська, О.Бучацька, Г.Квасниця, М.Марушечко, Т.Герасумюк, К.Атаманюк, С.Якубовська. 3-ій ряд: Л.Майковська, Т.Борець, Н.Балик, А.Війтович, М.Москаль, П.Володимирів, Н.Кужіль.

Учасники радіопрограми "Український Форум" Radio "2RDJ". Зліва: Г.Яськевич, Т.Борець, О.Шевчик - голова СУА, Г.Данько - керівник програми, Н.Фінч-Скаллу - диктор, А.Пехов'як, М.Галабурда-Чугрин 1984 р.

Крайова Управа СУА 1998-2001 р. Сидять: Г.Свідерська, А.Війтович, Л.Саракула - редактор "Нашого Слова", Е.Островська (голова), Г.Данько, Н.Нищук, Н.Вандерлос. Стоять: І.Савка, Х.Бейлі, Т.Борець, Л.Бізлей, М.Залеська, В.Домазар, Т.Базелицька, Л.Соловій, Д.Гладка, С.Якубовська

Вітання членів товариства "Україно-Австралія" які приїхали з нагоди 50-ліття поселення українців в Австралії, 1998 р.

Святкування 50-ліття СУА в Коврі, під час відкриття виставки народ. мистецтва. Зліва: Г. Данько, Брюс Мюлер (мер міста Ковра), Е.Островська.

Христя Бейлі читає доповідь про початки українського поселення та жіночого руху в Австралії, Ковра, 1999 р.

Пам'ятник СУА в парку "Европа", встановлений з нагоди 50-ліття створення жіночої організації в Коврі 1949 р.

Союзянки під час посвячення меморіяльної дошки.

Ювільйний медалійон СУА

Зустріч союзянок з Генеральним Консулом України достойним Василем Корзаченком. Сидять: Е.Островська, дост. В.Корзаченко, Г.Данько. Стоять: дружина конс. Т.Пристойко, Т.Базалицька, І.Форостенко, З.Вовк, С.Якубовська, А.Війтович, Н.Балик.

Л.Гордієва

СОЮЗУ УКРАЇНОК НОВОГО ПІВДЕННОГО ВЕЛСУ РОДИННИЙ ТАБІР У КОВРІ

Початки українського жіночого руху в Австралії пов'зані з табором у Коврі - НПВ, що приймав транспорти еміґрантів з Европи. З перших кроків на новому ґрунті, українці почали гуртуватися, а перед повело наше енергійне жіноцтво. Перші сходини відбулися з ініціятиви Ірини Пеленської 17/8/1949 року. Тоді вирішено заснувати жіночу організацію та обрано організаційний Комітет під проводом ініціяторки.

Загальні збори відбулися 13/9/1949 року, прийняли тимчасовий статут і назву "Об'єднання Українських Жінок" та вибрали управу: Ірина Пеленська - голова і культосвітній референт, Дарія Станько - заступник, Ольга Голойда - секретар, Марина Стельмахів - скарбник, Лідія Гаєвська - реф. зв'язків, Софія Яворська - реф. сусп. опіки і господарства. Після виїзду з Коври О.Голойди, секретарство перебрала Марія Москаль.

Протягом існування гуртка в Коврі, відбулося 27 сходин. В програму входили: доповіді, або гутірки на загальногромадські та освітні теми, практичні зайняття, обговорення біжучих справ (організаційних, імпрез, хору, школи та інші).

Продовж короткого часу, зорганізовано ряд імпрез: дві виставки українського народнього мистецтва, Листопадове свято 5/11/1949 року, разом з Пластовою Станицею, свято Св. Миколая та спільний Свят - Вечір. Існувала школа для дітей від 6-13 років, під керівництвом і практичним веденням Л.Гаєвської. При школі організовано танцювальну групу, яку вела Л.Гаєвська. Ця група брала участь у 22 концертах в таборі та недалеких містах: Кановіндра, Ковра, Блейней, Вудсток, Янґ та інших.

Окремо слід згадати, що, на запрошення Міністерства Іміґрації, ОУЖ взяло участь у Всеавстралійському Фестивалі з нагоди 50-річчя Австралійської Державности в Канберрі. З виставкою народнього мистецтва та виступами танцювальної групи в програмі великого концерту в парляменті.

На запрошення Ініціятивного комітету Української Громади в Сіднеї, на основуючих загальних зборах громади була присутня Ірина Пеленська й увійшла до управи як представниця жіноцтва.

Ця праця здобула прихильність українського громадянства, приваблюючи все більше й більше наше жіноцтво. В Коврі, однак, праця почала заникати, у зв'зку з виїздом членів на постійні поселення в різні частини Австралії. Управа ОУЖ, під проводом п-і Сороки, влаштувала Шевченківське свято, а згодом, за головування Я.Подригулі - Свято Матері, що мало великий успіх. На тому діяльність гуртка в Коврі припинилась.

ВІДДІЛ У БАТГУРСТІ

У родинному таборі Батгурст відділ ОУЖ засновано 1949 року Ніною Денисенко, яка була першою головою. На загальних зборах 21/11/1949 р. вибрано нову управу, до якої ввійшли: Е.Козьолковська - голова, В.Середин, Є.Барчинська, М.Безкоровайна, З.Островська, Е.Тиндик, А.Венгринович, А.Середин - контрольна комісія.

За час свого існування, від 1949-52 року відділ проявив жваву діяльність, не зважаючи на примітивні таборові умови. Влаштовано два чайні вечори з рефератами: про Лесю Українку - Е.Козьолковська та про Тараса Шевченка - Н.Денисенко. Перевели свято Миколая для дітей і старших, спільний Свят-Вечір для 150 приїжджих українців, "Український вечір" з виступом хору, під диригуванням В.Островського. На запрошення австралійської жіночої організації та австралійської публіки влаштовано дві виставки українського мистецтва з гарною збіркою вишивок Н.Огриновської. Вислано 43 посилки залишенцям у Німеччині, переведено збірки на похорон заслуженого українця, колишнього січового стрільця, судді п. Личаківського.

Е.Козьолковська була делеґаткою на Стейтовому З'їзді СУ НПВ, в Сіднеї 1951 року. З виїздом на постійні місця поселення, відділ перестав існувати.

ВІДДІЛ У СКАЙВІЛІ

Основуючі збори в таборі Скайвіл відбулися 27-го січня 1951 року. Збори перевели І.Пеленська, голова Стейтової Управи СУ НПВ, та організаційна реф. Л.Корженівська. Головою цього відділу вибрано М.Москаль. До управи ввійшли: п. Будник, п-і Дах, О.Майковська. Праця цього відділу була дуже тяжкою, бо управа табору не дозволяла на ніякі сходини етнічних груп. Не зважаючи на це, відділ розвинув виховну ділянку праці, за допомогою пароха з Сіднею о. Н.Коп'яківського, великого прихильника СУА. Зорганізовано українську недільну школу, в якій навчалося 35 дітей у двох клясах. Навчання відбувалося двічі в тиждень. Учителькою і дириґенткою дитячого хору була О.Майковська. Цей хор, з успіхом, виступав на імпрезах у таборі, та навіть виїздив на гостинні виступи до Сіднею.

Відділ перестав існувати 1953 року, у зв'зку з виїздом членів[1].

[1] За книгою "Українці в Австралії", т.І, Мельборн, 1966.

ІРИНА ПЕЛЕНСЬКА

Народилася в с.Грабовець, Івано-Франківськ. Засновниця й організаторка ОУЖ в Коврі, перша голова стейтової й крайової управ у Сіднеї, виховниця пластової молоді, письменниця, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, редактор ж. "Ми і світ". Пемерла в Америці 1990 р.

НІНА ДЕНИСЕНКО

Народилася в Запоріжжі. Голова ОУЖ в Батгурсті, огранізатор експозиції народнього мистецтва в сіднейському музеї. Учителька укр. шкіль Мериляндс, Тунгебі, балетмайстер і голова Укр. Нар. Балєту "Дніпро" в Сіднеї і Нюкастлі, представниця укр. відділу в австралійській об'їздній виставці образотворчого мистецтва, організаторка виставок укр. нар. мистецтва в Сіднеї, Воллонгонзі, Нюкастлі

ЕВГЕНІЯ КОЗЬОЛКОВСЬКА

Народилася в м. Сокалі, в родині учителів. Голова основниця Об'єднання Українських Жінок в Батгурсті, член першої Стейтової Управи СУ НПВ (1951), голова Відділу СУ ім. кн.Ольги та Української Шкільної Ради НПВ, учителька суботніх шкіл у Сіднеї, член Пласту, виховниця й голова КПР (1975-77), виконувала різні функції в Союзі Українок. Почесний член СУА, відзначена золотою медалею СВУ.

МАРІЯ МОСКАЛЬ

Голова Об'єднання Українських Жінок (1951-53). Довголітній член управи СУВ (1949-99). Пчесний член СУА.

Відзначення Листопадового Зриву, Ковра, 27/11/1949 р. 1-ій ряд: (дві незнані особи), Іван Смаль, М.Москаль, І.Умриш, Н.Білинська, директор табору ?, мгр. І.Пеленська, А.Майковська, В.Майковський. 2-ій ряд (над Н.Білинською): Л.Гаєвська, ?, О.Любчик, ?, Н. Кужіль, ?.

Свято Матері, влаштоване членами ОУЖ у Коврі, 1950 р. Останній ряд з права стоять: Марія Москаль (секретар), Уляна Подригуля (голова).

День Листопада в Скайвілі, 1952 р. Зліва стоїть Олександра Майковська.

Свято Матері в Скайвілі, 1953 р. Справа стоять: Е.Козьолковська (секретар), М.Москаль (голова).

Учасники сценки на святі Матері, 1953 р. Зліва: Леся Воробець, Головінський, Березовська, Маріян Москаль, Леся Ґедз, Ігор Когут.

Галина Данько

СОЮЗ УКРАЇНОК НОВОГО ПІВДЕННОГО ВЕЛСУ ПЕРША СТЕЙТОВА УПРАВА

З переїздом членів Об'єднання Українських Жінок на постійні місця поселення, почали зав'зуватися нові відділи ОУЖ і тому виникла потреба Стейтової Управи НПВ. Провід жіночої секції при Українській Громаді в Сіднеї взяв на себе обов'язки тимчасової Стейтової Управи ОУЖ аж до першого Стейтового З'їзду 26-го березня 1951 року. Цей з'їзд подав проєкт статуту й вирішив змінити назву ОУЖ на СУА "Союз Українок Австралії", що мав затвердити майбутній крайовий З'їзд. До складу першої стейтової управи ввійшли:

І.Пеленська - голова, А.Голобродська, Г.Кицик, І.Мамчак, О.Процюк, О.Буряківська, Л.Домбровська, Е.Козьолковська, Л.Корженівська, В.Левицька, Д.Станько, П.Покорська, Е.Яськевич, Е.Микитович, І.Чигирин, С.Строкон - члени.

Головні напрямні праці першої стейтової управи:

1. Організація відділів і контакти з ними.
2. Зв'язки з австралійським жіноцтвом.
3. Плекання народнього мистецтва.
4. Моральна і матеріяльна допомога залишенцям в Европі та місцевим потребуючим українцям.
5. Сприяння розвитку знань українського жіноцтва з допомогою преси, імпрез та доповідей.

Тяжкі умови праці, невигоди й безліч різних перешкод, жіноцтво поборювало з завзяттям. Ще змалку виховане в національному дусі, воно привезло з собою той жевріючий вогонь у далеку Австралію, і з запалом взялося до праці. У пляні діяльности нашої організації головною метою була праця над духовним розвитком української жінки. Ідейне виховання наших дітей, прищіплення любови до країни походження їхніх батьків та збереження національної ідентичности.

Для влаштовування імпрез та забав ширшого маштабу діяв при стейтовій управі окремий комітет під проводом активної діячки Марії Боднар-Ржепецької. До цього комітету входили представники окремих відділів. Також засновано вокальний квартет під керівництвом Василя Матіяша. Число імпрез, що їх влаштовував Союз Українок в ті часи, становило 50% всіх українських імпрез НПВ. Приділено увагу шкільним бібліотечкам, потреба яких виникла разом з організацією шкіл. Розіслано спеціяльний обіжник в справі творення бібліотечок та список рекомендованої літератури, виготовлений управою Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

Суботні школи з систематичним навчанням існували вже від 1949 до 1953 року в Коврі, Скайвілі, Сіднеї (Редферн). Наші відділи опікувалися школами, а виховна референтка стейтової управи входила в склад першої Виховної Ради. Згодом, коли нагляд над школами

перебрала Українська Громада, Союз Українок НПВ затримав опіку над школою в Редферні, допомагаючи їй всіми засобами, включно з оплатою вчителів та шкільного приладдя. З ініціятиви СУ утворились перші батьківські комітети, які перебрали адміністративні та фінансові обов'язки. Члени Виховної Ради читали доповіді для молодих матерів, на виховні та загальнокультурні теми, і заохочували до виховної праці з дітьми та в загальногромадському житті стейту.

Управою СФУЖО було подумано і доручено централям у всіх країнах поселення створити Виховні комісії при жіночих організаціях. В НПВ таку комісію було засновано в грудні 1951 року в складі: прф. П.Богацького, М.Боднара, отця П.Дячишина, отця А.Теодоровича, Іванни Мамчак, д-ра Е.Ю.Пеленського, д-ра І.Рибчина. Завданням Виховної комісії було укладати методичні програми для початкових суботніх шкіл. Одначе, з переходом шкільництва до шкільних рад, Виховні комісії зайнялися виключно дошкільним вихованням та допомогою у виховній праці молодим матерям. З 1960 року І.Пеленська відновила Виховну комісію в Австралії з секціями по стейтових управах, а в НПВ така секція складалася з двох осіб: І.Мамчак та С.Берегуляк.

На переломі 60-их років прийшла зміна структури загальногромадського життя, творяться різні організації. На той час припадає централізація українсько-громадського життя в Лідкомбі, закуплено Народній Дім, побудовано українську православну та католицьку церкви. Протягом цих років бачимо переїзд ряду активного членства СУА до Америки: мґр. І.Пеленська, О.Процюк, М.Ржепецька, О.Маренін, Л.Зарицька, Х.Зарицька, А.Майковська, У.Майковська, І.Корженівська, Д.Ганас, Д.Станько, І.Кульчицька, Л.Пеленська-Прокоп і С.Питляр. Тоді ж були перші втрати нашого членства бл.п.: Катерина Винницька, Дора Гищак, Ангелина Коломиєць, Марія Лісовець, Марія Гарасимів, Надія Семків.

Харитативна діяльність

Ця діяльність велася в двох напрямках: допомога залишенцям в Европі та допомога потребуючим в Австралії. На початку 1951 року діяльність референтури суспільної опіки була поширена, головним чином, на допомогу залишенцям в Европі. Праця йшла зорганізовано й успішно. Перш за все, висилалось пакунки з харчами, одягом переважно до Німеччини, Австрії та Юґославії. З часом, коли число залишенців в Европі зменшилося, більшу увагу звернено на допомогу місцевим українцям.

Референтура суспільної опіки стейтової управи 1954 року, в порозумінні з управою Української Громади, перебрала на себе функції харитативного центру на цілий НПВ, завданням якого було координувати допомогову діяльність. В рамках суспільної опіки віддано працювали: Л.Зарицька, Д.Станько, Е.Яськевич, Юзич, Т.Війтович, Г.Квасниця, О.Кузик, О.Ваньчицька, І.Мамчак. Суспільна опіка мала велику підтримку від отця П.Дячишина.

Члени суспільної опіки відвідували хворих в лікарнях Сіднею та

його околицях, дбали про приміщення сиріт, піклувалися півсиротами, давали грошеву допомогу, постачали одяг. Піклувалися самітніми старшими віком громадянами, хронічно хворими, каліками. Бували між ними нервово хворі, яким треба було знайти приміщення, опікувалися ними, якщо не було родини. При референтурі суспільної опіки від 1951 року існував комітет "Мати і дитина", який потім злився з відділом суспільної опіки. Після 4-го Крайового З'їзду СУА, на якому було вирішено питання будови сиротинця в Мельборні, підпорядковуючись постанові, переслано до централі суми грошей, зібраних по відділах НПВ для цієї мети.

Настав час зміни в загальногромадському житті НПВ, що привело до певної кризи, яка спричинила та послабила діяльність суспільної опіки. В наслідок численних збірок багатьох організацій на різні потреби громадського характеру, та виникнення відділу суспільної опіки в різних організаціях, праця реф. суспільної опіки СУА в НПВ дуже послабла і почала занепадати. Згодом, щоб скріпити діяльність суспільної опіки, створено новий відділ при СУА.

У 1956-58 роках головою стейтової управи була Олена Шевчик, найбільше уваги приділялося організації та творенню нових відділів та їх праці. Відбулося дуже величаве свято з нагоди 1000-ліття Хрищення покровительки СУА княгині Ольги в приміщенні ІМКА, з участю членів і голови Національної Жіночої Ради Австралії. Зорганізовано показ українських страв для австралійських жіночих організацій в ІВЦІ, де страви приготовив Осип Сивак. Уряджено виставку українських книжок.

Наступною головою управи була Іванка Мамчак. В 1959 році урочисто відсвятковано 10-ліття нашої організації в Австралії з доповіддю Люби Гордіїв про жіночий рух та заснування і працю Союзу Українок в Австралії. Ухвалою крайового з'їзду термін каденції стейтової управи продовжено до 2-ох років.

На 10-му Стейтовому З'їзді в 1962 році управу очолила Нуна Кармазин, яка була головою до 1977 року. Члени СУ брали участь у ювілейних святкуваннях з нагоди 75-ліття Національної Жіночої Ради (National Council of Women), в міжнародніх балях Організації Об'єднаних Націй та ЮНЕСКО, де отримали перше місце за найкраще накриття стола в українському стилі. Кожного року на таких імпрезах виступали самодіяльні групи з українськими танцями. Брали участь в імпрезах National Council of Women, у сіднейській опері в час "Карнавалу" та на різних інших важливіших нагодах. Під керівництвом Нуни Кармазин влаштовано показ Великоднього стола в домі подружжя Теодоровичів, з описом традиційних страв для жіночого журнала "Women's Weekly", в якому появилася ілюстрована стаття під назвою "From Ukraine - Eastern Food" (Українські Великодні страви). У 1973 році влаштовано в домі родини Саракулів інтерв'ю і показ Різдвяного стола з поясненнями українських традицій і страв, які споживаються на Св. Вечерю та на Різдво, для часопису "The Sunday Telegraph" (Недільний телеграф). Стаття появилася в цьому часописі

23-го грудня 1973 року. Організовано показ писання писанок у більших крамницях околиць Сіднею союзянками: Л.Мішалов, М.Масна, Л.Саракула, Л.Соловій, Н.Теодорович.

Від 1977 до 1989 р. головою стейтової управи була Ольга Ільків. Заходами стейтової управи вийшла книжка Евгена Крамара "Дослідження історії України" у видавництві "Смолоскип". У "Міжнародньому році дитини", 1979 року створено комітет, який допомагав дітям в Бразілії, Польщі, Арґентіні, й родинам в Україні. Влаштовано концерт українських шкіл, виставку робіт і дитячу забаву. Переведено для дітей курси вишивання, кераміки та малярства. Відбулася зустріч з дисиденткою Надією Світличною.

СУ НПВ організував фонд "Діти - Дітям" для допомоги дітям дисидентів і політичних в'язнів. У змаганні за королеву добродійности брали участь: А.Фільварків (Яценко) і Марійка Сенькович-Дума, з чого прихід приніс гарну суму $11,000-00 для немічних дітей в Австралії. Організаційна референтка Марія Москаль перевела куховарські курси і видала книжечку-брошуру з приписами приготування українських страв.

У 1988 році управа СУ НПВ відзначила 1000-ліття Хрищення України, влаштувавши тижневі відвідини українських церков і релігійно-мистецьку виставку.

Відзначено 200-ліття Австралії і 40-ліття нашого поселення в Австралії.

Склад Стейтової Управи СУ на день 1-го липня1989:

О.Ільків - голова

Л.Корженівська - заст. голови, корсп. секретар та референт преси

Н.Івасик - скарбник

Т.Володимирів - прот. секретар і культосвіт. референт

З.Вовк, Н.Огриновська, М.Марушечко - народне мистецтво

О.Любчик - організаційний референт

Г.Яськевич, Т.Борець, О.Менцінська, Г.Данько (від 1983 р.): реф. зовнішніх зв'язків Крайової Управи СУА і СУ НПВ

А.Касанчук, А.Жерба, Г.Кучера - господині

Контрольна комісія - М.Москаль, С.Якубовська, Н.Кужіль. Вищезгаданий склад управи, з малими змінами, працював від 1979 до 1989 року.

До управи входили ще, здебільша по одній каденції: К.Заєць, Е.Бурковська, К.Кенез, Н.Балик, Т.Завада, Л.Гордіїв (молодша), В.Проць, Д.Даців, М.Кука, М.Норінґтон, В.Нечипорук, К.Атаманюк, І.Кошарська, С.Ґут, Г.Квасниця, Х.Менцінська, А.Фільварків, М.Суховерська, О.Борис, Н.Нищук.

Від 22-го Стейтового З'їзду 12/11/1989 до 1991 р. стейтова управа складалась з таких осіб: Л.Саракула - голова, А.Війтович, М.Кучер, Т.Герасемюк, А.Тягнибіда, Н.Теодорович, Г.Яськевич, Г.Данько, Т.Борець, М.Москаль, З.Цуновська, Г.Свідерська, А.Жерба, Д.Даців, Н.Кужіль, Л.Домович, А.Лютак, С.Островська,

Н.Івасик, Т.Базилицька, Н.Нищук, О.Борис - члени управи.

Голова Л.Саракула брала участь у Національній Жіночій Конференції в Канберрі, де виголосила доповідь на тему "Союз Українок в Австралії та політичні питання, які виникають у зв'язку з суверенітетом України", та влаштувала виставку українського народнього мистецтва в приміщенні музею Канберрського Університету для учасниць конференції. Під керівництвом заступниці голови А.Війтович, Стейтова Управа СУ НПВ урочисто відсвяткувала 40-ліття СУ НПВ з мистецькою програмою та обідом.

Від 23-го Стейтового З'їзду 24/11/91 до 1997 р. до стейтової управи входять:

Г.Данько - голова
А.Війтович - заступниця і реф. суспільної опіки
Г.Свідерська - проток. секретар
Л.Корженівська - кореспонд. секретар та референт преси
М.Москаль - фін. референт, (від 1996 р. Н.Вандерлос)
Л.Крекча - культосвіт. референт
З.Вовк, Л.Соловій - мистецькі референти
А.Жерба - референт господарства
К.Кенез, Н.Вандерлос і Г.Данько - зовнішні зв'язки

Контрольна комісія:

С.Якубовська - голова, Т.Герасемюк, Д.Володимирів.
Суд - О.Ільків, Е.Ілик, О.Любчик.

Вищезгадана управа, з малими змінами, працювала від 1991 р. до 1997 р. до неї входили ще по одній або дві каденції: Е.Островська, К.Поташник, О.Менцінська, С.Яніш, Т.Борець, А.Касанчук, А.Тягнибіда.

У стейті НПВ в 1997 р. існують 7 відділів, голови яких беруть участь в засіданнях стейтової управи:

Відділ СУ ім. Оксани Мешко, Квінбієн - голова Е.Ілик
Відділ СУ ім. Лесі Українки, Нюкастел - голова Е.Островська
Відділ СУ ім. Ольги Басараб, Лідкомб - голова Т.Борець
Відділ СУ ім. Княгині Ольги, Сідней - голова Л.Саракула
Відділ СУ ім. Харитi Кононенко, Сідней - суспільна опіка - голова А.Війтович
Відділ СУ ім. Лесі Українки, Західній Сідней - голова З.Вовк
Відділ СУ ім. Наталі Кобринської, Кабрамата - голова С.Якубовська
Відділи СУ ім. Ольги Кобилянської в Сефтон та СУ ім. Олени Пчілки в Мерілендс перестали існувати в 1994 році.

Стейтові делегати на Конференції Союзу Українок України були:

1993 року - Л.Соловій.
1994 року - С.Сивенька, Х.Сивенька-Бейлі, М.Москаль та Т.Бейлі.

Імпрези стейтової управи з відділами 1991-98 р.

Виставка образотворчих картин Софії Сивенької, дохід з якої призначений на видання шкільного підручника для учнів в Україні.

Концерт з нагоди "Року Дитини", в якому виступав юнацький хор з Америки (Ohio Boychoir). Зустріч з головою СФУЖО Оксаною Бризгун-Соколик. Одинадцять ширших сходин з інформативними доповіддями. Свято відзначення 125-ліття народження Лесі Українки. Дві виставки малюнків дітей київської школи. Концерт "День Союзянки" з нагоди 50-ліття поселення українців в Австралії.

Спільні проєкти стейтової управи з відділами 1991-98 р.

Стейтова Управа СУ НПВ спілкується з відділами суспільної служби в Авдіївці і Феодосії та пересилає їм грошеву допомогу. Матеріяльну допомогу одержали: СУ у Львові, видання шкільних підручників в Івано-Франківську, діти в Сокальщині й Червонограді, які потерпіли після аварії в Чорнобилі, українські учні в Римунії, Ліга Матері і Сестри Воїнам України, Київ, український стипендійний фонд у Польщі, кімната діяспори в Одеській Національній Бібліотеці, Національний Університет ім. Лесі Українки в Луцьку, СУ на Чернігівщині, лікарня ім. А.Шептицького у Львові, Консульство України в Австралії.

Для кращого вдержання зв'язків стейтова управа з членами різних відділів відвідали в 1992 р. СУ Південної Австралії і Союзянський Музей, в 1999 р. Відновлений Відділ СУ ім. Оксани Мешко в Квінбієн в 1994 р., Відділ СУ ім Лесі Українки в Нюкастелі в 1997 р., а також Відділ ім. Лесі Українки в Нюкастелі з нагоди 10-ліття відділу і випуску пропам'ятної книжки.

Як частина 24-го Стейтового З'їзду, 20-21/11/93 року відбувся семінар на тему "Австралійсько-українська жінка в сучасній порі", в котрім брали участь: Мая Грудка - голова СУА, д-р Ольга Островська, Христина Сивенька-Бейлі та Люба Соловій.

СУ НПВ є фундатором українських церков обидвох віровизнань, Фундації Українознавчих Студій в Австралії, Рідних шкіл, пам'ятників 1000-ліття Хрищення України та Жертвам Голоду 1932-33 років.

Внутрішня праця СУ НПВ 1951-98 р.

У 1949-53 роках у Коврі, Скайвілі та Сіднеї (1951 Редферн, 1953 Бенкстовн) були засновані українські школи. Деякі відділи Союзу Українок опікувалися школами. Було створено при школах батьківські комітети. У 1954 році українську школу, під зарядом СУ Сіднею, передано під опіку Шкільної Ради НПВ.

Стейтові управи влаштовували Великодні базари, Дні союзянки, зустрічі з визначними гістьми з України, Канади, Америки, літературні та інформативні сходини. Давали грошеву допомогу потребуючим. Співпрацювали з управами ОУГ, КУ СУА, СУОА, Національною Жіночою Радою НПВ, Етнічною Радою, Організацією Поневолених Народів. Члени стейтових управ брали участь в ширших сходинах, річних зборах і святах усіх відділів за запрошенням. Брали участь в Храмових святах, з'їздах, конференціях, давали доповіді, брали участь в нарадах та різних карнавалах.

Під патронатом Стейтової Управи СУ НПВ існують український жіночий ансамбль "Суцвіття", диригент Оксана Рогатин-Василик, голова Ніна Балик, та гурток книголюбів під проводом Лесі Крекчі.

Переводили грошеві збірки на такі цілі: Фонд СКВУ, Національний податок, однодоляровий фонд, Дипломатична Служба України в Австралії. Жертвували на різні австралійські та українські потреби в нашому суспільстві - пресові фонди, ювілейний дар школі, червоний хрест та інші.

Усі старі архіви передано через проф. Е.Сенету до Стейтової бібліотеки в Сіднеї, а 3/5/95 передано архіви КУ СУА від 1983-1992 р. та архіви управи СУ НПВ до 1995 р. до Стейтової бібліотеки НПВ (Mitchell). Маємо повний доступ до всіх архівів.

Члени Стейтових управ та Контрольних комісій СУ НПВ від 1962-98 р.

Н.Кармазин, Є.Лопата, І.Федусевич, О.Ільків, Л.Гордієва, А.Голобродська, Я.Загура, С.Питляр, Г.Квасниця, С.Якубовська, М.Покорська, А.Війтович, В.Терпак, З.Вовк, Д.Володимирів, Т.Борець, Л.Дехніч, С.Гут, А.Фільварків, Я.Шумська, І.Комарницька, О.Деркач, І.Кошарська, Т.Баляк, О.Любчик, Л.Мішалов, Г.Яськевич, Т.Бабій, Л.Корженівська, Є.Козьолковська, М.Москаль, Н.Кужіль, К.Заєць, Є.Бурковська, К.Кенез, Н.Балик, Т.Завада, Л.Гордіїв (молодша), В.Проць, Д.Даців, М.Кука, М.Норінґтон, В.Нечипорук, К.Атаманюк, Л.Саракула, М.Кучек, Т.Герасемюк, А.Тягнибіда, Н.Теодорович, Г.Данько, З.Цуньовська, Г.Свідерська, А.Щерба, Л.Бубнюк, Н.Івасик, Н.Огриновська, М.Марушечко, О.Менцінська, А.Касанчук, Г.Кучера, Л.Крекча, С.Яніш, Е.Островська, Є.Ілик, Л.Соловій, Н.Вандерлос, К.Поташник.

Стейтові голови, які відійшли у вічність сл.п.: Ірина Пеленська, Іванна Мамчак, Нона Кармазин.

Зовнішня праця СУ НПВ 1951-98 р.

В основному праця зовнішніх зв'язків велася відділом СУ в Арнклиф, який був створений для цієї мети. Головами цього відділу були: Леся Зарицька, Віра Левицька-Кліш, Анна Кармазин. Зовнішні зв'язки з австралійськими жіночими організаціями започаткувала Олена Процюк в 1951 році, яка була теж делеґаткою на Конґрес Міжнародного Жіночого Союзу в Коломбо. При допомозі жінок, які володіли англійською мовою, влаштовувано для чужинців різні імпрези, концерти, доповіді, з яких одну дала Віра Левицька про українські жіночі організації, зокрема, про централю СФУЖО. СУ НПВ став членом австралійських жіночих організацій, і є по сьогодні в Національній Жіночій Раді НПВ (National Council of Women NSW).

Зв'язки було наладнано з New Settlers League, Country Women's Association і з жіночими клюбами. Продовж одного року наші делеґатки брали участь в 24-ох мітинґах різних національних груп. Дуже вдалими були імпрези, влаштовані цією референтурою: вечір

Івана Франка англійською мовою в New Australian Culture Association, концерт "Бояна" в Art Society та виставка ляльок в приміщенні David Jones, де українська лялька в українському строї, виготовленому Л.Гаєвською, здобула 1-шу і 2-гу нагороду.

Форми контактів з австралійськими організаціями були різні, залежно від характеру даної організації. В New Settlers League і Good Neighbour Council ми мали свою постійну представницю в управі, яка брала участь у засіданнях та різного роду товариських імпрезах організацій. Співпраця з Country Women's Assoc. велася у формі спільних виставок. В New Australian Culture Association влаштовано низку українських вечорів англійською мовою з доповіддями на українські теми, показом танців, інсценізацій та деклямацій. Активна родина в громадському житті, І.В. і А.Майковські, їх дочки Уляна, Тамара і Хризанта виступали з мистецькою програмою, доповнюючи працю зовнішніх зв'язків СУ. Ця жива діяльність дала можливість Союзові Українок брати участь у виняткових виступах, як нпр: прийняття Королеви Єлисавети в 1954 році, участь СУА в Citizen Convention у Канберрі, де О.Процюк була делеґаткою.

По виїзді Олени Процюк до Америки, зв'язковими були Калина Кенез, а потім Тетяна Бабій, Надя Теодорович, Наталка Гиляк, Галя Ясьскевич, Оля Менцінська, Таня Борець, Наталія Вандерлос, Галина Данько, А.Пиховяк. Коли КУ СУА знаходилась в Сіднеї (1983-92 р.), Г.Данько була зв'язковою від КУ СУА та Стейтової Управи СУ НПВ до National Council of Women of NSW. Т.Борець - до Captive Nations, А.Пиховяк - до Ethnic Council, Г.Ясськевич - до United Nations.

В цих роках відбулися чисельні виступи в різних австралійських організаціях. Показували історичну й народню ноші, вишивки, художнє мистецтво. Читали доповіді про українську історію, про дисидентів та політв'язнів, Хрищення України та трагедію Чорнобиля. Найважливіші виступи були в таких організаціях:

- Australian University Women's Assoc. (які дали даток на ФУСА)
- Australian Embroidery Guild (2 рази, які взяли знімку з укр. вишивок для їхніх архівів)
- Uniting Church Women
- War Widows Guild
- Girl Guide Assoc. (які дали даток на дітей Чорнобиля)
- V.I.E.W. Club
- English speaking Union
- Royal Society for Deaf and Blind Children (дали даток на дітей Чорнобиля)
- Country Women's Assoc. in Granville, Hornsby, Port Macquarie (даток на Чорнобиль)
- National Council of Women NSW, Leisure and Recreation Seminar Australian Church Women. На цьому святі 200-ліття Австралії брали участь з хоругвою з написом англійською мовою "Millenium of Christianity in Ukraine" - 500 австралійських жінок почули про Хрищення України.

Від 1984-91 р. Г.Данько була в екзекутиві Національої Жіночої Ради в комітеті Міжнародніх Жіночих Справ і дві каденції (4 роки) заступницею голови НЖР НПВ, як також 3 роки (1989-91) Міжнародньою секретаркою Крайової Управи НЖР Австралії. Дописувала англійською мовою до "National Council News" про голод в Україні 1932-33 років, Український Жіночий Рух, Жінок-політв'язні, в Хрищення України, трагедію Чорнобиля, СФУЖО. В 1988 році Г.Данько була в австралійській делеґації, з правом голосу, на конференції Міжнародньої Жіночої Ради (International Council of Women) у Вашінґтоні та Нью-Йорку. У Вашінґтоні була в комітеті організації п.н. "Women and the Global Human Environment" і промовляла в обороні українських жінок засуджених за патріотизм.

В 1988 році, стараннями Г.Данько, Стейтова Управа СУ НПВ отримала дотацію в сумі $1.000-00 від "Women Celebrate '88 Program" при Australian Bicentennial Authority. Здобуті фонди покрили всі кошти зв'язані з відвідинами автобусом трьох українських церков з нагоди 1000-ліття Хрищення України. На відвідини запросили австралійські організації та видрукували брошури англійською мовою про Хрищення України. Відділи СУ НПВ приготували велику релігійну і мистецьку виставку в церковній залі св. Андрія.

Від 1951-98 р. референти зовнішніх зв'яків брали участь у зустрічах з урядовцями, парляментаристами, адміністраторами й різними австралійськими організаціями, пропаґуючи українську справу, українську культуру й мистецтво. Писали листи протесту проти наклепів ворогів і проти перекручування української історії, вели акції в обороні політичних в'язнів та доброго імени України й українців. Стейтова Управа СУ НПВ брала участь у святкуваннях 100-ліття Націнальної Жіночої Ради НПВ. Приготували 1000 брошурок англійською мовою про СУ НПВ, для роздачі під час святкувань від 15/4/96 - 30/6/96 р.

У 1998 році, з нагоди 50-ліття поселення українців в Австралії, Наталка Вандерлос виголосила доповідь про Союз Українок на сесії "Українські організації і культура" під час конференції "Асоціяції Україністів Австралії" в університеті Мекворі.

Відзначення членів СУ НПВ:

Спілка Визволення України, голова Василь Буряк, нагородила грамотами та золотими медалями за працю для українського жіноцтва: Е.Козьолковську, О.Ільків, С.Ґут, А.Війтович, Л.Гаєвську, О.Менцінську.

Медалі й грамоти СУОА за активну громадську працю одержали: Н.Кармазин, Л.Саракула.

Стейтова Управа СУ НПВ нагородила дарунком і признанням М.Москаль за довголітню працю в СУ від 1949 року.

За власну збірку й виставку українських вишивок Н.Огриновська одержала відзначення від Австралійської Жіночої Організації.

З рамени австралійського Ювілейного Комітету, за участь у

відзначенні 200-ліття Австралії та жертвенну працю протягом 40 років, ювілейні медалі одержали: О.Ільків, Е.Козьолковська, А.Війтович.

За працю в суспільстві одержали відзначення: В.Нечипорик від "Fairfield Council", О.Борис від "Blacktown Council", М.Москаль, С.Якубовська від "Fairfield/Cabramatta Council", відділ СУ ім. Лесі Українки в Нюкастлі від управи Фестину в Нюкастлі. Евдокія Островська в 1991 р. - Premiers Award of NSW. Г.Данько - грамоту від Національної Жіночої Ради НПВ в 1995 році за доповідь англійською мовою "Значення австралійського горожанства з точки зору українки", з нагоди Дня Австралії, а в 1996 р. - грамоту й признання від Національної Жіночої Ради НПВ за працю в суспільстві.

Почесні члени Стейтової Управи Н.П.В.

6-ий Стейтовий З'їзд - К.Винницька.
8-ий Стейтовий З'їзд - І.Пеленська, Е.Барчинська, Е.Яськевич, Т.Голобродська, І.Мамчак.
10-ий Стейтовий З'їзд - І.Федусевич, Н.Кармазин, О.Ільків, П.Михайлюк, М.Петрівська.
11-ий Стейтовий З'їзд - Т.Війтович, Г.Квасниця, Л.Гордіїв, П.Яцишин.
12-ий Стейтовий З'їзд - Е.Лопата, Т.Бабій, Е.Козьолковська, М.Москаль, М.Покорська.

Після 12-го Стейтового З'їзду, відділи подають у своїх звітах про надання почесного членства своїм членам.

26-го червня 1998 року відбувся 26-ий Надзвичайний З'їзд СУ НПВ. Управа залишилася без змін. За працю у відділах, були відзначені і обдаровані корсажами та ювілейними грамотами найстарші члени. З нагоди 50-ліття поселення українців в Австралії всі учасниці з'їзду одержали грамоти зі словами "Цією грамотою Стейтова Управа Союзу Українок НПВ відзначиє 50-ліття українського поселення в Австралії і дає признання українській жінці за велику працю в розбудові українського суспільного життя в стейті НПВ".

Хор "Суцвіття"

На основі документальних даних, хор "Суцвіття" зорганізувався на пропозицію міжпарафіяльного комітету УАПЦ в Сіднеї, для виступу в мистецькій частині міжпарафіяльного балю, що відбувся 16/9/1976 року. Хор під керівництвом відомої співачки Зіни Мороз мав великий успіх. Під її керівництвом хор виступав кожного року на громадських імпрезах, як також в Сіднейській опері під час фестивалю. Хор мав гостинні виступи в Мельборні, Канберрі та Нюкастлі.

По смерті Зіни Мороз, деякий час хором провадила паніматка Люлька, пізніше - дириґент Диряжний. Якийсь час хор лишився без дириґента до приїзду з Канади талановитої співачки Оксани Рогатин, яка в 1992 році, на прохання управи хору, погодилася перебрати його під своє керівництво.

Оксана Рогатин здобула музичну освіту в Канаді, 6 років була солісткою Канадської опери, як солістка, їздила з виступами по багатьох країнах світу. В Сіднеї Оксана одружилася зі Степаном Василиком і тут оселилася. Завдяки великому знанню і хисту дириґента Оксани Рогатин-Василик хор досягнув високого рівня. В 1997 році хор "Суцвіття" перейшов під патронат Союзу Українок НПВ.

Хор дає реґулярно свої концерти, виступає на академіях, святах та на запрошення австралійських груп в Сіднеї та поза Сіднеєм. Виступав також на 7-му Здвизі Українців в Аделаїді. В 1999 році хор плянує, на запрошення комітету українців Канади, їхати в турне по Канаді. Виступи почнуться в Торонто, Гамілтоні, Святої Катерини, Вінзор і, можливо, по Америці. На сьогодні хор нараховує 35 жінок.

Олеся Крекча

Гурток книголюбів

Книги мають велике значення в житті людини. Маючи це на увазі, в 1976 році був заснований Оленою Борис, Валентиною Кравченко, Зосею Цуньовською "Гурток книголюбів". Ми вдячні цим паням, бо гурток приніс нам багато користи й насолоди. Ми розглянули масу книжок. Сюди входили програми в більшості з літератури. Ми мали також доповіді на теми здоров'я, історії, філософії, політики та інші. Деколи дискусії торкались релігії, без якої не можливо було розглядати твори Євгена Сверстюка чи Миколи Руденка, особливо його збірку "Прозріння".

Програми на зібрання гуртка готуються його членами за власним вибором. Така особа читає книжку вдома і пише з того твору доповідь на 30-45 хвилин. Прочитане завжди викликає дискусію. Книголюби запрошували на зібрання гостей, що приїжджали в Австралію з України, чи Канади й вони давали цікаві доповіді.

Ми брали також участь у різних громадських імпрезах: відзначення 1000-ліття Хрищення Руси-України, відзначення різних ювілеїв письменників - Тараса Шевченка, Івана Котляревського, Остапа Вишні, Лесі Українки, Івана Франка та багатьох інших. Були також організовані програми для ширших сходин СУ НПВ.

Щороку гурток присвячує одні сходини для власної творчости. В них брали участь: В.Онуфрієнко, І.Суховерська, К.Фольц, О.Борис, О.Крекча, А.Киї, В.Оловаренко. Деякі з їхніх творів друкувалися в місцевій пресі, а дещо в Канаді. В кінці року ми робимо підсумки нашої праці, запрошуємо гостей та подаємо розвагову частину.

Головами гуртка були: Олена Борис (1976-91 р.), потім перебрала Олеся Крекча (1991). На початках присутніх було 20-30 осіб, а тепер приходить 6-8 осіб.

Відійшли у вічність сл. пам.:

В.Онуфрієнко, І.Суховерська, Я.Кужіль, П.Терещенко, Р.Шока.

ОЛЕНА ПРОЦЮК
Голова СУ НПВ, рефер. зовнішніх зв'язків, член управи СФУЖО, представниця від СФУЖО до Об'єднаних Націй, Світового Руху Матерів і різних світових конгресів.

ОЛЕНА ШЕВЧИК
Народилася 1920р. в с.Миколаївці, повіт Бучач. Інженер-хемік. Голова СУ НПВ (1956-58) і КУ СУА заступник голови СФУЖО (1983-92), вчителька українських суботніх шкіл. Організатор курсів Українознавства. Через "Good Neighbour Council" **робила заходи в справі визнання урядом НПВ дипломів емігрантів (зокрема лікарів) та права працювати за фахом.**

ІВАННА МАМЧАК
Народилася у Тернополі. Голова СУ НПВ (1959-62) і Відділу СУ ім. кн.Ольги (1951). Голова СУВ (1970-75), член Відділу СУ ім. Х.Кононенко. Учителька українських суботніх шкіл в Аубурні, Сефтоні, Лідкомбі, Мельборні. Громадська діячка. Почесний член СУА.

АННА КАРМАЗИН
Народилася у Львові в родині Микитовичів. Співосновниця СУА, довголітня голова стейтової урпави (1962-77) голова Відділу СУ ім. кн.Ольги. Секретар управ: ОУКА (1964-80), Братства св.Анрдія (1964-83), СУОА (1974-76), Об'єднання Українських Громад НПВ (1982-83), Голова сестрицтва. Співачка хорів: Оперного Театру й Преображенської церкви у Львові, церкви св.Андрія і хору "Боян" в Сіднеї від 1950 р. Віднзчена медалею і грамотою СУОА. Почесний член СУА.

ОЛЬГА ІЛЬКІВ
Народилася в с.Кулъші, Житомирської обл. в родині Герасименків. Голова СУ НПВ (1977-89) та Відділу СУ ім. О.Пчілки (1959-77), член дирекції ФУСА, визначна громадска діячка. Автор статтей в ж. "Наше Слово" і в альманасі "Новий Обрій". Почесний член СУА.

ЛЮДМИЛА САРКУЛА
Голова й довголітній член Відділу ім. кн. Ольги. Голова Стейтової Управи СУ НПВ (1989-90), очолювала Культурно-товариський клюб 1954-56 р. Член Дирекції ФУСА (1978), учителька і диригент шкільного хору Української Центральної школи ім. кн. Ольги (13 років). Автор збірки віршів "На крилах пісень" та англомовної збірки віршів "Soul Searching Thoughts". **Редактор ж. "Наше Слово" від 1998-01 р. Громадська діячка. Відзначена медалею і грамотою СУОА. Почесний член СУА.**

ГАЛИНА ДАНЬКО
Народилася в Канаді. В Австралії з 1976р. Голова Відділу ім. О.Басараб (1989-95). Голова реф. зовкішніх зв'язків КУ СУА (1983-92) і Стейтової Управи СУ НПВ (від 1991). Член управи "Національної Жіночої Ради НПВ„ (1984-1991) та заступник голови (1987-91). Міжнародній секретар "НЖР Австралії„ (1988-1992). Англомовний редактор ж. "Наше Цлово„ (1986-93). Вела радіопрограму КУ СУА п.н. "Український форум„ в радіо 2RDJ FM **(1984-88). Реф. зовнішніх зв'язків Об'єднання Українських Громад НПВ (1995-97). Відзначена грамотами НЖР НПВ (1995,1996).**

Стейтова управа 1961 р.: Н.Кармазин (заст. голови), І.Мамчак (голова), А.Війтович (секретар).

Сидять: О.Домазар, І.Барчинська, І.Мамчак, А.Голобродська, І.Федусевич. Стоять: А.Війтович, І.Маренін, Г.Свідерська, ?, ?, ?. 1962 р.

Зустріч зі старшими активними союзяиками. Сидять: Е.Козьолковська, З.Масляк, О.Кузик, О.Ільків (голова СУ НПВ), І.Федусевич, Т.Бабій, Л.Гордіїв, С.Берегуляк. Стоять: С.Микитович, Ї.Гут, Е.Дзендровська, С.Вербинець. 1967 р.

Члени управи СУ НПВ. Сидять: Т.Борець, Л.Корженівська, О.Любчик, Н.Балик, О.Ільків (голова), Д.Володимирів, С.Якубовська. Стоять: І.Ватилюк, Л.Гордіїв, Н.Теодорович, Н.Огриновська, Л.Дем'яненко, З.Вовк, К.Заєць, А.Касанчук, А.Лютак, М.Норінґтон, А.Завада, І.Кошарська, Е.Гривка, В.Нечипорук. 1977 р.

Зустріч з десиденткою Надією Світличною, 1979 р. Зліва: О.Ільків (голова СУ НПВ), Н.Світлична, Л.Гаєвська-Денес (голова КУ СУА), А.Війтович (голова відділу Суспільної опіки).

Делеґати СУ НПВ на VIII Крайовий З'їзд СУА, 1983 р. Сидить Л.Гаєвська-Денес (голова СУА). 1-ий ряд: К.Заєць, Л.Корженівська, О.Любчик, К.Мороз, О.Ільків, О.Шевчик, Г.Яськевич, Т.Борець, Н.Балик, А.Війтович, П.Грещук, І.Ватилюк, М.Гузійчук. 2-ий ряд: В.Хитра, М.Марушечко, М.Кука, В.Нечиноруk, С.Лиса, Г.Данько, З.Цюновська, Т.Гересимюк.

Члени Управи 1985 р. Сидять: А.Касанчук, Г.Яскевич, Н.Війтович, М.Марушечко. Стоять: З.Вовк, М.Москаль, Л.Корженівська, К.Заєць, О.Ільків (голова), І.Кошарська, О.Любчик, Е.Бурковська, А.Щерба. Відсутні: К.Атаманюк, О.Борис, Т.Борець, Н.Балик, Д.Володимирів, Н.Огриновська, В.Нечипорук, С.Якубовська, І.Василюк.

Делеґати СУ НПВ на IX Крайовий З'їзд СУА, 1986 р. Сидять: С.Сивенька, О.Шевчик, Е.Козьолковська, Х.Мецінська. Стоять: О.Любчик, М.Москаль, Т.Борець, Н.Кужіль, С.Якубовська, Е.Островська, О.Ільків, В.Нечипорук, Г.Данько.

Співачка Ніна Матвієнко з союзяиками під час концерту в Сіднеї. Зліва: І.Круцько, О.Ільків, Н.Матвієнко, Г.Данько, 1990 р.

Члени СУ НПВ, 1991-1999 р. Сидять: Н.Вандерльос, Н.Війтович, Г.Данько (голова), Л.Корженівська, С.Якубовська, Л.Соловій, Г.Свідерська, Н.Щирба. Стоять: Л.Саракула, Е.Островська, Л.Крекча, Т.Борець, Т.Герасимюк, З.Вовк, Н.Балик, Е.Ілик, Н.Спесива, К.Кенез.

40-ліття СУ НПВ, читають реферат: А.Війтович, Г.Свідерська, Т.Гересимюк, С.Якубовська, М.Москаль, 27/10/1991 р.

Зустіч з Н.Лук'яненко, 1993 р. Сидять: А.Війтович, Н.Лук'яненко, С.Якубовська. Стоять: Г.Яськевич, Г.Данько, М.Москаль.

Зустріч членів управи з головою СФУЖО Оксаною Соколик. Сидять: Г.Данько (голова СУ НПВ), А.Війтович, О.Соколик, С.Якубовська, Н.Щирба. Стоять: Т.Герасимюк, З.Вовк, Л.Корженівська, Л.Соловій, Н.Івасик, М.Москаль, О.Ільків, 1995 р.

Вшанування пам'яті бл. пам. Маркіяна Шашкевича промовляє А.Війтович. Сидять: З.Цуньовська, В.Кравченко, І.Опришко, Л.Крекча, О.Сачко, О.Борис.

Гурток Книголюбів під патронатом Ст. Управи НПВ. Зліва: О.Борис (колишня голова), О.Крекча (голова), З.Цуньовська (секретарка), Я.Кужіль, П.Терещенко, В.Кравченко, Т.Корінець, Н.Вандерлос, І.Суховерська, Є.Оловаренко, І.Онишко, А.Кущ, Г.Свідерська, К.Фольц.

Після поминальної Служби Божої за відійшовших у вічність членів Відділу ім. О.Басараб, 22/9/1994.

Хор "Суцвіття". Сидять 1-ий ряд: Л.Петрова, Л.Кабан, М.Особа, Г.Вербицька, Г.Кузик, Т.Бутилевич. 2-ій ряд: С.Войтович, Н.Балик, В.Кулик, Л.Батуринська, С.Якубовська, О.Рогатин-Василик, Н.Зінченко, Е.Бутилевич, Г.Савицька, О.Москв'як. Стоять: В.Берегуляк, А.Деркач, А.Парасин, І.Міщук, О.Барановська, М.Шушняк, Х.Кольгаро, М.Івасик, О.Цолтан, Д.Клайберт, Л.Клуніцька, М.Кука. Відсутні: І.Бероні, Н.Менцінська, О.Шимко, О.Чихула, С.Гошовська, паніматка Люлька, В.Олійник.

Людмила Саракула
Лідія Корженівська

ВІДДІЛ ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ В СІДНЕЇ

В березні 1950 року в Сіднеї, заходом Ірини Пеленської, створено ініціятивний комітет в такому складі: І.Пеленська, А.Голобродська, І.Мамчак, О.Маренін, Н.Кармазин, Д.Станько, Л.Корженівська, Л.Зарицька, Е.Яськевич, Е.Дяків, В.Пономаренко-Кравченко.

В 1950 році створено перший кружок ОУЖ (Об'єднання Українських Жінок) ім. княгині Ольги в Сіднеї, а його очолила Е.Яськевич. На першому Крайовому З'їзді в Сіднеї 1951 року прийнято зміну назви ОУЖ на СУА (Союз Українок Австралії). В перші роки головами відділу були: І.Мамчак, Л.Саракула, С.Микитович, Х.Менцінська, Є.Козьолковська, Л.Мішалов, Г.Квасниця. В дальших роках діяльність відділу проходила під головуванням Н.Кармазин до 1962 року. Від 1962 року головою була Л.Саракула, 1963 року головство перебрала С.Микитович. До управи протягом років входили: І.Пеленська, Л.Гордієва, Х.Менцінська, І.Сивак, О.Маренін, М.Покорська, І.Ґут, А.Війтович, С.Питляр, Т.Баляк, Г.Свідерська, Л.Майковська, Н.Зубенко, Е.Яськевич, Л.Саракула, Л.Корженівська, Н.Івасик. Останніх 8 років відділ веде Л.Саракула.

Княгиня Ольга - патронеса сіднейського відділу - була одружена з київським князем Ігорем, а після його смерти стала володаркою Київської Русі та мудро й вміло керувала державою до 957 року. В тому ж році прийняла християнство з Візантії. За її цінні діла названо відділ її ім'ям.

Від самого початку, метою нашого відділу було виховання молодого покоління. Виголошувано доповіді на суспільно-виховні теми, реферати для молодих матерів про виховання дітей в українському дусі, з наміром зацікавити молоде жіноцтво. Ця виховна праця знайшла завершення в заснуванні першої суботньої школи в Сіднеї. Союз українок опікувався цією школою до 1954 року, а потім вона перейшла в систему Шкільної Ради НПВ.

4-го квітня 1954 року, з ініціятиви жіночої організації, створено український клюб, першою головою якого була Л.Саракула. Від 1958 року клюб ведено спільно з Українською Громадою Сіднею. Праця сіднейського відділу зосередилася, головним чином, на влаштуванні імпрез: Маланчиних вечорів, при співучасті молодечих організацій, ювілейних відзначень. Переводились фінансові збіркові акції на різні суспільно-громадські потреби. Організували різні концерти, ширші сходини, присвячені патронесі відділу, нашим героїням, письменницям, тощо.

25-го вересня 1966 року було створено при відділі Секцію Молодших. Згодом секція залишила сіднейський відділ і, з ініціятиви Л.Саракули, оформилась в окремий Відділ ім. Олени Теліги. Секцію очолювали: Н.Теодорович, Г.Коломиєць, Г.Яськевич, Л.Гордієва

(молодша), Л.Мішалова. Л.Масна зібрала гурт союзянок, які перед Великоднем демонстрували писання писанок та влаштовували покази народнього мистецтва в найбільших крамницях Сіднею та в його околицях, за що відділ діставав перші нагороди.

Рік-річно відділ святкує день своєї покровительки княгині Ольги. По можливості допомагає і бере участь у закликах, апелях, походах, демонстраціях, спільних імпрезах, у спонсорованих стейтовою чи крайовою управами приїздах мистців, хорів, авторів, політиків. Щоб познайомити австралійське суспільство та інші нації з українською культурою і традиціями, члени сіднейського відділу разом зі стейтовою управою, включно з іншими відділами, влаштовували ряд виставок українського народнього мистецтва та брали участь в мистецькій програмі. На міжнародніх балях виступали з українськими танцями. Нагороджувались найкраще прибрані столи етнічних груп, на імпрезах "Національних Жіночих Організацій" в сіднейській опері, в час карнавалу та при різних інших важливіших оказіях, під проводом і заходом Нуни Кармазин. Також під її проводом і з участю влаштовано у подружжя Теодоровичів показ великоднього стола з описом традиційних українських страв на Великдень для жіночого журнала "Woman's Weekly", який вийшов друком (з ілюстраціями) 29-го березня 1973 року. В домі подружжя Саракулів влаштовано інтерв'ю й показ різдвяного стола з поясненням українських традицій і страв, які споживаються на Св. Вечерю та Різдво, для часопису "Sunday Telegraph", який вийшов друком 23-го грудня 1973 року.

Однією з більших праць нашого відділу було річне влаштування традиційного "Маланчиного вечора" разом з Пластом і Українською Громадою в Сіденеї. Перше впровадження дебютанток перед міністром Ескіном відбулося в січні 1963 року, на "Маланці" в залі міської ратуші. У 1976 році взяло участь найбільше число дебютанток. Значення "Маланок" є важливе не тільки для затримання традицій, але разом з тим вони приносять добрий дохід. Особливо "Маланки" останніх років, дохід з яких був призначений на допомоги в Україні на медичні устаткування. "Маланка" 1994 року принесла $4,733.47 доходу.

1977 року відділ вступив у членство Фундації ім. Тараса Шевченка, а згодом став Меценатом ФУСА. У 1986 році влаштували разом з громадою дуже успішний "Гавайський вечір". Спільно зі СУМ-ом і Сіднейською Громадою зробили прийняття для танцювального ансамблю "Веселка", який повернувся з концертового турне по Америці та Канаді. Брали участь в обідах, які влаштовувала Національна Рада Жінок та Об'єднані Націїї НПВ з нагоди Міжнародного Року Миру, та в святах інших етнічних груп. Разом із стейтовою управою і відділами відсвяткували Хрищення України. Влаштували "Хвилину розваги" у виконанні молоді та дітей Української Центральної школи (дохід з цієї імпрези передано на фонд "Року Дитини"). Члени відділу давали цілий ряд доповідей на літературні та мистецькі теми.

В 1980-ти роки відділ надзвичайно успішно влаштовував виставки

українського народнього мистецтва в парку Парраматти та деякі у Вествілі під час карнавалів. Брали участь у протестаційних вічах проти репресій совєтською владою дисидентів в Україні. У 1982 році відбулася біля Совєтського Комерційного Представництва в Сіднеї тижнева голодівка під кличем "Хочемо мати Юрія Шухевича в Австралії". Голодували позмінно що 24 години такі союзянки: Л.Саракула, К.Саракула, І.Круцько, Л.Бубнюк, О.Борець та багато інших.

Склад управи в 1982 році: Л.Саракула - голова, Н.Івасик, Л.Корженівська, В.Вітебська, Л.Прушинська, Н.Лясківська, М.Суховерська, І.Ватилюк, А.Чаплинська. Брали участь у жалібному відзначенні 50-ої річниці голодомору в Україні біля російського посольства в Канберрі й пізніше на відкритті пам'ятника жертвам голодомору, на спорудження якого склали пожертву.

У 1985 році влаштували виставку народнього мистецтва з нагоди Тижня Старших Громадян у складі експозиції п'ятиденної виставки в центрі Сіднею, яку організувала Етнічна Рада НПВ, та у Макворі університеті з нагоди відкритого дня. Масово взяли участь у протесті проти замовчування жахливих наслідків нуклеарної аварії в Чорнобилі в 1986 році.

Разом із стейтовою управою й відділами, відсвяткували 1000-ліття Хрищення України, брали участь у посвяченні пам'ятника в Канберрі, на який склали пожертви.

У січні 1990 року члени відділу брали участь у маніфестації "Живий Ланцюг", вимагаючи визнання австралійським урядом суверенітету України. В травні того ж року відділ відзначив 40-ліття свого існування прийняттям з мистецькою програмою. З нагоди відзначення 40-ліття часопису "Вільна Думка" і 40-ліття організованого життя в Австралії, на балю преси, відділ влаштував виставку народнього мистецтва в Домі Молоді

У 1993 році влаштовано разом з Пластом і Українською Громадою Сіднею "Маланку", дохід з якої був призначений на фонд Дипломатичної Служби. Вислано грошеву допомогу дітям у Румунії та лікарні ім. А.Шептицького у Львові.

Склад управи Відділу ім. княгині Ольги в 1990 році: Л.Саракула - голова, Н.Івасик - заступник і фін. реф., Л.Корженівська - кореспонд. секретар, В.Терпак - проток. секретар, Д.Дацік - зв'язкова і фін. реф., В.Вітебська, М.Карен - господ. реф., П.Залинська, Н.Чаплинська, В.Тиндик - члени управи.

Голова відділу Людмила Саракула та члени взяли участь у симпозіюмі відзначення 400-ліття Берестейської Унії та 350-ліття Угорської Унії, який відбувся в березні 1996 року. 22-го червня 1997 року в Сіднеї поставлено інсценізацію П.Кравченка під назвою "Останній шлях кобзаря", підготовлену комітетом, в якому працювали члени Відділу СУ ім. княгині Ольги. Того ж року, спільно з Українським Народнім Ансамблем ім. Володимира Івасюка, організовано "Передріздвяну зустріч" з чисельною присутністю

громадянства Сіднею та околиць.

З придбаних фондів допомогли громаді Сіднею, українським дівчаткам, які брали участь у міжнародніх конкурсах на "Королеву добродійности", та рідним школам. Вплатили $2,000.00 на будову Дому Піклування. Вислали 2 великі посилки з одягом для жінки в Параґваю, яка мала малих дітей.

Відділ оплачував студії студентам в Арґентіні, Бразілії та Польщі. Передано допомогу дітям, потерпілим у катастрофі Чорнобиля. Помагаємо дотаціями Українській Громаді в Сіднеї, переведено збіркові акції на заклик СФУЖО, СКВ, СОУА, на Червоний Хрест в Австралії, потребуючим в Україні та українцям, поселеним в інших країнах світу. Висилали посилки з одягом та фінансову допомогу до Румунії, Бразілії, до міста Феодосії в Україні та одеської бібліотеки. Під час повені на Закарпатті вислано потерпілим посилки з одягом. Вислано пожертви: церкві св. Іллі в місті Ратно, за що отримали "Благословенну Грамоту", Крайовій Управі СУА (1998 року), українським школам ім. княгині Ольги та св. Андрія. Члени управи Відділу СУ ім. княгині Ольги стали одними з перших меценатів будови Катедри Українознавчих Студій в Австралії, серед організованого жіноцтва в Сіднеї. Від 7/2/1995 до 20/7/1999 уділено допомоги на $2,375.00.

Позиції вчителів в рідному шкільництві займали такі члени відділу:

Т.Бабій, Е.Козьолковська, О.Кошарич, Л.Саракула, Ж.Барчинська, Л.Корженівська, В.Терпак, Р.Таранець, М.Карен, В.Тиндик, Ж.Оловаренко та інші.

З переходом Крайової Управи СУА до Сіднею в 1998 році, перейшло й видавництво союзянського журнала "Наше слово". До редакційної колеґії входять: Л.Саракула, Л.Корженівська, Д.Даців, В.Тиндик, В.Кравченко, М.Стахурська.

Найголовнішою метою внутрішньої праці було й далі є збереження української культури, звичаїв, рідної мови, релігії. Плекання цих ідеалів дає нам змогу закріпити в молодшому поколінні любов і пошану до свого рідного, щоб вони гордилися славним минулим свого народу, продовжували ширити його - від них залежить майбутнє української діяспори в Австралії.

Від заснування відділу головами управ були: І.Пеленська, Е.Яськевич, Н.Кармазин, І.Мамчак, С.Микитович, Х.Менцінська, Л.Мішалова, Е.Козьолковська, Г.Квасниця, Л.Саракула, Л.Корженівська, Н.Івасик.

Членами управ відділу та Контрольних комісій були:

Л.Саракула, М.Суховерська, А.Чаплинська, Л.Дехніч-Корженівська, М.Крук, Н.Лясківська, Н.Івасик, Ю.Особа, С.Крук, В.Вітебська, С.Вербенець, І.Ватилюк, М.Карен, Н.Кармазин, З.Маслюк, О.Драбина, Л.Прушинська, В.Терпак, Ж.Оловаренко,

М.Кононенко, Х.Менцінська, В.Тиндик, Р.Таранець, Д.Даців, Г.Квасниця, Л.Мішалов, А.Голобродська, Є.Дяків, Д.Станько, Г.Малецька, Т.Війтович, Л.Балко, Т.Бабій, Л.Гордієва, О.Норичка (Паучок), О.Процюк, Кузик, Ванчицька, Питляр, Глушка.

Від 1979 року:

Л.Саракула, М.Суховерська, Н.Чаплинська, Л.Дехніч-Корженівська, М.Крук, Н.Ляськівська, Н.Івасик, Ю.Особа, В.Вітебська, Вербинець, І.Ватилюк, І.Комарницька, М.Карен, Н.Кармазин, З.Маслюк, О.Драбина, Л.Прушинська, В.Терпак, С.Крик, Ж.Оловаренко, М.Кононенко, Х.Менцінська, В.Тиндик, М.Таранець, Д.Даців, Г.Квасниця.

Почесні члени відділу:

В.Вітебська, Д.Даців, Л.Корженівська, А.Чаплинська - відзначені на 18-му Крайовому З'їзді СУА в Мельборні 1998 року.

Похвальні грамоти одержали:

Тетяна Бабій, Лідія Домбровська, Наталія Лясківська, Маруся Суховерська - надані на 26-му Надзвичайному З'їзді СУ НПВ 26/6/1998 року.

Члени відділу:

Евгенія Барчинська, Соня Мицак-Білинська, Лідія Бомба, Анастасія Василюк, Віра Вітебська, Дарія Гладка, Домна Даців, Неоніла Диряжна, Люба Денисенко, Марія Даців-Еглерс, Іда Зелена, Павла Зеленська, Нона Івасик, Марія Карен, Анна Касанчук, Галина Квасниця, Калина Кенез, Емілія Кононенко, Ксеня Саракула-Кондон, Лідія Корженівська, Емлія Крук, Анна Коцюба, Дарія Кошарич, Тамара Кошарич, Валентина Лалак, Наталія Лясківська, Марта Менцінська, Ольга Мицак, Евстахія Мотика, Евгенія Оловаренко, Марія Полушій, Марія Романовська, Людмила Саракула, Єлисавета Сивак, Таня Сиглова, Марія Суховерська, Стефанія Строконь, Рая Таранець, Лідія Терпак, Валентина Тиндик, Наталія Тиравська, Дарія Фіґоль, Оксана Хотар, Варвара Цимбалій, Анна Чаплинська, Ядвіґа Шумська, Евгенія Якубів.

Члени, які відійшли на вічний спочинок сл. пам.:

А.Голобродська, О.Маренін, Е.Дяків, Е.Яськевич, М.Майковська, Н.Зубенко, П.Бараняк, С.Вербенець, Л.Гордієва, А.Кормазин, Е.Козьолковська, Х.Менцінська, С.Микитович, Л.Мішалов, С.Соболевська, А.Сивак, З.Островська, С.Рибчин, Н.Теодорович, Є.Лопата, Р.Руда, Т.Бабій.

Н. (АННА) КАРМАЗИН
Народ. у Львові. Громадська і церковна діячка, колишня хористка Львівської опери. Співзасновниця Відділу ОУЖ в Сіднеї. Голова Відділу СУА в Сіднеї (6 р.), голова СУ НПВ (15 р.), секретар КУ СУА (2 р.), "Юнайтет Нейшен" (2 р.), Об'єднання Укр. Кат. Організацій Австралії (8 р.), ОУГ НПВ (2 р.), СУОА (2 р.). Основниця, член управ'і хористка співочого Т-ва "Боян", церковного хору, Братства Св. Андрія, де була головою і секретарем Імпрезової Комісії 17 р. Відзначнена Почесними грамотами: СУА, СУ НПВ, ОУГ НПВ; золотою відзнакою - Центральної Рідної школи та Т-ва "Боян". Нагороджена відзнакою 1-го ступеня СУОА та грамотою Сіднейської опери. Померла 25/12/1983 р.

Е.КОЗЬОЛКОВСЬКА (дівоче - Караван)
Народ. 11/3/1907 р. Закінчила педагогічну освіту в м. Сокалі, Україна, 1928 р. Навчалась малярства, брала участь у розмалюванні Церкви св. Петра і Павла в Сокалі. Співосновниця ОУЖ і засновниця Пластового гуртка в Батгурсті (1949-51 р.). Голова Відділу СУА в Сіднеї (4 р.). Довголітня вчителька укр. суботніх шкіл і викладач Курсів Українознавства. Голова Крайової Пластової Ради (1975-79 р.) і член Пластової станичної старшини.

Л.МІШАЛОВА
Дівоче - Воротнюк, народ. 16/1/1937 р. в м. Дибовиці на Волині. Приїхала до Австралії з батьками в 1950 р. Здобула фах медичної сестри в Мельборні та диплом "Clinical Gerentological Nursing". Мистець в галузі традиційного вишивання і писанкарства. Була офіційним перекладачем під час Олімпійських Ігор в Мельборні, 1956 р. Голова Відділу СУ (молодих) ім. О.Теліги. Активна в Союзі Українок, член хорів "Боян„, "Суцвіття„. Померла 22/5/1998 р.

Л.САРАКУЛА
Педагог, громадська діячка. Голова Культурно-товариського клюбу СУА (1954-56 р.). Довголітня голова Відділу СУ ім. кн. Ольги і СУ НПВ (1989-91 р.). Член Дирекції ФУСА (1978 р.). Учителька і диригент шкільного хору суботньої школи ім. кн. Ольги (13 р.). Культосвітня референтка управи ОУГ-НПВ. Автор Програми навчання з української мови й літератури для 9-ої і 10-ої кляс суботніх шкіл НПВ, апробованої Міністерством освіти НПВ. Автор збірок віршів "На крилах пісень" та англомовної - "Soul searching thoughts". Нагороджена відзнакою СУОА 1-го ступеня та Грамотою КУ СУА. Почесна член СУА.

Т.КВАСНИЦЯ
Нар. у Львові. Голова Відділу ім. кн. Ольги в Сіднеї, багато років скарбник Крайової Управи та Відділу ім. кн. Ольги, член управи Суспільної опіки ім. Хариті Кононенко. Співає у церковному та громадських хорах.

Л.КОРЖЕНІВСЬКА
Секретар Відділу СУ в Меррилендс (кілька років). Голова Відділу СУ ім. кн. Ольги (1985-88 р.). Кoресп. секретар і прес-реф. КУ СУА (9 р.). Довголітній член Ст. управи СУ НПВ, де виконувала різні функції. Нагороджена Почесною Грамотою КУ СУА та Грамотою СУ НПВ.

Н.ІВАСИК

Довголітня активна діячка на громадській ниві. Голова Відділу СУА ім. кн. Ольги 1989-93 р. Багато літ виконує обов'язки скарбника відділу. Голова Братства-Сестрицтва Св. Покрови 1988-94 р. Член хору "Боян" та хору Святопокровської церкви. Відзначена Грамотою СУА (1974 р.), Грамотою СУОА (1976 р.), Почесною Грамотою СУА (1995 р.).

Управа сіднейського відділу, 1954 р. Зліва внизу: О.Процюк, Л.Саракула. Сидять: Л.Зарицька, О.Ванчицька, І.Пеленська, М.Боднар, А.Голобродська. Стоять: Е.Яськевич, І.Мамчак, І.Федусевич, А.Жук.

Зустріч союзянок з представниками громадських організацій. Стоять: Ю.Пеленський, С.Яськевич, п. Кузик, І.Мамчак, С.Ванчицький, І.Федусевич, О.Ванчицька, Е.Яськевич, отець Соловій. Сидять: А.Голобродська, О.Процюк, І.Пеленська, М.Боднар, Б.Ржепецький, А.Жук. Сидять внизу: С.Саракула, Л.Зарицька, О.Кузик, Д.Зарицька, Л.Саракула.

Члени управи Відділу ім. кн. Ольги СУ, 1980 р. Сидять: Н.Кармазин (голова Стейтової Управи НПВ), М.Суховерська, Л.Корженівська. Стоять: Н.Івасик, Д.Даців, Н.Лясківська, Л.Саракула (голова), В.Тиндик, В.Вітебська, Ю.Особа.

Управа Відділу СУ ім. кн. Ольги, 1982 р. Сидять: Л.Корженівська, Н.Івасик, Л.Саракула (голова). Стоять: А.Чаплинська, І.Ватилюк, М.Суховерська, Н.Лясківська, Л.Прушинська, В.Вітебська. Відсутні: В.Терпак, Ж.Оловаренко.

Вшанування пам'яті героїв України, 1990 р. Вінок несуть Л.Сарокула та В.Терпак.

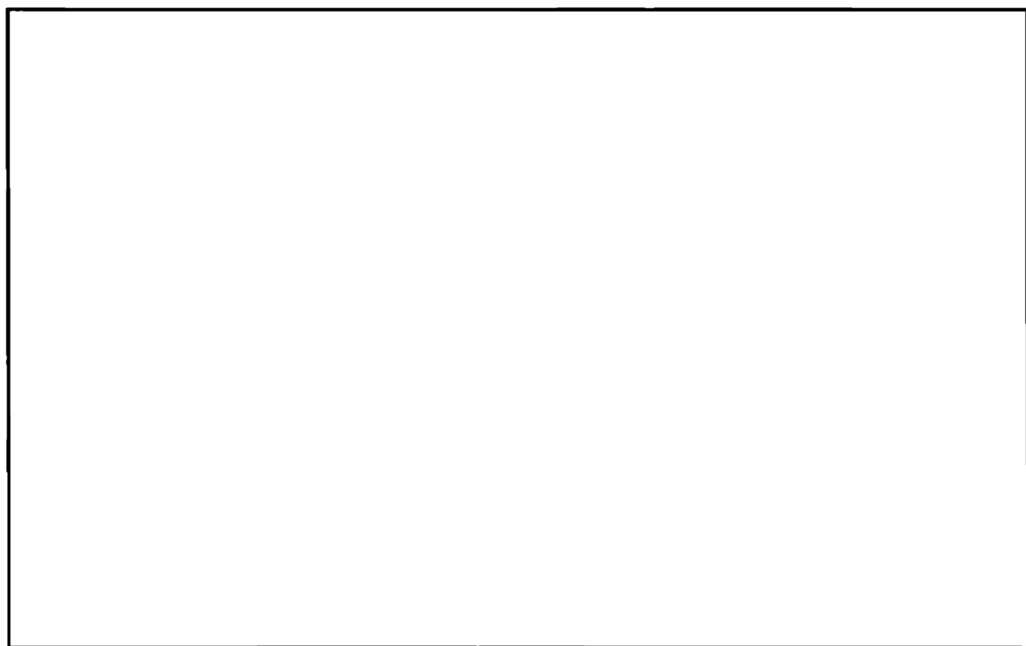
Відзначення пам'яті патронеси Відділу кн. Ольги, 1994 р. Зліва: Н.Івасик, А.Чаплинська, Л.Саракула, Д.Даців, Т.Зелинська.

Новообрана управа Відділу ім. кн. Ольги СУ НПВ, 24/11/1996 р. Сидять: Н.Івасик, А.Чаплинська, Л.Сарекула (голова), Л.Корженівська, Д.Даців. Стоять: Г.Квастиця, В.Тиндик, М.Керен, Т.Зелинська, В.Вітебська, Ж.Оловаренко.

Вшанування пам'яті героїв України, 1997 р. Вінок несуть Н.Чаплинська та Д.Даців.

Різдвяний базар, 1998 р. Сидять: В.Терпак, Л.Саракула, М.Карен, В.Вітебська, П.Зелинська. Стоять: Л.Корженівська, Д.Даців.

Відзначення 50-ліття поселення українців у Батгурському іміграційному центрі. Стоять: Л.Саракула, М.Елчерс-Даців, Д.Даців.

Члени управи Відділу ім. кн. Ольги СУ НПВ, 1999 р. Сидять: В.Терпак, Н.Івасик, Л.Саракула (голова), Л.Корженівська. Відсутня: Т.Зелинська. Стоять: А.Касанчук, А.Чаплинська, В.Вітебська, Г.Квасниця, В.Тиндик, Ж.Оловаренко, Д.Даців.

Стефанія Якубовська
Марія Москаль

ВІДДІЛ ІМ. НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКОЇ В КАБРАМАТТІ

Союз Українок Австралії (СУА) це загально громадська організація, яка об'єднує українських жінок незалежно від їхнього віровизнання та партійної приналежности. Вона стоїть на засадах християнської моралі та українського патріотизму. Ідеї, що об'єднали українське жіноцтво під прапор СУА - це збереження національної свідомости, плекання українських традицій, культурних надбань, підтримання визвольних змагань українського народу, материнська допомога українцям в Австралії та поза її межами. Члени відділу послідовно вели діяльність, що мала на меті здійснення цих завдань. Їхня праця, це різнобарвна мозаїка акцій, імпрез, мистецьких виставок, фестивалів і т.п. Грошева допомога Рідним школам, щедрі датки для потребучих українців у цілому світі, а найбільше в Україні, та активна участь у розбудові громадського і церковного життя.

У повоєнні роки Другої світової війни Австралія прийняла з Европи досить велике число еміґрантів різної національности, а серед них і українців, що слідом воєнної хуртовини опинилися в Німеччині та Австрії в таборах ДП-і на статусі бездержавних. Виїзди з цих таборів почались 1948 року. Це була перша масова українська еміґрація на цьому континенті. Спочатку їхали самітні, бездітні подружжя, а 1949 року прибула велика кількість українських родин. Мужчини відразу мусіли стати до праці у приділених урядом місцях на 2-річну контрактову працю. Жінок з дітьми приміщували в родинних таборах. Вже в цих таборах організувалися жінки і творили відділи ОУЖ (Об'єднання Українських Жінок). Відділи в таких таборах поступово переставали існувати, бо жінки з дітьми старалися поселитися в місцях праці чоловіків, щоб об'єднати родини. Всі намагалися поселитися на сталий побут в більших містах, і тому творилися там кількісно більші групи поселенців-українців. Скрізь, де поселилися українці більшими групами, там творилося суспільно-громадське життя. І так, із найбільше скупчених місць НПВ стали околиці Сіднею: Кабраматта, Ліверпул і Ферфілд. При чому першими організувалися жінки.

1952 року було організовано ОУЖ в Кабраматті. Першою головою того відділу була Анна Гінчак, секретар А.Василюк, скарбник А.Ференц. В члени вписались: Марія Грушицька, Анна Гуль, І.Гайдуцька, Катерина Богданець, Марія Данилюк, Ольга Дармиць, І.Кожиньовска, Анна Олійник, Марія Юрочко. Метою було якнайшвидше організувати якнайбільше жіноцтва, творити садочок і школу, щоб діти могли вивчати свою мову. Відділ переводив деяку виховну й культосвітню діяльність, на жаль, проіснував дуже коротко.

Щойно 1960 року, за старанням мґр. Ірени Пеленської, був

заснований Відділ СУА ім. Н. Кобринської.

Чому ми вибрали Наталію Кобринську за патронесу нашого відділу? Як соняшний промінь на провесні Вона теплом зігріла злигодні нашого знедоленого жіноцтва. Цілою своєю душею зрозуміла життя жінки у всіх верствах нашого народу та відчула незавидне її становище. Понад сто років тому, Вона перша почала гуртувати жіноцтво: одних закликала до співпраці, других кликала до науки, до боротьби за краще життя, за краще майбутнє. Іншим виборювала право на вищу освіту, що в тих часах була недоступна для жінки. Серед темряви світила Вона ясною зорею, через різні труднощі прямувала до великого благородного діла, до піднесення рівня жінки - українки.

Публіцистичними і літературними працями розбудила дух затурканого і приспаного недолею жіноцтва. Пробудила Вона і національну свідомість його. Запалила смолоскип боротьби й несла його стійко ціле своє життя. Цей смолоскип освічував нам дорогу ще й тоді, як Її не стало між нами. Цей смолоскип горить і по сьогодні, бо головна ідея - це рівноправність і національна свідомість жінки-українки, яка працює для добра родини і Батьківщини.

Головою відділу було обрано Софію Ґут, заступником - Марію Москаль, секретарем - Стефанію Якубовську, скарбником - Анну Гінчак, членами управи стали: Катерина Олексин, Марія Тихонька, Катерина Станкевич, Анна Гуль, Ольга Дубиніна, Павлина Полохач, Тетяна Шпіцмахер. До Контрольної комісії увійшли: Вероніка Нечепорук, Анна Ференц, Евгенія Кулик.

Відділ провадив жваву діяльність, зокрема спрямовував зусилля на виховну працю серед дітей. Підготовляли їх до свята Матері, Дня Батька, Св. Миколая, Різдва Христового, навіть ходили з дітьми колядувати. Для дітей заснували крамничку при суботній школі ім. Тараса Г.Шевченка. Відділ провадив також товариське життя та виховну працю серед місцевого жіноцтва. Влаштовувано ширші сходини з доповіддями на різні теми. Закуплено певну кількість книжок для бібліотеки відділу. Організувались курси писання писанок, вишивання та печення українського печива.

Важливим почином було заснування у 1962 році жіночого хору при відділі, який постав стараннями Стефанії Берегуляк - культосвітнього референта, Стефанії Якубовської - заступниці голови, під диригентурою Тараса Фіґоля та акомпаньяментом Олі Якубовської, а потім - Марійки Намурен. Хор у складі 12-14 союзянок дав відділові можливість влаштовувати самостійні концерти та брати участь у громадських, церковних та союзянських імпрезах Сіднею.

Протягом 10-ти років провадилися курси вишивання під керівництвом С.Берегуляк. Закінчувались вони "Товариською зустріччю", де був показ робіт усіх учасниць курсу. Більше 10-ти років відділ провадив буфети на громадських забавах, яких було тоді багато. Усі раділи тим, бо лише таким способом відділ міг придбати потрібні фінанси.

З часом організоване життя української спільноти в Сіднеї перейшло стадію централізації, в наслідок чого Лідкомб став осередком українського громадського життя, активність громад і відділів Союзу Українок поза Лідкомбом почала підупадати. Це відчулось і в Кабраматті. Але роками вкладена праця в розбудову організованого життя відділу дала змогу скоро пристосуватись до змін, дала й розвиток та стабільність діяльности відділу. З того часу відділ поділив свою діяльність на зовнішню і внутрішню ділянки.

Зовнішня праця полягала в репрезентуванні української спільноти серед чужинців, головно австралійців, в нашій окрузі. Спершу це були виставки народнього мистецтва по австралійських школах, бібліотеках, банках, по крамничних вітринах в Кабраматті, Кенлі Бейл, Кембелтавні, Ліверпулі, Ферфілді. Ті виставки відділ старався пов'язати з історією України, її культурою, а також ознайомлювати довкілля з українським жіночим рухом та працею нашого відділу. Такі виставки принесли українській спільноті популярність серед чужинецького та австралійського населення.

Найбільш привабливими були міжнаціональні фестивалі у Ферфілді, Кабраматті і Камбелтавні, де українське жіноцтво відділу, протягом 12-ти років, брало участь. Споруджувано різні "фльоти", організували походи дітей в народніх строях, давали пописи українських танців та виставляли столи з українськими стравами та печивом. На фестивалях відділ часто здобував перше, друге чи третє місце та отримував нагороди у виді трофеїв та грамот. Побудову "фльотів" оплачував відділ Союзу Українок з частинною допомогою місцевої української Громади Кабраматта-Ферфілд. Тут треба згадати мужчин, які кожного разу будували "фльоти", а за працю не брали жодної заплати. Саме тих, які ніколи не відмовляли своєї допомоги: Іван Ровенчук - головний майстер будови усіх "фльотів", Василь Павлів, Стефан Боднарський, Володимир Нечипорук, Фред Сінковік, Теодор Грещук, Іван Дельман і Ярослав Береговий.

У 50-ліття голодомору в Україні 1932-33 років, члени відділу СУ Кабраматти брали участь у великій загальногромадській маніфестації в Канберрі. Рік пізніше там же, у посвяченні пам'ятника жертвам голодомору. Відділ також брав участь у Сіднеї в щорічних молебнях в День Поневолених Народів, у різних вічах та демонстраціях.

У 1990-их роках - у різних вічах в Сіднеї і Лідкомбі, коли рішалася доля української держави.

"Україна - Християнська Нація" це окрема виставка українського народнього мистецтва у двох кількаденних збірних виставках, які влаштував Союз Українок НПВ при співучасті відділів Сіднею. Спершу ця окрема ділянка виставки була показана 1984 року в Сіднеї, яку присвячено 100-літтю Українського Жіночого Руху, опісля у Лідкомбі під час відзначення 1000-ліття Християнства в Україні та 200-ліття поселення в Австралії европейців.

У 1993 році відділ відзначив проголошення української

самостійної держави репрезентативною кількаденною виставкою народнього та образотворчого мистецтва під назвою "Getting to know Ukraine" у Ферфілді, в школі Мистецтва. Виставку відкрила посадник міста Ферфілду Тоні Лорд при участі різнонаціональних делеґатів. Галина Данько - голова Стейтової Управи СУ НПВ - подала коротку історію України англійською мовою. Далі слідували виступи мистецьких одиниць, ансамблів "Заграва" та "Ластівка". Святкування закінчено бенкетом.

Багато років відділ був членом місцевих комітетів, створених урядом для полегшення та зрозуміння державних законів Австралії: медичних, правних, харитативних та еміґраційних. За харитативну працю, яку відділ уклав у загальногромадське життя, члени часто були нагороджені медалями та грамотами від місцевого уряду.

Внутртішня праця відділу - це влаштування різних зустрічей, відзначень, імпрез у виді ширших сходин, як: "Свято Матері", "Визначні Жінки України", "День Української Мови", "Наталія Кобринська - Патронеса відділу", "Княгиня Ольга - Володарка України", "Берегині". Були відзначені роковини Тараса Шевченка, Симона Петлюри, Івана Франка, Річниця голоду в Україні 1932-33 років, Листопадовий Зрив, Битва під Базаром, УПА та інші важливіші історичні події.

У більшому маштабі влаштовано концерт в честь Лесі Українки під назвою "Краса нашого народу". 1971 року відзначено 10-ліття відділу та 1984 року - 100-ліття "Українського Жіночого Руху", яке відділ святочно відзначив та вшанував патронесу відділу Наталю Кобринську. Влаштовувано ширші сходини членства, на яких звітовано про крайові з'їзди СУА та подано важливі рішення з'їзду. Відбувались розвагові вечори, як "Чайні вечори", "Товариські", деякі з них мали окремі назви: "Бабині жарти", "Усього потроху", "Як ми прибули до Австралії" та передріздвяні зустрічі.

Останніми роками, разом з місцевою Українською Громадою Кабраматта-Ферфілд, влаштовуються багатолюдні Різдвяні Коляди. 1998 року спільно з українською громадою та, існуючим тоді, спортивним клюбом "Київ" відзначено 50-ліття українського поселення в Австралії. Доповіді про працю української громади і відділу Союзу Українок у Кабраматті насвітлили початки та ріст організованого життя округи Кабраматта-Ферфілд.

Відділ наш, як і кожна організація, старався і старається мати фінансовий бюджет. Яким способом роздобував віддділ гроші? Як і всюди, це не просте завдання. На початках було багато легше здобути фінанси, влаштовуючи невеличкі імпрези, льотерії, буфети на громадських забавах. Чим дальше, обставини мінялися. Відділ влаштовував базари, члени щорічно ходили з колядою та щедрівками. Навіть у теперішніх часах для відділу це одинокий спосіб здобуття гроша.

Як розподілювано фінанси? Висилались посилки з одягом і взуттям до Бразілії, Румунії і Польщі, де було потрібно там слали грошеву допомогу. Був час, коли систематично оплачувано

стипендистів у Бразилії і Польщі. З проголошенням Самостійної Української Держави всі свої сили відділ скерував на допомогу Україні. Відділ висилав посилки з одягом, книжками і гроші, де було потрібно. Це шпиталі, сиротинці, дім інвалідів, діти ушкоджені радіяцією в наслідок аварії в Чорнобилі. Допомагали дітям трьох родин, ушкоджених радіяцією. Допомога йшла також різним товариствам, школам, церквам, університету, просвітам. Уділено грошеву допомогу на різні культурно-освітні видавництва, на видання шкільних підручників, історії України та УПА. Більшу суму грошей відділ уділив на будову колиби у відпочинковій оселі в Карпатах для дітей з цілої України. Вислав допомогу (посилки з одягом) на Закарпаття потерпілим в наслідок повені.

Відділ є фундатором Фундації Українських Студій в Австралії, Громадського Дому в Кабраматті. Відділ тісно співпрацює з місцевою українською суботньою школою ім. Тараса Шевченка, в котрій члени відділу переводили лекції ручних робіт та помагали чим тільки було потрібно продовж багатьох років. Спілкуємось із Союзом Українок Запоріжжя, ведемо виміну думок про працю СУ, та час-до-часу висилаємо посилки з одягом.

Для кращого зв'язку з членством управа видає квартальний листок - обіжник, в якому інформуємо про працю відділу. З нагоди різних родинних ювілеїв висилає членам привіти та побажання.

Протягом багатьох років, окрім своєї праці у відділі, деякі члени займають референтури в крайовій та стейтовій управах СУА.

Відділ Союзу Укрїнок ім. Наталії Кобринської впродовж років нараховує між 30 до 36 членів. Під сучасну пору всі члени відділу вже старшого віку. Склад управи 1998 р.: Стефанія Якубовська - голова, Катерина Олексин - заступник, Марія Москаль - секретар, Параскевія Грещук - допоміжна, Меланія Марушечко - скарбник, Анна Козелко - кольпортер, Анна Симко, Анна Ференц, Роза Ровенчук, Галя Свистяк - члени господарської референтури.

Контрольна комісія: Ніна Балик - голова, Анна Кріслата, Анна Нич - члени.

З досвіду 40-літньої діяльности відділу переконались, що успіх праці залежить від взаємної пошани, толерантности, вміння вислухати думку іншої особи, вміння визнати свою вину.

Почесні члени відділу:

Стефанія Берегуляк, Марія Василишин, Анна Гінчак, Анна Гуль, Евстахія Дзендровська, Меланія Марушечко, Марія Москаль, Катерина Олексин, Стефанія Якубовська.

Відділ очолювали:

С.Ґут (1960-63), С.Якубовська (1963-64, 67-68, 86-95), М.Москаль (1964-66, 72-74), Е.Дзендровська (1966-67), А.Гінчак (1968-69), М.Василишин (1969-72, 74-81), В.Нечипорук (1981-86).

Члени управ:

М.Москаль (1960-64, 66-72, 74-95), С.Якубовська (1960-63, 65-66, 68-73, 74-86), А.Гінчак (1960-61, 63-70, 73-77, 79-81), М.Тихонька (1960-68), А.Гуль (1960-61), П.Полохач (1960-61, 61-64, 65-68, 69-70), К.Станкевич (1960-63, 64-65, 82-84), К.Олексин (1960-61, 64-65, 66-67, 72-77, 82-96), О.Дубинін (1960-61, 64-65, 66-70), Г.Шпіцмахер (1960-61), С.Берегуляк (1961-64, 67-69), М.Грушицька (1961-63, 66-69, 77-78, 90-92), М.Марушечко (1961-63, 67-70, 81-96), В.Нечипорук (1961-66, 78-81, 86-95), А.Гуль (1961-66, 68-69, 73-74), С.Ґут (1963-64, 66-68), А.Чайківська (1953-64, 66-73), К.Богданець (1963-64, 74-78), Е.Дзендровська (1963-65, 65-66, 70-72, 81-82), К.Бубнюк (1963-65, 67-68), А.Гузій (1963-65), О.Ковальчук (1964-69, 70-75), О.Нейман (1964-65), Р.Дибич (1964-66), М.Василишин (1964-69, 72-74, 81-88, 90-92), К.Олексин (1964-65, 66-67, 72-77, 82-96), Е.Кулик (1966-67, 72-74, 75-78, 84-86), М.Прендецька (1965-68), А.Лесів (1967-69), А.Кріслата (1966-67, 68-73, 75-81, 82-95), О.Ґураль (1966-67), А.Савтирук (1967-68), П.Грещук (1969-72, 82-96), А.Нич (1969-72), М.Демків (1974-77), Ю.Семців (1977-78, 81-88), А.Петришин (1983-84), Р.Ровенчук (1984-92, 95), Д.Горобець (1984-86), О.Боднарська (1988-95), А.Козелко (1986-95), А.Свистяк (1988-90), А.Симко (1988-96), А.Ференц (1990-95), А.Стефанюк (1992-95), Г.Свистяк (1995-96), О.Ґализака (1995-), М.Груцька (1995-).

Члени контрольних комісій:

В.Нечипорук (1960-61, 67-68, 75-78), А.Ференц (1960-61), А.Кулик (1960-61), А.Гінчак (1961-63, 66-67, 69-73, 77-79, 82-95), А.Чайківська (1961-63, 64-65), К.Олексин (1961-64), О.Ковальчук (1963-64), М.Тихонька (1963-64), С.Якубовська (1965-66, 73-74), Е.Кулик (1964-65), О.Дубін (1965-66), С.Ґут (1965-66), М.Грушицька (1965-66, 92-95), С.Берегуляк (1966-67), А.Гуль (1966-67, 75-77), А.Гінчак (1967-68), О.Ґураль (1967-68), Н.Кужіль (1968-73, 77-82), П.Полохач (1968-69), С.Дубинін (1968-69), Т.Війтович (1969-72, 73-74), П.Циньовська (1972-73, 74-75), П.Грещук (1972-73), Т.Гриневич (1973-74), Т.Базилицька (1974-76), А.Кріслата (1974-75, 95), Е.Дзендровська (1979-81, 82-95), К.Барановська (1979-81), А.Гривка (1981-82), К.Крицун (1982-86), О.Станкевич (1986-88), С.Михно (1986-88), М.Василишин (1988-90), В.Кулик (1990-92), А.Нич (1990-95), Н.Балик (1995).

Відійшли у вічність сл. пам.:

Стефенія Берегуляк, Катерина Богданець, Марія Василишин, Марія Данилюк, Ольга Дармиць, Марія Демків, Ольга Дубинін, Ольга Ковальчук, Володимира Кушик-Крицун, Ольга Марочкович, Павліна Полохач, Юлія Семців, Катерина Станкевич, Анна Чайківська.

АННА ГІНЧАК
Народилася в Надвірній, Галичина. Основниця і перша голова Відділу ОУЖ у Кабраматті (1952-54). Голова Відділу СУА в Кабраматті (1968-69) та довголітній член управи і Контрольної комісії відділу. Член Української Громади Кабраматта-Ферфілд і секретарка управи УГ. Учителька української суботньої школи ім. Т.Шевченка.

СОФІЯ ҐУТ
Народилася у Костарівці, Лемківщина. Відновила діяльність Союзу Українок в Кабраматті, енергійна голова відділу від 1960-63 р. Член хору при відділі.

СТЕФАНІЯ ЯКУБОВСЬКА
Народилася у Чехословачині. Довголітня голова відділу (1963-64, 1967-68, 1986-99). Активна в громадському житті: член УГ Кабраматта-Ферфілд, тов. "Тополя"- будови дому старших, довголітній член жіночих хорів - спершу при відділі, пізніше в ансамблі "Суцвіття". Співпрацювала з місцевою суботньої школою ім. Т.Шевченка, навчаючи вишивання. Довголітній активний член у проводі СУА в Стейтових і Крайових управах. Член Редколегії ж. "Наше Слово" (1983-92).

МАРІЯ МОСКАЛЬ
Народилася у Львові. Співосновниця і секретар ОУЖ у Коврі (1949-50). Голова ОУЖ у Скайвілі (1951-53). Голова Відділу СУ у Кабраматті (1964-66, 1972-74). Довголітня секретерка відділу, член його хору, член УГ Кабраматта-Ферфілд, учителька місцевої української школи ім. Т.Шевченка, де пізніше навчала вишивання. Активний член проводу Крайової та Стейтової управ СУА протягом декількох каденцій.

ЕВСТАХІЯ ДЗЕНДРОВСЬКА
Народилася в Золочеві, Галичина. Голова Відділу СУА, Кабраматта (1966-67). Активний член управ відділу та контрольних комісій його. Член хору при відділі.

МАРІЯ ВАСИЛИШИН
Народилася в с. Журавно, Гличина. Голова Відділу СУА в Кабраматті (1969-72, 1974-81). Активний член відділу та його управ, член хору при відділі.

ВЕРОНІКА НЕЧИПОРУК
Народилася в Золочеві, Галичина. Голова Відділу СУА Кабраматти (1981-86). Член управ відділу та хору його. Започаткувала лекції вишивання в суботній школі ім. Т.Шевченка. Декілька років член Стейтової та Крайової управ СУА. Член УГ Кабраматта-Ферфілд. За фахом учителька, деректор державних середніх шкіл.

Перший Відділ ОУЖ у Кабраматті, 1952-54 р. Вгорі: М.Грушецька, А.Ференц (скарбник), А.Гінчак (голова), А.Василик (секретар), А.Гуль. Знизу: М.Юрочко, І.Гайдуцька, А.Олійник, О.Дарміць, К.Богданець, І.Коржиньовська, М.Данилюк.

Управа Відділу СУ ім. Н.Кобринської, 1963-64 р. Сидять: К.Богданець, Є.Дзендровська, А.Гінчак, С.Якубовська (голова), М.Москаль, В.Нечипорук, С.Берегуляк, К.Олексин. Стоять: П.Полохач, А.Бубнюк, М.Марушечко, С.Ґут, М.Чорна, А.Гуль, А.Чайківська, П.Гузій.

Хор Відділу СУ під час Веселого вечора, 1963 р. Сидять: Тарас Фіголь - диригент хору, Оля Якубовська - піяністка. Стоять: С.Ґураль, О.Ковальчук, М.Москаль, П.Ґузій, М.Лихо, О.Дудинін, А.Нич, А.Майківська, С.Якубовська, В.Нечипорук, Р.Дибач.

Сценка на св. Миколая - "Ходить гарбуз по городі" 1963 р. Зліва: Василько Марушечко, Стефа Гулик, Леся Бубнюк, Ліда Прендецька, Соня Нечипорук, Соня Василишин.

Управа Відділу СУ ім. Н.Кобринської, 1970-72 р. Сидять: А.Гінчак, М.Василишин (голова), С.Якубовська.

Товариська зустріч 1974 р. Сидять: К.Олексин, М.Василишин, М.Москаль (голова), О.Ковальчук, С.Якубовська. 2-ий ряд: О.Марочкович, А.Гузій, М.Грушицька, Н.Савтирук, К.Богдацець, В.Нечипорук. 3-ій ряд: А.Симко, С.Дубиніч, А.Гінчак, А.Гуль, Анет Гінчак.

"Тиждень Поневолених націй" - біля катедри в Сіднеї. Зліва: Г.Данько, Т.Борець, С.Якубовська, М.Марушечко, Р.Ровенчук, А.Козелко.

Відзначення 50-ліття Голоду в Україні в Канбері, 1983 р. Несуть плякати члени Відділу СУ: В.Нечипорук, О.Станкевич-Яніш, М.Москаль, В.Крицун, С.Якубовська.

"Україна - Християнська нація". Фраґменти з виставки народнього мистецтва, організованої СУ НПВ в Сіднеї, в якій брав участь відділ СУ Кабрамати в 1984 р.

Відзначення 100-ліття Українського Жіночого Руху, 1984 р. Сидять: Т.Шпіцмахер, О.Ковальчук, С.Якубовська, В.Нечипорук (голова), Е.Дзендровська, М.Василишин, С.Берегуляк, М.Москаль. Стоять: С.Нечипорук, невідома, К.Олексин, Р.Ровенчук, В.Кумик-Крицун, О.Дубинін, Д.Горобець, Т.Грещук, Ю.Семців, А.Гуль, О.Марочкович, А.Кріслата, А.Петришин.

Управа Відділу СУ, 1985 р. Сидять: М.Москаль, М.Василишин, В.Нечипорук (голова), С.Якубовська, М.Марушечко. Стоять: Р.Ровенчук, Д.Горобець, В.Крицун, П.Грещук, А.Кріслата, К.Олексин. Відсутні: Н.Кулик, Ю.Семців, А.Гінчак, Е.Дзендровська.

Учні української суботньої школи ім. Т.Шевченка з союзянками-інструкторами ручних робіт. 1-ий ряд: Г.Маркеті, М.Сінковік, Х.Сторок, А.Сторок, Л.Робсон, М.Суберляк, Л.Грищук, Т.Синьота. 2-ий ряд: Л.Робсон, С.Сторок, Т.Грищук, Ю.Сторок, Х.Файда, М.Синюта, Д.Сінковік, А.Маркеті. 3-ій ряд: Л.Стон, Н.Сторок, О.Суберляк, С.Сінковік, Дж.Файда. 4-ий ряд: Р.Ровенчук, С.Якубовська, М.Москаль, О.Боднарська.

Український "фльот" на фестивалі в Ферфілді, 1986 р.

Учасники фестивалю у Ферфілді, відзначені нагородами, 1987 р. Сидять: п-і. Дерегова, А.Козелко, Р.Ровенчук. Стоять: А.Крісдата, К.Олексин, М.Марушечко, С.Якубовська, М.Москаль, В.Нечипорук.

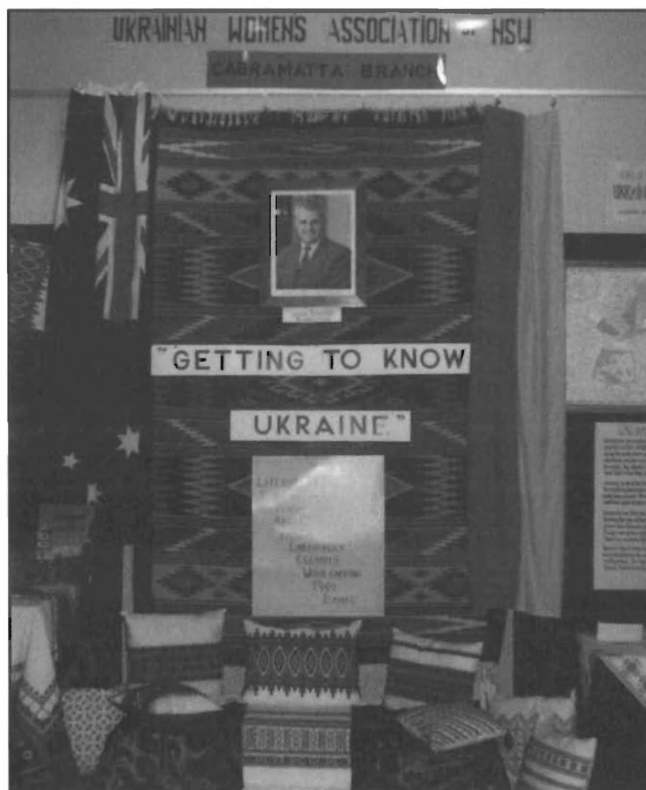
Учасники фестивалю в Кембелтавн, з нагоди відзначення 200-ліття Австралії, 1988 р. 1-ий ряд, діти: Лариса і Соня Грещуки, Таня Сенюта, Павло і Кристиян Ковальчуки. 2-ий ряд: Г.Свистяк, А.Козелко, К.Олексин, С.Якубовська (голова відділу), М.Сенюта, Я.Береговий. 3-ій ряд: М.Грушицька, А.Гузій, П.Гузій, М.Марушечко, С.Босяк, Р.Мороз, І.Ровенчук, Р.Ровенчук, М.Ковальчук, М.Москаль, В.Марушечко.

Члени Відділу СУ в Кабраматті, 1988 р. Сидять: М.Василишин, М.Москаль, В.Нечипорук, С.Якубовська (голова), М.Марушечко, А.Гінчак. 2-ий ряд: А.Гуль, І.Сенюта, А.Кріслата, П.Грещук, Р.Ровенчук, К.Олексин, Ю.Семців, К.Богданець. 3-ій ряд: А.Ференц, А.Гузій, О.Боднарська, М.Грушицька, А.Нич, Г.Свистяк, А.Козелко.

Група колядників. Різдво 1991 р. 1-ий ряд: Роза Ровенчук, Марія Москаль. 2-ий ряд: Анна Козелко, Стефанія Якубовська (голова відділу), Меланія Марушечко, Катерина Олексин, Вероніка Нечипорук. 3-ій ряд: Іван Ровенчук, Лядіслав Нечипорук - добродії відділу.

Фрагмент з виставки п.н. "Getting to know Ukraine".

На відкритті виставки народнього мистецтва у Ферфілді з нагоди проголошення незалежности української держави п.н. "Getting to know Ukraine", 1992 р. Зліва: В.Нечипорук, С.Якубовська (голова відділу), Мер міста Мс Лорд, Г.Данько (голова СУ НПВ), М.Москаль.

Управа Відділу ім. Н.Кобринської, 1999 р. Сидять: А.Кріслата, К.Олексин, С.Якубовська (голова), М.Москаль, Н.Балик. Стоять: А.Симко, Г.Свистяк, А.Нич, Р.Ровенчук, О.Ґалазика, А.Ференц, П.Грещук, А.Козелко, М.Грушицька.

А.Війтович
І.Круцько

ВІДДІЛ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ ІМ. ХАРИТІ КОНОНЕНКО

Від самого початку заснування Союзу Українок НПВ при управі працювала референтура суспільної опіки, харитативна праця якої, головним чином, була спрямована на допомогу залишенцям в Европі. На ту ціль переводилися грошеві збірки біля українських церков, продавали лозу в Вербну Неділю, влаштовували буфети, льотерії на громадських імпрезах.

Першою головою референтури суспільної опіки була Іванна Мамчак, а їй допомагали: Люба Гордіїв, Ірина Федусевич, Іванна Барчинська, Емілія Яськевич, Олена Ванчицька, Антоніна Голобродська, Стефа Хвиля, Оля Кузик, Дода Зарицька, Галя Куцик і Антоніна Війтович.

Згодом українське громадське життя почало стабілізуватися. Громади почали думати про купівлю народніх домів, священники - про будову церков і, тим самим, дохід суспільної опіки, придбаний біля церков і громад, відпав.

В 1958 році на загальних зборах референтури суспільної опіки вибрано нову управу, яка внесла нові ідеї для більш ефективної праці. В 1960 році, за згодою Стейтової і Крайової Управ СУА, суспільну опіку оформлено, як окремий відділ СУА під назвою "Відділ Суспільнної Опіки ім. Хариті Кононенко". В тій формі суспільна опіка продовжує свою діяльність і по сьогодні. Раз у рік відбуваються загальні збори, а на щомісячних засіданнях схвалюються різні рішення за згодою більшости членів управи.

Ціль праці суспільної опіки є виключно харитативна - це моральна і матеріяльна допомога потребуючим на місці поселення і за океаном. Для придбання фондів відділ влаштовує базари, льотерії, буфети на громадських імпрезах, чайні вечори з висвітленням прозірок з України та інших країн, авторські вечори, концерти для молодих талантів, Щедрі Вечори для громадянства, коляди, ширші сходини з програмою книголюбів, та обіди для членів кредитової спілки "Карпати". Протягом довшого часу, кожної неділі, члени управи варили обіди в Народньому Домі для вигоди громадянства. Крім того, за дозволом міської управи, щомісяця продавали уживаний одяг та печиво в Параматті.

З вдячністю згадуємо Кляру Скрипченко, подружжя Матіяшів, Марію Намурен і пана Прендецького, які своїми виступами збагачували наші імпрези. Не можна забути, що до успішного переведення льотерій спричинилися наші мистці, даруючи свої картини: Евгенія Козьолковська, Михайло Кміт, Михайло Садовський, Стефан Хвиля, Софія Сивенька, Володимир Савчак.

Колядування та щедрування приносили багато доходу, завдяки

безкоштовному транспортові Володимира Глуховського, Стефана Семкова, Омеляна Бучацького, Мирона Квасниці, Романа Круцька, Валі Берегуляк, Галі Яськевич, Каті Цуньовської, Романа Статкевича, Бориса Поснанського, Павла Намурена, д-ра Івана Завади та неперевершеним віншуванням Стефи Хвилі. Громадянство, оцінюючи працю суспільної опіки, щедро жертвувало на її потреби, як рівно ж допомагали щорічні дотації від кредитової спілки "Карпати". Вже покійні, подружжя Левицькі, С.Семків, А.Кордовський, залишили в своїх заповітах певні суми грошей. Належить відмітити, що Роман Менцінський, як екзекутор заповіту сл.п. подружжя Левицьких, віддав свою винагороду суспільній опіці.

Уділено грошеву допомогу: науковцям в Сарселі, допомоговому комітету в Відні, д-ру Сергієві Накловичу, що займався втікачами із сателітних країн, працівникам бібліотеки ім. С.Петлюри в Парижі, суспільно-громадським діячам в Европі, монахиням та дисидентам в Україні. Далі допомагаємо Червоному Хресту в Мюнхені, колишнім політв'язням, Українській Суспільній Службі в Севастополі, Феодосії, в Чернігові та Авдіївці, чотирьом школам в Києві, учительському колективу на Полтавщині, дитячому табору "Вогник", лікарням, православній церкві в Харкові, Духовній семінарії в Рудні та Зарваниці. Також дому інвалідів в Моршині, колишнім воїнам УПА в Польщі та в Україні, дітям-жертвам Чорнобиля, на будову пластових колиб у Карпатах, на розбудову українського життя в Караганді, Казахстан, та багатодітним родинам в Україні.

Допомога посилками: вислано сотні посилок з одягом, харчами, книжками і вітамінами залишенцям в Австрії, колишній Югославії, Німеччині, Південній Америці, Польщі, Румунії, а з відновленням української держави, в Україну. Для прикладу, від 1980 року по сьогодні поштова оплата посилок виносить $41,363.85. Готівкою вислано $158,995.75. Стараємося ніколи не відмовити допомоги тим, хто нас просить.

На заклик Союзу Українок Америки в журналі "Наше Слово" 1965 року, започатковано стипендійну акцію потребуючим дітям у Бразілії, Аргентіні, Польщі. З ініціятиви організаційної референтки Стефанії Берегуляк, а відтак А.Війтович, вислано на руки Союзу Українок Америки $42,291.00 на цю благородну ціль. Успіх акції завдячуємо відділам СУ НПВ та поодиноким жертвенним членам нашої спільноти, як подружжя: Домбровські, Павлишини, Сендзіки, Фітяки, Круцьки, Ленчовський, С.Любович, О.Тарнавський, Д.Кошарич, бл.п. Г.Кужіль, Т.Гриневич, З.Циньовська, Н.Круцько-Прятка, В.Ляляк, І.Масляк, Н.Балик, Т.Борець, І.Чор, А.Атаманюк, С.Хвиля, С.Берегуляк, д-р. Г.Дубик, д-р. М.Ковальчук, А.Війтович. Це справді дуже похвальне, що українці розсіяні по всіх частинах світу, маючи власні потреби і родини, журяться долею молодого покоління в інших країнах.

Велику ролю відіграє моральна підтримка нашим людям на місці поселення. В першу чергу немічним, самітнім в лікарнях та в домах

піклування. Відвідування членами суспільної опіки зі скромною китицею квітів, чи малим подарунком, приносять велику розраду в їхньому житті. В деяких випадках треба було постійної допомоги сиротам, чи вдовам. Кількаразово виникала потреба, протягом довшого часу, заопікуватися поважно хворими особами, щоб уможливити їхнім родинам продовжувати заробіткову працю, і знову, в цьому випадку, суспільна опіка прийшла з допомогою.

Організаційна референтка С.Берегуляк організувала, разом з іншими членами відділів, повноденну опіку над хворими. Пекучою справою було, і далі є, придбання дому піклування для старших на терені Сіднею. В цій справі відбулось багато засідань і зустрічей з представниками церков обох віровизнань та громадськими організаціями, однак намагання суспільної опіки не увінчалися успіхом.

З ініціятиви голови суспільної опіки А.Війтович зорганізовано клюб для старших громадян в Народньому Домі в Лідкомбі, де вони в дружній атмосфері перебувають один день в тижні. Крім того відбуваються прогулянки в околицях Сіднею та до інших стейтів. Клюб є дуже корисним для старшого віку людей.

Найбільшою винагородою для членів управи суспільної опіки є численні зворушливі листи подяки з різних сторін світу від тих, котрі одержали нашу допомогу. Подаємо кілька уривків з листів: "Сердечно дякую Суспільній Опіці Союзу Українок НПВ за відвідини мене в шпиталі. Нехай милосердний Господь пошле Вам здоров'я за Ваш труд". Від новоприбулої родини з Польщі: "На Ваші руки з цілою родиною пересилаю сердечну подяку за різдвяний подарунок. Ніколи не сподівалися, що хтось зробить нам таку велику приємність в перше Різдво на новому поселенні".

Від стипендиста з Бразілії: "Велике спасибі добродіям, що уможливили мені здобути знання, висилаючи стипендію на моє навчання". Від старшої вдови в Европі: "Є сльози смутку і глибокого болю, але є теж сльози радости і приємного зворушення. Таким саме зворушенням наповняється моє серце, коли з нагоди рокових свят Ви даєте мені вияв Вашої пам'яті про мене не лише святочним побажанням, але так званою колядою чи писанкою (королівською), що дає мені змогу поділитися з більше безталанними". Від багатодітної сім'ї з вільної України: "Вже вдруге одержали від Вас посилки. Ви одягли мою сім'ю (восьмеро дітей) від голови до ніг і я не знаю хто Ви ці благородні, добрі люди, коли і чим зможу Вам віддячитися, хіба молитвою за Ваше здоров'я". У часописі "Вільна Думка" у статті "Благодійність без мундурів" Петро Кравченко пише: "Всім відома благодійність Армії Спасіння або Червоного Хреста. Такі організації виконують свою роботу завдяки спонсорів і реклямують свої здобутки з великою помпезністю. Не хочу применшувати важливости і вартости діяльности цих організацій, але є ще інша благодійність - тихенька і скромна - українська! Це члени відділу Суспільної Опіки Союзу

Українок НПВ. Вони не носять мундурів, і не співають гімнів. Ці люди милосердя, своєю скромною працею, приносять радість і надію людям, які знаходяться в скруті".

Членство суспільної опіки ніколи не перевищувало 30 до 35 осіб, а в управі працювали і працюють старші люди, яким допомагають їхні чоловіки. З приємністю згадуємо про допомогу при пакуванні й транспортуванні посилок: Б.Поснанського, П.Намурен і Р.Круцько, як також Стефу Хвилю за поміч при продажі льотерійних квитків.

Очолювали відділ:

А. Війтович (1960-64, 70-72, 75, 79, 81, 84, 91-98), О.Домазар (1965-67, 69), О.Ванчицька й О.Майковська (1968), Н.Кужіль (1973-74), Т.Гриневич (1976-78, 80), А.Статкевич (1982-83), О.Бучацька (1985-90).

Члени управ:

Д.Даців (1960), С.Яськевич (1960-64, 67, 69), Н.Семків (1960-62), Л.Гордіїв (1960), І.Федусевич (1960-71), І.Барчинська (1960-64, 67-68, 73), О.Домазар (1960, 62, 65-74, 77-78), С.Хвиля (1960-64), С.Берегуляк (1961, 69-76, 78-86), О.Кузик (1961-62, 67-68, 77, 79-81), О.Ванчицька (1961, 67-78), І.Федусевич (1960-71), М.Покорська (1961-66, 68), А.Голобродська (1961-68), І.Суховерська (1962-66, 68, 72-73, 75-95), С.Лиса (1962-68), Л.Глушка (1962), А.Завада (1963-67, 83-95, 97-98), А.Війтович (1965-69, 73-74, 76-78, 80, 82-83, 85-90), С.Питляр (1965-66), Г.Квасниця (1965-66, 73-81, 83-89), Л.Осолінська (1965-66), І.Мамчак (1965-66), О.Любчик (1965-67, 69-71, 73, 75-76), О.Кохановська (1965-66, 77), О.Лисович (1967), О.Майковська (1968), Н.Кужіль (1969, 71, 73-80), І.Бабій (1969-70), В.Проць (1969-73, 75, 77-90, 92-93), Н.Зубенко (1969, 71, 78-80), К.Поташник (1969, 94-95), З.Островська (1969), З.Циньовська (1970-72, 74, 76-84, 87-91), Г.Сурма (1971-75, 78), К. Барановська (1972-74), Т.Борець (1973-77), Т.Гриневич (1973-75, 79, 81-98), К.Валіхновська (1974-76), Щепна (1974), М.Москаль (1974), Д.Кошарич (1975-76), Л.Дем'яненко (1976-96), С.Лиса (1976, 78, 81, 83-88), М.Стеткевич (1976-82, 84-90, 92-98), О.Люлька (1976), З.Маслюк (1978), Д.Яримович (1979-81, 83, 85-88, 92-93), О.Бучацька (1982-84, 91, 94-98), О.Сачко (1987-88), О.Поснанська (1987-98), М.Кучер (1990-91), Л.Саракула (1991), Л.Бучацька (1992-93), Е.Гарків (1992-98), Е.Якубів (1994-96), І.Крицько (1994-95, 9798), д-р. Л.Ропіцька (1994-98), А.Щерба (1996-98), О.Намурен (1996-98).

Почесні члени відділу:

Бабій Ірина, Барчинська Іванна, Берегуляк Стефанія, Бучацька Олександра, Війтович Антоніна, Гордієв Люба, Гриневич Тамара, Голобродська Антоніна, Домазар Олена, Дем'яненко Ліда, Поснанська Оля, Проць Віра, Завада Антоніна, Кужіль Наталія, Кузик Ольга, Квасниця Галина, Любчик Оксана, Мамчак Іванна,

Стеткевич Марія, Суховерська Іванна, Федусевич Ірина, Цуньовська Софія, Яськевич Емілія.

Члени, які відійшли на вічний спочинок сл. пам.:

Барчинська Іванна, Бабій Ірина, Берегуляк Стефанія, Ваньчицька Олена, Голобродська Антоніна, Домазар Олена, Зубенко Наталія, Кохановська Олена, Кошарич Анна, Кушакевич Анна, Кужіль Наталія, Лисович Ольга, Майковська Александра, Мамчак Іванна, Маслюк Зіна, Менда Анна, Семків Надія, Суховерська Іванна, Хитра Ірина, Яськевич Емілія.

АНТОНІНА ВІЙТОВИЧ
Народ. 1922 р. в с. Вербові, пов. Бережени, Галичина. Третя голова Відділу Сусп. Опіки СУ НПВ 1959 р., який очолювала 26 років з перервами. Рефернт СО СУА (1983-92 р.), 4 роки голова Відділу ім. О.Пчілки, секретар Відділу ім. кн. Ольги, учителювала в укр. суботній школі, пластова виховниця, співає в церковному й громадському хорах.

ОЛЕНА ДОМАЗАР
Народ. в Чернігові, голова сусп. опіки 1967-69 р., секретарювала, вела касу в цьому відділі, вчителювала в укр. школі, член редколегії "Наше Слово".

НАТАЛІЯ КУЖІЛЬ
Народ. в м. Радемно - Перемишль. Голова (1974-75 р.), крім того вела секретарство і касу сусп. опіки, учителювала в укр. школах Блектавн, Кабрамата, Бенкставн, Бологоно.

ТАМАРА ГРИНЕВИЧ
Народ. в Бахмачі, голова 1976-78-80 р. Член Конт. Комісії, організаційна реф., відвідувала хворих.

МАРІЯ СТЕТКЕВИЧ
Народ. в Івано-Франківську, голова сус. опіки 1982-83 р., скарбничка, член управи Старших громадян, вчителювала в укр. школі в Блектавні, член хору "Боян-Сурма".

ОЛЕКСАНДРА БУЧАЦЬКА
Народ. в Тернополі, голова сус. опіки 1986-87, 1988-89 р. У відділі була секретаркою, господинею. В КУ СУА - референтка преси протягом трьох каденцій.

Управа Відділу Суспільної опіки, 1958 р. Зліва: М.Покорська, Л.Гордіїва, І.Мамчак, Т.Завада, І.Барчинська, Д.Зарицька, А.Війтович з сином Богданом, І.Чор, Т.Голобродська.

Управа Відділу С.О., 1961 р. Сидять зліва: І.Федусевич, А.Війтович, І.Барчинська. Стоять: О.Кузик, С.Берегуляк, О.Домазар, М.Покорська, С.Хвиля, Н.Семків.

Управа Відділу С.О., 1964 р. Сидять: І.Федусевич, О.Кузик, Е.Яськевич, О.Домазар, Л.Гордіїва, С.Берегуляк. Стоять: С.Лиса, І.Суховерська, А.Війтович, С.Хвиля, А.Кармазин.

Пакують одяг потребуючим в Югославії й Австрії. Зліва: М.Суховерська, А.Війтович, С.Хвиля, Богдан Війтович, 1966р.

Управа Відділу С.О., 1966 р. Продаж квітів. Зліва: І.Суховерська, С.Лиса, М.Покорська, О.Домазар, О.Кузик, І.Федусевич, А.Війтович.

Членй С.О. з І.Пеленською перед її виїздом до Америки 1968 р. Зліва: Л.Гордіїва, І.Мамчак, І.Пеленська, А.Війтович.

Організатори буфету на громадській забаві. Зліва: Г.Квасниця, А.Війтович, І.Хитра, 1969 р.

Управа Відділу С.О., 1970 р. Сидять: В.Проць, С.Берегуляк, А.Війтович, Л.Дем'яненко, І.Суховерська, О.Кузик. Стоять: Н.Кужіль, С.Лиса, Г.Квасниця, Т.Гриневич, І.Хитра, А.Касанчук, Д.Яримович, Л.Гордіїва, З.Вовк, З.Цуньовська.

Управа Відділу С.О., 1976 р. Зліва сидять: Г.Квасниця, д-р Л.Ропіцка, О.Поснанська, А.Війтович, М.Стеткевич, А.Завада, І.Круцько. Стоять: А.Щерба, Н.Падевська, Л.Намурен, Ж.Ґарков, Л.Бучацька. Відсутні: Л.Дем'яненко, Т.Гриневич, Ґ.Якубова.

Під час відзначення 25-ліття Відділу С.О., 26/8/1984 р. Сидять зліва: В.Проць, О.Кузик, О.Ільків, С.Берегуляк, М.Стеткевич (голова), А.Війтович, І.Федусевич, І.Суховерська. Стоять: С.Лиса, Н.Кужіль, Л.Дем'яненко, Г.Квасниця, І.Хитра, З.Цуньовська, Т.Завада.

Під час вшанування пам'яті патронеси відділу, Хариті Кононенко, 1984 р. Зліва: Н.Кужіль, А.Війтович, М.Стеткевич.

Фраґмент з Великоднього базару, 1985 р. Стоять зліва: М.Стеткевич, А.Війтович, Ж.Ґарков, д-р Л.Ропіцка, Г.Квасниця, О.Поснанська.

Члени Відділу С.О., 1989 р. 1-ий ряд: А.Війтович, Л.Майковська, І.Хитра. 2-ий ряд: Т.Гриневич, В.Проць, Л.Бучацька (голова), О.Кузик, С.Берегуляк, І.Суховерська. 3-ій ряд: М.Стеткевич, Л.Дем'яненко, М.Поснанська, О.Любчик, Н.Кужіль, Г.Сурма, З.Цуньовська, Г.Квасниця.

Готують посилки в Україну, 1996 р. 1-ий ряд: сидить Л.Щерба, стоїть справа Л.Намурин. 2-ий ряд: О.Поснанська, А.Війтович, Н.Падевська. 3-ій ряд: Р.Круцько, Г.Квасниця, Т.Завада, Б.Поснанський, П.Намурин.

Управа і члени Відділу С.О. відзначили 90-ліття Ольги Кузик. Сидять: А.Щерба, А.Війтович (голова), О.Кузик, І.Круцько. Стоять: Л.Дем'яненко, д-р Л.Ропіцька, Л.Бучацька, Т.Завада, Н.Падевська, Ж.Ґарков, Л.Намурин, д-р І.Шехович, М.Стеткевич, Д.Яремович, Г.Квасниця.

Під час Різдвяного базару, 1998 р. Зліва стоять: Г.Квасниця, Т.Завада, д-р І.Шехович, М.Стеткевич, А.Війтович, Н.Падевська, О.Поснанська, Л.Дем'яненко, Д.Гладка, Ж.Ґарков, І.Круцько.

ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК У БЕНКСТАВНІ

Засновано відділ 18/12/1960 р. Перші два роки очолювала відділ активна діячка СУА Наталія Кужіль. В управі відділу працювали пані: М.Суховерська, Е.Крук, Н.Івасик, Дацків, Е.Якобі, А.Чаплинська, В.Цимбалів, Середницька, Мацалик. Управа відділу вшановувала пам'ять Олени Теліги ширшими сходинами громадянства, доповідь приготувала й виголосила М.Суховерська. Готували обіди на з'їздах Пласту й НТШ. Організовано "Писанку" на Великдень; курси крою і шиття вела п. Мамчак з Кемпсі. Переведено грошеву збірку на храм Симона Петлюри в Парижі. Провадили буфети при різних нагодах, прихід з яких дарували на будову Українського Дому в Лідкомбі.

У наслідок загальних зборів 16/6/1963 р. управу відділу очолила Марія Суховерська, до управи ввійшли: Н.Кужіль, Е.Крук, Н.Івасик, Е.Якобів, А.Чаплинська, Д.Дацків. Протягом каденції організовано 2 імпрези, курси печення, тощо.[1]

МАРІЯ СУХОВЕРСЬКА
Народилася в Чернівцях, Буковина. Голова Відділу СУ у Бенкставні, заступниця голови Стейтової Управи СУ НПВ. Довголітній член СУ НПВ та Відділу СУ ім. кн.Ольги. Солістка співочого товариства "Боян".

НАТАЛЯ КУЖІЛЬ
Народилася в Радемно, біля Перемишля. Голова Відділу СУ НПВ в Бенкставні та Відділу СУ ім. Х.Кононенко (1973-74). Довголітній член СУ. Учителька українськіх суботніх шкіл. Відзначена Почесною граматою СУА.

---

[1] За книгою "Українці в Австралії" т.1, 1966.

Н.Спесива

ВІДДІЛ ІМ. ОКСАНИ МЕШКО В КВІНБІЄНІ

Відділ Союзу Українок в Квінбієні був зорганізований Марією Петрівською і розпочав свою офіційну працю основуючими загальними зборами 10-го лютого 1952 року, при участі 36 осіб. На цих зборах вибрано управу в складі: Данута Куссий - голова, Параскевія Яцишин - секретар, Розалія Якимів - орг. і господарчий референт, Марія Назімек - реф. суспільної опіки, Анна Надурак - культ.освіт. референт. До Контрольної комісії ввійшли: Ярослава Качерепа - голова та Ольга Лисевич - секретар.

В пізніших роках очолювали відділ: Марія Петрівська, Параскевія Яцишин, Софія Литвинська та Параскевія Михайлюк. До складу управи, крім членів першої управи, входили: Юстина Гладенька, Марія Прус, Мирослава Демчишин, Юстина Луцан, Антоніна Баран, Марія Волох, Зіна Верпета, Стефанія Якиміщак, Катерина Горільченко, Марія Стефанчук, Меланія Понятовська, Теодора Вархоляк, Марія Цюряк, Анна Гарасимів, Антоніна Грабовська, Анна Городна, Марія Пастернак, Марія Дзундза, Аанастасія Яремчук, Софія Яцишин та Олеся Яцишин.

Відділ проявляв велику діяльність в 1950-их і 1960-их роках Відбувалися часті засідання та реґулярно річні загальні збори. Члени брали активну участь у місцевому церковному та громадському житті. Спільно з громадою, або самостійно, відділ організовував імпрези для загального громадянства, жінок та дітей чи молоді. Між роками 1953-1954 відділ приділяв багато уваги створенню суботньої школи, яку згодом громада, з допомогою відділу, відкрила в 1954 році. Суспільна опіка при відділі займалась допомогою потребуючим українцям, залишенцям в Европі, особливо в Австрії та Німеччині. Наприклад, вислано допомогу родинам бл.п. Степана Бандери, Ользі Петлюрі та українським дітям в Австрії. Допомагали місцевим українкам-вдовам, які опинилися в тяжких матеріяльних обставинах.

Відділ Союзу Українок активно підтримував будову Української Католицької Церкви св. Михаїла та Народнього Дому в Квінбієні. Дбав про зовнішню репрезентацію, утримуючи зв'язок з місцевою жіночою організацією "Country Women's Association" та даруючи місцевій бібліотеці англомовні книжки з українською тематикою.

В 1963 році відділ відбув останні річні загальні збори. Спроби скликати річні загальні збори, після того, не були успішними, бо не було охочих перебрати керівництво відділу. В 1965 році відділ вже був майже бездіяльним хоч поодинокі члени брали участь у місцевому церковному та громадському житті.

В 1979 році голова Стейтової Управи НПВ Ольга Ільків пробувала відновити діяльність відділу, але ця спроба не була успішною. В грудні 1991 року організаційний комітет в складі Євгенії Ілик, Надії Спесивої, Лесі та Марії Пукальських мав декілька неофіційних сходин,

щоб розглянути можливість відновити відділ Союзу Українок в Квінбієні. Скликано основуючі збори 12-го квітня 1992 р., на які були запрошені всі знані жінки українського походження в Квінбієні. Участь у зборах взяли 18 осіб, з яких 13 стали членами відділу СУА.

На зборах вибрано управу в такому складі: Євгенія Ілик - голова, Марія Петрівська - заступник, Надія Спесива - секретар, Ольга Брумерська - скарбник, Леся Пукальська - орг. реф. і суспільна опіка. До Контрольної комісії ввійшли: Ольга Маршал - голова, Антоніна Болшеларська - член. Інші члени, що входили до складу управи в роках 1992 до 1998 були: Ірина Кмецяк, Параскевія Михайлюк, Анна Надурак, Ярослава Матієвіч та Сузі Луговська. Головою протягом цього часу була Євгенія Ілик.

Перше засідання відновленого відділу відбулося 17-го травня 1992 року, на якому названо відділ ім. Оксани Мешко. Від самого початку встановлено, що головною ціллю відділу буде допомога новопроголошеній самостійній Україні. В короткому часі була переведена льотерія, дохід з якої був призначений на допомогу дітям - жертвам Чорнобиля. В лютому 1993 року відділ взяв перший раз участь в місцевому базарі "Queanbean Cottage Markets" і продовжує брати в ньому участь кожної другої неділі в місяці. Участь у цих базарах виявилася дуже успішним способом збирання фондів і це, покищо, є головним джерелом прибутків відділу. Інші способи придбання фондів є коляди, продаж різноманітних карточок, продаж речей поза базарами (паски, фрукти і т.п.), висвітлювання українських відео та пожертви.

Протягом 1992 та 1995 років відділ робив заходи, щоб знайти відповідні харитативні установи, чи окремих осіб, через яких можна висилати допомогу. До кінця 1995 року відділ нав'язав стосунки і вислав допомогу таким установам: сиротинцю у Львові, Союзу Українок у Рівному, Союзу Українок у Львові, Червоному Хресту в Старокостянтинові, редакції часопису "Вірую" у Львові, яка, крім видання часопису, займається допомогою бідним у всіх частинах України. Уділяється допомога українському радіо, часописам та українському консулу в Австралії.

В серпні-вересні 1996 голова відвідала Україну, завдяки цій подорожі відділ додав до списка тих, кому потрібна допомога: Фонд Соціяльного Захисту та Реабілітації Сліпих у Львові, Аптеку центральної лікарні в місті Старокостянтинові та молодого інваліда у Львові. Крім того, відділ вислав допомогу в формі літератури для священика в селі Голосків, для бібліотеки новоствореного Богословського Історичного Братства. Також пожертвував гроші на будову православної церкви у Львові та для сиріт у Дубному. Від часу вислання першої допомоги в квітні 1993 року до грудня 1997 року вислано в Україну близько 3-ох тон. Ця допомога складалася з одежі, взуття, харчів, дитячих забавок, літератури та медичних речей.

Крім харитативної праці, відділ бере активну участь у місцевому церковному та громадському житті. Особливо є тісна співпраця з

управою Української Громади Квінбієну, де відділ допомагає у переведенні національних свят та громадських імпрез. Від серпня 1995 року, громада й відділ спільно влаштовують товариські зустрічі, приблизно 2 рази на місяць, для громадян Квінбієну. Влаштовуються власні імпрези: передріздвяні зустрічі, та вечори вшанування бл.п. Оксани Мешко. Відділ також займається виданням друкованого матеріялу: видано куховарську книжку, пісенник українських популярних пісень та збірку колядок.

Діяльною є суспільна опіка, члени якої відвідують хворих, організують Молебні за здоров'я членів та прихильників, беруть участь у похоронах.

Упава відділу:

Євгенія Ілик - голова, Марія Петрівська - заступник, Надія Спесива - секретар, Ольга Брумерська - скарбник, Параскевія Михайлюк - орган. реф., Анна Надурак - реф. зв'язків.

Контрольна комісія:

Ірина Кмецяк, Сузі Луговська - член.

Члени відділу:

Марія Волох, Галина Брусенська, Мирослава Демчишин, Ірина Форостенко, Юстина Гладенька, Анна Кашицька, Ольга Лисевич, Славка Матієвич, Галина Малецька, Леся Пукальська, Марія Турська, Розалія Якимів.

Члени нагороджені почесними грамотами:

Варвара Шеремет, Ірина Кмецяк, Параскевія Михайлюк, Розалія Якимів.

Члени, які відійшли у вічність сл. пам.:

Варвара Шеремет (30/4/99), Ірина Кмецяк (10/12/99).

Члени, які вибули з відділу:

Антоніна Болшеларська, Зіна Ґріффін, Марія Климюк, Ерна Ковальчук, Ольга Маршал, Марія Пукальська.

Д.КУСИЙ
Народилася 12/12/1925 р. у Львові. Була головою Відділу СУ в Квінбіяні 1952-53 р. Член хору "Маківка", секретарка сестрицтва Св. Володимира, член церковного хору Церкви Св. Володмира. Брала участь і допомагала у приготовленні громадських та церковних імпрез.

М.ПЕТРІВСЬКА
Народилася в с. Смільниця, Львівська обл. Була головою Відділу СУ в Квінбіяні 1953-54 р. Основниця відділів СУ в Квінбіяні та Канберрі (5 років голова в Канберрі). Культосвітня реф. (в Квінбіяні і в Канберрі). Основниця церковного життя в Квінбіяні. Вчила і провадила церковний крилос. Співосновниця Української Громади і СУМ в Квінбіяні. Була виховницею юного СУМ-у, учителка суботньої школи, голова Архибратства МБНП Церкви Св. Михаїла і член УГ в Квінбієні.

С.ЛИТВИНСЬКА
Народилася в м. Холоїв, повіт Радехів. Голова Відділу СУ в Квінбіяні 1956-57 р. Член хору "Маківка", та церковного крилосу. Заступниця голови Братства й Архибратства Церкви Св. Михаїла в Квінбіяні. Активна учасниця національних і церковних імпрез.

П.ЯЦИШИН
Народилася в с. Раделичі, Миколаївський р-н, Львівська обл. Була головою Відділу СУ в Квінбіяні 1954-56, 1957-58 р. Активна громадська діячка, співорганізатор національних імпрез, української суботньої школи, забав і церковних обідів в Квінбієні.

П.МИХАЙЛЮК
Народилася в с. Корні (тепер під Польщею), р-н. Рава Руська, Львівська обл. Голова Відділу СУ в Квінбіяні 1958-64 р. Організаційна референтка відділу СУ, голова товариських зустрічей, член церковного крилосу і хору "Маківка". Член Української Громади в Квінбіяні. Активна в організаціях громадських та церковних свят, і обідів.

Є.ІЛИК
Народилася в с. Оріхівці, Хмельницької обл. Голова Відділу СУ в Квінбіяні 1992 р. до сьогодні. Член орг. СУМ та церковного хору в Німеччині. Працівник організації УНРРА, пізніше ІРО, а відтак у бюро Управи Праці в таборі Д.П. в англійській зоні в Німеччині. Керівник та вчителька української суботньої школи, член хору "Маківка", Української Громади та Товариства Старших Громадян у Квінбієні. Активна в організації національних свят та інших імпрез.

Сидять: М.Демчишин, М.Турська, П.Михайлюк, М.Петрівська, Є.Ілик, М.Клим'юк, І.Кмецяк, Р.Якимів, В.Шеремет. Стоять: С.Михайлюк, Л.Пукальська, Н.Спесива, Ю.Гладенька, О.Брумерська, С.Луговська, О.Лисевич, А.Надурак, Г.Брусенська, С.Матієвіч.

Посилки в Україну готові до висилки, 5/3/1995 р. Стоять: Є.Ілик, П.Михайлюк.

Передріздвяна зустріч 21/12/1997 р. Є.Ілик, голова відділу, вітає гостей. Сидять: М.Надурак (голова укр. громади в Квінбіян), А.Надурак, П.Михайлюк, М.Петрівська

Л.Онуфрієнко

ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК У КАНБЕРРІ АВСТРАЛІЙСЬКА СТОЛИЧНА ТЕРИТОРІЯ

Основуючі Збори Відділу Союзу Українок у Канберрі відбулися 18-го грудня 1975 року, з ініціятиви Людмили Онішко, і вибрано її на голову відділу. До управи увійшли члени: М.Петрикевич, О.Кривошия, Ф.Габелко, Н.Грін, Н.Коваль, Пелеґріно, І.Поєдинець.

Контрольна комісія: Г.Бастек (голова), О.Гавришкевич, Г.Черток. Відділ нараховував 18 членів.

В грудні 1975 року силами відділу було влаштовано Свят-Вечір, а також разом з громадою зорганізовано "Маланку". У 1976 році відділ взяв участь у виставці народнього мистецтва в Канберрі, влаштованій "Добросусідською Радою".

Відділ гостив у Канберрі Марусю Бек з Америки та влаштовано з тієї нагоди бенкет. Також гостили у себе співачку Г.Колесник. Силами відділу був влаштовний вечір, присвячений І.Франкові.

Хор відділу брав участь в міжнародньому концерті з нагоди "Тижня Канберри".

В грудні 1977 року відділ брав участь в інтернаціональній виставці, де дав показ "Різдвяного стола", за що отримали признання від сенатора Найт.

В січні 1978 року члени відділу брали участь в коляді, разом з сестрицтвом Св. Миколаївської парафії.

Відділ включався в допомогову акцію та вислав 10 пакунків (загальною вагою 109 кг.) до Бразілії.

Через мале число членів відділ з часом ліквідувався.

ЛЮДМИЛА ОНІШКО, 1959-61 р.
Дівоче Самарець, народ. 17/8/1914 р. в с. Сметанівка на Полтавщині. По закінченні пед. технікуму вчителювала. Приїхавши до Австралії продовжувала вчителювати в укр. школах Аделаїди та Канберри. Була головою стейтової управи СУА в Аделаїді (1961-64, р.) та краєвої управи СУА (1959-61 р.).

Ольга Ільків
Анна Лютак

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ В МЕРІЛЕНДСІ

Відділ був заснований 1956 р. Оленою Шевчик, Антоніною Війтович, Антоніною Голобродською. Першою головою була А.Війтович, другою - О.Ільків, відтак - З.Вовк, Д.Володимирів, П.Головінська. Членами управи в той час були: В.Хитра, Л.Домович, А.Огриновська, К.Барановська, Р.Прядка, А.Лютак, М.Матвісик, М.Чепига, П.Головінська, О.Ільків. До Контрольної комісії входили: І.Хитра, Г.Квасниця, К.Барановська, А.Війтович, Р.Безик. Секретарем була Кушнірук, а скарбником О.Лютак.

Від 1959 року головою стала О.Ільків, яка віддано працювала 18 років до 1977 року, а пізніше була вибрана на голову Стейтової Управи СУ НПВ.

Для полегшення праці, в 1966 році відділ в Мерілендс, до якого належали 47 членів, розділено на два відділи - Відділ Мерілендс ім. Олени Пчілки та Відділ Західнього Сіднею ім. Лесі Українки. Зроблено це ще й тому, що члени жили по різних місцевостях, далеко одна від одної, і це утруднювало доїзд на засідання чи на різні імпрези. Очолила новий відділ Західнього Сіднею З.Вовк, а в Мерілендс 15-го жовтня 1967 року знову вибрано на голову О.Ільків. Відтак головами цього відділу були: П.Головінська, Л.Домович, А.Лютак, М.Лютак, К.Барановська.

До управи належали: Л.Домович, А.Огриновська, В.Хитра, Р.Безик, М.Матвісик, О.Ґалазика, Р.Шмадло, О.Якимів, К.Зубрицька, С.Лівчанин, О.Ґураль, А.Шух, Л.Намурен і С.Сосняк. До Контрольної комісії увійшли: Т.Війтович, Р.Безик, К.Барановська.

Від 1977 року головство перебрала молода союзянка Марійка Лютак, яка перед тим була головою громади в Меріլендсі. Протягом 22-ох років члени управи були майже ті самі, за винятком двох нових - Наді Вовк і Соні Коцюмбас.

Праця відділу

Урочисто відсвятковано 10-ту і 20-ту річниці меріլендського відділу, на якому О.Ільків поінформувала гостей про існування і працю відділу, а також відзначено членів управи відзнакою патронеси Олени Пчілки за їхню щиру працю для жіночої організації. При влаштуванні різних імпрез запрошувались мистецькі одиниці, як хор "Сурма", танцювальний гурток "Дніпро" та співоче тріо.

Відділ присвячував увагу плеканню українських обрядів, народнього мистецтва, організації дитячих імпрез, тісно співпрацював з місцевою громадою і Рідною школою. Щороку відбувалися: "Ялинка", "Писанка" для дітей і старших. Переводилися курси вишивання, писання писанок та варення і печення, брали активну участь у

змаганні за кращу паску на великодніх базарах. Щороку відзначалося свято патронеси відділу, було відзначено 125-ліття народження Олени Пчілки і 100-ліття народження Лесі Українки. Влаштовували свято героїнь, відзначали День Матері, День Батька, Рік Жінки, День княгині Ольги і княгині Анни, на яких відзначали наймолодших і найстарших матерів і батьків, а також активних жінок. Кожного року ходили з колядою, влаштовували з місцевою громадою зустрічі Нового Року, допомагали в буфетах, в прийняттях для визначних осіб, дбали про скріплення товариських відносин. Відзначили 70-ліття першої союзянки в Сіднеї і першу редакторку журнала "Наше Слово" Л.Гордіїв, а також поздоровлено заслужених союзянок: І.Федусевич, З.Островську, Є.Герасименко.

Відділ допомагав стипендистам у Бразілії, потребуючим в Австрії, Югославії й Німеччині. Члени допомагали відділу суспільної опіки відвідувати хворих у лікарнях і домах. Відділ уділив грошеві допомоги: $1,000.00 на ФУСА, $1,000.00 на Український Католицький Храм - пам'ятник Св. Володимира в Канберрі, $500.00 на пам'ятник жертвам голоду 30-их років, $250.00 на лікарню ім. Шептицького у Львові, $250.00 для дітей Чорнобиля, $250.00 на візок спортовки Світлани Трифонової, менші суми політв'язням та місцевим церквам.

Відділ працював щиро і віддано. Останні роки під головством А.Лютак до 1993 року, доки стан здоров'я не дозволив їй продовжувати працю. Відділ почав занепадати тому, що не було охочих перебрати керівництво.

У 1994 році скликано надзвичайні збори, які були переведені в присутності голови стейтової управи Г.Данько і заступниці Т.Війтович. В наслідок зборів відділ ім. Олени Пчілки припинив своє існування.

Почесні члени відділу:

Ольга Ільків, Анна Лютак, Ліда Домович, Анастасія Огриновська, Марія Матвісик, Віра Хитра.

Члени відділу:

Ніна Балик, Катерина Барановська, Розалія Безик, Марія Безкоровайна, Софія Гаврисюк, Анна Гривбак, Олена Ґалазика, Оля Ґураль, Люба Дерев'янка, Ліда Домович, Катерина Заєць, Катерина Зубрицька, Ольга Ільків, Софія Лівчанин, Анна Луців, Анна Лютак, Марія Матвісик, Розалія Мулик, Розалія Наливайко, Леся Намурен, Анастасія Огриновська, Марія Паюк, Стефанія Сосняк, Марія Фурик, Віра Хитра, Марія Чепига, Розалія Шмадло, Анна Шух, Ольга Якимів.

Відійшли у вічність бл. пам.:

П. Головінська, А.Смеречук, С.Коцюмбас, С.Збирак, К.Ґаран, Е.Герасименко, Н.Денисенко, Г.Коваль, Е.Рибальченко, П.Ланиця паніматка Нона Манько, Г.Білянівська, О.Дмитрик.

А.ВІЙТОВИЧ
Співосновниця відділу та перша голова Відділу ім. О.Пчілки від 1956-60 р.

ОЛЯ ІЛЬКІВ
Народилася в селі Кулеші, р-н Емільчано, Житомирської обл. Перші роки скарбник відділу, 18 років була головою, а відтак 10 років у Сетейтовій управі Союз Українок Австралії.

ПАРАСКЕВІЯ ГОЛОВІНСЬКА
Народилася в Галиччині. Голова і містоголова відділу.

ЛІДА ДОМОВИЧ

Народилася в Харкові. Голова, містоголова та член управи відділу протягом 35 років.

АННА ЛЮТАК

Народилася в селі Салачі, Яворів. Довголітня голова відділу, член управи від початку до ліквідації відділу.

КАТЕРИНА БАРАНОВСЬКА

Голова відділу протягом 3-ох каденцій, багато років член контрольної комісії, голова Української Громади в Мериленді, голова Товариства Старших Громадян у Лідкомбі.

Основуючі збори Відділу ім. О.Пчілки в Мерілендс, 5/6/1956 р., перша управа: О.Ільків, О.Шевчик (співосновниця), А.Лютак, А.Голобродська (співосновниця), Л.Домович, Г.Квасниця, А.Війтович (співосновниця), Е.Прядка.

Члени управи Відділу ім. О.Пчілки, 1969 р. Сидять: А.Лютак, О.Ільків (голова), Н.Огриновська, П.Головінська, М.Матвісик. Стоять: Н.Вовк, Л.Домович, М.Чепига, С.Коцюмбас.

Виставка народнього мистецтва та писання писанок в сіднейському „Town Hall", 1981 р. Сидять: Н.Балик, В.Хитра, Л.Масна-Шемечко. Стоять: І.Кошарська, О.Ільків, Л.Корженівська.

Управа Відділу СУ ім. О.Пчілки, 1981 р. Сидять: М.Матвісик, К.Барановська, К.Зубрицька, В.Хитра. Стоять: А.Лютак, Л.Домович, О.Ґалазика, О.Ґураль, С.Лівчанин, Н.Огриновська, Р.Шмадло.

З.Вовк
В.Домазар

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ ЗАХІДНЬОГО СІДНЕЮ

Існування і діяльність вищезгаданого відділу Союзу Українок починається 6/7/1956 року у Відділі ім. Олени Пчілки в Меріләндс, де головами були Антоніна Війтович і Ольга Ільків, а пізніше Зіна Вовк і Теодосія Володимирів. З огляду на те, що виникли великі труднощі для членів з доїздом в Меріләндс, на одинадцятих зборах Відділу ім. Олени Пчілки, рішено розділити його на два окремі відділи. І так, 31/7/1966 року почав своє існування Відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки Західнього Сіднею.

До першої управи відділу були вибрані: Д.Володимирів, З.Вовк, В.Домазар, Т.Базилицька-Берт, Л.Соловій, Т.Базилицька, С.Стахів, паніматка М.Пігулевська. Першою головою управи була З.Вовк. Більша частина складу цієї управи працювала протягом багатьох років. З часом до управи приєднались: О.Борис, С.Гаврилюк, Г.Кучера, паніматка О.Люлька, О.Білокур. Довголітніми головами відділу, на зміну, були Д.Володимирів і З.Вовк. Пізніше обов'язки голови перебрала Т.Базилицька (двічі) і М.Норінгтон. На даний час обов'язки голови виконує З.Вовк (від 1990-99 р.)

Від самого початку існування відділу був заснований співочий гурток "Сім струн", який протягом 30-ти років прикрашував своїм співом різнородні програми: імпрезові, репрезентативні та розвагові. Керівниками цього гуртка були: спочатку Петро Деряжний, а потім довгі роки паніматка О.Люлька. Співочий гурток складався з таких членів: паніматка М.Пігулевська, Т.Базилицька-Берт, Т.Базилицька, В.Домазар, Л.Соловій, Д.Володимирів, паніматка О.Люлька, О.Білокур.

Починаючи з 1966 року відділ співпрацював з Українськими Громадами (Тунґеббі, Блектавн, Маунт Друїтт). Брав участь у деяких проєктах австралійських організацій, як нпр.: Етнічного Комітету при бібліотеці міста Блектавна, австралійського літератрурного товариства (F.A.W.) міста Парраматти (зв'язкова і представниця обох цих організацій - О.Борис), також з Центром Ресурсів для іміґрантів міста Блектавна, де члени відділу до цього часу беруть участь. Велику працю провадив відділ серед української спільноти Західнього Сіднею, влаштовуючи національні й громадські свята, імпрези, чайні вечори, товариські зустрічі й забави. Успішно влаштовував виставки народнього мистецтва, писання писанок і показ традиційних українських страв і печива (різдвяних, великодніх і весільних). Дбав про збереження нашої культури, став меценатом ФУСА та вклав 20 уділів у Народній Дім в Лідкомбі. Управа відділу була ініціятором першого "Свята Пенсіонера" в 1968 році і влаштовувала його щороку протягом довшого часу, перше самі, а пізніше із співучастю інших відділів. Відділ був довголітнім опікуном Рідної школи ім. Княгині

Ольги в Лідкомбі, влаштовуючи показ писання писанок (Л.Соловій) і курси вишивання (З.Вовк), а також допомагав у влаштуванні шкільних імпрез.

Відділ надавав фінансову допомогу українському шкільництву, танцювальному ансамблю "Веселка", школі гри на бандурі, гуртку "Книголюбів", що існує при Стейтовій Управі СУА в НПВ, українським науковим і видавничим інституціям і молодим українським талантам. Була надана фінансова допомога на турне по Австралії Капелі Бандуристів ім. Григорія Китастого з Америки. Уділено грошову пожертву на будову пам'ятника жертвам голодомору в Україні 1932-33 років у Канберрі, присвяченому роковинам голодомору. Допомагали українським в'язням політично-переслідуваним комуністичною владою. Брали участь у зустрічах з визначними жінками-українками: Надією Світличною, д-р Н.Строката-Караванською, д-р Наталією Пазуняк, д-р Марією Квітковською (голова СФУЖО), Марією Баран (представниця СФУЖО), поетесою Ганною Черінь, Оксаною Б.Соколик (теперішня голова СФУЖО), д-р Марусею Бек (голова Міської Ради Дітройту). 27/7/1997 року відзначено 30-ліття існування відділу з прийняттям для гостей та з мистецькою програмою. Відділ брав участь у відзначенні 1000-ліття Хрищення Руси-України в Канберрі. Також 14/8/1988 року, під час Здвигу Українців НПВ, в честь Хрищення Руси-України в сіднейській ратуші була влаштована нашим відділом виставка народнього мистецтва.

Члени управи відділу в 1989 році відзначили 85-ліття з дня смерти Лесі Українки радіо-програмою, яка була передана по СБС радіо. У програмі брала участь Олена Борис, яка приготувала і прочитала дуже цікавий і змістовний реферат, деклямації виконували Тамара Базалицька-Берт і Валентина Домазар. На початку програми прозвучала пісня "Зачарована Десна" у виконанні співочого гуртка "Сім струн". З цієї нагоди були дуже похвальні відгуки слухачів радіо СБС.

Найважливішими ділянками праці відділу були і є, зовнішні зв'язки та репрезентація українського жіноцтва серед чужинців. Під керівництвом стейтової мистецької референтки З.Вовк, управа відділу брала участь у конкурсах народнього мистецтва на міжнародніх балях, де були присутні представники консульств та інші достойні гості. Ознайомлювали чужинців з нашим мистецтвом, влаштовуючи виставки в торговельних центрах та по школах. В 1992 році взяли участь у великій міжнародній виставці у мистецькій ґалерії в Ем'ю Плейс НПВ. Члени управи відділу протягом довгого часу активно й реґулярно репрезентували українське жіноцтво, із співучастю стейтової управи та інших відділів, на різних імпрезах "Австралійської Жіночої Ради". Завдяки старанням О.Борис і управи відділу, при бібліотеці Блектавну був відкритий відділ українських книг. З цієї нагоди влаштовано гостину з доповіддю про українську пісню, з участю молодих бандуристок під керівництвом П.Деряжного і

співочого гуртка "Сім струн", який існує при відділі.

З проголошенням незалежности України 1991 року збільшились обов'язки і подвоїлась праця Союзу Українок по відділах. Наша мета й обов'язки нав'язувати тісні зв'язки з Україною і надавати належну допомогу в межах наших можливостей. Відділ сумлінно співпрацює зі стейтовою управою й підтримує фінансово всі спільні акції. Наприклад, була уділена грошова допомога лікарні ім. Шептицького у Львові, на закуп візків інвалідам Кривого Рогу, Суспільній Службі України, на спорідненість з містом Авдіївка (Донеччина), шкільним дітям м. Феодосії (Крим), на придбання кімнати при бібліотеці в Одесі, держ. університету ім. Л.Українки в Луцьку, Союзу Українок і т-ву "Просвіта" в Чернігові, потребуючим українцям в Румунії. Відділ також має свої проєкти: надає допомогу в Україну безпосередньо для дітей Чорнобиля, на закуп одягу, шкільного приладдя, оплачує посилки та дає грошеву допомогу для інтернату в Луцьку. Допомагає пресі ("Літературна Україна"), передплачує журнал "Розбудова Держави", двічі допомагали школі No.14 і дітям-сиротам в Сумах.

Ми одержуємо листи подяки з України за нашу грошеву допомогу. Голова т-ва "Просвіта" ім. Т.Шевченка в місті Луцьку проф. Дмитро Конвалюк згадує в листі, як вони використали нашу допомогу. Двічі допомагали дітям Чорнобиля в Києві. Голова "Жіночої Громади" Марія Драч пише: - "Дорогі союзянки, дорогі посестри, сердечно дякуємо Вам за щиру пожертву для дітей сиріт в Україні, ці двісті ам.дол. будуть використані для сиріт, сто дол. у місті Ковлі і сто у Дніпропетровську". Надходять листовні подяки з міста Суми, директор школи Валентина Кайнара пише: "Ваша турбота надає нам сил, хочеться робити так, щоб і Вам було приємно за наш колектив" (школа No.14, батьки і діти міста Суми). Ще одержали дві листовні подяки з інтернату сиріт села Липляни на Волині від директора школи Василя Шендрика.

Відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки Західнього Сіднею у співпраці з школою No.14, з інтернатом сиріт та Союзом Українок міста Суми (Україна), був нагороджений свідоцтвом прийняття відділу в колективне членство сумського обласного товариства "Просвіта" ім. Тараса Шевченка, підписаний головою т-ва Віктором П.Казбаном, 20-го травня 1997 року. З.Вовк і Т.Базалицька, перебуваючи в Україні, відвідали місто Суми в серпні 1998 року з призначеною допомогою для дітей-сиріт, для школи села Піщане, для Союзу Українок, для мистецького центру "Собор" та для Т-ва "Просвіта" в Сумах. За цю допомогу і піклування, голова правління мистецького центру "Собор", поет Микола Гриценко, нагородив наш відділ "Грамотою". Відділ також отримав "Подячний лист" від учнів та батьків за проявлену турботу та уділення грошевої допомоги дітям сільської школи села Піщане на Сумщині.

Для придбання фінансів на всі ці добрі й корисні цілі, члени відділу невтомно і тяжко працюють. Реґулярно влаштовують базари,

льотерії, та отримують пожертви від щедрих прихильниць і членів відділу, за що ми сердечно всім дякуємо. Відділ нараховує 33 члени, з того 31 пенсійного віку.

На закінчення слід сказати, що відділ, за останні більш ніж 30 років, зробив багато корисної праці, а це завдяки дружнім, енерґійним і свідомим союзянкам, які люблять Україну, її культуру, мистецтво і пісню. І хоч деякі з них приїхали до Австралії ще малими дітьми, вони не були байдужі до української справи, а навпаки, з великим ентузіязмом і охотою виконували свої обов'язки, кожна проявляючи свої вміння і таланти. Праця в Союзі Українок різноманітна й цікава, вона корисна не тільки для загального українського суспільства, але й для самих союзянок, бо кожна в свою чергу отримує щось і для себе - розвиток і краще знання української мови, культури, звичаїв та багато іншого. Союз Українок об'єднує українське жіноцтво Австралії, а після проголошення Незалежности України в 1991 році співпрацює з організаціями, як Союз Українок, Жіноча Громада, Т-во Просвіта ім. Тараса Шевченка та інші.

Можливо, що в 21-му столітті, напередодні якого ми стоїмо, праця Союзу Українок буде інакшою, ніж дотепер, але не менш важливою. Нам потрібно нової стратегії і сили, щоб надати найефективнішу моральну і матеріяльну допомогу Україні, яка переходить велику соціяльну і економічну кризу.

Як писала наша славна Леся Українка:

Нащо даремнії скорботи?
Назад нема нам вороття!
Берімось краще до роботи,
Змагаймось за нове життя!

Дещо про заслуги членів і працю відділу

До співосновниць Об'єднання Українських Жінок в місті Коврі 1949 року належить З.Вовк. За вклад праці на громадській ниві, за розвиток відділу та діяльність в СУ НПВ, Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії надав звання Почесного члена СУА таким союзянкам відділу: З.Вовк, Д.Володимирів, О.Борис, В.Домазар, Т.Базалицькій, Л.Соловій. До складу Крайової Управи СУА в 1998 році ввійшли наступні члени нашого відділу: В.Домазар, Л.Соловій, Т.Базалицька.

Головами відділу були:

З.Вовк, Д.Володимирів, Т.Базалицька, М.Норінґтон.

Виконували обов'язки прот. серкетаря і скарбника:

Д.Володимирів, В.Домазар, і на зміну Т.Базалицька.

Виконували інші обов'язки управи відділу:

паніматка М.Пігулевська, О.Борис, Л.Соловій, паніматка О.Люлька, Т.Базалицька-Берт, О.Білокур, Г.Кучера, О.Войтович, С.Гаврилюк, В.Кустреба.

Члени управи:

Д.Володимирів, З.Вовк, В.Домазар, Т.Базалицька і Л.Соловій були кількаразово вибирані стейтовим з'їздом до управи стейту. Д.Володимирів була вибрана до крайової управи. Управа відділу допомагала у виданні журнала "Наше Слово" у перші роки його існування, а О.Борис була в складі першої редколегії цього журнала.

Члени відділу:

Базалицька Тамара, Базалицька-Берт Тамара, Білокур Олександра, Бончар Ольга, Борис Олена, Величко Марія, Володимирів Теодосія, Волошин Марія, Волошин Віра, Вовк Зіна, Войтович Олександра, Гаврилюк Стефанія, Довгалюк Марія, Домазар Валентина, Дусь Ніна, Кобрин Анна, Кошута Евгенія, Клочко Марія, Кравченко Валентина, Кустреба Василина, Кучера Галина, Кущ Елізавета, Люлька Олександра-паніматка, Новічевська Марія, Норінгтон Марія, Пігулевська Марія-паніматка, Попов Ніна, Пригожий Василина, Ребіков Валентина, Соловій Люба, Спесива Валентина, Фольц Клавдія, Червaнів Павліна-паніматка.

Члени, які відійшли на вічний спочинок бл. пам.:

Софія Стахів, Тетяна Корецька, М.Сувальд, Марія Меткалів, Йогана Гаврилюк, П.Іваночко, Катерина Хоцевич.

ЗІНА ВОВК (дівоче Перчук)
Нар. 5/10/1924 р. в с. Жидичин, Луцького повіту на Волині. Співзасновниця Об'єднання Українських Жінок в таборі в Коврі, НПВ, 17/8/1949 р. Член управи Відділу СУ, ім. О.Пчілки в Мерріленд від 1956 р. Голова Відділу СУ ім. Л.Українки Західнього Сіднею (1966-67, 1970-72, 1979-84, 1990-98). Рефернт народнього мистецтва Стейтової Управи НПВ від 1964 р. Навчала дітей вишивання в українських суботніх школах. Активна громадська й церковна діячка. Почесний член СУА. За віддану довголітню жертвенну працю відзначена грамотами: Об'єднання Українських Громад НПВ (1970), СУА (1974, 1980) та Церквою св. Покрови в Гамбуш-Вест (1981).

ТЕОДОЗІЯ ВОЛОДИМИРІВ (дівоче Пасічник)
Нар. 17/5/1930 р. в с. Жидичин на Волині. Голова Відділу СУ ім. О.Пчілки (одну кадецію). Голова Відділу СУ ім. Л.Українки Західнього Сідею (1968-70 р, 1972-74) і заступник голови, секретаря й скарбника протьогом 30 років. Культосвітня реф. КУ СУА (1987). Скарбник СУ НПВ (17 років), Громади-Кооперативи в Лідкомбі та Святопокровської Парафії в Стратфілді. Голова Братства й Сестрицтва від 1996 р. та член церковного хору. Колишній член управи Товариства сприяння УНР в Сіднеї та хору "Суцвіття". Член ансамблю "Сім струн". Заступник голови Товариства "Волинян" в Сіднеї. Відзначена Почесною Грамотою СУА.

ТАМАРА БАЗАЛИЦЬКА (дівоче Пузенко)
Нар. 5/8/1940 р. в м. Ратно на Волині. Голова Відділу СУ ім. Л.Українки Західнього Сіднею (1974-76, 1984-90). Постійний член управи відділу. Член Стейтовії Управи НПВ як реф. народнього мистецтва (1979-82) та Крайової Управи СУА з 1998 р. Учителювала в Центральній Рідній школі ім. кн. Ольги в Лідкомбі (1969-79). Кол. член хорів "Боян" і "Суцвіття", член тов. "Волинян" і церковного хору Святопокровської парафії в Гомбуші. З нагоди 25-ліття СУА, відзнчена грамотою за діяльність в СУ у 1974 р. Нагороджена відзнакою СУОА 2-го ступеня, 1976. Почесний член СУА з 1998 р.

МАРІЯ НОРІНҐТОН (дівоче Тисарська)
Народилася 10/11/1916 р. в Канаді (українського походження). Голова Відділу СУ ім. Л.Українки в Західньому Сіднеї (1976-78). Віддана союзянка, фінансово підтримує українські установи в Австралії та потребуючих в Україні.

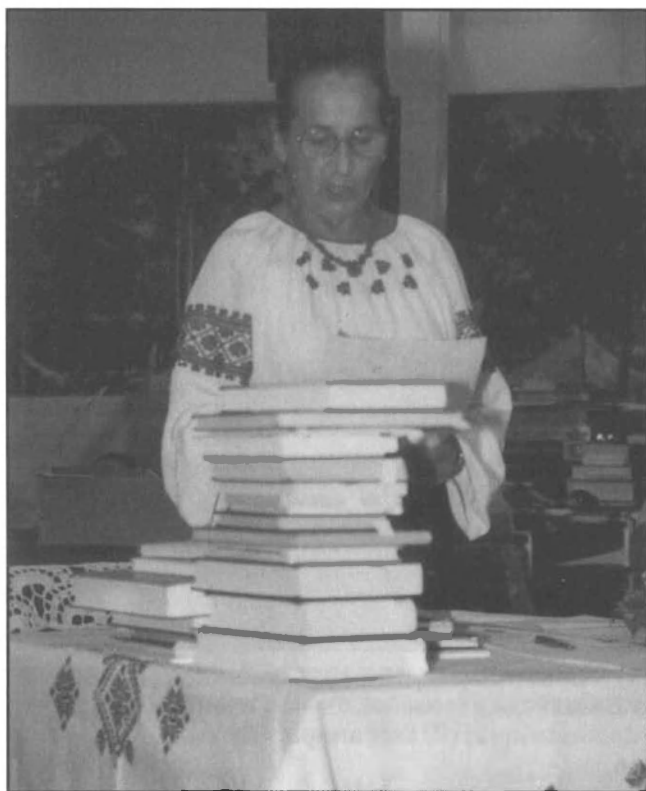
Перша управа Відділу СУ ім. Лесі Українки Західнього Сіднею, 1966 р. Сидять: О.Ільків (гість), З.Вовк (голова), Т.Базалицька (скарбник). Стоять: В.Домазар (сусп. опіка), Д.Володимирів (прот. секретарка), п-ні Головінська (гість), Л.Соловій (заст. голови), Т.Базалицька-Берт (організ. референтка).

Свято Лесі Українки, 1976 р. Виконавці програми: Олена Борис, Валентина Кравченко, ансамбль "Сім Струн" - О.Люлька, М.Пігулевська, Т.Базалицька-Берт, Д.Володимирів, В.Домазар, Л.Соловій, Т.Базалицька.

Ансамбль "Сім Струн" при Відділі ім. Л.Українки, Зах. Сіднею. На відкритті секції українських книг при міській бібліотеці м. Блектавн в березні, 1983 р. Зліва: Т.Базалицька, Д.Володимирів, О.Білокур, В.Спесива, В.Домазар. Відсутня: Л.Соловій.

Культосвітня реф. Олена Борис презентує книги на відкритті української секції в міській бібліотеці м. Блектавн, 1983 р.

Виставка українського народнього мистецтва та показ писання писанок у "Майґрант Ресурс Центрі" м. Блектавн, влаштована Відділом Зах. Сіднею, 1986 р. Стоять: Д.Володимирів, О.Люлька, Т.Базалицька (голова), В.Домазар, Л.Соловій (розписує писанку).

Відзначення 20-ліття Відділу Зах. Сінею ім. Л.Українки, 3/8/1986 р. Сидять: Валя Домазар, Тамара Базалицька (голова), Люба Соловій, Олександра Білокур. 2-ий ряд: Дозя Володимирів, Олександра Люлька, Стефанія Гаврилюк, Зіна Вовк, В.Спесива.

Мистецька виставка і показ традиційного печива під час "Carnivale 87". Сидять: З.Вовк, О.Люлька, О.Білокур, М.Пігулевська. Стоять: В.Ребіков, Н.Дусь, Д.Володимирів, Л.Соловій, С.Гаврилюк, В.Домазар, Т.Базалицька (голова), Е.Качмарська (гість з Аделаїди), К.Фольц.

Управа відділу, 1993 р. Сидять: Д.Володимирів, З.Вовк (голова), Л.Соловій, В.Домазар. Стоять: С.Гаврилюк, В.Кустреба, Т.Базалицька-Берт, п-ні мат. О.Люлька, Т.Базалицька, п-ні мат. М.Пігулевська. Відсутні: О.Войтович, О.Борис.

Українські рушники на виставці народнього мистецтва, влаштованій відділом у прицерковній залі Блектавну, 1993 р.

Учасники відзначення 30-ліття Відділу Зах. Сіднею. Зліва: З.Вовк (голова), Д.Володимирів, Т.Базалицька-Берт, В.Домазар.

Відзначення 30-ліття Відділу Зах. Сіднею. Зліва З.Вовк (голова), на сцені виконавці програми "Сім Струн": Л.Соловій, Т.Базалицька, Т.Базалицька-Берт, В.Домазар, К.Фольц, Д.Володимирів, О.Люлька.

Великодній базар, союзянки заробляють гроші. Зліва: Д.Володимирів, З.Вовк (голова), Т.Базалицька, Г.Кугера.

Галина Свідерська

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ В СЕФТОНІ

Відділ Союзу Українок ім. Ольги Кобилянської в Сефтоні був заснований 8/10/1960 року організаційними референтами тогочасної Стейтової Управи СУ НПВ - Галиною Свідерською і Орисею Маренін.

На засновуючих зборах вибрано головою відділу Галину Свідерську. До першої управи ввійшли: Антоніна Фільварків, Ксеня Мицьо, Дора Гарасимів, Меланія Брецко, Стефанія Мацюк, Михайлина Щепна, Анна Приказа. Спочатку відділ нараховував 11 членів, включно з матерями учнів української школи в Сефтоні, приєднаних учителькою Г.Свідерською. З викінченням громадської домівки в Сефтоні відділ поповнився членами, які не мали шкільних дітей.

За час існування власної домівки і школи, відділ був дуже активний, тісно співпрацював з управою громади і батьківським комітетом. Шорічно влаштовували свято Матері, Ялинку, Свят-вечір, концерт в честь Тараса Шевченка, дитячий масковий баль. Виголошувано доповіді на виховні та медичні теми, влаштовувано ширші сходини в честь українських письменниць та героїнь, а з допомогою режисера Клавдії Фольц поставлено поему Лесі Українки "Грішниця". Організовано при школі обіди для дітвори та влаштовувано буфети на громадських забавах.

Після втрати громадської домівки через пожежу і переведення суботньої школи до Лідкомбу, праця союзянок змінилася, але не завмерла. В приватних хатах переводилися курси печення, шиття та вишивання. В прицерковній залі св. Андрія в Лідкомбі величаво відзначено 10-ліття відділу, а 19/5/1985 року в залі Народнього Дому відзначено 25-ліття відділу.

Будучи членом Австралійської Жіночої Організації, відділ брав участь у різних австралійських імпрезах, а наймолодша союзянка відділу Ганя Фільварків (тепер Яценко) була контестанткою на "Королеву добродійности". Відділ тісно співпрацював зі Стейтовою Управою СУ НПВ і громадською централею, беручи активну участь в ознайомленні австралійської спільноти з українською культурою. З цією метою влаштовувано в австралійських бібліотеках, школах і великих крамницях виставки нашого народнього, мистецтва, писання писанок та обрядового печива, які втішалися великим успіхом. В червні 1983 року відділ брав участь у великій міжнародній виставці в залі сіднейської ратуші, влаштованій австралійською організацією допомоги дітям-калікам при співпраці з Етнічною Радою.

Для придбання фондів відділ влаштовував пікніки, різдвяні та великодні базари при співпраці з іншими відділами Союзу Українок. Мали свої уділи в сефтонській і сіднейській громадах, були меценатом Катедри Українознавства, фундатором церкви св. Андрія в Лідкомбі, пам'ятника жертвам голодомору 30-их років і церкви-пам'ятника св. Володимира в

Канберрі. Відділ уділяв грошеві допомоги, де було потрібно, і висилав посилки потребуючим землякам у Польщі, Бразілії та Відні. За останніх 5 років допомогу більшістю спрямовано в Україну. Зложено дотації на медичну допомогу потерпілим дітям Чорнобиля, на медичні приладдя в лікарнях Львова та Києва. Відділ допомагав фінансово приїжджим з України представникам установ чи організацій, письменникам, політикам, журналістам, видавцям часописів, мистцям, спортовцям та іншим. На заклик радіо 2ЕА, зложено дотацію потерпілим від землетрусу у Вірменії, подаровано певну суму на подорож в Україну танцювальному ансамблю "Веселка", уділено фінансову допомогу на акцію "Дітям Румунії". З огляду на старший вік союзянок, молодші енергійні члени зорганізували своєрідну допомогу: відвідували хворих та допомагали в разі потреби, також помагали у приготуванні поминальних трапез членам, чи їхнім родинам.

Число членів відділу зменшилось до 18, з дійсно активних лишилось 8 осіб, і не було сили далі продовжувати працю. Тому, після обговорення такої ситуації на декількох засіданнях, рішено по 34-ох роках сумлінної наполегливої праці розв'язати Відділ СУ ім. Ольги Кобилянської в Сефтоні. 14/9/1994 в приміщенні Українського Народнього Дому в Лідкомбі, в присутності 25 осіб, відбулися 26-ті Загальні Ліквідаційні Збори, які з великим жалем провела голова Стейтової Управи СУ НПВ Галина Данько. Крім звітів діяльности, поданих головою К.Мицьо, скарбником А.Фільварків і секретарем Г.Свідерською, на закінчення зборів секретар прочитала коротку історію відділу.

Голови управи відділу:

Галина Свідерська, Наталія Кужіль, Евгенія Гривка, Анна Касанчук, Марія Кука, Антоніна Фільварків (12 років), Ксеня Мицьо (10 років).

Почесні члени відділу:

Антоніна Фільварків, Ксеня Мицьо, Галина Свідерська.

Члени відділу:

Ева Бурковська, Марія Варянка, Дора Гарасимів, Олена Гошовська, Евгенія Гривка, Анастасія Гронська, Антоніна Гуль, Анна Гурба, Олександра Деркач, Тамара Жестовська, Анна Касанчук, Марія Кука, Олексанра Лесняк, Анастасія Манько, Ксеня Мицьо, Катерина Мороз, Анна Приказа, Анна Ривак, Галина Свідерська, Анна Світлик, Ольга Сидорів, Віра Славик, Єлисавета Тритяк, Антоніна Фільварків, Михайлина Шепна, Ала Шерба, Анна Юрчилюк.

Члени, які відійшли на вічний спочинок бл. пам.:

Меланія Брецко, Варвара Генюк, Ірина Янів, Галина Керницька, Олена Іванчук, Текля Фордзюн, Наталія Кужіль, Соня Чайка, Анастасія Кратюк, Соня Сокальська, Анна Федьків.

ГАЛИНА СВІДЕРСЬКА
Основоположниця Відділу СУ ім. Ольги Кобилянської, Сефтон, 1960 р. Перша голова, 1960-1961 р.

АНТОНІНА ФІЛЬВАРКІВ
Довголітня голова Відділу СУ ім. О.Кобилянської, Сефтон, 1961-1973 р.

КСЕНЯ МИЦЬО
Довголітня голова СУ ім. О.Кобилянської, Сефтон, 1984-1994 р.

Члени управа Відділу ім. О.Кобилянської в Сефтон, 1981 р. Сидять: А.Касанчук, К.Мицьо, Г.Свідерська (голова), Г.Керницька. Стоять: А.Фільварків, А.Федьків, Д.Гарасимів, Е.Бурковська, М.Кука, О.Лесняк. Відсутні: М.Щепна, А.Щирба, Е.Гривка.

Управа Відділу СУ ім. О.Кобилянської, Сефтон, 1999 р. Зліва: Д.Гарасимів, К.Мицьо, М.Щепна, А.Фільварків, О.Лесняк, Г.Свідерська, К.Мороз, А.Щирба. Відсутні: Е.Гривка, Г.Керницька, А.Федьків, М.Кука, Е.Бурковська, А.Касанчук.

Тетяна Борець

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБ У ЛІДКОМБІ

Основуючі збори відділу відбулися 5-го квітня 1970 року, на яких вибрано управу в такому складі: Софія Ґут - голова, Рената Вітковська - заступник, Люба Луцька - секретар, Юстина Сеньќович - фін. референт, Галина Чубата - культосвіт. реф., Олена Шевчик - преса і зовнішні зв'язки, Марія Михно, Марія Козак, Марія Коцко, Катерина Кулик, Анастасія Тимуш, Віра Олексин - члени управи.

Контрольна комісія: Марія Сворак - голова, Марія Даниляк, Петрина Ганівець - члени.

Патронесою відділу члени вибрали героїню Ольгу Басараб, тому що її ідеї та посвята Україні гартували цілі покоління, які стояли на сторожі нашої Батьківщини. Ми були свідомі нашого обов'язку: бути амбасадорами поневоленої України в цій країні, де ми опинилися як політична еміґрація. Ідеї Ольги Басараб були завжди нам дороговказом.

Спочатку відділ нарахував 38 членів. Відділ приступив до праці, збільшувалось членство, і в короткому часі зросло до 53. Відділ відразу одержав до вжитку кімнату в новозбудованому Домі Молоді, якою користується по сьогодні.

6 липня 1970 року при відділі зорганізовано секцію молодих жінок і дівчат, вже нової ґенерації. Секція вибрала свою управу, і вони сходились окремо. Першою головою була Оля Менцінська. Спочатку було 15 членів. Голова, або члени управи секції, приходили на засідання управи відділу, щоб мати контакт, а також плянували спільно працю. Від відділу до секції для освітньої праці була призначена Анна Новицька, яка провадила інформативні сходини про славних жінок-українок. Перші такі сходини були присвячені Лесі Українці. Управа відділу зайнялась кантиною в юному клюбі молоді, в якому сходилась наша молодь.

В грудні 1970 року, відділ разом із секцією молодих, влаштували першу імпрезу: Свято Миколая для дітей із п'єскою та дарунками. Перевели для своїх членів в домі голови С.Ґут показ печива, а головно тортів і пасок. В січні 1971 року, спільними силами, зайнялись приготуванням вечері на "Маланчин баль" в Домі Молоді, а в 1972 році влаштували загальний Свят-Вечір із святочною програмою і традиційними стравами, на якому зібралось багато громадянства. Швидко членство зросло до 70. Щомісяця відбувалися засідання управи з участю зацікавлених членів, де обговорювалась і плянувалась праця відділу: загальна союзянська, громадська та зовнішня.

Відділ виготовив 10 українських історичних одягів, більшість яких пошила Люба Луцька, а інші одяги - Ольга Демчина і Люба Кулик. Також придбав частину народніх одягів, українську різьбу, кераміку, вишивки, писанки. Люба Луцька виготовила ляльки в

історичних і народніх одягах, з чим влаштовували виставки народнього мистецтва з доповіддями та інформативною літературою для чужинецької публіки. З такими виставками та інформаціями про Україну їздили до Брізбену та Ґрафтону. Багато різьблених експонатів ми одержали від маєстра Осипа Тарнавського з Нюкастлю.

Перший показ історичної і народньої ноші відбувся в Домі Молоді для української спільноти, відтак був повторений на запрошення "Українського культурно-товариського клюбу". Таких показів української ноші з мистецькою виставкою відділ, разом із секцією, влаштовував багато разів у різних околицях і для різних організацій. У Сіднеї - "Австралійській Організації Університетських Жінок", жінкам "Обє'днаних Націй", для організаційного фонду немічним дітям, "Embroidery Guild", австралійській жіночій церковній організації, де Галина Данько прочитала доповідь про 1000-ліття Християнства в Україні. У Волонґонґу українській громаді й клюбу, в Канберрі українській громаді, в Параматті в залі при церкві св. Стефана для австралійської "Жіночої Ради". З нагоди відзначення 25-ліття СФУЖО, яке організувала Стейтова Управа СУ НПВ, однією з точок програми був показ історичного одягу, переведений нашим відділом. У домі Олі Менцінської знову влаштували показ історичної, народньої ноші з доповіддю про Україну для австралійської "Жіночої Ради" та подано обід з українськими стравами.

Секція при відділі мала свій хор, дириґенткою якого була Галя Чубата, тодішній член секції. Хор виступав на всіх імпрезах відділу та брав участь в імпрезах інших організацій.

Союз Українок НПВ організував, з нагоди 1000-ліття Християнства в Україні та 200-ліття Австралії, турне для австралійського громадянства по українських церквах, в якому відділ брав участь. Завершили відзначення обідом з українськими стравами для австралійської "Жіночої Ради" в їдальні Дому Молоді. Взяли масову участь з прапорами 1000-ліття Хрищення України в молебні золотого ювілею австралійського "Релігійного Жіноцтва". Австралійки дуже цікавились нашими прапорами і дякували нам за таку чисельну участь і підтримку.

Члени відділу брали участь у спільному молебні за поляглих у війнах героїв, головно в "Anzac", в Англіканській Катедрі св. Андрія, в Сіднеї. Союзянки молились за українських героїв, а відтак, разом з іншими, ставили нашим героям символічні хрестики з синьо-жовтими стяжками на подвір'ї катедри.

Кожного року відділ брав участь у карнавалах, організованих урядом НПВ, де влаштовували виставки народнього мистецтва, показ вишивання, писання писанок, роздавав українське печиво та інформативну літературу про Україну. Часто нам приходилось входити в дискусії з людьми, неправдиво інформованими про Україну.

У ювілейному році виставка під час карнавалу наголошувала 1000-ліття Християнства України. Виготовлено великі плякати та

манекен в одязі княгині Ольги. Також роздавали інформативні брошури про цей ювілей. Виставку відвідав тодішній прем'єр НПВ Mr. Greiner, поґратулював нам за цікаву, інформативну і гарну виставку, а ми подарували йому писанку.

Відділ влаштовував цілоденні та тижневі виставки народнього мистецтва з показом писання писанок, вишиванням, доповіддями та інформативною літературою. Таких одноденних виставок мали дуже багато, а тижневих 5, по різних великих комерційних центрах. В домі Галі Данько улаштовано зустріч з членами "Інтернаціональної Амнестії", з програмою та обідом. Вона також мала ряд доповідей про Чорнобиль і Україну для жіночих та інших організацій, в різних околицях Сіднею. З рамени відділу Галина Данько і Наталія Вандерльос улаштували виставку народнього мистецтва для австралійців у Вілябі з нагоди відзначення гезалежности України.

Наталя Вандерлос прочитала доповідь-лекцію учням 11-ої кляси приватної школи в Middle Cove, в околиці Сіднею. Тетяна Борець виступала з доповіддю на тему "Чому і як ми опинилися в цій країні" в жіночому клюбі в Менлі, в Національній Жіночій Раді в Сіднеї і в Асоціяції Молодих Християнських Жінок. Чотири члени відділу: О.Шевчик, Г.Данько, Т.Борець і О.Менцінська брали участь у дводенному семінарі на тему "Мир, воля і справедливість" (Peace, Freedom and Justice), де Оля Менцінська підготувала мистецьку виставку й виставку англомовних книжок про Україну,та висвітлено фільм про український голодомор в 1932-33 роках.

У бібліотеці в Аубурн, з нагоди "Тижня Книжки", члени відділу й секції молодих улаштували показ українського народнього мистецтва з інформативними доповіддями для молоді шкільного віку. Старанням відділу в сіднейській ратуші під час імпрези під назвою "Різдво Різних Країн Світу", яку влаштовувала австралійська жіноча організація допомоги хворим на багатократний склероз, пишалася українська ялинка. Два роки підряд відділ, разом із організацією СУМ, організували концертовий вечір в Домі Молоді для чужинців під назвою "Подорож по Україні". Секція молодих при відділі, яка нараховувала вже 32 члени, влаштовувала окремі свої імпрези як от: "Зимовий баль", "Український вечір", "Циганський вечір", "Морський баль", два "Тропічні вечори", "Вечір під Івана Купала", "Свято Миколая", "Свято Андрія" з ворожбами та інші. В ці імпрези вони вклали своє знання і здібність, декорували залі відповідно до назви імпрези, що нераз справді виглядало, як у казці. Декорації малювала здібна молода союзянка Олеся Герасимюк. Члени секції молодих організували пікніки для дітей з іграми та забавами, "День української казки" з казковими сценками, "Масковий баль". Займалися прийняттям для всіх груп молоді, що приїжджали з концертами з-за кордону.

Члени секції молодих вели окрему зовнішню діяльність. Дали доповідь про Україну та подарували англомовні книжки про Україну

шкільній бібліотеці, де вчаться наші діти і до якої ходив австралійський учень, якого уряд запросив до Радянського Союзу на "Місію Миру". Повернувшись, він давав по школах доповіді, які наші молоді союзянки мусіли спростовувати. Писали листи до австралійського радіо й телевізії в справі фальшивих інформацій про Україну. Розповсюджували англомовну українську інформативну літературу між чужинцями. Виготовили реклямові летючки про фільм "Жнива Розпачу" і розповсюджували їх по околицях Сіднею. Зорганізували ширші сходини з доповіддю д-р Л.Гаврилова про освітній комітет при СУОА та його діяльність і дали даток $100.00 на поширення англомовних книжок на українські теми між чужинцями. Протягом багатьох років, секція молодих влаштовувала мистецькі виставки, з інформативною літературою про Україну та доповіддями, для різних організацій в околицях Сіднею, та брали участь у "Cherry Blossom Festival", у Кастл Гілл. Організували "Українські дні" в австралійських школах, де багато членів секції були і є учителями. У "Burwood High School" організували виставку народнього мистецтва і показ вишивання та писання писанок. Секція закупила багато англомовних книжок про Україну, і подарувала шкільним бібліотекам, Сіднейській бібліотеці, Макворі університету та пожертвувала $150.00 для школи "Глухих і сліпих" в Сіднеї. Подібну виставку влаштовано в Домі Молоді для ФУСА (Фундація Українознавчих Студій Австралії), з нагоди відкриття катедри при Макворі університеті.

В 1986 році відділ, разом із секцією молодих, начисляв 109 членів. В 1987 році секція переорганізувалась, через переїзд деяких членів в дальші околиці міста, інші зовсім відійшли. Виключено з членства жінок, котрі роками не відзивались на повідомлення відділу. Число членів зменшилось до 89.

До секції молодих при Відділі СУ ім. Ольги Басараб від 1970-87 р. належали: Орися Барабах, Орися Борець, Одарка Брецько, Леся Бубнюк, Ева Бутилевич, Христя Вовк, Ірена Вербинець, Оксана Володимирів, Ганя Гайдук, Олеся Герасимюк, Славця Гошовська, Іванка Ґаран, Ганя Ґут, Христя Ґут, Леся Ґут, Ірця Ґут, Славця Ґозден, Ірина Данилюк, Ніля Диряжна, Ганя Дюк, Марійка Дума, Іванка Загура, Анна Кенцало, Ірця Козел, Ірена Коцюмбас, Марійка Кричко, Марійка Кука, Марійка Куртяк, Марійка Ланиця, Марійка Лютак, Марійка Маркеті, Марійка Мединська, Оля Менцінська, Стефа Молюкін, Ірця Островська, Ганя Парасин, Александра Паховяк, Зеня Савалаґа, Леся Семців, Ірця Сворак, Ґеня Собчак, Ганя Ткачук, Марійка Томсон, Соня Хом'як, Віра Фіґурка, Ірка Флюнт, Галя Чубата, Марійка Чигрин, Орися Шевчик, Славця Януш.

У 1975 році, який був проголошений Об'єднаними Націями "Роком Жінки", члени відділу йшли вулицями Сіднею 8-го березня закуті в кайдани, репрезентуючи наших жінок на засланнях, та роздавали літературу про українських жінок-політв'язнів. В Сіднеї на "Martin Place" союзянки брали участь у демонстрації й голодівці, за звільнення

із заслання Юрія Шухевича.

На Карнавалі в Спрінґвуді, в околиці Синіх Гір, який організував Комітет допомоги дослідам хвороби рака, відділ підготовив виставку українського народнього мистецтва, показ писання писанок і вишивання та пожертвував $100.00 на ту ціль.

В "Embroidery Guild" в Сіднеї, давали доповідь про Україну та нашу вишивку, показували наші стіби, після чого представники цього товариства гостювали в нашому відділі та фільмували виставку для їхнього архіву.

З нагоди річниці проголошення незалежности України, 30-го червня в Домі Молоді, в присутності багатьох чужинецьких визначних осіб, відділ влаштував виставку історичних подій в Україні з мапою та показом народнього мистецтва.

Члени відділу брали масову участь у демонстраціях в обороні політичних в'язнів України. Відділ вислав телеграму до австралійського уряду в справі звільнення Валентина Мороза з радянської психушки. Писали листи до Радянської Амбасади в Канберрі в обороні українських жінок-політв'язнів. Демонстрували проти виступу хору окупаційної Червоної Армії, одягнуті, як жінки-в'язні за дротами. Масово брали участь у "Днях Людських Прав", у "Тижні Поневолених Народів", у 50-ту річницю голодомору України та річницях катастрофи Чорнобиля. В другу річницю Чорнобиля відділ збирав підписи на листу, яку вислано до Міністерства Здоров'я при Об'єднаних Націях. Одержали відповідь, що справа буде розглянена.

Відділ подарував "Белговз Колекції", при Сіднейській Консерваторії книжку в англійській мові про писання писанок. Люба Луцька подарувала 10 писанок своєї роботи, вишивку і велику ляльку в українському народньому строї.

Щороку в місяці лютому влаштовуємо "Свято Героїнь" в честь Ольги Басараб та інших українських жінок-героїнь. В році 1000-ліття Християнства України, відділ відзначив це свято сценкою пера Софії Сивенької: "Молитва Княгині Ольги". Ця сценка була поміщена в журналі для юнацтва "Крилаті", який виходить в Америці. Із секцією молодих улаштували "Родинну зустріч" з мистецькою програмою, на якій відзначили деяких членів: бабусю - в'язня концтабору Ірину Бабій, яка недавно приїхала до Австралії, найстаршу бабусю - Євгенію Чубату, бабусю, що має найбільше внучат - Софію Ґут, молоду маму, що має найбільше дітей - Анну Ткачук, та наймолодшу маму - Оксану Максимчук.

Вдалими імпрезами відділу були: "Українська спадщина", що охоплювала показ українських традиційних хлібів та показ історичної, народньої та модерної ноші, в Домі Української Молоді, як також "День Катерини" - з українськими народніми звичаями віруваннями та ворожбами.

В часі Різдвяних Свят улаштовували, два роки підряд, імпрезу "Колядуймо всі разом": за святочно прибраними столами, з колядами,

віншуваннями та перекускою. Ці імпрези зацікавили велику кількість присутніх, які могли висловити традиційні віншування притаманні околицям з яких походять. На одній з імпрез були присутні дисидент з України пан Рубан та родина Лучків зі своїми 12-ма дітьми.

Кожного року відбувалося кілька ширших сходин зі звітами пророблeної праці відділу та доповіддями. Одні з таких сходин були присвячені українській "Матері-Страдниці в Україні", яка не кориться та не йде шляхом найменшого опору, а часто вибирає тернистий шлях, в обороні своєї чести, чести родини та нації. Доповідь до цієї теми підготовила Іванна Кошарська, наголошуючи про обов'язки української жінки у вільному світі. Двоє ширших сходин були поминальними в пам'ять 18-ти союзянок, які відійшли у вічність. Була відправлена за них панахида в церкві, а відтак у залі відбулася поминальна програма. Відділ влаштовує закінчення року для всіх своїх членів з обідом, колядами, віншуваннями та веселими точками. Відділ улаштовував також інші імпрези, як веселі вечори, одноденні екскурсії та інше. Відсвяткували 10, 15 і 25-ліття відділу, де нагороджено голів відділу і секції, закінчили святкування перекускою та тортом. З нагоди 15-ліття нашого відділу, маєстро Садовський подарував нам картину, свого пензля, нашої патронеси Ольги Басараб.

Для продовження українських традицій, щороку ходили з колядою, не забуваючи відвідати осамітнених. Члени відділу завзято працювали для придбання фондів. Займалися буфетами на балях, приготовляли вечері на "Вечори фундаторів Дому Молоді", брали участь у базарах, даруючи печиво та інші речі. Відділ давав велику допомогу потребуючим українцям в Польщі, Бразілії, Арґентіні, а останні роки-Україні, спонсорував 19 стипендистів у Польщі та питомця в Бразілії. За час діяльности відділу вислано 633 посилик з одягом, ліками, харчами, шкільним приладдям та іншими речами потребуючим, а останньо ми всю нашу увагу звернули в Україну. За час нашої діяльности видано $99,897-00, в тому оплата і додатки до посилок, фінансова допомога різним організаціям, особам, стипендисткам та інша гуманітарна допомога.

Відділ є меценатом Фонду Оборони України та Катедри Українознавчих Студій в Австралії. Є фундатором Дому Молоді, Домівки на площі СУМ та залі при церкві св. Афанасія в Ґренвіл. Є добродієм Енциклопедії Українознавства, пам'ятника жертвам голодомору України в Канберрі та храму св. Володимира в Канберрі. Уділяються грошеві допомоги, де вважаємо потрібним.

Відділ переписується з Союзом Українок міста Сокаля, Ліґою Українських Жінок Одеси та допомагає чотирьом дітям в Сокальщині. Передплачуємо журнали "Українка в Світі" та "Наше Слово". Закупили книжку для відділу "Незабутня Ольга Басараб". Книжечки СФУЖО про українські музеї в західній діяспорі, придбали такі книжки: "Микола Миклуха-Маклай", "10-ліття діяльности Союзу Українок Нюкастля", "Альманах Українського Життя в Австралії", "Українці в Світі"

(видання П.Кардаша), "Енциклопедію Української Діяспори", "Третій і П'ятий Конґрес СФУЖО".

З нагоди 25-ліття Союзу Українок Австралії члени відділу Софія Ґут і Уляна Подригуля одержали грамоти, як засновниці Союзу Українок в Австралії. Олена Шевчик була головою Крайової Управи СУА протягом трьох каденцій, Софія Сивенька - редактором союзянського журнала "Наше Слово". Галина Данько очолювала референтуру зовнішніх зв'язків, вона була теж у стейтовій і крайовій управах Австралійської Жіночої Ради і, як їхній делеґат, брала участь у конференції Міжнародньої Жіночої Ради у Вашінґтоні. З нагоди 100-ліття Австралійської Жіночої Ради Галя Данько була нагороджена почесною грамотою за її діяльність в українському, канадському й австралійському суспільствах. Галина Данько і Наталія Вандерлос є делеґатками до Австралійської Жіночої Ради, а Т.Борець членом.

Голови відділу:

Софія Ґут (1970-72), Тетяна Борець (1972-78, 85-88, 95-98), Катерина Мороз (1978-85), Тетяна Герасимюк (1988-89), Галина Данько (1989-95).

Голови секції:

Оля Менцінська, Ганя Ґут, Марійка Кричко, Славця Яниш, Ганя Парасин, Орися Борець, Зеня Савалаґа та Ірина Сворак.

На сьогодні відділ начисляє 79 членів, з того 63 пенсійного віку та 16 молодших.

Управа відділу від 1997 року:

Тетяна Борець - голова, Галина Данько - заступник, Катерина Атаманюк - прот. секретар, Наталія Вандерлос - кoресп.секретар, Наталія Нищук - фін. референт, Люба Луцька, Марія Гузійчук, Віра Хитра, Галина Берегова, Дарія Гаврилюк, Марія Даниляк, Стефанія Тур, Люба Кулик, Пелагія Велика, Катерина Василик - члени.

Контрольна комісія:

Іванна Кошарська -голова, Ольга Плоскодняк і Марія Безкоровайна - члени.

Члени, які відійшли на вічний спочинок, бл. пам.:

Анна Буць, Катерина Коптарук, Софія Коцюмбас, Параскевія Ланиця, Стефанія Лисий, Александра Майковська, Наталія Маланчук, Катерина Мороз, Анна Новицька, Ева Павлів, Софія Писарська, Галина Пікас, Марія Подоляк, Павлина Полохач, Марія Сворак, Софія Сивенька, Марія Сушко, Анастасія Тимуш, Артина Федюк, Анна Хамула, Анна Янківська.

Список членів відділу ім. Ольги Басараб на 1990 рік:

Марія Андрушків, Анна Атаманюк, Катерина Барановська, Ольга Барановська, Ольга Бей, Христя Бейлі, Галина Берегова, Світлана Богдан, Стефанія Богонюк, Орися Борець, Тетяна Борець, Одарка Брецько, Ева Боднар, Леся Бубнюк, Наталія Вандерлос, Катерина Василик, Пелагія Велика, Реня Вітковська, Христя Вовк, Дарія Гаврилюк, Анна Гайдук (1), Анна Гайдук (2), Анна Гайдук (3), Лідія Галан, Петрина Ганінець, Наталія Гаманюк, Тетяна Герасимюк, Марія Гузійчук, Леся Ґут, Софія Ґут, Ірина Данилюк, Кароліна Данилюк, Марта Данилюк, Марія Даниляк, Ольга Димчина, Анна Добровна, Марійка Дума, Катерина Заяць, Анна Золотар, Ольга Ільків, Юлія Ковальська, Марія Котурай, Марія Коцко, Марія Кудрич, Марія Кузик, Анна Лютак, Марія Лютак, Софія Лівчанин, Любов Луцька, Ольга Менцінська, Марія Михно, Параскевія Моравецька, Катерина Мороз, Любов Москаль, Наталія Нищук, Ірина Островська, Стефанія Островська, Юлія Особа, Анна Парасин, Марія Періг, Уляна Подригуля (виїхала), Розалія Пришляк, Марія Процюк, Катерина Поташник, Дарія Сенько, Юстина Сенькович, Леся Сенців, Євгенія Ставицька, Емілія Стебницька, Теодосія Спирдз, Александра Тягнибіда, Тереса Фіґурка, Ірина Флюнт, Віра Хитра, Олена Шевчик, Стефанія Шушняк, Ірина Чор, Марійка Чигрин, Александра Цяцька, Анна Яниш, Ярослава Яниш.

Почесними Грамотами відзначено за віддану, жертвенну і невтомну працю:

Катерину Атаманюк, Тетяну Борець, Марію Гузійчук, Софію Ґут, Марію Даниляк, Марію Даниляк, Галину Данько, Ольгу Ільків, Іванну Кошарську, Любу Кулик, Любу Луцьку, Катерину Мороз, Анну Новицьку, Наталію Нищук, Ольгу Плоскодняк, Софію Сивеньку, Олену Шевчик.

Діяльність відділу тепер дещо сповільнилась, через похилий вік членів і брак зацікавлення молодої ґенерації поповненням рядів членства відділу СУ ім. О.Басараб. Ми по змозі стараємось продовжувати нашу працю і наші традиції.

ТЕТЯНА ГЕРАСИМЮК
Народилася 8/9/1925 р. в Україні. До Австралії приїхала 6/6/49 р. Була 4 роки секретаркою Відділу СУ ім. О.Басараб в Лідкомбі та головою відділу 1988-89 р. Член Стейтової управу СУ НПВ від 1991 р.

ГАЛИНА ДАНЬКО
Народилась 10/12/1922 р. в Канаді. Голова Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі (1989-95), займала інші посади в управі. Голова Стейтової управи НПВ і містоголова Крайової управи СУА.

СОФІЯ ҐУТ
Народилась 14/6/1913 р. в селі Костарівці, повіт Сянік. Основоположниця і перша голова Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі. Відтак, займала різні пости в управі відділу.

ТЕТЯНА БОРЕЦЬ
Народилась 17/11/1925 р. в селі Боброїди, Жовківський р-н., Львівська обл. Голова Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі 12 років. Займала також інші референтури в цьому відділі. Кілька років учителювала в українській Рідній школі. Багатолітня виховниця СУМ в Сіднеї. Була протоколярною секретаркою у Стейтовій Управі НПВ, в зовнішніх зв'язках, і 3 каденції, в Крайовій Управі СУА. Голова Контрольної комісії КУ СУА.

Блаж. пам. КАТЕРИНА МОРОЗ
Народилася в селі Кримки, р-н. Шпола, Черкаська обл. Голова Відділу ім. О.Басараб в Лідкомбі 7 років. Голова сестрицтва при церкві Св. Афанасія Лубенського в Ґренвілі 7 років. Померла 6/10/1996 р.

Перша управа Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі, НПВ, 1970 р. Сидять: А.Тимуш, М.Михно, С.Ґут (голова), Н.Кармазин (голова Стейтової Управи), О.Шевчик, М.Коцко. Стоять: К.Кулик, П.Ганінець, М.Козак, Ю.Сенькович, М.Сворак, Л.Луцька, М.Даниляк. Відсутні: Г.Чубата і Р.Вітковська.

Управа Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі, НПВ, 1972 р. Сидять: А.Новицька, О.Шевчик, С.Ґут, Н.Кармазин (голова Стейтової Управи), Т.Борець, І.Кошарська, Л.Луцька. Стоять: М.Сворак, С.Тур, Л.Кулик, Т.Герасимюк, М.Гузійчук, Е.Боднар, А.Атаманюк, С.Яниш, М.Даниляк.

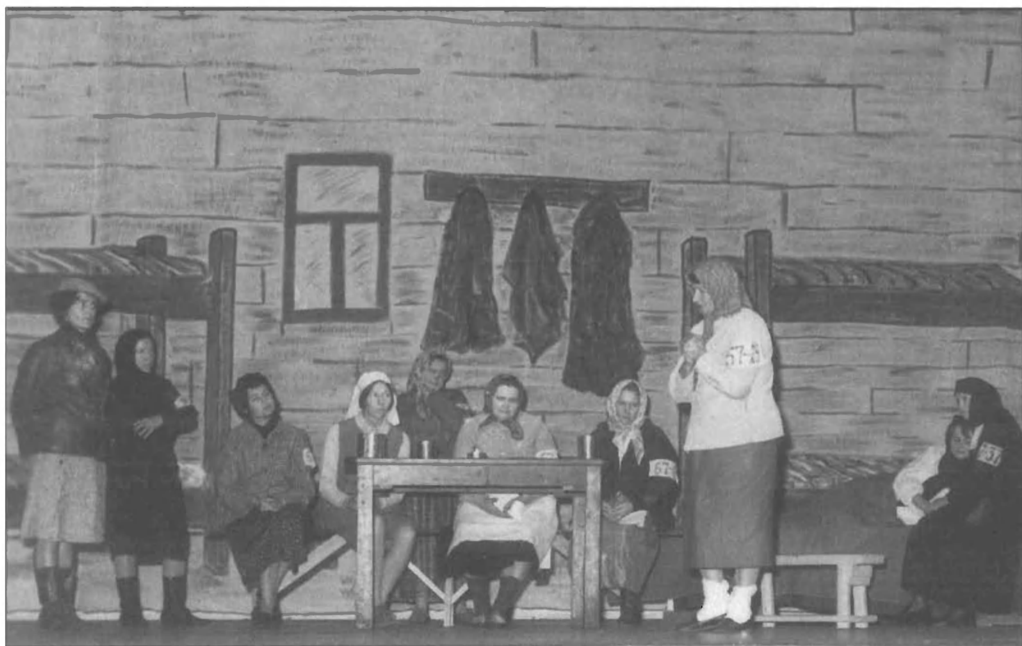
Показ історичної ноші, 1973 р. З ліва: Т.Герасимюк, М.Гузійчук, А.Атаманюк, Т.Борець, М.Кричко, О.Демчина, О.Герасимюк, Л.Луцька, А.Ґут, Л.Ґут.

Секція молодих при Відділі ім. О.Басараб у Лідкомбі, 1974 р. Сидять: Х.Ґут, І.Островська, С.Яниш, Є.Собчак, А.Парасин. Стоять: А.Ґут, А.Ткачук, Л.Ґут, І.Коцюмбас.

Члени Відділу СУ ім. О.Басараб, Лідкомб, 1974 р. 1-ий ряд: К.Атаманюк, К.Мороз, Н.Ницçук, Т.Борець, Т.Герасимюк, А.Новицька, У.Подригуля. 2-ий ряд: А.Тимуш, М.Гузійчук, М.Процюк, Є.Ставицька, А.Янківська. 3-ій ряд: С.Островська, Р.Пришляк, Л.Кулик, Л.Луцька, С.Тур, І.Кошарська, М.Коцко.

Свято Героїнь. Сценка "Воркута" виконують члени відділу ім. О.Басараб у Лідкомбі, 1974 р. А.Атаманюк, Т.Борець, О.Менцінська, Х.Ґут, Ю.Сенькович, Р.Пришляк, Є.Ставицька, І.Кошарська, А.Атаманюк, Л.Луцька.

Управа Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі, 1975 р. Сидять: С.Ґут, Т.Борець, Л.Луцька, М.Гузійчук, С.Тур, І.Кошарська. Стоять: Л.Кулик, К.Атаманюк, А.Новицька, М.Даниляк, І.Чор, М.Коцко.

Союзянки Відділу СУ ім. О.Басарб у Лідкомб відкривають співом Свято Героїнь, 1978 р. Зліва: М.Даниляк, М.Кузик, А.Тимуш, С.Тур, А.Парасин, О.Борець, Л.Ґут, Л.Луцька, М.Маркеті, Т.Герасимюк, Т.Борець, Х.Вовк, М.Сворак.

З показу української спадщини, Відділом СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі в 1981 р.

Союзяики Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі відзначають 50-ліття Голодомору в Україні, 1983 р. Зліва: М.Кузик, М.Михно, С.Ґут, Л.Кулик, М.Сворак, С.Островська, С.Тур, К.Атаманюк, М.Процюк, Т.Борецъ, К.Данилюк, М.Даниляк, О.Плоскодняк, М.Котурай, Н.Нищук.

Управа відділу і секції молодих при Відділі СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі, НПВ, 1983 р. 1-ий ряд: Х.Ґут, О.Герасимюк, Л.Ґут, К.Мороз, О.Борець, З.Савалаґа, Х.Вовк. 2-ий ряд: Н.Пищук, Л.Кулик, Т.Борець, І.Островська, С.Островська. 3-ій ряд: Л.Луцька, С.Тур, М.Гузійчук, О.Плосходняк, М.Михно. 4-ий ряд: М.Кузик, А.Тимуш, С.Ґут, М.Процюк, Р.Пришляк, Г.Данько.

Секція молодих при Відділі ім. О.Басараб у Лідкомбі, 1983 р. 1-ий ряд: С.Ґозден, Л.Семців, З.Савалаґа, Л.Ґут, Х.Вовк. 2-ий ряд: А.Ґут, І.Островська, М.Ланиця, Д.Брецько, М.Railway Мединська, І.Сворак. 3-ій ряд: С.Віллямс, А.Парасин, ?, О.Шевчик, О.Борець. 4-ий ряд: І.Флюнт, С.Яниш, А.Гайдук, І.Данилюк, О.Менцінська

Управа Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі, 1984 р. 1-ий ряд: Т.Герасимюк, Н.Нищук, К.Мороз, І.Кошарська, С.Ґут, Г.Данько. 2-ий ряд: М.Кузик, О.Плоскодняк, М.Гузійчук, М.Даниляк, Л.Луцька. 3-ій ряд: Т.Борець, А.Тимуш, М.Кудрич, Д.Гаврилюк, М.Андрушків. 4-ий ряд: К.Атаманюк, М.Сворак, С.Тур, С.Островська, М.Процюк.

Члени Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі, 1984 р. На виставці у YWCA, яку організувала Крайова Управа СУА з нагоди 100-ліття Українського Жіночого Руху. Сидять: А.Тягнибіда, Т.Борець, Л.Луцька. Стоять: М.Ґузійчук, С.Островська, К.Мороз, Г.Данько, А.Тимуш, Т.Герасимюк.

На Карнавалі з нагоди 200-ліття Австралії, 1988 р. Союзянки Відділу ім. О.Басараб у Лідкомбі.

Управа СУ НПВ, Відділ ім. О.Басараб у Лідкомб, 1989 р. Сидять: А.Атаманюк, І.Кошарська, Т.Герасимюк, Т.Борець, Г.Данько, М.Процюк, С.Ґут, П.Моравецька. 2-ий ряд: Л.Луцька, Н.Нищук, К.Василик, Г.Парасин, Д.Гаврилюк, С.Островська, М.Гузійчук, С.Тур. 3-ій ряд: Г.Берегова, О.Плоскодняк, П.Велика.

Голови відділу і секції при Відділі ім. О.Басараб в Лідкомб на відзначенні 25-ліття відділу, 1995 р. Зліва: С.Ґут, Т.Борець, Т.Герасимюк, Г.Данько - голови відділу. О.Менцінська, Г.Парасин, С.Яниш, О.Борець, Д.Брецько, З.Савалаґа - голови секції. Відсутня: К.Мороз.

Управа Відділу СУ ім. О.Басараб у Лідкомбі, 1998 р. 1-ий ряд: Г.Данько, І.Кошарська, Т.Борець, М.Даниляк, П.Велика. 2-ий ряд: В.Хитра, Г.Берегова, К.Атаманюк, М.Безкоровайна, Л.Кулик, Н.Нищук, Д.Гаврилюк. 3-ій ряд: С.Тур, Н.Вандерльос, Л.Луцька.

Евдокія Островська

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ В НЬЮКАСТЛІ

Місто Ньюкастл розташоване в північносхідній частині Нового Південного Велсу на побережжі гирла ріки Гантер у розлогій долині Гантера, приблизно 170 км. на північ від Сіднею. Це велике портове місто з приблизно 600.000 населення, що на 1994 рік складало 3% всього населення Австралії. Долина багата на легкодоступні поклади вугілля, що було єдиною причиною першого заселення цього району европейцями. Нині Нюкастл є 6-им містом в Австралії за кількістю населення і найбільшим австралійським портом. На початку цього століття місто набуло швидкого розвитку, як промисловий центр Австралії, та вже на кінець 20-го століття основна сталеварна діяльність припинилась і економічний профіль району набрав іншого характеру.

Перші европейці прибули на споконвічну землю тубільців-абориґенів цього району в 1797 році. То були каторжани з Англії та їхні наглядачі. З часом і вільні люди почали прибувати й заселювати цю місцевість. В 1948 році приїхали перші транспорти українців. То були еміґранти-втікачі з радянської неволі, які перебували в різних таборах Европи. З історичного погляду українські поселення були піонерськими для даного району. Наскільки нам відомо, лишень кілька поодиноких поселенців з України можна було зустріти на цьому терені перед припливом повоєнної хвилі еміґрації. Після Другої світової війни постійне населення українського походження в районі Долини Гантера доходило приблизно до 1,500 осіб. На сьогоднішній час це число значно зменшилось.

Переважна більшість українців, які приїхали після Другої світової війни, були призначені на працю в місцевій важкій промисловості. Деяких висилали в глиб незаселених частин країни, прокладати залізниці, лінії електроносіїв або працювати на фармах цукрової тростини. Як спроваджені урядом еміґранти, вони були зобов'язані відпрацювати дворічні контракти на призначених роботах, що було головною передумовою вербування еміґрантів в Австралію. Тяжка трьохзмінна праця в тяжкій промисловості, нелегкі для такої роботи кліматичні умови не сприяли тому, щоб люди виявляли бажання залишатись і творити родинне й суспільне життя в цьому районі.

Своєрідне організоване громадське життя творилось тут протягом п'ятдесяти років. Починалося воно лишень з власних сил, без жодної матеріяльної підтримки уряду, серед незнайомих місцевих звичаїв і побуту. Кінцево виробився місцевий громадський лад з організаційною структурою і маштабом діяльности відмінними від тих, які існували в більших центрах українського населення. Бракувало також відповідної рівноваги між різними прошарками населення. В таких обставинах українські жінки відчули потребу створити жіночу організацію, яка б рівноправно співпрацювала з іншими жіночими

організаціями Австралії і використовувала нові можливості громадської діяльности на добро українського суспільства.

Створення відділу й членство.

Союз Українок у Ньюкастлі був створений досить пізно, 40 років після того, як українці поселилися в Ньюкастлі й долині річки Гантер. Після декількох невдалих спроб створити відділ в 1970 роках, 21-го лютого 1987 року, з ініціятиви Евдокії Островської, яка приїхала з Аделаїди, де десять років очолювала Союз Українок Південної Австралії, 26 місцевих українок заснували відділ. На зборах обрано головою відділу Е.Островську, до управи ввійшли молоді жінки: Марійка Ґеддес, Ольга Базалій, д-р. Ольга Мотика-Островська, Аніта Фейс. До Контрольної комісії ввійшли: Віра Сабаль і Тамара Долгун колишня союзянка ще на батьківщині в Станиславові. Відділ ріс кількісно і в один час нараховував 47 членів. Приємно відзначити, що 19 членів з сьогоднішніх 21-ої є з основоположників. Це жінки, що завжди вели активне громадське життя, одночасно працюючи в кількох місцевих організаціях. Відданою союзянкою є Тамара Долгун, яка своїм віком перевищує всіх. Народжена перед Першою світовою війною, вона пережила лихоліття двох світових війн, переїхала з чоловіком і донькою до невідомої країни Австралії, виховала родину і дочекалась відродження Української Держави.

Відділ щасливий тим, що до його складу входять союзянки двох поколінь. Адже переважна більшість союзянок були з першого піонерського покоління. Сьогоднішній склад членів відділу нараховує 21 жінку: Евдокія Островська - голова, Катерина Савка (секретар до червня 1997 р.), д-р. Ольга Мотика - заступник голови і зовнішній реф. (секретар від 1997 р.), Ольга Базалій - скарбник, Ольга Дяків - орган. реф., Ірина Коник - зовн. зв'язки і орг. реф., Ірина Савка - госп. реф, Стефанія Демків - член госп. реф., Марія Тарнавська - член госп. референтури. Контрольна комісія: Аніта Фейс - голова, Катерина Дума, Марія Ґеддес - члени. До відділу належать: Евдокія Армітож, Надія Артим, Софія Довга, Тамара Долгун, Марія Залеська, Агафія Кубик, Марія Мекдоналд, Віра Сабаль, Софія Флюнт, Розалія Стефанишин, Стефанія Петрик, Ольга Величко.

Організаційна діяльність.

Різноманітна діяльність відділу в основному спрямована на харитативні цілі, з гідним представництвом, як в своєму суспільстві, так і в зовнішніх зв'язках. Першою важливою ініціятивою новоствореного відділу стала підготовка до відзначення 1000-ліття Хрищення України на високому громадському рівні. У 1987 році був влаштований Великодній фестиваль, який був широко реклямованим в місцевій австралійській пресі, по радіо та в телебаченні. Так, 10 квітня 1987 року, в перший день фестивалю, по телебаченні був показаний репортаж д-р. О. Мотики-Островської, про традиційне писання писанок з участю учнів Рідної

школи ім. М.Шашкевича. Наступного дня в церковній залі був показ писання писанок для ширшого кола глядачів. Фестиваль викликав захоплення серед австралійського населення, а в місцевій газеті була опублікована прихильна стаття з фотографією. Організований того ж року Великодній базар також мав успіх і став надалі проводитись три роки підряд. У вересні того ж року було влаштовано дитячий бальмаскарад, який мав великий успіх. А в жовтні на фестивалі "Карнавал" українська пересувна виставка отримала перше місце.

Заплянуване відділом святкування 1000-ліття Хрищення України, стало однією з головних подій 1988 року, разом з 200-літтям европейського заселення Австралії та 40-річчям українського поселення на терені Ньюкастлю і Долини Гантера. Зусиллями референтів зовнішніх зв'язків О.Мотики-Островської і М.Ґеддес на проведення свята була отримана урядова дотація в сумі $500.00. Під проводом Е.Островської, в головній Мистецькій Ґалерії була влаштована виставка українського народнього мистецтва під назвою "Українська спадщина Долини Гантера", яку врочисто відкрив посадник міста John McNaughton. Виставка тривала 9 днів.

На запрошення директора ґалерії, на відкриття виставки прибуло багато визначних особистостей з австралійських культурно-освітніх товариств, мистецьких клюбів, урядових установ, як також політичних діячів, представників українських організацій та запрошене українське громадянство. Не дивлячись на дощову погоду, прибули Владика Кир Іван Прашко, місцевий парох о. С.Мигаль та голова Союзу Українок НПВ Ольга Ільків, чимало інших позамісцевих гостей.

Голова відділу Е.Островська розпочала офіційну частину вступним словом, вітаючи присутніх обома мовами. Вона підкреслила значення ювілею для всіх свідомих українців і згадала 40-ліття першого українського поселення в Нюкастлі. У своїй промові посадник міста висловив захоплення красою виставлених експонатів і впевнення, що виставка приверне багато уваги любителів мистецтва й принесе чималу славу ґалерії; дякував українцям за збереження вікової культурної спадщини своєї батьківщини та вклад у розвиток молодої Австралії. Звертаючись безпосередньо до чисельної української молоді, він закликав їх плекати свою багату батьківську культуру і завжди бути гордими своїм українським походженням. Директор ґалерії David Bradshaw, привітавши всіх зазначив, що це вперше ґалерія організувала й гостила виставку такого змісту. Його також приємно заскочила присутність такої великої кількости різних людей на відкритті, кажучи, що це рідко буває. Особливу подяку склав союзянкам за всю їхню роботу в улаштуванні виставки. У виставці експонувались: історичний одяг, українські музичні інструменти, кераміка, дереворити, писанки, килими, тканини. Експонати позичені з приватних колекцій: Л.Мішалов, Л.Луців, С.Петрин, Н.Балик, М.Залеської, О.Мотики, Г.Бойчук, Е.Островської, А.Фейс, Н.Шминець, Г.Сімановської, О.Дентюк. Виставлено дорогоцінну картину відомого

маляра - українця Михайла Кміта (власність ґалерії).

Працівники ґалерії прослухали інформативну лекцію Е.Островської, щоб давати правильні пояснення відвідувачам експозиції. Особливістю виставки було її естетичне оформлення, що не проминуло уваги знавців мистецтва й знайшло місце в рецензії М.Бетсон у місцевій пресі та в репортажі про виставку в новинах на телеканалі ч.3. Виставку відвідали групово школи, коледжі, мистецькі клюби, працівники японського консуляту з Сіднею та окремі особи, за даними ґалерії разом 2006 осіб. Головні особи в організуванні виставки були: Е.Островська - голова відділу, О.Мотика-Островська та М.Ґеддес.

Завдяки організаційній діяльності Відділу ім. Лесі Українки, 29-го травня 1988 року на будинку Міської Ради міста Ньюкастлю було офіційно піднято український блакитно-жовтий прапор. Це рідкісне явище в нашому побуті. Дзвони головної Катедри Крайстчерч о 12-ій годині дня, 15-ти хвилинно, сповіщали про 1000-ліття Хрищення України. В той же день, по полудні, відбувся величавий і багатолюдний концерт з показом українського історичного та побутового одягу.

Члени відділу щорічно брали активну участь у таких імпрезах, як багатонаціональний фестин "Фієста", традиційний загальний фестиваль "Маттара". Під час австралійського тижня старших громадян відділ виставляв традиційне українське печиво та виставки рукоділля. Відділ відзначував річниці важливих подій з української історії, влаштовував свята Лесі Українки, брав участь у союзянських імпрезах у Сіднеї. 15-го грудня 1991 року відділ, разом з Українською Громадою Ньюкастлю, школою ім. М.Шашкевича, осередком СУМ та сестрицтвом і братством української католицької церкви, відзначив величавим фестином під відкритим небом вислід референдуму, який підтвердив проголошення незалежности України. Особливу увагу віддається відзначенню заподіяного ґеноциду українському народові, голодомором 1932-33-их років. В листопаді 1998 року запрошеним гостем-доповідачем була Наталія Вандерлос, яка поділилася своїм пережиттям цієї страшної трагедії. Відділ приділяв багато уваги молоді третього покоління, через активну співпрацю зі школою. Щороку влаштовував свято Миколая, організував виступи учнів та їхню участь у коляді. Кілька років підряд в 1990-их роках підготовляли, разом з Рідною школою ім. М.Шашкевича, пересувну виставку "Весна в Україні", яка на одному з фестивалів отримала перше місце, а на іншому третє.

Створена в березні 1988-го року танцювальна група "Троянда", яка була діяльна до 1996 року під патронатом відділу, нараховувала свого часу 26 дітей. В 1991 році відділ отримав від держави $1000-00 на строї для "Троянди", яка бере участь у багатьох громадських імпрезах. В 1993 році "Троянда" виступала на фестивалі в Сіднеї.

В квітні 1987 року припинила свою діяльність Суспільна Опіка в Ньюкастлі, а придбані фінанси передано відділу СУ. За період 1987-97 років відділ виділив на різні види харитативної діяльности $9,351.00,

було вислано 161 посилку з одягом та книжками для українців у Бразілії. На поштові витрати видано $4,500.00. Переводились часті збірки фінансів на допомогу потребуючим українцям й організаціям. Уряджувались різного роду імпрези, прихід з яких передано на допомогу дітям-жертвам Чорнобиля, дипломатичній службі, Народньому Руху України та на видання потрібної літератури.

Відділ постійно опікувався старшими громадянами, які потребували допомоги. Союзянки відвідували хворих, допомагали літнім і немічним людям, на Великодні свята розвозили їм свячене. Голова відділу Е.Островська брала участь у створенні і відкритті двох будинків для людей похилого віку в Ньюкастлі, вона також є членом управи одного з них.

Ведеться широка представнича діяльність, яка сягає й за межі Австралії. Голова відділу брала участь у праці Світового Конґресу Жінок України й СФУЖО та була єдиним представником з Австралії на п'ятидесятому Конґресі Голодомору 1932-33 років, який відбувся в 1993 році. Управа відділу співпрацює з місцевою Етнічною Радою. З приводу відзначення 200-их років заснування Ньюкастлю, в 1997 році районна організація національних меншин подарувала місту, ручно виготовлений, великий килим, що відображає характерні риси національних меншин, які зробили свій вклад у розвиток міста і району. У гаптуванні килима брали участь жінки різних національностей, від українців зробила вклад Е.Островська.

Тогож року, з нагоди 10-річчя відділу та 200-ліття Ньюкастлю, редакційна колеґія відділу, очолена Е.Островською, видала пропам'ятну книжку про наміри, діяльність і осягнення Відділу ім. Лесі Українки в Ньюкастлі під наголовком "10-ліття Відділу ім. Лесі Українки в Ньюкастлі". Репрезентацію книжки виконав під час Ювілейного відзначення міністер стейтового уряду НПВ Річард Фейс - великий прихильник української спільноти, він висловив признання членам відділу за їхню благородну діяльність. Ця подія привернула увагу ширшого австралійського суспільства: посадник міста запросив наш відділ вдруге презентувати книжку з нагоди Міжнароднього Дня Жінки в авдиторії Районної бібліотеки Ньюкастлю й Долини Гантера. На презентацію завітали представники різних місцевих організацій та австралійська медія. Д-р. О.Островська-Мотика, вітаючи присутніх, представила членів відділу. Почесна гостя Соня Мицак з університету НПВ виголосила англійською мовою змістовну доповідь на тему: "Українська жінка в еміґраційному житті в Австралії". Мистецьку частину програми збагатила чарівним виконанням двох дум співачка-бандуристка з України, Лариса Буряк.

Активні союзянки своєю відданою й жертвенною працею заслуговують на окреме відзначення. Це віддана вишивальниця й організатор господарської референтури Марія Залеська, Катерина Дума, Віра Сабаль, Стефанія Демків, М.Тарнавська присвятили 10 років господарській референтурі, Ольга Гонтарук, Ірина Коник, Ольга Дяків

активні в організаційній діяльності. Чимало зусиль доклала голова Союзу Українок СУ НПВ Г.Данько разом з членами управи для зміцнення плідних зв'язків між нашими організаціями. Деякі чоловіки і члени родин союзянок, такі як Тарас Меленивич, Федір Дума завжди активно підтримували роботу Союзу Українок. Великою моральною і фізичною допомогою був вклад праці бувшого голови Громади Ньюкастлю Богдана Демківа, колишнього пароха УКЦ о. С.Мигаля (1987-1995 років), Андрія Потічка з УК Братства, довголітнього керівника танцювальної групи "Троянда" на чолі з д-р. Олею Мотикою (до1996), керівника Рідної школи д-р. Володимира Мотики (до 1996).

Корисною була співпраця й активна підтримка з боку представника стейтового парляменту міністра стейтового уряду Річарда Фейса, а також бл.п. Дона Ґеддеса, заступника посадника міста Ньюкастлю. Ці люди, хоч і не українського походження, завжди були прикладом нашому громадянству своєю допомогою.

Управа завжди дбала про своїх членів, організовували ширші сходини, а також однотижневі подорожі до: Кінґскліфф, Саут Ґрафтон, Твін Гедс, Тувумба, Канберра, Ґолд Кост, Аделаїда, Мельборн.

На закінчення.

Підсумовуючи досягнене за роки діяльности Союзу Українок на терені Ньюкастлю і Долини Гантера, необхідно завважити, що місцевий відділ проявив себе найбільш діяльною громадською організацією. Беручи під увагу харитативну діяльність, можна без сумніву сказати, що відділ сумлінно і жертвенно прикладає свої зусилля на користь місцевої спільноти й української справи взагалі, як на внутрішньому, так і на зовнішньому відтинках, хоч і за несприятливих часом обставин. Свої осягнення відділ завдячує всім членам, які безкоштовною, сумлінною працею заслужили пошану українського й австралійського суспільства.

Нагороди призначені відділу та окремим його членам:

Евдокія Островська	* Premier's Award of NSW (Урядом НПВ, березень 1991 р.) * Почесний член СУОА (Крайовим З'їздом 1980 р.)
Марія Залеська	* Premier's Award of NSW (Урядом НПВ, березнь 1995 р.) * Грамота КУ СУА (Крайовим З'їздом 1998р.)
Катерина Дума	* Premier's Award of NSW (Урядом НПВ, березень 1995 р.)
Віра Сабаль	* Premier's Award of NSW (Урядом НПВ, березень 1997 р.)

Ольга Гонтарук * Premier's Award of NSW
(Урядом НПВ, березень 1998 р.)

Члени відділу:

Армітож Евдокія, Артим Надія, Базалій Ольга, Гонтарук Ольга, Ґеддес Марія, Демків Стефанія, Довга Софія, Долгун Тамара, Дума Катерина, Дяків Ольга, Залеська Марія, Коник Ірина, Кубик Агафія, Мекдоналд Марія, д-р. Мотика Ольга, Островська Евдокія, Сабаль Віра, Фейс Аніта, Флюнт Софія, Савка Ірина.

Відійшли у вічність блаженної пам'яті:

Анна Соломко, Софія Ях, Ольга Величко.

ЕВДОКІЯ ОСТРОВСЬКА (дівоче-Кириленко) Народилася в Миргороді, Полтавської обл. Прибула до Австралії 1949 р. Голова СУ в Аделаїді 1976-85 р. Ініціятор придбання музею в Аделаїді. Переїхала до Нюкастлю в 1986р. Заснувала Відділ СУА ім. Л.Українки в Нюкастлі в 1987 р. Незмінна голова відділу. Активна діячка в українському організаованому суспільстві, зокрема на нивах культури та суспільної опіки. За українсько-австралійську діяльність в Нюкастлі відзначена стейтовим урядом нагородою Premiere's Award of NSW (березень 1991 р.)

Святкування 1000-ліття Хрищення Руси-України. Голова відділу СУ Е.Островська та посадник міста Нюкастл розрізують ювілейний торт. 1988 р.

О.Мотика, Е.Островська, М.Ґеддес - організатори виставки укр. народнього мистецтва, в Головній Ґалерії міста, під час святкування 1000-ліття Хрищення Руси-України.

Посадник міста Нюкастл, Дж. МекНовтон, у супроводі Е.Островської, огядають вуставку укр. народнього мистецтва в Головній Ґалерії.

М.Аркел, Е.Островська, Н.Враут, У.Аркел, К.Захарчук - модельки історичних костюмів на концерті відзначення 1000-ліття Хрищиння Руси-України.

Подорож до "Ґолдкост" на відпочинок. Стоять: Ом. Величко, О.Гонтарук, М.Залеська, Н.Артим, Ол. Величко, В.Сабаль, А.Кубик, М.Тарнавська, Е.Островська.

На Карнавальі в Нюкастлі. Виступає наймолодша танцювальна група під патронатом Відділу СУА.

Виступ танцювального гуртка на Карнавалі в Нюкастлі під патронатом Відділу СУА.

Карнавал в Нюкастлі. "Весна в Україні" - Відділ СУ Нюкастлю одержав першу нагороду.

Відзначення Голодомору 30-тих років в Україні. 1-ий ряд: О.Дяків, Е.Островська (голова), У.Кожик, О.Островська-Мотика. 2-ий ряд: І.Совка, М.Тарнавська, С.Демків, О.Гонторук, ?, отець Коломиєць, М. Зелеська, Т.Долгун, Н.Вандерлос, К.Дума. О.Бадолій, Л.Вуряк, Н.Маркович.

Презентація пропам'ятної книжки Соїзу Українок в Нюкастлі. Зліва: Е.Островська, О.Базалій, В.Сабаль.

Після академії присвяченої Л.Українці. Сидять: С.Флюнт, С.Демків, Т.Долгун, В.Сабаль, Е.Островська (голова), А.Кубик. Стоять: С.Довга, О.Базалій, Н.Артим, І.Коник, М.Тарнавська, О.Дуяків, О.Мотика, О.Гонтарук, М.Мекдоналд, М.Залеська, М.Ґеддес, К.Дума.

Стефанія Добрянська-Радивил
Наталія Гриневич

СОЮЗУ УРКАЇНОК ВІКТОРІЇ
СТЕЙТОВА УПРАВА

Залишаючи переходові еміґраційні табори багато українських родин поселилось у Мельборні, столичному місті стейту Вікторії, та його околицях, де відразу почали творити організоване громадське життя. Ідейне українське жіноцтво, на заклик представниці СФУЖО Ірини Пеленської, зайнялось організацією в Мельборні другого гуртка, після Коври, Об'єднання Українських Жінок. Ініціяторкою цього чину була Ольга Фітьо, котра разом з С.Стебницькою та Н.Давидою, скликала основуючі загальні збори 18/12/1949 року. Учасники зборів прийняли тимчасовий статут і вибрали управу в такому складі: Марія Осідач - голова, Ольга Фітьо, Неоніла Грушецька, Ореста Клюфас, Калина Фриз-Кенез, Евгенія Катренко, Люба Смаль, Софія Яворська, Юлія Терлецька, Наталія Венгльовська, Ірена Савчак, Дубецька, Ірена Умриш.

Першою імпрезою, влаштованою членами, був Свят-Вечір для 200 осіб. Члени управи займалися буфетами на громадських забавах, організовували вечори писання писанок, які притягали багато молоді. Займалися дітьми, закладаючи дитячі садочки. В Мерибирнонґу, за допомогою о. Смаля, організовано гурток ОУЖ, головою якого стала Ольга Губик. Відбувалися різні імпрези, як Свято Матері, Свято Миколая, дитячі зустрічі з іграми й забавами. Зорганізовано виставку народнього мистецтва в Канберрі та в Мельборні. 25-го січня 1950 року в Канберрі відбулася Перша Конвенція східньо-европейських національностей, де влаштовано виставку народнього мистецтва, яку відвідало багато представників уряду: колишній міністер іміграції Артур Колвелл з дружиною і дочкою, міністер іміґрації Гералд Голт з дружиною та інші. Вони з захопленням оглядали наші експонати. З нагоди цієї зустрічі подаровано вишивані сорочки дружині й дочці А.Колвела та різьблений альбом Г.Голту.

Розпочато допомогову акцію хворим українцям у Мельборні та вислано допомогу українцям залишеним в Европі. Нав'язано зв'язки з австралійськими жіночими організаціями (К.Фриз) такими, як Об'єднання Австралійських Жінок та Організація жінок з вищою освітою.

На 2-му Стейтовому З'їзді 1950 року управу очолила О.Фітьо. Дитячий садок у Мерибирнонґу, під проводом О.Фітьо і Л.Смаль, збільшився до 40 дітей. Влаштовано Свято Матері, Свято Дитини, для ширшого громадянства свято в честь Лесі Українки, переведено об'їздову виставку народнього мистецтва.

У 1-му Крайовому З'їзді, який відбувся в Сіднеї 1951 року, взяли участь представниці управи О.Фітьо та І.Савчак. На цьому з'їзді прийнято назву Союз Українок Австралії для всіх клітин, з осередками по стейтах. Члени управи Мельборнського відділу очолили стейтову управу і виконують цю функцію дотепер. Відбуваються періодично стейтові з'їзди.

Розвивалася діяльність назовні під проводом референта зовнішніх зв'язків Ірини Хом'як. За її старанням створено секцію Українського Червоного Хреста при Австралійському Червоному Хресті. На їх запрошення, влаштовано виставку народнього мистецтва, яка здобула популярність і принесла поважний прибуток.

3-ій Стейтовий З'їзд відбувся в 1952 році, головою управи вибрано Ірену Умриш, яка продовжувала діяльність, влаштовуючи такі імпрези: Свячене для дітей, Свято Весни, День Матері, Свято княгині Ольги та кілька забав. Активною була участь у річному базарі Червоного Хреста та в інтернаціональній виставці народнього мистецтва в міській залі Мельборну. Членство тоді збільшилось до 186. Управа влаштовувала імпрези для жіноцтва, шкільної та дошкільної дітвори. Зорганізовано нові відділи СУВ у Ньюпорті та в Саншайні. СУВ брав участь у великій маніфестації проти штучного голоду в Україні в 30-их роках. Зорганізовано виступ української групи в австралійському карнавалі, прибуток з якого призначено на будову головної лікарні в Мельборні, а також у другому карнавалі, пов'язаному з коронацією королеви Єлисавети II.

4-ий Стейтовий З'їзд відбувся 1954 року, очолила управу СУВ Ірина Залєська, яка дуже успішно перевела низку імпрез, свят і мистецьких виставок. Тоді ж зорганізовано новий відділ у Ґленрої під проводом О.Пташник. Ведено співпрацю з українськими установами, Шкільною Радою Вікторії, Літературно-мистецьким клюбом, Церковним Братством. Нав'язано співпрацю з організаціями інших національностей: Об'єднанням Білорусів (Наталія Зімницька), Інтернаціональним Клюбом (Ірена Хом'як). Роздано англомовну інформативну літературу про Україну австралійським урядовцям. Збагатилася організація й матеріяльно: придбано інвентар на 118 фунтів, на допомоги призначено 123 ф., на сплату Народнього Дому в Ессендоні 130 ф. Оборот сягав 1,000 ф.

У 1955 році, на 5-му Стейтовому З'їзді, головою вибрано І.Хом'як, дотеперішню активну діячку референтури зовнішніх з'язків. За час її головування засновано нові відділи: Мафра, Балларат, Нюборов. З нагоди 5-ліття СУВ влаштовано велике прийняття. Вислано "Різдвяний подарунок" пані О.Петлюрі та пані О.Коновалець, та допомогу українській гімназії в Німеччині.

Раз у місяць відбувалися доповіді на різні теми: д-р. Шуст дав доповідь на тему хвороби пістряка, показ моди організувала Марійка Малинка, косметичні поради - Дурбак, Е.Осадчук, Т.Стасюк. Постійно допомагали в господарчій секції: А.Кейда, Ю.Дзівак, К.Роспутинська, О.Малинка.

І.Хом'як давала доповіді англійською мовою, для чужинок, про українські звичаї та українське народнє мистецтво, влаштовувала показ великодніх пасок та писанок (разом з Н.Зімницькою) в багатьох австралійських клюбах. Брала участь у засіданнях Ліґи Об'єднаних Націй, Азійських Народів, Антикомуністичної Ліґи та вислала

привітальну телеграму від СУВ Конференції Жіночої Асоціяції Пан Пацифіку Південносхідньої Азії. Крім цих обов'язків, І.Хом'як заступала голову СУА Л.Онішко в управі СУА.

6-ий Стейтовий З'їзд 1956 року обрав знову головою І.Умриш. Спільно з Крайовою Управою СУА влаштовано урочисту академію в честь 500 героїв поляглих у Кінгірі. Академію відкрила голова Крайової Управи СУА М.Осідач, а доповідь виголосила І.Умриш. Влаштовано показ Великоднього стола з описом традиційних страв та писання писанок, на який запрошено багато чужинців. Зорганізовано Свято Матері, "Писанку" для дітей і баль для громадянства. Влаштовано академію в честь сл.п. сенаторки Олени Кисілевської, першої голови СФУЖО (доповідь І.Умриш). Відбуто інформативні ширші сходини для членства. Вислано допомогу залишенцям в Европі. У 1956 році СУВ став членом Національної Жіночої Ради Вікторії.

Управу 1957 року очолила Зеновія Яновська, продовжуючи працю своїх попередниць. Влаштовувано чайні вечори з доповіддями. Відзначено видатних жінок - М.Вовчка, О.Телігу, Д.Гуменну, О.Звичайну, К.Гриневич, доповідачами були: З.Яновська, М.Осідач, Д.Нитченко, Є.Дубів, Е.Булка. Голова СУВ З.Яновська та О.Фітьо відбули поїздки по відділах з доповіддями про "Княгиню Ольгу" (О.Фітьо), "Вага прикладу у вихованні дитини" (Е.Булка). Референт суспільної опіки п-і Нецора відвідувала хворих у лікарнях та опікувалася дітьми українських родин, коли батьки були в лікарні. Перевела також збірку на залишенців в Европі.

На 8-му Стейтовому З'їзді управу знову очолила О.Фітьо. Звіт управи з діяльности за той час виказував енерґійну й велику діяльність організації. Влаштовувано мистецькі виставки, курси писання писанок, виголошувано доповіді: "Українські композитори" - Оксана Тарнавська, "Українські народні танці" - Ярослав Булка, "Дитячі недуги" - д-р. Марія Якубович, "Українське народнє мистецтво" - Зеновія Яновська. Влаштовувано виставки на "Роял Шов", а також під час "Місячника української книжки і преси".

В той час Стейтова Управа Вікторії об'єднувала в відділів дійшли: Джілонґ, Саншайн та Водонґа. Створено крамницю українського народнього мистецтва на кооперативних засадах, яку вела З.Яновська. Організація співпрацювала та допомагала в праці громад, церков обох віровизнань, особливо при влаштуванні ними імпрез чи прийнять. Члени влаштували поминальний обід у пам'ять зразкової громадянки і члена СУВ бл.п. Є.Руденко. М.Осідач і Е.Булка подавали дописи до жіночої сторінки у "Вільній Думці". Як і звичайно, добре працювала суспільна опіка.

В роках 1959-60 СУВ очолювала М.Осідач. В цій каденції управа зосереджувалась на переведенні різних курсів. Організовано курс варення та печення, де було демонстровано печення торту Л.Яновської, який на австралійській виставці отримав першу нагороду. Курс вишивання переводили Н.Зімницька і М.Михайлів, в організації якого допомагала

М.Гриневич. Влаштовано виставку ручних робіт у Мельборнському університеті, якою зайнялися І.Білинська, І.Литвин та М.Осідач. У виставці українського народнього мистецтва на "Роял Шов" активну участь взяли З.Яновська, І.Литвин, І.Білинська, М.Осідач та К.Ющук.

Управа цієї каденції присвятила багато уваги акції сиротинця "Дім Української Дитини", вишукуючи способів на придбання коштів для його будови. Ідея сиротинця зродилася ще в перші роки існування СУВ. 3-ій З'їзд СУА виніс ухвалу, яку затвердив і З'їзд СУОА 1955 року, про придбання сиротинця Союзом Українок, за моральною і матеріяльною допомогою всього громадянства. Спершу було схвалено будову одного сиротинця на всю Австралію. 1957 року Крайова Управа СУА видала збіркові листи і розіслала їх стейтовим управам. На 5-му Крайовому З'їзді СУА питання переглянено і вирішено, що кожний стейт буде дбати окремо про набуття дому для сиріт і для старших. Пожертви, зібрані раніше з усіх стейтів, розділено відповідно до внесеної суми. Управа СУВ, маючи в касі 492 фунти на будову сиротинця, створила комітет "Дому української дитини", який очолила І.Хом'як, а до складу ввійшли: М.Осідач, І.Білинська, З.Яновська. Комітет розіслав по стейтах "цеголки", які принесли до каси 800 фунтів. За 1,200 ф. придбано в Саншайні дві площі та одержано дозвіл на будову дому. Площі записано на довірених осіб: М.Осідач та Є.Катренко, яка постійно вела касу призначену на цю мету. Та одначе, з уваги на великі труднощі у придбанні коштів на саму будову, справа припинилася.

На початку 1961 року значно збільшилася кількість членів, О.Фітьо знову очолила управу. Продовжували жваву діяльність відділи в Саншайні, Водонзі, Баллараті. В той час, за ініціятивою комітету "Дому української дитини", Ритмо-пластична студія при Рідній школі ім. Лесі Українки в Нобл Парку, під керівництвом артистки І.Залєської, та з участю дитячої оркестри під дириґентурою Івана Джуфера, підготували п'єсу М.Підгірянки "В чужім пір'ю". П'єсу поставлено в Ессендоні (Мельборн) та в Аделаїді, яка мала великий успіх. До організації багато праці доклали І.Білинська, М.Осідач та К.Ющук. Про цю постановку були похвальні відгуки в українській пресі.

Великих успіхів довершила І.Білинська як референт зовнішніх зв'язків та народнього мистецтва. Успішною була виставка в пляні ювілейних святкувань Шевченкових роковин, на якій було виставлено 800 експонатів, серед яких було багато старовинних, музейної вартости, речей. Виставка відбулася в центрі міста, в будинку Маєра, яку відкрив міністер здоров'я, а промовляв також міністер освіти. Доповідь про Тараса Шевченка, англійською мовою, прочитала Ріта Авдіїв. Трохи пізніше влаштовано виставку у французькому клюбі при університеті. Гарну пропаґанду українській справі дало репрезентативне прийняття в домі Ґ.Ґрін, сестри Прем'єр-міністра Мензіса. Сама Ґ.Ґрін виголосила доповідь про Тараса Шевченка та доповідь "Україна поневолена Москвою", виготовлену Є.Дубів, а на

англійську мову перекладену Рітою Авдіїв. Ці доповіді Г.Ґрін передала Прем'єр-міністрові Р.Мензісові, а колишній посол п. Вест, на її бажання, накрутив їх на маґнетостяжку, яку слухали на різних зустрічах австралійців та інших чужинців. Заходами І.Білинської відбувся вечір для австралійців присвячений Т.Шевченкові в міській залі передмістя К'ю. У жовтні 1961 року гості, зібрані в домі п-і Вест, вислухали зачитаний нею реферат про композитора М.Лисенка, якого написав інж. В.Дубів, англійською мовою переклав Н.Грушецький.

На 11-му Стейтовому З'їзді 1964 року управу очолила Евгенія Булка, яка відразу проявила велику діяльність. Завдяки її ініціятиві зорганізовано новий відділ СУВ, членами якого стали виключно молоді жінки. Крім того, Е.Булка зайнялася організацією дитячих світличок. Влаштовувано чайні вечори з доповіддями, товариськими гутірками. Управа, очолена Е.Булкою, взялася до перевірки дійсного членства. Вперше в Мельборні переведено Свято Батька. Відбуто ширші сходини для відзначення жінки-вояка чотаря УСС-ів О.Степанів-Дашкевич. Колишні її учні прочитали такі доповіді: Е.Булка - "Короткий огляд наших змагань за державу", Ю.Олійник подала дуже цікаві спогади про свою покійну вчительку.

Відділ молодих жінок, який на початку називався секцією відділу СУВ у Мельборні, а згодом названо ім. Марії Заньковецької, очолила Раїса Булка. Організаційною референткою була Наталія Верещака, секретарем - Богданна Осідач. Молоді жінки уклали собі плян праці та старалися зацікавити більше своїх ровесниць. Влаштовували літературні, мистецькі та розвагові вечори, читання доповідей на різні теми: "Завдання жінки-іміґрантки" (З.Яновська), "Українське народнє мистецтво" (Лідія Гаєвська-Денес), "Потреба релігійного виховання дитини" (Софія Завалинська), "Княжа доба" (Зеновія Яновська), також доповідь про Л.Старицьку-Черняхівську (Є.Дубів). Влаштовано Свято Жінок-Героїнь з доповіддю Тані Венгринович про Ольгу Басараб. Влаштовано дитячий баль, активну участь у якому брали молоді жінки: Рая Булка, Богданна Осідач, Неля Святківська. Відбулась перша самостійна імпреза відділу "Український День" в австралійському готелі, який був складовою частиною великої кампанії на потреби голодуючих у вільному світі. Очолювала ведення цього дня Ріта Авдіїв. Крім цілоденного продажу українських страв, було також влаштовано виставку українського народнього мистецтва (І.Білинська, Л.Гаєвська-Денес) та показ писання писанок (Н.Зімницька).

Організаційні здібності виявила голова Відділу ім. М.Заньковецької Р.Булка, організувавши 21/11/1963 року дуже вдалий вечір: урочисте відзначення 50-ліття з дня смерти Лесі Українки, з цікавою програмою, яка пройшла на високому мистецькому рівні. Багато праці доклала мистецький керівник І.Залєська.

У 1965 році у Вікторії діяли 7 відділів, нараховуючи 300 членів. У 1965-66 роках відбулися 2 балі випускників середніх шкіл у Мельборні.

Друга половина 60-их і початок 70-их років стали часом

організаційного зміцнення та нових важливих ініціятив для Союзу Українок Вікторії. 12-ий Стейтовий З'їзд відбувся 12/6/1966 року. Рішенням з'їзду, землю куплену СУВ під будову "Дому Української Дитини", з огляду на необхідність придбання приміщення для старших громадян, передано під будову "Дому для Старших" і переписано на Українську Громаду Вікторії, як офіційного опікуна. На голову СУВ обрано М.Грудку (1966-68), яка рівночасно була заступницею крайової голови, репрезентувала СУА в Національній Жіночій Раді Вікторії, Інтернаціональній Амнестії та Нейборгуд Каунсіл. Всі акції СУВ переводилися спільно із Крайовою Управою СУА.

В наслідок 13-го Стейтового З'їзду СУВ очолила І.Умриш (1968-70). СУВ перебрав заряд кухні в Народньому Домі в Ессендоні, де по п'ятницях, суботах і неділях можна було пообідати й повечеряти українськими стравами, а також перебрав ведення кіоску в Народньому Домі. Того ж року СУВ вперше взяв участь у "Весняній виставці" в Лілідайлі й одержав нагороду за вишивки. Популярними були покази писання писанок, покази Великоднього стола та мистецькі виставки, влаштовувані Наталією Зімницькою.

На 14-му Стейтовому З'їзді 1970 року кермо управи перебрала Іванна Мамчак. У Народньому Домі певний час існував дитячий садочок - світличка, ведення якого потім перебрав відділ ім. Марії Заньковецької. У 1970 році СУВ вирішив передати цю працю Шкільній Раді Вікторії. Ознакою часу була посилена акція придбання фінансів з допомогою льотерій, буфетів, обідів в Народньому Домі та фінансових збірок. Було створено так зване "Нерухоме конто" на допомогу розбудови Народнього Дому в Ессендоні. Ведення мистецьких виставок для загальноавстралійської публіки перебрали члени відділу ім. Марії Заньковецької. Дуже активними в улаштованні виставок були Ріта Авдіїв і Нуся Грушецька. У 1970-73 роках зорганізовано так званий "мандрівний музей", в експозиції якого, крім експонатів народнього мистецтва, було виготовлено мапу України, із зазначенням типових одягів даної околиці. Також надруковано летючки з поясненнями про Україну. Важливою подією було пошиття членами відділів СУВ історичного одягу. Перший, дуже успішний, показ одягу відбувся в Народньому Домі в липні 1972 року, наступний у березні 1973 року на Крайовому З'їзді СУА в Аделаїді. Потім неодноразово відбувалися успішні покази для австралійців. У 1974 році, з ініціятиви Міріям Сліпецької та Марти Варцаби, побудовано величезну писанку й вмонтовано на вдекорованій тягаровій машині "Фльот", яка репрезентувала українське мистецтво і красу нашого Великодня на фестивалі "Мумба" в Мельборні. У виконанні цього величавого проєкту помагали всі члени Відділу ім. Марії Заньковецької. В 1976 році Відділ ім. М.Заньковецької поєднався з Мельборнським відділом, і частинно увійшов до стейтової управи.

Головами Відділу ім. Марії Заньковецької були: Р.Булка (1964), Н.Дроздовська (1965), Р.Авдіїв (1966), В.Бялоцька (1967), З.Яскевич (1968-69), Н.Грушецька (1970-71), Л.Дессі (1972), М.Сліпецька (1973-74), М.Варцаба (1975). Члени відділу: Л.Ставова, Р.Авдіїв, Г.Кметь, І.Гевко,

Н.Грушецька, М.Святківська, Н.Святківська, Н.Рома, Е.Кутна, Л.Улегла, Н.Верещака, С.Верещака, З.Яскевич, Л.Юрчишин, Я.Ляхович, В.Бялоцька, В.Добротвір, Д.Осідач, І.Савчак, К.Плекан, Л.Савчак, Л.Майка, М.Сліпецька, Д.Гавришкевич, Г.Шкандрій, Т.Юхима, З.Волян, М.Варцаба, Л.Дессі, Г.Пирогів, Н.Романовська, З.Микитенко, М.Лиходій, Н.Ботте, І.Красуляк, Л.Ткач.

У 1973 році, з ініціятиви Т.Сліпецької та Б.Коваленко, засновано Відділ СУВ ім. Лесі Українки у Нобл Парку, а наступного року при Відділі ім. Лесі Українки в Саншайні засновано відділ молодих ім. Алли Горської, з ініціятиви М. Ковшик.

У 1975 році СУВ очолила Надія Михайлишин. Того року стались три важливі події в житті української спільноти Вікторії, які визначили напрям діяльности управи СУВ на наступні десятиліття. Після років плянування, Українська Громада Вікторії приступила до перебудови Народнього Дому в Ессендоні, на що була потрібна фінансова й моральна підтримка всіх українських організацій. В наслідок пороблених старань УГВ, Міністерство Освіти Вікторії визнало українську мову як предмет до іспиту зрілости; розпочалась широка акція заохочення української молоді до студій. Одночасно, заходами УГВ, розпочато старання для відкриття Лекторату Українїстики в Університеті ім. Монаша, що також вимагало поважних фінансових засобів від української спільноти. Для заохочення молоді брати до іспиту додатковий предмет - українську мову - управа СУВ започаткувала щорічну "Нагороду ім. Лесі Українки" за дуже добрі висліди з української мови, розміром $50.00. Згодом встановлено три нагороди - $150.00 перша, $100.00 друга та $50.00 третя.

Стабілізації праці сприяло те, що Стейтова Управа СУВ одержала в перебудованому Народньому Домі свою кімнту та грамоту за фінансову допомогу в розбудові Народнього Дому, яку продовжували протягом років. Ця праця проводилась двома способами: грошевими пожертвами з каси СУВ й допомогою у розпродажі льотерійних квитків УГВ.

На 17-му Стейтовому З'їзді 13/11/1977 року головою вибрано Галину Шкандрій. В цій каденції СУВ разом із Крайовою Управою СУА спонсорували приїзд дисидентки Надії Світличної з двома дітьми до Австралії й 1/7/1979 року привітали їх на летовищі в Мельборні. Відбулися чисельні зустрічі з українським громадянством та визначними представниками уряду Австралії.

18-ий З'їзд СУВ, який відбувся 7/10/1979 року, вибрав головою Стейтової Управи Вікторії Маю Грудку. Продовжувалась повсякденна праця: традиційні концерти та базари, виставки народнього мистецтва, покази народньої ноші та співпраця з австралійськими жіночими організаціями. Зустрічі з видатними гістьми. Наради та координація праці з відділами, репрезентація СУВ на різних громадських імпрезах та святах.

У 1980 році Стейтову Управу очолила Надія Михайлишин. Вважаючи, що справа Лекторату в Мельборні є надзвичайно важливою, СУВ передав до каси ДОФУС певну суму грошей, які знаходились на

"замороженому конті" в кооперативі "Дністер". У 1982 році, після довгих переговорів, УГВ вдалося підписати угоду з Університетом ім. Монаша про створення Лекторату. Стейтова Управа Вікторії та відділи зобов'язались вплачувати на цю ціль по $500.00 річно. СУВ проводив, особливо в початкових роках, велику роботу, заохочуючи молодь брати українську мову до матури.

Слід відзначити показ писання писанок у головному будинку Маєра у Мельборні в латинський страсний тиждень протягом 4-ох років від 1982. Уділювано пожертви та допомоги на різні цілі.

На запрошення жіночого відділу австралійсько-американського товариства 1980 року Стейтова Управа Вікторії взяла участь у "Фестивалі різдвяної ялинки", який відбувся в ґалерії будинку Маєра, дохід із цієї імпрези призначено на харитативні цілі, а саме: дитячій лікарні та швидкій допомозі інтенсивного догляду в Мельборні. Організатори фестивалю запросили декілька вибраних національних груп влаштувати свої різдвяні столи. Всіх столів було вісім - український, маляйський, шведський, грецький, польський, данський, французький та американський. Із традиційних чотирьох столів, український вирізнявся пов'язаністю традиційної символіки з добірною естетикою та розплянування накриття, що у висліді дало враження урочистої елеґантности, вповні заслуживши назву "Княжий стіл". Цю виставку організували Стефанія Добрянська-Радивил з допомогою Наді Михайлишин. На запрошення Національної Жіночої Ради Вікторії, під час їхнього святкування дня жінки 8-го березня, уряджено престижну дводенну виставку, яка охоплювала народнє мистецтво (експонати музейної вартости, більшість власність музею українського мистецтва в Мельборні), образотворче мистецтво (мисткинь Ярі Ляхович, Люби Дессі та Гані Цибульської), скульптуру Ірени Жилан-Лисенко, кераміку Лесі Вотерфол і тканини виробу Левантини Гіммельрайх. Багато чужинців відвідало виставку та подивляли майстерність виконання, добір кольорів та високий рівень жіночих праць. Цю виставку влаштували реф. нар. мистецтва С.Добрянська-Радивил з допомогою Ірини Мортон.

Визначною імпрезою було відзначення 100-ліття українського жіночого руху в 1984 році. Серед присутніх було багато представників австралійських офіційних кіл та національних груп Австралії. Програма складалась із доповіддей Боженни Коваленко (українською мовою) та Маї Грудки (англійською), концерту та показу історичної ноші, а також гарячої вечері. У 1985 році, з нагоди "Року Молоді", управа СУВ започаткувала конкурс українського мистецтва для молоді, який плянувалося зробити щорічним.

Стейтова управа та відділи СУВ багато років допомагали посилками потребуючим українцям в Південній Америці та Польщі, у 1986 році вдалося оформити дві стипендії для студентів у Південній Америці (одну оплачує стейтова управа, другу - чотири відділи із стейтовою управою). Великою подією був приїзд і побут дисидентки, співзосновниці Української Гельсінської Групи, Оксани Мешко, який

сколихнув українське жіноцтво. Організовано громадську зустріч, де читалися твори дисидентів, а також 9/7/1988 року в залі при Святопокровській церкві було вручено пані Оксані грамоту Матері Року 1978, яке СФУЖО прислало з Америки. Доповідь на цій зустрічі "Початки Жіночого Руху" прочитала С.Добрянська-Радивил, а "Розвиток Жіночого Руху в Австралії" прочитала Надя Михайлишин. Власні твори читала Зоя Когут, Люся Максимишин читала твори дисидентів, а Боженна Коваленко твори Василя Стуса. Торжественно відсвятковано 1000-ліття Хрищення України та 200-ліття европейського поселення в Австралії 15/7/1988 року. Цю подію відсвятковано показом історичної ноші та бенкетом у присутності представників наших організацій та запрошених австралійських гостей. Рівночасно влаштовано виставку народнього та художнього мистецтва в приміщенні Дому Молоді в Мельборні, яка тривала три дні (15-17.7.1988).

Три великі події: Чорнобиль (1986), 1000-ліття Хрищення України (1988), Незалежність та боротьба за дипломатичне визнання України (1991) були належно відзначені демонстраціями, маніфестацією та фінансовими збірками, в яких СУВ брав активну участь. Все більша допомога була спрямована в Україну. Різні допомоги, надані стейтовою управою за час 1987-93 років, склали $5,497.00. Крім України, значними реципієнтами допомоги залишаються: Лекторат Україністики при Університеті ім. Монаша та Народній Дім в Ессендоні. 8/2/1988 року СУВ став членом "Етнік Паблік Бродкастінґ", 28/2/1988 року влаштовано вдалий концерт в честь Лесі Українки. Як і в попередніх роках, продовжувалось писання писанок, уряджування виставок народнього мистецтва по різних школах, у торговельних центрах, вітринах банків та покази історичної ноші в Народньому Домі та на запрошення австралійських організацій. 29/9/1989 року мали зустріч із референткою зовнішніх зв'язків СФУЖО Оленою Процюк, яка приїхала на Інтернаціональний Жіночий З'їзд. Вислано листи до совєтської амбасади в обороні Богдана Климчука. 2/4/1990 року вітали в Мельборні голову СФУЖО д-р. М.Квітковську та мали цікаву спільну зустріч із членством СУВ. 9/9/1990 року відбулася зустріч з депутатом українського Парляменту Богданом Горінем. 9/10/1990 уряджено конкурс молодих талантів, які були нагороджені за найкраще виконання. 20/1/1991 року мали цікаву зустріч з Л. та Н.Лук'яненками, де вони розповідали про події в Україні. Відзначили 5-ту річницю Чорнобильської трагедії та пожертвували $2,000.00 на допомогу потерпілим дітям. 2/6/1991 року відбулися ширші сходини, присвячені сл.п. Аллі Горській, доповідь підготовила і прочитала С.Добрянська-Радивил. Того ж місяця зустрілися з Надією Деркач, від якої отримали адресу багатодітної вдови (шестеро дітей), нав'язали з нею зв'язки, допомагали фінансово, відвідували її під час побуту в Україні (Надія Михайлишин і Наталія Гриневич). 8/12/1991 року брали участь у маніфестації солідарности з Україною, домагаючись від австралійського уряду визнання самостійности України. Брали участь у "Фолькфест", організований Громадою Вікторії від 16/11993р. до 23/1/1993р. На ширших

сходинах з відділами, які відбулися 7/3/1993 року М.Грудка та Н.Гриневич розповідали про зустріч із союзянками України. Пізнавши економічні потреби життя в Україні, допомогу в більшості спрямовано в Україну потребуючим родинам.

На 24-му З'їзді 13/6/1993 року С.Добрянська-Радивил очолила Стейтову Управу Вікторії. Почесний Консул України в Австралії Зіна Ботте, член Союзу Українок Вікторії, запросила представниць СУВ на урочисте святкування 2-ої річниці Незалежности України, яке відбулося на високому рівні. Ця річниця відзначається кожного року. Присутніми були представники українських організацій, австралійського уряду, армії та дипломатичного корпусу. У серпні 1993 року відбулися 2-гі ширші сходини, доповідачами були: Мая Грудка - розповідь про конференцію Союзу Українок України з СФУЖО, Надя Михайлишин, Галя Глуховера, Люба Айткен - про зустрічі та враження з України. У 1994 році мали зустріч з д-р. Д.Ціпивником, де обговорювались політичні події в Україні. У жовтні того ж року відбулися ширші сходини, де Мая Грудка і Надія Михайлишин розповідали про святкування жіночого руху в Івано-Франківську. Від 4/5 до 2/6/1996 року влаштовано Громадою Вікторії виставку під назвою "Steps Across Ukraine" в Національній Ґалерії Вікторії - це свято української культури, де були експонати усіх видів українського мистецтва. Під час виставки відбувалися концерти з участю кращих сил Вікторії. Виставкою керувала Наталка Моравська, від Союзу Українок Вікторії допомагала С.Добрянська-Радивил.

У 7-му Здвизі Українців Австралії, який відбувся в Аделаїді, репрезентували СУВ С.Добрянська-Радивил і Н.Михайлишин. Після 17-го Крайового З'їзду в 1996 році, рішено перевидати допоміжні матеріяли для вчителів історії (видання УЦШР), укладені довголітнім викладачем історії Романом Федевичем, з метою вислання їх в Україну. За допомогою відділів та редколеґії "Наше Слово", видано їх у 1997 році та вислано до освітніх осередків та бібліотек України, а також подаровано Українській Центральній Шкільній Раді в Австралії певну кількість примірників.

Стейтова Управа СУВ відзначила величавим концертом 125-ліття народження Лесі Українки, доповідь на цьому святі читала Боженна Коваленко.

У 1997 році С.Добрянська-Радивил репрезентувала СУА на Форумі українців в Україні. Нав'язала зв'язки з освітніми осередками Києва, Львова та Стрия. Інформувала про працю Союзу Українок Австралії в інтерв'ю для радіопередавання записаному журналістами: Надією Самуляк та Олександром Диким.

Протягом каденції видано стейтовою управою на добродійні цілі $5,462.00 з таким розрахунком: $3,104.00 в Україну, $2,358.00 в Австралії.

На 26-му Стейтовому З'їзді, який відбувся 23/8/1998 року, стейтову управу очолила Наталія Гриневич. Стейтова управа продовжує зв'язки з Австралійською Жіночою Радою Вікторії, бере участь у їхніх засіданнях та інформує їх про нашу працю. Утримуємо зв'язок із Багатокультурною Комісією Вікторії та беремо участь у їхніх

інформативних сесіях.

Стейтова управа підтримує шкільництво та продовжує надавати щороку нагороди за найкращі висліди з української мови при матурі. В міру своїх можливостей підтримуємо Лекторат Українознавчих Студій ім. М.Зерова при Університеті ім. Монаша.

Для кращого зв'язку з відділами видається інформативний листок під назвою "Союзянка", в якому подається інформації про діяльність стейтової управи та відділів. Усі відділи тісно співпрацюють з місцевими філіями громад та школою.

Святкування 50-ліття поселення українців в Австралії почалось з 1998 року та продовжувалось у наступному році. У 1999 році Союз Українок Вікторії відзначив своє 50-ліття гарним концертом та виставкою фотографій, які насвітлювали пророблену працю 50-ти років. Відбувся "День Союзянки", де було висвітлено відео зі святкувань 50-ліття Союзу Українок Австралії, яке відбулося в Коврі, НПВ, у таборі, де й почало гуртуватись українське жіноцтво та де почалась діяльність ОУЖ.

Важливою добродійною працею є допомога Україні. Для того стейтова управа і відділи влаштовують заробіткові імпрези, базари, льотерії та за придбані фонди висилають посилки з харчами, одягом, ліками та іншими речами потребуючим родинам, дітям в сиротинцях, вчителям, письменникам в Україні. Допомога йде по всій Україні, на Полтавщину, Київщину, Сумщину, Сиротинцю під зарядом Сестер Василіянок у Києві та Львові. Допомога колишнім воякам Афґаністану, які тепер перебувають у психічній лікарні в Чернігові. Передано фінансову допомогу на збіркові листи СУОА для потерпілих від повені на Закарпатті.

Із звіту Стейтової Управи Вікторії до Суспільної опіки при Крайовій Управі СУА бачимо, що протягом останніх 2-ох років вислано допомоги з Вікторії на суму понад $10,000.00. Не забуваємо й про наших старших громадян в Мельборні, відвідуємо Дім для старших найменше 2 рази в році - на Великдень та на Різдво.

Голови СУВ:

М.Осідач (1949-50, 59-60), О.Фітьо (1950-52, 58-59, 60-64), І.Умриш (1952-54, 56-57, 68-70), І.Залєська (1954-55), І.Хом'як (1955-56), З.Яновська (1957-58), Євгенія Булка (1964-66), Мая Грудка (1966-68, 79-80), Іванна Мамчак (1970-73, 1973-75), Надія Михайлишин (1975-77, 80-93), Галина Шкандрій (1977-79), Стефанія Добрянська-Радивил (1993-98), Наталія Гриневич (1998,99-).

Члени управ СУВ та Контрольних комісій від 1966 року:

Л.Ставова, Г.Корінь, Г.Петришин, Г.Глуховера, К.Швайлик, Н.Зімницька, О.Ліщинська, М.Дякун, І.Хом'як, Е.Козачинська, О.Малинка, Г.Чубко, Жилан, М.Баб'як, С.Кирилось, О.Струк, Є.Радіон, Р.Грабовська, М.Цюпак, І.Савчак, Л.Гаєвська-Денес, Н.Ведмідська, М.Семків, М.Якубович, О.Губик, А.Кішак, М.Ковшик, А.Галавин, І.Капко, М.Гасюк, І.Назар, І.Мортон, Н.Штинда, Г.Пирогів,

О.Лисенко, К.Плекан, Н.Верещака, Л.Юрчишин, А.Олійник, Ю.Олійник, Н.Панасгір, А.Глуханич, З.Ботте, С.Добрянська-Радивил, Н.Моравська, Т.Стасишин, М.Каспенкович, Н.Верещака, Г.Стахів, Б.Коваленко, В.Федевич, Н.Гриневич, Г.Кушнірчук, П.Демчишин, С.Могильницька, А.Рибалко, С.Опар, Т.Стасишин.

Члени Мельборнського відділу на 1999р.:

М.Бабяк, С.Болюх, Г.Глуховера, А.Глуханич, Н.Гриневич, М.Грудка, А.Грушецька, П.Демчишин, І.Дзісь, Н Дроздовська, І.Капко, М.Каспенкович, Г.Корінь, А.Кушнірчук, О.Ленківська, Л.Максимишин, Н.Михайлишин, С.Могильницька, О.Новицька, Н.Панасгір, Г.Петришин, К.Плекан, Г.Пирогів, О.Пташник, Г.Рибалко, Т.Стасишин, М.Стахурська, І.Умриш, В.Федевич, Т.Харуцька, І.Хом'як, М.Цюпак, В.Шевченко.

Почесні члени:

На підставі ухвал Стейтових з'їздів СУВ, надано почесне членство СУА таким особам: Леонорі Козачинській, Л.Олійник, Юлії Олійник, Наталії Зімницькій, Ірині Капко (1968), Софії Кирилось, Іванці Мамчак (1975), Надії Михайлишин (1990), Маї Грудці, Стефанії Добрянській-Радивил (1998).

Надано Стейтовою Управою спеціяльне відзначення за віддану працю в СУВ - М.Гасюк, Ірені Капко, Анні Галавин, Катерині Швайлик, Розалії Грабовській, Ярославі Струк.

Члени, які відійшли у вічність сл. пам.:

Ірина Білинська, Зіна Ботте, Евгенія Булка, Анна Буштедт, Наталія Венгльовська, Теодора Винницька, Анна Галавин, Розалія Грабовська, Стефанія Гевко, Марія Гриневич, Євгенія Дубів, Ірина Залєська, Наталія Зімницька, Н.Іллюк, М.Клим, Ірена Литвин, Ольга Малинка, Іванка Мамчак, Пола Михайлів, Ірена Мортон, Г.Олійник, Л.Олійник, Юлія Олійник, Марія Осідач, Є.Руденко, Марія Семків, Є.Слинько, Стефанія Стебницька, Ярослава Струк, Ольга Терлецька, Катерина Швайлик, Софія Шуст, Ольга Фітьо, Стефанія Фокшан, Л.Хом'як, Софія Яворська, Зеновія Яновська.

МАРІЯ ОСІДАЧ
З роду Пинило, народ. 26/11/1910 р. в с. Сосниця біля Перемишля. Педагогічну освіту отримала в Перемишлі (1930 р.), вчителювала в Польщі й Мельборні, співосновниця і голова першого гуртка ОУЖ у Мельборні, 1949-50 р. Голова КУ СУА, 1955-57 р.

ОЛЬГА ФІТЬО
Нар. в Галичині, основоположниця та довголітня голова СУВ (1950, 1951, 1958, 1961-66 р.). Член управи СУА (1951-53, 1957-59 р.). Член Мирового Суду СУА (1955-57 р.), заступник голови СУА (1964-67 р.).

ІРЕНА УМРИШ
З роду Тулинська. Нар. 17/9/1919 р. в Станиславові (т. Івано-Франківськ) там закінчила середню освіту, співосновниця гуртка ОУЖ в Коврі. В 1955 заснувала відділ СУА в Саншайні. Голова СУВ (1953, 1956, 1968-70 р.). Була головою Контрольної комісії СУА (1980-83 р.).

ІРИНА ЗАЛЄСЬКА
Дівоче-Кобзяр, нар. 26/1/1918 р. у Львові. Там же скінчила загальну й мистецьку освіту. Рекордсменка Західньої України в бігах і стрибках. Артистка - виступала у Львівському Оперному театрі. У 1944 р. відкрила власну Ритмопластичну студію в Міттенвальді, Німеччина. У 1950 р. засновує з чоловіком перший у Вікторії професійний театр ім. Л.Курбаса, де грала головні ролі, та театральну студію, в якій викладала мистецтво слова та ритмопластику. Голова СУ СУВ (1954-55р.), член Відділу СУА ім. Л.Українки та мистецький керівник і хореограф Ритмопластичної студії "Доріжка" при Рідній школі ім. Л.Українки в Нобл Парку 17 років. Пластунка, активна в Пластовій Станиці Вікторії та в Літературно-мист. клюбі ім. Василя Симоненка в Мельборні. Диктор укр. програм в радіо "3ZZ" (1975-78 р.). Померла 25/1/1988 р.

ІРИНА ХОМ'ЯК
Нар. в Маленовичах на Волині у маєтку діда Олексія Хом'яка, по закінченні середньої освіти, навчалась в університеті в Ерлянґені, Німеччина, 1946 р. В Австралії продовжувала студії в Мельборнському та Сіднейському Технічному коледжі. Активну працю в СУА почала в 1951 р., займаючи різні референтури до 1980-их років. Голова КУ СУА, 1957-59 р., та СУ СУВ, 1955-56 р.

ЕВГЕНІЯ БУЛКА
З роду Шульган, нар. 6/9/1909 р. в с. Уґнів Сокальського повіту в Галичині. Серед. освіту одержала в ґімназії сестер Василянок у Львові, а педагогічну в Кракові. Громадянська діячка, організатор діточих світличок, активна СУВ, відновила відділ СУ в Джілонґу 1964 р. Зорганізувала перше товариство пенсіонерів "Розвада" при УК парафії, яке вела аж до приєднання його до "Клюбу старших громадян" при УГВ. Голова СУВ (1964-65 р.).

ЗЕНОВІЯ ЯНОВСЬКА
Нар. 1898 р. у Винятичах, повіт Заліщики, Галичина. Середню школу закінчила в Коломиї, вчителювала на рідних землях, за її стараннями побудовано нар. школу в Винятичах. Голова СУВ (1957, 1962-64 р.).

МАЯ ГРУДКА
Народ. 18/1/1925 р. в Красноградi, Харківської обл., медсестра - адміністратор. В Мельборні закінчила коледж (1976 р.) і працювала на посаді старсшої медсестри в бюрі психіятричних послуг відділу здоров'я стейту Вікторії. Громадська діячка, активна в укр. жіночому русі, член стейтовії . управи СУВ (1950-80 р.), голова (1966-68 р.), заступниця голови КУ СУА (1967-70, 1973-83 р.), голова СУА (1992-98 р.). Англомовний редактор журнала "Наше Слово" (1968-70 р.). Очолювала українське "Товариство дому Старших" (1968-92 р.). Під її керівництвом було завершено будову Дому Старших в Мельборні. Голова дурекції Дому старших (1993-96 р.).

ІВАННА МАМЧАК, 1962-64 р.
Нар. 8/5/1900 р. в Тернополі, Галичина. Середню освіту закінчила матурою в Тернополі. У Львові працювала як вчителка фізкультури, була активна в спортовому тов. "Луг". Уклала ритмічні вправи під музику, які виконувала селянська молодь. По приїзіді до Австралії вчителювала в укр. школах, була активною в СУА, голова СУА (1962), голова СУ НПВ (1959-62), голова СУВ (1970-75).

ГАЛИНА ШКАНДРІЙ -
З роду Олійник, нар. в Ковлі на Волині. До Австралії приїхала в 1951 р. та включилася в активну працю Пласту та СУА. Голова СУВ (1977-79 р.), рефернт зовнішніх зв'язків і організаційний реф. стейтової управи. Заступник голови СУА (1992-98 р.).

НАДІЯ МИХАЙЛИШИН - Дівоче-Чубата, нар. 19/12/1927 р. у Львові. Середню освіту здобула в Німеччині. Навчалась в УТГ в Реґензбурзі та у Вищій Технічній школі в Дармштаті, скінчила лекторат Україністики ім. М.Зерова в Університеті Монаша. Вчителювала в суб. укр. школі в Джілоноґу та в Рідній школі в Нобл Парку. Член Пласту (курень А.Войнаровського). Голова СУВ (1957-77, 1980-93 р.).

СТЕФАНІЯ ДОБРЯНСЬКА-РАДИВИЛ - Дівоче-Куняковська, нар. 12/9/1924 р. в м. Стрию, Галичина. Вчилась у дівочій ґімназії "Рідна Школа" в Стрию, закінчила матуру в Перемишлі. Була чл. "Доросту" Пласту 1941 р. Співосновниця гуртка ОУЖ в Ротенбурзі над Тавбер (з М.Хариною та С.Бернардин) 1946 р., основоположниця гуртка у Вайсенбурґу 1948 р. Голова Конт. комісії Укр. Громади в Нобел Парку (1988-95 р.). Член дирекції та працівник Музею Укр. Мистецтва при УКЦ в Мельборні (1979-99 р.). З 1979 р. реф. народного мистецтва, фінансовний реф. і редактор журнала СУА "Наше Слово" 1992-98 р., голова СУВ 1993-98 р.

НАТАЛІЯ ГРИНЕВИЧ - Нар. на Київщині. Під час 2-ої Світової війни проживала в Польщі та Австрії, а після війни Німеччині. До Австралії приїхала в 1949 р. Так, як усі тоді новоприбулі горнулась до свого рідного середовища, яке так скоро зростало та збільшувалося. Має середню освіту, член Пласту, де за ініціятивну, постійну виховну працю отримала пластове відзначення - Св. Юрія в сріблі, а згодом Св. Юрія в золоті. До СУ вступила 1992 р. Працювала як член стейтової управи, член редколеґії журнала "Наше Слово". Від 1998 р. голова Стейтової Управи СУВ.

Перша Конвенція в Камберрі 25/1/1950 р. Делеґатка мельборнського гуртка ОУЖ та УГВ Калина Фриз-Кенез вручає різьблений альбом міністрові іміґрації Гералдові Голт. Зліва: Г.Голт, Калина Фриз-Кенез, Юрій Денисенко, Сара Голт.

Фраґмент з прадиційного бальу "Маланка", 1951 р.

Стейтова Управа СУВ, 1951 р. Зліва: О.Малинка, С.Яворoська, С.Шуст, Н.Веретельник, О.Фітьо (голова), д-р Н.Грушецька, С.Стебницька, Я.Болюх, І.Залєська, І.Дзісь, М.Гриневич.

Свято Миколая, 1951 р.

Вшанування пам'яті Тараса Шевченка, 1952 р.

Свячене для дітей, Великдень 1952 р.

Під час Свята Матері, 1954 р.

Показ писання писанок в 1960 р., демонструє Н.Зімницька.

Українська молодь - випускники Австралійських середніх шкіл під час балю, урядженого для них СУВ. 8/2/1967 р.

Стейтова Управа СУВ, 1970 р. 1-ий ряд: Н.Ведмідська, Л.Гаєвська-Денес, О.Малинка, І.Мамчак (голова), Р.Грабовська, Г.Грушецька. 2-ий ряд: Г.Глуховера, Я.Струк, М.Цюпак. 3-ій ряд: К.Швайлик, Радіон, С.Кирилось, М.Грудка.

Члени СУВ беруть участь у маніфестації українців з нагоди відзначення 50-ої річниці проголошення незалежної України в Києві 1918 р. та вимагають звільнення українських жінок з совєтських таборів смерти. 21/1/1968 р.

Діти під час маскового балю, 5/5/1969 р.

На базарі Червоного Хреста, 1969 р. Зліва: М.Ковшик, Н.Грушецька, Н.Зімницька, демонструють писання писанок.

Фраґмети з виставки українського народнього мистецтва, організованої краєвою та стейтовою управами в 1969 р.

Фраґменти з виставки українського народнього мистецтва, організованої краєвою та стейтовою управами в 1969 р.

В день відзначення роковин Лесі Українки Відділом ім. М.Заньковецької. Учасники мистецької програми. Зліва сидять: О.Тернавська, З.Когут, Е.Дубів, І.Залєська. Стоять: К.Плекан, Р.Булка, Р.Авдіїв, Д.Осідач, Л.Кириленко-Дессі, Л.Ставова, Н.Верещака. 1971 р.

Зустріч союзянок Вікторії зі співачкою М.Колесник з Києва після її концерту в Ессендоні.

Зустріч десидентки Ніни Строкатої на литовищі в Мельборні. Зліва: Н.Паназгір, Н.Строката, Н.Михайлишин. 1983 р.

Фрагмент зі святкування 100-ліття Українського Жіночого Руху, 1984 р. Співає Я.Міщинський.

Учасниці показу історичного одягу в Народньому Домі в Ессендоні.

Зустріч союзянок і провідних членів громадянства з представницею СФУЖО - Марією Баран.

Виставка укр. народ. мистецтва у вітрині банку "ANZ", з нагоди 5-го здвигу українців Австралії.

Виставка укр. народ. мистецтва у вітрині банку "ANZ", з нагоди 5-го здвигу українців Австралії.

Фрагмент зі зустрічі Оксани Мешко колишнього в'язня російського ґулаґу, співзасновниці Українкої Гельсінської Групи, на летовищі в Мельборні, 1988 р. Вітають: Г.Шкандрій, Н.Михайлишин і М.Грудка.

Під час зустрічі з громадянством. Промовляє дисидентка Оксана Мешко.

Зустріч союзянок з головою СФУЖО д-р. М.Квітковською 1990 р.

Пакуємо "Допоміжні матеряли для вчителів Істрорії" для висилки в Україну, 1997 р. Зліва: В.Федевич, Н.Гриневич, В.Левинська, Г.Петришин, С.Добрянська-Радивил.

Стейтова управа та Контрольна комісія. Сидять: Н.Панасгір (голова К.К.), С.Добрянська-Радивил (голова СУВ), М.Цюпак. Стоять: Л.Айткен, В.Левинська, Н.Гриневич, Г.Глуховера, К.Плекан, Н.Михайлишин, В.Федевич.

На Всесвітньому Форумі Українців у Києві, 1997 р. Голова СФУЖО О.Соколик і С.Добрянська-Радивил.

Антоніна Мацібурко

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ В ДЖІЛОНҐУ

Українське жіноцтво в Джілонґу започаткувало гурток ОУЖ у 50-их роках. У 1951-53 р. головами були Віра Омельченко, Антоніна Цибульська та Клара Дзвончак. Велику діяльність виявила родина Антоніни та Василя Цибульських.

Антоніна Цибульська організувала драматичний гурток, до якого належали 15 осіб. Гурток поставив ряд драматичних творів у Джілонґу та виїздив до Мельборну і Саншайну. Анна Цибульська започаткувала танцювальну групу, Наталка керувала хором - ці мистецькі одиниці брали участь у відзначеннях національних річниць. У цій діяльності їм допомагали Віра Омельченко, п-і Шаравара, Тетяна Сірих. Згодом, через брак власного приміщення, діяльність відділу сповільнилась і всі сили були спрямовані на придбання коштів для будови Народнього Дому Філії Української Громади Вікторії, яку започатковано в червні 1952 року. Одначе, деякі союзянки відділу були активними в освітянській праці, зокрема, в суботній школі при місцевій громаді, яка відкрила українським дітям двері в 1956 році. Керівником школи був п. Мазурик. Пізніше школу очолила Н.Цибульська - Олександренко, відтак В.Омельченко (1962-64) та Т.Сірих. У школі, крім вже згаданих, вчителювали Анна і Антоніна Цибульські, Марія Ганусин, Мара Клос.

Відновлено діяльність відділу загальними зборами 12/4/1964 року в присутності голови Стейтової Управи Вікторії Е.Булки та союзянок: В.Омельченко, Т.Сірих, В.Мороз, Е.Дурнота, О.Ясінська, Н.Любченко, В.Завада, К.Барановська, Л.Гальченко, М.Чорногуз, М.Бреха, В.Воробель, О.Кричко, Х.Кука, А.Мацібурко, М.Клос. Головою відділу вибрано Віру Любченко. До управи ввійшли: М.Клос, - заступник голови, А.Мацібурко - секретар, О.Кричко - скарбник, К.Барановська - організаційний референт, О.Ясінська, Е.Дурнота - суспільна опіка. Контрольна комісія: В.Омельченко - голова, Х.Кука, Е.Дурнота - члени.

Новообрана управа пожвавила працю відділу. Приєднано до відділу більше жінок, число членів зросло спершу до 50-ти, а на сьогодні відділ нараховує понад 100 членів.

У вересні 1964 року відзначено століття національного гімну "Ще не вмерла Україна". Доповідь прочитала Евгенія Булка. Участь в імпрезі брали діти й молодь СУМ-у та Пласту. Прибуток з імпрези (96 фунтів і 30 шілінґів) передали на будову Народнього Дому. У грудні того ж року голова відділу Ніна Любченко вітала голову Центрального Комітету Поневолених Народів Ярослава Стецька.

Спільними заходами відділу та Філії Громади Джілонґу влаштовано 1965 року традиційний Свят-Вечір, на який прибуло 260 осіб. Були гості з Мельборну, Баларату й околиць і представник УГВ та голова УЦШРА Іван Брозницький. В травні 1965 року управа відділу влаштувала академію, вшановуючи героїв: Симона Петлюру та Евгена

Коновальця. Доповідь прочитав голова місцевої громади Іван Стефанів. Участь в мистецькій частині брав жіночий хор під керівництвом Н.Цибульської-Олександренко. В червні відзначили 80-ліття Українського Руху, 15-ліття СУА. Доповідь про початки жіночого руху підготовила В.Омельченко, підписана познайомила присутніх з життям провідниць - Н.Кобринською та О.Пчілкою.

У 1967 році при відділі почав діяльність мішаний хор "Полтава" під керівництвом Н.Олександренко, від 1974 року диригентом хору була Марія Чепак, пізніше - Мара Клос, а від 90-их років по сьогодні о. Василь Касіян, настоятель УАПЦ Пресвятої Богородиці. Хор постійно бере участь у всіх громадських імпрезах, у святкуваннях 200-ліття поселення европейців в Австралії, виїздить поза межі Джілонґу з концертами. Відділ активно репрезентує українську спільноту назовні. Союзянки беруть участь у "Gala Geelong Festival" та "Geelong Show", сільськогосподарській виставці, двічі на рік декорували українськими експонатами вікно в "Ethnic group", деякі експонати виставлено у "Roual Commonwealth Room". Брали участь у міжнародній виставці ЕКСПО, демонстрували писання писанок для Червоного Хреста та "Country Womens' Association". При всіх нагодах влаштовували для чужинців покази вишивок, української ноші, кераміки, різьблених виробів, писанок і т.п.

З рамени Червоного Хреста, на відкритті "Art and Craft Show" вітали жінку прем'єр міністра Вікторії пані Гаймер і обдарували лялькою в українському народньому одязі, яку готувала Антоніна Мацібурко.

Провадилась харитативна діяльність. Організовували базари, барбекю, чайні вечори, льотерії та "щорічну Коляду", дохід з яких йшов на суспільну опіку, або на потреби громади, Лекторату Україністики ім. М.Зерова, СУМ-у, Пласту та школи. Спонсоровано студента в Бразілії, який студіює теологію. Висилали посилки до Бразілії, Польщі, а тепер в більшості в Україну.

Відділ постійно співпрацює з управою Української Громади Джілонґу, має свою світлицю в Народньому Домі, в якій є два манекени, одягнені в український одяг, керамічні вироби та вишиті речі. При відділі були курси писання писанок (Б.Микитенко, А.Мацібурко, Н.Михайлишин) та вишивання (П.Срібна, М.Микитенко, К.Блищинська, М.Чепак).

Коли виникла потреба перебудови Народнього Дому, відділ пожертвував $2,000.00. Усі свята, імпрези, академії, які влаштовує громада, не обходяться без допомоги членів відділу. Союзянки самостійно щороку відзначають річниці видатних жінок - Лесі Українки, княгині Ольги та влаштовують концерти, забави, чайні вечори, базари й барбекю, дохід з яких призначують на різні добродійні цілі.

Члени відділу, які належать до хору "Полтава" беруть активну участь у всіх національних святах, як День Державности, Свято Героїв та у відзначенні роковин поетів і письменників: Т.Шевченка, І.Франка, О.Кобилянської та інших. Доповіді в різні роки виголошували:

І.Стефанів, Б.Назар, В.Омельченко, Т.Сірих, А.Мацібурко, Л.Гарасименко, Б.Хамчук. Влаштовувались літературні зустрічі з членами Мельборнського Літературно-Мистецького Клюбу ім. Василя Симоненка: Д.Нитченком, Л.Гаєвською-Денес, М.Ковшик, З.Когут, Б.Коваленко. Джілонґ відвідували визначні особи та мистецькі одиниці з інших стейтів Австралії та з-поза неї. Так у 1969 році відділ вітав бл.п. Патріярха Йосипа Сліпого, пізніше Владику Мстислава з Америки, представницю СФУЖО Н.Баран, Надію Світличну з синами, сл.п. Я.Стецька, М.Мінського та багато інших. А 1970 роках приймали з концертами та гостили мистецькі одиниці з Мельборну, Аделаїди, Сіднею та Перту.

28/4/1988 року Джілонґ відвідала королева Великої Брітанії Єлисавета II з принцом Пилипом. На запрошення Джілонґ-Барвон Реґіональної Комісії, від української спільноти королеву вітала голова відділу СУ Джілонґу українським звичаєм - хлібом на вишиваному рушнику. З цієї нагоди відділ одержав від австралійського уряду признання, а розмова з королевою була поміщена в місцевій австралійській пресі.

З великим духовним піднесенням очікували члени відділу результат референдуму вільної Укрїни 2/12/1991 року. З цієї нагоди влаштовано було вечір з мистецькою програмою. Доповідь "Великі події в Україні" пера А.Мацібурко, прочитала Агафія Ставіська. У мистецькій частині звучали вірші Д.Павличка, Л.Полтави, В.Переяславця та лилися стрілецькі пісні у виконанні хору "Полтава". Після проголошення незалежности України, відділ гостив у себе депутатів Верховної Ради: В.Яворівського, Л.Лук'яненка, Б.Гореня, І.Деркача, Й.Терелю, Д.Павличка з дружиною та інших.

Величаво відзначено 30 років існування і праці відділу та вшановано пам'ять княгині Ольги. Свято відбулось у Народньому Домі у присутності чисельних гостей - українського Духовенства, голів і представників місцевих українських і австралійських організацій, гостей ліберальної партії (Ана Гендерсон) і робітничої партії (В.Гарт-Ґан). З Мельборну прибула голова СУВ Н.Михайлишин. Інформативну доповідь про працю відділу українською мовою виголосила А.Мацібурко, англійською Тарас Мацібурко. Про життя і працю княгині Ольги прочитала англійською мовою Ірина Слота. У мистецькій програмі брали участь Анна Король, Анна Костюк (деклямації), учні Рідної школи виконали пісню В.Івасюка "Червона рута", діти СУМ-у та Пласту під керівництвом Люби Стависької виконали "Полтавський танець". Хор "Полтава" на чолі з Марою Клос виконав шість пісень. Заходами управи й союзянок відділу в 1997 році відзначено бенкетом з мистецькою програмою 30-ліття хору "Полтава". З працею хору познайомила присутніх А.Мацібурко, мистецьку програму підготувала голова відділу Людмила Гарасименко. Хор "Полтава" під керівництвом о. В.Касіяна полонив присутніх співом. У концерті брали участь наймолодші танцюристи Пласту та САМ-у під керівництвом Наді

Ткачук, талановита співачка Люда Березняк з Мельборну виконала кілька пісень.

Кожного року організовували коляду на Різдво, дохід з якої йшов на суспільну опіку при відділі. Дохід з базарів, барбекю, чайних вечорів, льотерій йшов також на суспільну опіку, або на потреби громади, СУМ-у, Пласту, Лекторату Україністики та школи. Спонсорували двох студентів у Бразилії, котрі вчаться на священників. Висилали посилки до Бразилії та Польщі, а тепер і в Україну.

Лише за час від 30/6/1988-30/6/1993 років уділено допомогу на суму $15,320.00. У тому числі: $1,000.00 на Лекторат ім. М.Зерова в Університеті ім Монаша, $1,463.00 на Рух та Чорнобиль, $1.000-00 на Фонд Дипломатичної Служби в Австралії, $1,000.00 на Українську Громаду в Джілонґу, $735.00 на часопис "Літературна Україна". Нав'язали зв'язок з Союзом Українок у місті Чернігові та з санаторією "Смерічка" в Івано-Франківській області.

Голови управи відділу:

Віра Омельченко, Клара Дзвончак (1951-53), Ніна Любченко (1964-66), Антоніна Мацібурко (1966-68, 71-78, 87-91), Марія Кіщак (1968-71), Марія Чепак (1973-75, 76-80), Маґда Піскун (1875-76), Софія Сікора (1980-81), Євгенія Камінська (1981-82), Агафія Стависька (1982-87, 91-94), Людмила Гарасименко (від 1994).

Члени управ та Контрольних комісій (дані неповні):

Емілія Дурнота, Марія Ганусин, Надія Михайлишин, Віра Микитенко, Ніна Любченко, Анна Король, Мара Клос, Марія Савчук, Оля Кричко, Оля Сокаль, Олена Янусь, Ніна Стависька, Марія Дума, Стефанія Максимович, Анна Костюк, Катерина Блищинська, Лідія Астаніна, Катерина Шілке, Надія Гливчак, Анна Художник, Тетяна Сірих, Катерина Барановська.

Почесні члени:

Почесне членство за довголітню і віддану працю в Союзі Українок ім. Лесі Українки в Джілонґу одержали: Антоніна Мацібурко від СУА 1974 р., від УГВ 1973 р., від СУОА 1976 р., від СУВ 1998р. Тетяна Сірих від СУА 1988 року. Катерина Шилке і Адольф Шилке, Катерина Блищинська і Василь Блищинський, Василь Костюк, Ліда Астанін, Ніна Стависька, Олена Янусь, Анна Король, Ольга Кричко, Агафія Стависька, Параска Мельник - отримали почесні грамоти 1998 року.

Члени відділу:

Адамик Христина, Астанін Лідія, Барановська Катерина, Баскін Анастасія, Бареза Анна (Ярослава), Береза Анна (Стаха), Блищинська Катерина, Блищак Катерина, Боровок Марія-Анна, Борсук Надія, Васелевська Ольга, Вдовин Марія, Вернер Текля, Ганусин Марія, Гарасименко Людмила, Гливчак Надія, Голяк

Станислава, Горбань Владислава, Гладкі Марія, Головка Наталка, Гусак Надія, Ґуґляк Анна, Ґралюк Розалія, Дубик Люба, Дубик Марія, Дума Марія, Дудлій Марія, Дурнота Емілія, Жогальська Люба, Залеський Кароліна, Іванців Ананстасія, Іванців Розалія, Івасик Наталія, Камінська Евгенія, Камінська Теодора, Карашкевич Ніна, Касіян Анна, Кічаков Анна, Клос Мара, Кобас Марія, Ковач Варвара, Король Анна, Корпак Надія, Костюк Анна, Кричко Ольга, Курбієнко Марія, Кука Христина, Кузик Анна, Луцько Ольга, Любченко Марія, Любченко Ніна, Максимович Дарія, Мацібурко Антоніна, Мазурок Анна, Махник Надія, Мельник Параскевія, Мельник Ярослава, Микитенко Віра, Мішура Люба, Мендел Анна, Миронюк Галя, Нагірна Олександра, Нетреба Єлисавета, Новіков Параскевія, Панченко Іна, Піскун Маґда, Попович Марта, Рогульська Евгенія, Савчак Люба, Савчик Соня, Савчик Юлія, Сірих Тетяна, Сидор Таня, Сем'янів Анна, Сем'янів Віра, Сем'янів Меланія, Сікора Софія, Слота Ірена, Стависька Агафія, Стависька Ніна, Фельняк Наталія, Художник Анна, Цюпак Софія, Чимерис Параскевія, Шаравара Надія, Шаравара Михайло, Шилке Катерина, Шостак Марія, Янек Катерина, Янусь Олена, Яртим Ольга, Ященa Марія.

Відійшли у вічність бл. пам.:

Бабчук Марія, Воробель Надя, Зіневич Віра, Микитенко Олена, Мороз Валентина, Омельченко Віра, Рудевич Марія, Срібна Параскевія, Стойкевич Катерина, Чорногуз Анна, Ясіновська Фріда, Сокаль Ольга, Дзвончак Кляра, Хомякевич Катерина, Максимович Стефанія, Кулик Катерина, Гошелик Настя, Янечко Ефрозина, Коваленко Марія, Бойчук Параскевія, Кузнецова Марія, Наконечна Оксана, Зімницька Наталія, Блищинський Василь, Назар Інка, Шкірка Марія, Срібна Антоніна, Цибульська Антоніна, Кульгавець Таїса.

НІНА ЛЮБЧЕНКО
Нар. 26/3/1926 р. в Україні. Секретар відділу 1984-85 р., член Контр. комісії 1985-86 р., голова відділу 1964-66 р.

АНТОНІНА МАЦІБУРКО
Нар. 15/8/1925 р. в Черкасах. Суспільна діячка, вчителька урк. школи в Джілонґу, член австралійського Червоного Хреста від 1965 р., де демонструвала писання писанок, урк. нар. мистецтво. 25/4/1988 р. вітала королеву Єлисавету й кн. Пилипа від української спільноти. Довголітній секретар відділу (15 р.), голова відділу 1966-68, 1971-83, 1987-91 р.

МАРІЯ КІЩАК
Голова Відділу 1968-71 р.

МАРІЯ ЧЕПАК
Приїхала до Австралії 1949 р., до Джілонґу 1952 р., і відразу включилась у громадське життя. Керівник хору "Полтава", член квартету "Барвінок", голова відділу 1973-75, 1976-80 р.

МАҐДА ПІСКУН
Нар. 7/3/1933 р. в Голандії. До Австралії приїхала з батьками 1953 р. Голова відділу 1975-76 р.

ЄВГЕНІЯ КАМІНСЬКА
Активна в організації СУМ, вчителює в укр. школі. Голова відділу 1981-82 р.

СОФІЯ СІКОРА
Нар. 10/6/1936 р. в Боснії, до Австралії приїхала 1965 р. Голова відділу 1980-81 р.

АГАФІЯ СТАВИСЬКА
Нар. 28/4/1929 р. на Лемківщині, до Австралії приїхала в 1964 р. Голова Контр. комісії при Сестрицтві УКЦ, фінансовий реф. відділу. Голова відділу 1982-87, 1991-94 р.

ЛЮДМИЛА ГАРАСИМЕНКО
Нар. 3/7/1938 р. в Черкасах, Україна. До Австралії прибула в 1949 р. з батьками. Середню освіту закінчила в Австралії. Активна в Пласті, громаді. Голова відділу 1994 - до тепер.

Члени відділіу СУ, шоста зліва сидить голова М.Чепак 1979 р.

Управа відділу. Сидять: Н.Король, О.Кричко, Л.Янусь. 1-ий ряд стоять: Г.Костюк, Н.Гливчак, К.Шилько, Л.Гарасименко, К.Блищинська. 2-ий ряд стоять: Л.Жогальська, А.Мацібурко, Л.Астанін.

Голови відділу: С.Сікора, Н.Мацібурко, М.Піскун, Л.Гарасименко, А.Стависька.

Ольга Бартош

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВОДОНЗІ

Відділ було засновано 9/11/1958 року і, хоч кількість членів ніколи не перевищувала 15-16 (тепер вже всі старшого віку), діяльність відділу не припинялася. Першою головою управи була Анна Береза, що провадила відділ незмінно 17 років. Відділ влаштовував Святі Вечері, обіди на Храмове Свято, Свято Матері, День Батька, Миколая "на воді". Члени брали участь також у всіх громадських імпрезах. Подією був виступ мельборнського хору "Чайка" 1977 року - концерт був влаштований у Сівік Голл Водонґи. На свята та імпрези звичайно запрошували гостей із сусідніх містечок - Беналі, Бандіян, Албурі, Ванґарати та інших, так що кількість присутніх з родинами доходила до 80-90 осіб.

Наступною головою відділу була Іванна Сардош, яка після двох місяців подала резиґнацію через виїзд до Брізбену. Заступниця голови і секретар відділу Ольга Бартош виконувала функцію голови до 1977 року, а 23/10/1977 року її обрано головою. Вона далі виконувала функції секретаря аж до 1981 року.

У 1978 році, в Сівік Гол в Албурі, відбулася міжетнічна виставка народнього мистецтва, в якій взяли участь члени відділу. Мистецькі експонати займали два столи і були розвішані на стінах, на цю подію були позитивні відгуки в телевізії й по радіо. 10/11/1983 року вибрано головою відділу Катерину Різняк, яка була дуже активною у відділі Союзу Українок Водонги.

29/10/1983 року головою відділу вибрано Теодозію Товстоп'ят, яка очолювала відділ один рік. Після неї вибрано Віру Шоробуру (1984-88). Продовж 4-річної каденції вона була активною і доброю організаторкою, за що відзначена грамотою почесного члена СУА. Наступною активною головою була Марія Юськів (1988-99), яка теж заслуговує на звання почесного члена.

Збирали підписи під різними петиціями на захист людських прав в Україні, висилали телеграми протесту в справі політичних в'язнів. Переводили грошеві збірки на різні цілі. Непоганий дохід давали громадські барбек'ю, з яких відділ жертвував на Українську Громаду та на Українську Католицьку Церкву. Від 1985 року брали щорічно участь у виставці в Сівік Гол в Албурі. У 1988 році відділ був активний у святкуванні 1000-ліття Хрищення України та Фестивалі 200-ліття Австралії у Водонзі. Висилали пожертви на Пам'ятник Хрищення України в Канберрі, та на Лекторат Українiстики ім. М.Зерова при Університеті ім. Монаша. Передплачували 10 примірників журнала "Наше Слово".

Тільки за 1991-98 роки уділено таку допомогу: вислали українським дітям до Польщі та Румунії 7 посилок одягу коштом $1,500.00, уділено стипендію студентові $100.00, на Фонд Суспільної

Служби $150.00, в санаторію в Карпатах на колиби $100.00, посилки потребуючим в Україні $480.00, на ліжка в санаторії в Брюховичах $500.00, потерпілим від повені на Закарпатті $1,190.00, на ремонт Української Католицької Церкви у Водонзі $350.00, на Українську Громаду в Водонзі $150.00. Разом - $3,020.00.

Голови управи:

Анна Береза (1958-75), Іванка Сардош (1975), Ольга Бартош (1975-81), Катерина Різняк (1981-83), Дозя Товстоп'ят (1983-84), Віра Шоробура (1984-88), Марія Юськів (1988-99).

Члени управи та Контрольної комісії від 1975 року:

Т.Нізієнко, Н.Гоцуляк, Г.Цупер, Т.Богуславська, Воротнюк, О.Береза, П.Качмарська, К.Кобзан, М.Чапран, О.Робец, Залацька, М.Качмарська, М.Лютий, М.Лазурко, М.Романович, Ю.Вовк, М.Павловська, А.Кобзан.

Почесні грамоти:

За довголітню громадську працю Ольга Бартош одержала в 1971 році Грамоту від УГВ філії Водонґа; в 1974 році - Грамоту від Крайової Управи СУА, в 1975 році - Грамоту від УГВ.

Софія Сорока, Геля Цупер, Михайлина Романович і Йозефіна Вовк одержали Грамоти за довголітню працю у відділі ім. Лесі Українки у Водонзі.

Члени відділу:

Ольга Бартош, Йозефіна Вовк, Ніна Гоцуляк, Марія Долінська, Анна Іванюх, Стефанія Калічинська, Марія Качмарська, Надія Кітт, Анна Кобзан, Христина Кобзан, Марія Лаврович, Марія Лазурко, Мара Лютій, Ольга Мрж'яна, Марія Павловська, Анастасія Пернаровська, Михайлина Романович, Лена Собоїська, Люба Сливка, Софія Сорока, Теодозія Товстоп'ят, Геля Цупер, Юськів Марія.

АННА БЕРЕЗА
Засновниця відділу і перша його голова, Нар. 6/3/1905 р., пов. Бучач в Галичині. Голова відділу 1958-75 р.

ОЛЬГА БАРТОШ
Нар. 9/10/1924 р. на Україні, довголітня секретарка і заступник голови відділу. Голова відділу 1975-79, 1981 р. Відзначена Почесними грамотами: Філії УГВ у Водонзі (1974 р.), СУА (1975 р.), УГВ (1975 р.).

КАТЕРИНА РІЗНЯК (1981-83 р.)
ДОЗЯ ТОВСТОП'ЯТ (1983-84 р.)
ВІРА ШОРОБУРА (1984-88 р.)

МАРІЯ ЮСЬКІВ
Нар. 1/8/1923 р. біля Києва, учителька укр. школи в Водонзі, культосвітний реф. Голова відділу 1988-1999 р.

Відділ відзначив день народження голови відділу Н.Берези 1974 р.

Управа Відділу СУ Водонга, 1979 р. Зліва: Н.Гоцуляк, П.Кочмарська, О.Бартш, О.Малинка-Береза.

Відділ відзначив день народження Л.Українки. В першому ряді сидить: голова відділу Катерина Різняк, 1982 р.

"Back to Bonegilla" - **шатро СУ з українськими стравами і печивом, 1987 р.**

Члени відділу в Українському Народньому Домі, 1999 р.

Василина Левинська

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ В САНШАЙНІ

Неділя 12-го жовтня 1956 року залишилась пам'ятним днем на терені Ардір. Того дня відбулися 1-ші Загальні Збори Відділу Союзу Українок, в присутності 18 осіб та представників стейтової управи. Голова СУ Вікторії Ірина Умриш була засновницею саншайнського відділу СУ. Вона подала деякі інформації, а також відчитала реферат про заснування Союзу Українок на рідних землях, підкресливши, що він і досі продовжує працю на еміграції. Віра Шевченко прочитала статут СУА, даючи вияснення щодо обов'язків союзянок. Після того, відбулися вибори першої управи, головою вибрано Таню Юхиму. До управи ввійшли: В.Левинська, А.Худяк, М.Давидюк, К.Яреміяк, Ю.Солтис, А.Яворська, Г.Михайлишин і А.Пекар.

Метою управи було приєднання членів до відділу та вербування дітей до української школи. Завданням жінок було помагати в українському організованому житті. Кожний член управи виконував обов'язки певної референтури. Влаштовували чайні вечори, свято Миколая та власними силами виготовляли дарунки для дітей, яких батьки були в тяжких матеріяльних обставинах, переводили фінансові збірки на сиротинець. Влаштовували імпрези, на яких читали реферати.

7/12/1958 року головою вибрано В.Левинську, а до управи ввійшли: М.Роман, А.Муц, Е.Глушко, О.Пайда, Г.Муц, Л.Вовк, А.Доліновська, А.Дворянин, О.Губик. З ініціятиви Ірини Хом'як (голова крайової управи), організовано для шкільної молоді курси писання писанок, якими керувала Марія Дранчук, і вишивання, які були дуже успішними та продовжувалися протягом 8-ми років. В 1959 році, на загальних зборах, знову вибрано В.Левинську на голову в присутності голови стейтової управи Марії Осідач, яка внесла пропозицію купити землю під будову українського сиротинця в Саншайні. Управа відділу розпродала цеголки на суму 50 фунтів. Землю куплено, та з часом продано, а гроші передано на придбання дому для старших в Ессендоні, який було продано у 90-их роках, а гроші стали початком будови дому для старших в Кейлор-Мельборн.

Заходами відділу організовувались різні свята та імпрези: свято княгині Ольги, де інсценізацію підготувала Л.Гаєвська-Денес, з допомогою Тані Юхими і Василини Левинської. Участь в інсценізації брала шкільна молодь. Відбувалися академії, концерти в честь визначних людей. Приготовляли великодні кошики, дохід з яких йшов на допомогові цілі.

В 1960 році оргнізовано в Саншайні показ вишивок в присутності австралійських гостей, які захоплювалися нашими експонатами. Організовано дівочий хор, який виступав на імпрезах Союзу Українок, а Л.Гаєвська-Денес подбала про правильний народній одяг дівчат.

Суспільна опіка переводила грошеві збірки на залишенців в Німеччині, Австрії. Допомагали нашим людям в Австралії, які потребували допомоги, дарували їхнім дітям великодні та різдвяні дарунки. Відбували зустрічі з іншими відділами СУ та влаштовували

вечори з несподіванками.

Відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки організував дитячий садочок та опікувався ним. Було 15 дітей, керівником була Марія Роман, допомагали А.Левинська та Г.Деркач. З розвитком українського шкільництва, садочок був приділений до української школи, та надалі був під опікою відділу СУ. Фінансово підтримували громадську та шкільну бібліотеку, а також кантину при школі.

В 1962 році відбулися 6-ті Загальні Збори СУ в Саншайні, де на голову вибрано Юлію Солтис, а членами управи - О.Губик, В.Федор, Т.Цюрпіту, В.Зубар, Л.Гаєвську-Денес, Т.Юхиму, М.Роман, А.Муц, С.Матвіїшин. Контрольна комісія: І.Кривінська, С.Німець. Е.Андріїшин. Нова управа старалася притягнути й зацікавити членів, щоб надалі провадити розпочату працю. Було влаштовано чайний вечір, на якому, на запрошення відділу, голова стйтової управи З.Яновська прочитала реферат про українське народнє мистецтво. Українська школа в Саншайні святкувала перший випуск абітурієнтів педагогічного курсу, а союзянки влаштували їм прийняття. Склали грошеві пожертви на будову церков в Ардірі та в Ессендоні. Фінансово підтримували журнал "Наше Слово", а перше його число роздано безкоштовно союзянкам з нагоди 80-ліття Українського Жіночого Руху. В жовтні 1966 відділ відзначив 10 років свого існування, відбувся концерт, святковий обід та забава.

В 1967 році, на загальних зборах, уступаюча голова Юлія Солтис отримала признання за жертвенну працю та старання здобути фінансові засоби. Наступною головою вибрано Дозю Цюрпіту, яка в скорому часі зрезиґнувала. В присутності голови стейтової управи Маї Грудки, на голову відділу вибрано Таню Юхиму. Відділ СУ брав участь у ювілейному відзначенні української школи, у спільному Свяченому та допомагав громаді. Влаштовували академії, на які готували доповіді: Л.Гаєвська-Денес, М.Ковшик, Т.Юхима. Члени відділу брали участь у Крайовому З'їзді СУ.

На наступних загальних зборах у 1970 році на голову вибрано Ольгу Губик. Члени управи: А.Ярка, Б.Дикун, Т.Кушнір, Г.Масендич, Р.Фляк, О.Камінна, К.Поточна. Відділ далі продовжував курси вишивання та писання писанок. З придбаних грошей закупили кухонний посуд для Українського Народнього Дому, пошили народній одяг для деяких шкільних дітей. Приготували прийняття для сестер Василіянок, які приїхали з Арґентіни, висилали різдвяні та великодні побажання своїм членам.

В 1972 році, на загальних зборах відділу були присутніми голова Стейтової Управи СУВ І.Мамчак, С.Кирилось, голова батьківського комітету Б.Лех та інші представники саншайнської громади. Вибрано на голову відділу Тоню Кушнір, секретарем обрано Е.Бобко, решта членів управи залишилася без зміни. Влаштовано ряд вечорів, одним з яких був "Вечір гумору", який відбувся дуже успішно. Підготували свято княгині Ольги з цікавою програмою. На запрошення Громади з нагоди ювілею, відділ брав участь в концерті та приготували обід. Голова Т.Кушнір організувала жіночий хор, який виступав на святі "Українські Жінки - Героїні". Відділ

допомагав фінансово українцям-політв'язням та їх родинам.

На чергових загальних зборах у 1976 році головою вибрано Евгенію Бобко, секретарем - А.Запотоцьку, членами управи стали: А.Альфавицька, А.Романовська, А.Ярка - організаційна. Влаштовано ювілей з нагоди 20-ліття заснування Відділу Союзу Українок в Саншайні, на якому Марія Ковшик прочитала реферат, В.Федор розповіла про історію відділу, від крайової управи Л.Гаєвська-Денес склала жартівливий привіт, а від Стейтової Управи СУВ вітали Н.Михайлишин - голова та І.Умриш, яка висловила вдоволення і признання за велику пророблену працю в ділянках культурно-освітній та суспільної опіки.

25-го листопада1977 року влаштовано "Інтернаціональний ресторан", де були подані різного роду смачні українські страви, що принесло добрий заробіток. Допомогли фінансово Надії Світличній під час її побуту в Австралії. Спонсорували студенток в Арґентіні та Бразілії.

На той час відділ нараховував 44 платних членів. Активна голова Е.Бобко влаштовувала забави, базари, доходи з яких були призначені для українського організованого життя в Австралії. Після відходу Е.Бобко на вічний спочинок в 1984 році, головство перебрала Марія Гандоха.

Відділ Союз Українок в Саншайні відзначив 30-ліття свого існування великим концертом в присутності достойних гостей та представників багатьох організацій.

В концертовій програмі брали участь учні рідної школи ім. Івана Франка, хор союзянок під керівництвом Марії Ліпкевич. Присутніми на святі були: голова СУВ Н.Михайлишин, Л.Гаєвська-Денес, історію відділу читала А.Запотоцька. Надійшло багато привітів, в яких висловлено признання та похвалу за велику працю, пророблену відділом. Через 5 років велично відсвяткували 35-ліття відділу.

М.Гандоха започаткувала веселі сходини з обідами для пенсіонерів. Гумористичні оповідання читали Г.Альфовицька, Б.Дикун, О.Пайда, А.Ярка. Подаровано $2,000.00 на будову церковного будинку в Ардірі, $20.00 на Манастир Сестер Василіянок, на організацію молоді СУМ $200.00, на Лекторат ім. Миколи Зерова $1,000.00. Переглядаючи касові книги відділу, які старанно провадила скарбник Оля Губик, треба ствердити, що за 9 років було уділено допомоги на суму $17,500.00.

В 1993 році загальні збори вибрали головою Анну Дворянин, секретарем Василину Левинську, склад управи залишився той самий. Праця йшла, як у минулих роках: проводились збірки на СУОА, помагали українській громаді в Ессендоні під час "Фолкфест", допомагали громаді в Саншайні, жертвували $1,000.00 на Консулят України в Австралії, перевели збірку Однодолярового Фонду Суспільної Служби. $1,000.00 на допомогу Україні. Зложили фінансову допомогу на подорож голови СУА М.Грудки на Конґрес в Бейджінґу та на З'їзд СФУЖО.

Відзначали традиційні свята, уряджували Різдвяний та Великодній базари, брали участь у відзначенні 110-ліття заснування Жіночого Руху в Україні.

В 1997 році, у присутності 36-ох членів, вибрано головою відділу В.Левинську, до управи ввійшли: В.Федор, Г.Альфавицька, О.Губик,

А.Дворянин, В.Зубар, С.Матвіїшин, М.Ліпкевич, А.Доліновська, М.Гандоха, Г.Максимович, Ю.Цимбаляк. Відділ нараховує 55 членів - усі пенсійного віку. Успішне переведення імпрез, завдячуємо заслуженій диригентці союзянського та церковного хорів Марії Ліпкевич.

Відділ отримав подяку за фінансову підтримку від Комітету сприяння консуляту України та Грамоту добродія будови Дому для старших, Грамоту жертводавця від Лекторату Українознавчих Студій ім. Миколи Зерова при Університеті ім. Монаша.

Грамоту фундатора Храму-Пам'яника в Канберрі.

Відділ ім. Лесі Українки в Саншайні очолювали:

Таня Юхима (1956-58, 68-70), Василина Левинська (1958-62, 97-99), Юлія Солтис (1962-70), Оля Губик (1970-72), Тоня Кушнір (1972-76), Евгенія Бобко (1976-84), Марія Гандоха (1984-92), Анна Дворянин (1992-97).

Члени управи:

В.Левинська, А.Худяк, М.Давидюк, К.Яреміяк, Ю.Солтис, А.Яворська, Г.Михайлишин, А.Пекар, М.Роман, А.Муц, Е.Глушко, О.Пайда, Л.Вовк, А.Доліновська, А.Дворянин, О.Губик, В.Федор, Т.Цюрпіта, В.Зубар, Л.Гаєвська-Денес, С.Матвіїшин, А.Ярка, Б.Дикун, Т.Кушнір, Г.Масендич, Р.Фляк, О.Камінна, К.Поточна, Е.Бобко, А.Запотоцька, А.Романовська, Г.Альфависька, М.Ліпкевич, А.Доліновська, М.Гандоха, Г.Максимович, Ю.Цимбаляк.

Члени відділу:

Анна Альфавицька, Евдокія Андріїшин, Лідія Вовк, Анна Гавчак, Марія Гандоха, Анна Гарасимчук, Марія Гайдучек, Юлія Герчанівська, Анна Гечко, Анна Глушко, Віра Голдиш, Ольга Губик, Владислава Ґаврон, Анна Дворянин, Наталка Денисевич, Анна Доліновська, Е.Дудинська, Анна Запотоцька, Ольга Камінна, Е.Карфут, Катерина Клюфінська, Ірина Кривінська, Ліна Крупа, Ольга Кудельчак, Тоня Кушнір, Василина Левинська, Марія Ліпкевич, Галя Максимович, Галя Масендич, Марія Матішак, Анна Макосій, Стефанія Матвіїшин, Анна Муць, Галина Муць, Марія Ольчак-Гечко, Марія Осадчук, Одарка Особа, Юлія Павліш, Анна Поварчук, Марія Подольчак, Ольга Романовська, Катерина Савчак, Стефанія Савчин, Марія Сколозда, Анна Солтис, Марія Солтис, Марія Столярчук, Анна Томин, Надя Точинська, Валя Федор, Анна Фрольченко, Анна Хайнус, Марія Харенко, Елі Холошницька, Юлія Цимбаляк, Дозя Цюрпіта, Юзя Шуліґа, Марія Яворська, Ольга Янін, Катерина Яреміяк.

Члени, які відійшли у вічність бл. пам.:

Евгенія Бобко, Лідія Гаєвська-Денес, Анна Ґасяс, Броніслава Дикун, К.Мільчинська, Марія Ковшик, Ганя Михайлишин, К.Нельчук, Софія Німець, Олена Пайда, Анна Пекар, Катерина Поточна, Марія Роман, Юлія Солтис, Роза Фляк, Таня Юхима, Анна Яворська, Антоніна Ярка.

ОЛЬГА ГУБИК
Голова ОУЖ в таборі Мерібирнонг, 1950 р. Голова СУ в Саншайні 1970-72 р. Рівно ж продовж 30 р. скарбничка відділу.

ВАСИЛИНА ЛЕВНИСЬКА
Голова СУ в Саншайні, 1958-62, 1997-1999 р.

ТОНЯ КУШНІР
Голова відділу СУ ім. Л.Українки, 1972-76 р.

ЕВГЕНІЯ БОБКО
Голова відділу в Саншайні, 1976-83 р.

МАРІЯ ГАНДОХА
Голова відділу в 1984-1992 роках.

АННА ДВОРЯНИН
Голова відділу в 1992-1997 роках.

Управа Відділу СУ в Саншайні. Сидять: Валя Федор, Юлія Солтис (голова), Оля Губик. Стоять: Таня Юхима, Лідія Гаєвська-Денес, Віра Зубар, Марія Роман, Теосія Цюрпіта, 1962 р.

Делеґати відділу на 12-ий Крайовий З'їзд. Зліва: Т.Кушнір, І.Дудка, М.Ковшик, Е.Бобко, Л.Юрчишин, О.Губик, Б.Дикун, А.Заотоцька, 1980 р.

Зліва сидять: В.Федор, М.Ліпкевич, Г.Альфавицька, В.Левинська. Стоять: С.Матвіїшин, А.Ярка, М.Яворська, О.Губик, В.Зубар, Г.Максимович. 1997 р.

Управа Відділу СУ в Ардір-Саншайн. Сидять: А.Дворянин, В.Левинська, В.Зубар, В.Федор, Г.Максимович, М.Гандоха, Г.Альфавицька. Стоять: О.Губик, Е.Глушко, Ю.Цимбаляк. Відсутні: Марія Ліпкевич і А.Доліновська 1998 р.

Управа Відділу Союзу Українок ім. Лесі Українки в Саншайні. Сидять зліва: В.Левинська, В.Зубар, В.Федор, Г.Максимович, М.Гандоха, Г.Альфавицька. Стоять: О.Губик, А.Дворянин, Ю.Цимбаляк. Відсутні: М.Ліпкевич, А.Доліновська, 1999 р.

Марія Дякун

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ МАК У СТ. АЛБАНСІ

Відділ засновано 29-го січня 1961 року стараннями голови Стейтової Управи Союзу Українок Вікторії Ольги Фітьо.

Членами основницями відділу були: Софія Гордієвська, Марія Осташевська, Мирослава Анін, Марґарета Ледна, Марія Галела, Катерина Кулик, Емілія Волошинович. Першою головою відділу була Софія Гордієвська, вона вклала багато праці в організацію й активізацію відділу та в допомогу місцевій Українській Громаді.

Члени відділу, хоч було їх небагато, наполегливими зусиллями допомогли в докінченні Народнього Дому. По смерті С.Гордієвської, відділ очолила О.Ведмідська, а після неї - Дідусь, вони продовжували початі акції для здобуття необхідних коштів на розбудову домівки, влаштовувано веселі вечори, концерти.

Праця відділу помітно пожвавилась у 1966 році, коли відбулися 3-ті Загальні Збори. Головою управи обрано Наталію Штинду, яка очолювала відділ до 1982 року.

Протягом цих років відділ вів широко розгалужену діяльність у різних ділянках, співпрацюючи з громадою та українською суботньою школою. Відділом придбано багато речей для вжитку громади.

Було приєднано багато нових членів, головно завдяки тодішньому голові управи місцевої громади В.Яціву, котрий відвідав майже всіх українок у Ст. Албансі та заохочував вступати до Союзу Українок. Того ж року було організовано суспільну опіку та розпочато фінансові збірки. Відкрито курси вишивання при місцевій рідній школі, які вела М.Ведмідська, та писання писанок під керівництвом Н.Зімницької та пізніше Галі Стахів. Улаштовано показовий Великодній стіл з нагородами за найкращу презентацію, впроваджено в життя святкування днів народження членів відділу. Улаштовували щороку два великі базари, великодній та різдвяний, а також безліч менших базарів ("стріт стол"), де продавали печиво, рослини, уживаний одяг і т.п. Відділ перебрав ведення буфету на громадських та шкільних забавах, переводили льотерії та спільно з Українською Громадою Ст. Албансу влаштовували Свят-Вечори та спільне Свячене.

Відділ виконує всі зарядження стейтової та крайової управ, переводить грошеві збірки на пресфонд журнала "Наше Слово", на покриття кошту подорожі делеґатці на Конґрес СКВУ, на "Фонд 500", розпродує льотерійні квитки та цеголки СФУЖО. На заклик крайової управи брали участь у збірці речей і грошей для допомоги потерпілим від повені в Квінсленді.

Спільно з громадою, відділ гостив у своїй домівці президента УНР в екзилі Миколу Лівицького. Прийняття було уряджене союзянками, яке залишило гарні спомини у всіх присутніх.

Придбання коштів відділ переводить різними способами: грошеві

збірки, льотерії, базари, відсотки з прибутків громадських імпрез, ведення буфетів та оплати за випозичення обрусів і посуди. Переводяться льотерії, для яких союзянки вишивають різноманітні речі: серветки, пошивки на подушки, закладки до книжок, портрети Тараса Г.Шевченка, тризуби, а також одягають ляльки в народній одяг. Тут треба згадати уважну й жертвенну працю Е.Бугрин для потреб відділу та громади, яка подарувала вишивану скатерку для власного користування відділом.

Крім праці внутрі своєї спільноти, члени управи популяризують Україну назовні. Так подаровано на "Юрала-чілдренс" ляльку в українському одязі, вишивану подушку, серветку й дерев'яні писанки. З рамени відділу була переведена збірка на "Червоний Хрест". На виставки і базари запрошувалось чужинців, які радо приходили.

Відділ дав грошеву допомогу пластунам, які їздили на ювілейну зустріч до Америки, і місцевій суботній школі.

Віддано працювали у відділі: Н.Штинда, Я.Покусай, Е.Бугрин, В.Строїч, Загорянська, К.Кулик, М.Ледна, М.Галела, А.Роїк, К.Яців та інші.

У 1982 році відділ очолила Марія Дякун. Праця відділу продовжувалася з щирим запалом та дружніми відносинами з управою місцевої громади. Організовувались спільні імпрези та святкування. Відділ одержував поважні приходи з уряджень базарів, з яких оплачував посилки з уживаним одягом та з харчами для потребуючих у Бразілії, Польщі та в Україні. Доволі багато грошей приділено на добродійні цілі, лише у 1982-85 роках було виплачено $930.00 пожертв (лекторат, стипендійний фонд, Пласт та інші) та $900.00 на розбудову і кошти утримання Народнього Дому. Загалом за 11 років (14/11/1982 року - до 14/2/1994 року) пожертвувано на різні добродійні цілі $9,217.50, з цього $2,000-00 на Лекторат Української Мови, $1,703.00 на висилку посилок, $1,150.00 на Народній Дім у Ст. Албансі, $989-00 на Крайові З'їзди СУА, $600.00 на Український Дім Старших у Мельборні, $508.00 на загальні збори відділу, $500.00 на Фонд Дипломатичної Служби, $400.00 жертвам Чорнобиля, по $200.00 на Енциклопедію та на стипендії студентам у Бразілії. Управа відділу висилає членам картки в день народження та різдвяні поздоровлення. Члени відвідують хворих та немічних вдома та в лікарнях.

На травень 1999 року відділ нараховує 13 членів - усі віком понад 70 років, тому діяльність доволі обмежена.

Нагороди, одержані відділом ім. Ольги Мак:

Від УГВ - звання Прихильника Лекторату Україністики ім. М.Зерова, від Товариства Будови Дому Старших - звання Добродія, від Музею Українського Мистецтва в Аделаїді - члена Прихильника.

Отримано признання-подяку від Пласту за пожертву на відбудову оселі "Сокіл" та від Об'єднання Православних Сестриць у Бразілії за постійну допомогу.

Голови відділу:

С.Гордієвська, О.Ведмідська, Дідусь, Н.Штинда (1966-82), М.Дякун (1982-92, 93-99), О.Секретна (1992-93).

Члени управ та Контрольних комісій (дані неповні):

Н.Ведмідська, В.Строїч, Я.Покусай, К.Кулик, М.Ледна, Фрольченко, М.Мусій, М.Анін, Загорянська, А.Роїк, М.Галела.

Члени відділу:

Емілія Волошинович, Марія Галела, Марія Дякун, Стефанія Ковалик, Галина Ковальчук, Катерина Кулик, Марґарета Ледна, Анна Роїк, Ольга Секретна, Яфросінія Покусай, Віра Строїч, Катерина Шмаль, Катерина Яців.

Члени, які відійшли у вічність бл. пам.:

Розалія Ґутий, Софія Карпен, Анастасія Кузьменко, Галина Малиновська, Сендецька, Надя Ведмідська, Ялизавета Буґрин, Загорянська, Катерина Корецька, Софія Гордієвська, Марія Мусій.

МАРІЯ ДЯКУН
Народилась 1/8/1923 р. в Харкові. Зкінчила десятирічку і однорічний бухгалтерській курс. У 1942 р. була вивезена до Німеччини на працю. Після війни перебувала у переходовому таборі "ОНАІО" - Burgdorf, де в 1947 р. вступила члени Союзу Українок. Була головою суспільної опіки. До Австралії приїхала 1949 р., поселилась у Ст. Албансі, де в 1961 р. було зорганізовано Відділ СУ, якого була членом. Голова Відділу СУ 1964-67 р., 1982-2001 р. Брала активну участь у громадському житті Української Громади, Ст.Албансу.

НАТАЛІЯ ШТИНДА
Голова відділу 1967-82 р,

Управа відділу, 1975 р. Сидять: В.Строїч, Е.Бурґун, Е.Покусай, Н.Штинда, К.Кулик. Стоять: М.Мусін, (невідома), Загорянська, М.Ледна.

Союзянки вишивають серветки. Зліва: Е.Бурґин, В.Строїч, М.Дякун, Е.Покусай, Н.Штинда, М.Мусін, 1982 р.

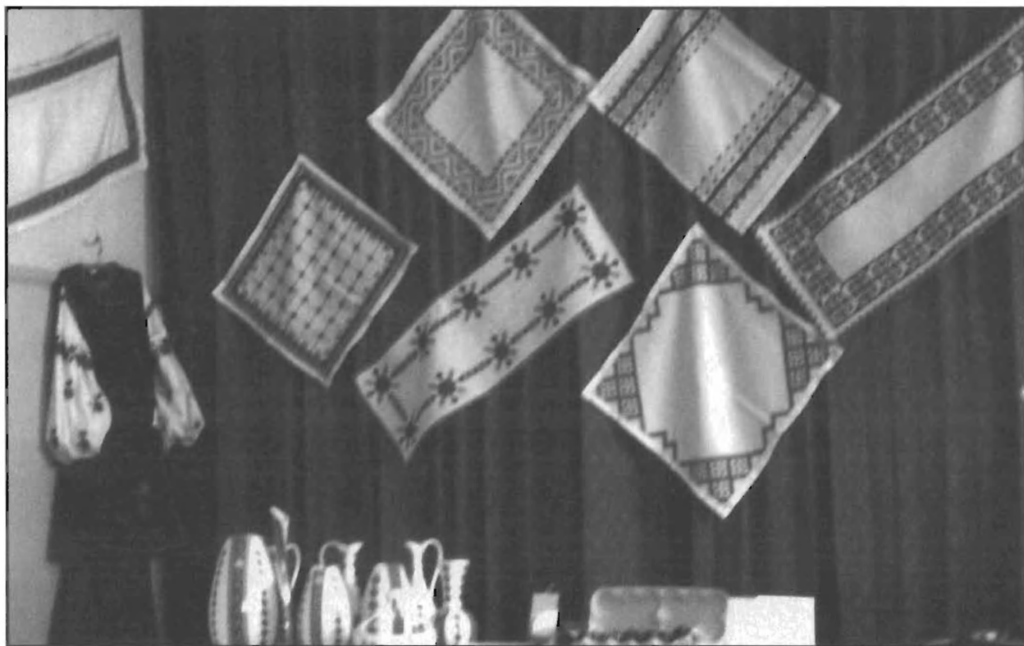
Виставка вишивок, 1983 р.

Виставка народнього мистецтва, 1983 р.

Великодний базар, 1987 р. Зліва: О.Секретна, М.Дякун.

Фрагмент з Великоднього базару, 1987 р.

Управа відділу, 1988 р. Сидять: Стефанія Ковалик, Віра Строїч, Марія Дякун (голова), Катерина Яців. Стоять: Ольга Секретна, Катерина Шмаль, Маргарита Ледна, Анна Роїк 27/9/1997 р.

Боженна Коваленко

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ В НОБЛ ПАРКУ

Активне українське жіноцтво Нобл Парку й околиць зосереджувало свою працю в місцевій філії Української Громади Вікторії та в Рідній школі ім. Лесі Українки. Віддалене від осідку стейтової централі десятками кілометрів, не мало змоги активно уділятися в її праці, тому виникла потреба заснувати ще один відділ, який би згуртував жіноцтво східніх околиць Мельборну: Нобл Парку, Оклей, Спрінґвейлу, Данденонґу тощо.

Перші основуючі сходони скликала підписана, розіславши вісімдесят запрошень та запросивши голову Союзу Українок Вікторії, Іванну Мамчак. Сходини відбулися 8-го липня 1973 року в приміщенні Народнього Дому в Нобл Парку. На сходини прийшло вісім жінок, які ознайомившись зі статутом СУА, не зважаючи на малу присутність, створили першу управу відділу, прибрали ім'я Лесі Українки, та поставили перед собою завдання: в першу чергу, приєднувати членів, опікуватися дитячим садком при Рідній школі, ширити відомості про Україну серед чужинців, плекати українські традиції та звичаї, українську культуру та провадити харитативну працю.

Очолила відділ Боженна Коваленко, до складу управи ввійшли: Анна Кіяшка - заступник голови, Тетяна Сліпецька - секретар, Софія Данилюк - фін. реф., Софія Опар - орган. реф., Володимира Кузик культ. освіт. реф. Контрольна комісія: Єва Балабан-голова, Ольга Шеремета - член. Незабаром Є.Балабан зрезиґнувала і залишила відділ. Її обов'язки доручено О.Шереметі та кооптовано до комісії Стефанію Козак і Марію Ройтаровську. В такому складі працювала Контрольна комісія 15 років, брала участь у засіданнях управи відділу та допомагала в усіх імпрезах і акціях. Вищезгадані члени управи понад 20 років виконували велетенську добродійну працю в українському й австралійському суспільствах, інформуючи населення про під'яремний стан України та українського народу в союзі народів, поневолених Росією. Це жінки-патріотки, співосновниці Відділу СУВ ім. Лесі Українки в Нобл Парку, котрі були свідомі свого покликання й обов'язку супроти батьківщини та розуміли значення жіночого впливу на розвиток української спільноти та стримання асиміляції молодого покоління.

Перші декілька років, поки не зросло число членів, засідання управи відбувалися, по черзі, в домах союзянок. Це дуже зблизило жіноцтво й нав'язалися близькі товариські відносини. Щорічно, при кінці року, влаштовувалися союзянські вечори для членів відділу та їх родин. Свою працю управа розпочала веселим вечором для громадянства, з якого придбано перші фінансові засоби для ведення праці.

У 1974 році, під час дводенного 7-го Учительського З'їзду, скликаного Українською Центральною Шкільною Радою (УЦШРА), члени відділу гостили учасників з'їзду. Волею з'їзду українська освітня

централя перейшла до Мельборну, її очолила секретар відділу Т.Сліпецька, обов'язки секретаря УЦШРА перебрала Б.Коваленко, рефернтуру дошкілля доручено О.Стефин. На цих посадах в управі УЦШРА, на добровільних засадах, працювали вищезгадані члени відділу 25 років. На 14-му Учительському З'їзді, що відбувається що 3 роки, обрано головою УЦШРА О.Стефин.

Уряджували ярмарки під час шкільних "барбекю" на хуторі подружжя Всеволода і Віри Шевченків та біля басейну на гостинному подвір'ї Мирослава і Тетяни Сліпецьких, дохід з яких передано школі на придбання піяніна, вислано допомогу Українській Громаді Брізбену, яка постраждала від повені. На прохання УЦШРА, управа займалась буфетом під час балю добродійности й прибуток з імпрези передали на потреби УЦШРА.

Поступово членство відділу збільшувалося й виникла потреба перенести засідання управи до Народнього Дому в Нобл Парку, приміщенням якого відділ безкоштовно користується по сьогодні. Для ближчої співпраці з жіноцтвом, управа відділу постановила запрошувати на свої засідання, крім членів Контрольної комісії, всіх союзянок, бажаючих брати участь в них. Такі засідання-сходини відбуваються кожного місяця, крім січня. Після полагодження всіх справ порядку денного, досить часто відбувалися практичні лекції куховарства, плетення, вишивання, гачкування, роблення квітів, писання писанок та інших ручних робіт, якими цікавились союзянки, й велась культосвітня праця.

На запрошення відділу лекції переводили: В.Кузик, Н.Зімницька, Т.Сліпецька, С.Добрянська-Радивил, Б.Коваленко, Л.Ватерфол, В.Федорчук та М.Сліпецький.

Практикувались змагання між союзянками за найкращу ручну працю, яка нагороджувалась, та влаштовувались виставки ручних робіт союзянок. Закуплено сукно на гуцульські сердаки, які союзянки самі шили, вишивали й оздоблювали. Гурток вишивальниць провадила Е.Дорник.

Провадилась тісна співпраця з управою місцевої громади та Батьківським комітетом суботньої української школи ім. Лесі Українки в Нобл Парку, якої керівником і вчителькою від 1954 р. є секретар відділу Т.Сліпецька та в якій вчителювали в різні роки такі союзянки відділу: Б.Коваленко (28 років), Орися Опар-Стефин (25), Ірина Залєська (26), Романна Гілюта (24), Валя Дроботюк (13), Оля Радивил (7), Ліяна Сліпецька (6), Евгенія Радіон (5), Неля Сліпецька (4), Лена Гіммельрайх, Стефанія Добрянська-Радивил, Тереса Варцаба, Леся Аббінґа (3).

У 1975 році започатковано так звані "Розвагові вечори для пенсіонерів". Це були імпрези з вечерею й мистецькою програмою, на яких пенсіонери - піонери українського організованого життя - були почесними гістьми. У мистецькій програмі брали участь українські поети з читанням власних творів, учні суботньої школи та Ритмопластична студія під керівництвом артистки, хореографа Ірини Залєської. Такі вечори відбувалися багато років з великим успіхом і знайшли позитивну оцінку в українській пресі.

Уряджувалися літературні вечори з участю членів Мельборнського Літературно-мистецького клюбу ім. Василя Симоненка. Відзначались роковини Лесі Українки, Василя Симоненка та інших письменників. Успішною імпрезою був показ історичного одягу, позиченого від СУВ, та виставка народнього мистецтва, ручних робіт союзянок і картин майстрів образотворчого мистецтва Вікторії: Марії Осідач, Ганни Цибульської, Ярини Ляхович, Василя Цибульського, Юрія Гіммельрайха, Лесі Ватерфол (кераміка). У показі історичної ноші й приміненні української вишивки в сучасному одязі брали участь союзянки з інших відділів. Крім членів відділу, які моделюали одяг, в організацію імпрези вклали багато праці голова Філії УГВ М.Сліпецький і члени батьківського комітету, які побудували відповідний поміст для показу одягу. Союзянки відділу брали участь у розпродажі "цеголок" на розбудову шкільного приміщення. На громадській "Маланці" члени відділу: О.Шеремета, В.Кузик і М.Ференс були відзначені званням "Бояриня шкільної добродійности" за продаж найбільшої кількости "цеголок".

У 1978-82-му роках поповнилось членство відділу й розгорнулась багатогранна діяльність управи: писали листи до урядових чинників, протестуючи проти репресій письменників і дисидентів в Україні, роздавали імформативні брошури під час міжнародніх фестивалів, в яких брали участь з експозиціями українського народнього мистецтва. Організовано брали участь у поході в обороні політичнопереслідуваних в Україні.

Провадилась постійно культосвітня праця: під час союзянських сходин читали есеї В.Мороза, Є.Сверстюка, І.Дзюби. Відзначали літературними вечорами ювілейні дати українських клясиків, шестидесятників, жінок-героїнь, зокрема, 100-ття О.Олеся.

Голова відділу одночасно провадила (20 років) культосвітню референтуру Філії УГВ в Нобл Парку, читаючи доповіді на літературні та інші теми на так званих "Розвагово-дискусійних вечорах" для громадянства, та на запрошення інших організацій, з нагоди відзначення Л.Українки, Т.Шевченка, 100-ліття Жіночого Руху, княгині Ольги, 50-ліття СУА І СУВ тощо.

На прохання Ритмопластичної студії "Доріжка", якою керувала Ірина Залєська, члени відділу шили народній одяг для танцюристів. Продовжували практичні лекції ручних робіт і печення союзянками відділу: С.Опар, Є.Дорник і І.Залєська. Разом з управою Філії УГВ організували для громадянства "Різдвяну зустріч". Брали участь у зустрічах з головою СКВУ М.Плавюком, членом управи СФУЖО Марією Баран і з гостею з України Надією Світличною, якій уділили допомогу. Управа відділу подарувала $2,200.00 на розбудову школи ім. Лесі Українки в Нобл Парку.

У 1983 році організовано союзянський хор "Барвінок", яким керувала Ірина Залєська. Продовжували уряджения "Розвагових вечорів". Відзначили 10-ліття відділу бенкетом з мистецькою програмою, в якій брали участь молоді союзянки з деклямаціями, танцями, вперше виступав союзянський хор "Барвінок". Брали участь в

міжнародніх фестивалях, пропаґуючи українське мистецтво та кулінарію. Для придбання фінансових засобів для харитативної діяльности уряджували базари, переводили льотерії, готували традиційні обіди. Приділили грошеву допомогу на стипендії, на розбудову пластової оселі "Сокіл", на Лекторат Україністики ім. М.Зерова та на розбудову Клюбу Молоді, разом - $1,200.00.

З метою притягнення молодшої зміни в членство відділу, управа постановила приймати до відділу дівчаток від 12-ти років, як нефінансових членів протягом їхніх студійних років. Про це рішення повідомлено стейтову централю й опрацьовано внесок до статуту СУА в цій справі, який затвердив Крайовий З'їзд СУА.

З кінцем першої декади відділ СУ нараховував 50 членів. Кожних два роки відбувалися загальні збори відділу, на яких, крім заслухання звітів голови й членів управи та Контрольної комісії, учасники зборів обирали делеґатів на з'їзди СУВ і СУА та нову управу відділу на дворічну каденцію. До управи ввійшли нові члени: Мирослава Ціхоцька, Романна Гілюта, Тереса Селемба.

В другій декаді продовжувалась попередньо започаткована праця. Велась тісна співпраця зі стейтовою й крайовою управами. Члени відділу брали активну участь у стейтових і крайових з'їздах та імпрезах, переводили грошеві збірки та виконували всі зарядження централі.

1984-86-ті роки позначились виступами хору "Барвінок" на запрошення місцевої громади й школи, походом з прапорами через місто Данденонґ і піднесенням прапорів з нагоди святкування Дня Австралії. Відзначено роковини патронеси відділу, Лесі Українки, доповідь про життя та творчість поетеси прочитала молода союзянка Ліяна Сліпецька. Участь в мистецькій частині з грою на бандурах, танцями та деклямаціями творів Л.Українки, брали молоді союзянки відділу: Тереса Варцаба, Катя Сліпецька, Олеся, Наталка й Катя Гіммельрайхи, Таня Дроботюк, Оля Кузик, Катруся Радивил і Люся Юрків (сольоспів), запрошено школу гри на бандурі ім. Л.Українки під керівництвом д-ра. І.Якубовича. Вищезгадані союзянки зі своєю програмою були запрошені на свято Л.Українки в Ессендоні, яке уряджував Союз Українок Вікторії.

У 1985 році засновано театральний гурток під керівництвом І.Залєської, який ставив скечі, зокрема, скеч О.Бучацького "Де дідько не може", одноактівку Я.Масляка "Smart Girl". Багато праці вклали союзянки, допомагаючи громаді в урядженні "Дня української культури" з нагоди 150-ліття Вікторії, який відбувся в громадському Народньому Домі з участю представників стейтового та федерального урядів і посадника міста Спрінґвейлу. Відзначено 12-ліття відділу "Веселим вечором" з читанням головою відділу та Т.Сліпецькою гуморесок Гриця Зозулі й сатиричних творів різних письменників. Театральний гурток поставив одноактівку Я.Масляка "Винахідлива дівчина". Велась головою репрезентація відділу на загальних зборах філії УГВ, на нараді в справі Лекторату Україністики в Університеті ім.

Монаша, на святі 30-ліття української суботньої школи в Джілонґу. Брали активну участь в акціях з приводу нуклеарної катастрофи в Чорнобилі. Сім делеґатів відділу відбули подорож до Сіднею на Крайовий З'їзд СУА, під час якого ділову президію очолювала Т.Сліпецька, секретарювала Б.Коваленко. Успішно працювала господарча референтура, союзянки: О.Денис, В.Шимків, Н.Павлишин, Ю.Тубецька, Л.Гіммельрайх. Референт суспільної опіки С.Данилюк відвідувала хворих. Фізичною працею допомагали чоловіки союзянок: М.Сліпецький, А.Опар, І.Денис. Уділено в цьому періоді $2,715.00 на допомогу українським установам, організаціям та управі СУА на подорож голови до Америки на конґрес СФУЖО.

У 1987-89-их роках голова і члени відділу брали участь в інавґурації Допомогової Фундації Українських Студій (ДОФУС), в зустрічі з головою СУА та репрезентували відділ на з'їзді СУВ. Великою подією був приїзд до Мельборну співзасновниці Української Гельсінської Групи, колишнього в'язня російського Ґулаґу, дисидентки Оксани Мешко, якій московський уряд дозволив відвідати Австралію, після кількох років наполегливого клопотання. Понад два місяці голова відділу гостила у себе О.Мешко й опікувалась нею, де її відвідав племінник Юрій Лоґуш з Америки, організувала зустріч з союзянками відділу й брала участь з членами управи в зустрічі з О.Мешко під час відзначення творчости Василя Стуса, влаштованих управою СУВ, читаючи його твори. Велась активна діяльність назовні. Розпочато підготовку до святкування 1000-ліття Хрищення України. Наполегливо працювала господарча референтура, очолена О.Шереметою, поповнюючи фінанси відділу. З каси відділу уділено допомогу ($1,738.00) студентці в Бразілії, освітнім установам в Мельборні та Фонду Допомоги Україні.

1990-ті роки розпочались відзначенням 120-ліття Лесі Українки з участю тих же молодих союзянок і запрошених мистецьких одиниць. Управа гостила в себе на сходинах секретаря Country Women's Association, яка поінформувала управу про заплянований акцію ознайомлення їхнього членства з культурою народів, країн поневолених Росією, та запросила членів відділу СУ до себе. Зустріч відбулась у громадському центрі міста Спрінґвейлу. Присутні з цікавістю оглядали виставку українського народнього мистецтва й ручних робіт союзянок. Прослухали доповідь голови відділу про колоніяльний стан України та прагнення українського народу до здобуття власної незалежної держави. У місцевій пресі з'явилась світлина з виставки й прихильний допис, в наслідок такої реклями, до відділу СУ звернулась голова Червоного Хреста в Дінґлей з проханням влаштувати виставку й дати доповідь під час стейтового з'їзду Червоного Хреста. Виставку організували пані: Л.Айткен, Т.Сліпецька. Доповідь прочитала Катя Сліпецька, та відповідала на чисельні запитання. У 1991 році влаштовано гостину членам Асоціяції Австралійських Жінок з виставкою народнього мистецтва й картин союзянки Анни Волошин. Голова відділу подала широку інформацію про чорнобильську атомну катастрофу та її наслідки.

У зв'язку з розпадом Російської імперії, у грудні 1991 року, союзянки відділу, з українськими прапорцями в руках, ішли в понад 1000-ій колоні українців Вікторії, маніфестуючи проголошення України незалежною державою та вимагали від австралійського уряду визнання цього знаменного народнього акту.

У квітні 1992 року п'ять делеґаток відділу брали активну участь у Крайовому З'їзді СУА в Сіднеї. Рішенням з'їзду, Крайова Управа СУА та редакція журнала "Наше Слово" перейшли до Мельборну. Союзянки відділу: С.Добрянська-Радивил очолила редколеґію, Л.Айткен перебрала обов'язки скарбника. До суду СУА ввійшли: Т.Сліпецька (голова), Б.Коваленко, І.Назар. Того ж року, на конференції УГВ п.н. "Україна сьогодні - проблеми й перспективи", репрезентували відділ В.Кузик і Н.Павлишин. Розпочато збіркову акцію одного доляра місячно на допомогу Україні. Для цього виготовлено виказку, де вписуються пожертви.

Великі зміни в політичному й економічному житті України, чорнобильська трагедія, відвідини Австралії політичними діячами з України та діяспори внесли нові напрямні в діяльність відділу. Розпочались подорожі союзянок в Україну, нав'язувались зв'язки зі школами, з жіночими організаціями, бібліотеками та посилено гуманітарну допомогу потребуючим. У червні секретар управи Т.Сліпецька, як член делеґації СУОА, з рамени УЦШРА, їздила на 1-ий Конґрес Українців, що відбувся в Києві, разом з австралійською делеґацією робила заходи в справі відкриття українського консуляту в Мельборні та відвідала школи в Кривому Розі й Києві.

У 1993 році голова відділу, відвідуючи рідну землю, брала участь у ІІІ-му Всесвітньому З'їзді Професійних Учителів, як делеґат від УЦШРА, де виголосила інформативну доповідь п.н. "Поселення українців, українська освітня система в Австралії та діяльність СУА", яку передала міністрові освіти для публікації. Завезла школам, бібліотекам Києва, Чернігова, Прилук і Львова понад 200 кг. видань УЦШРА та іншої літератури, і передала від відділу грошеву допомогу безпосередньо колишнім репресованим та їхнім родинам, з якими мала зустріч. У вищезгаданих містах, на запрошення спілки письменників, дирекції Музею Історії міста Києва, бібліотек і шкіл, мала зустрічі з письменниками, вчителями й студентами та громадянством, виступаючи з промовами, з читанням власних творів і відповідаючи на численні запитання. Дала інтерв'ю журналістам радіо в Києві й Чернігові.

Протягом 1993-95-их років уділено допомоги на суму $4,024.00: передано пожертви від відділу через союзянок (А.Волошин, Л.Айткен, Н.Михайлишин) до Львова, Трускавця, Івано-Франківська й Києва, колишнім репресованим, жертвам Чорнобиля, спортовцям в Україні та на спорудження пам'ятника поляглим воїнам УПА в селі Грушовичі на Пряшівщиніа.

Відзначено 20-ліття відділу прийняттям для союзянок і

запрошених гостей та, з цієї нагоди, подаровано школі обрамований портрет Лесі Українки. Організовано зустріч членів управи відділу з жіноцтвом молодшої ґенерації, в наслідок чого до відділу вписалися 12 нових членів. Пожвавлено діяльність суспільної опіки, хворих відвідували Д.Іваненко, Л.Айткен, С.Опар, Л.Гіммельрайх, І.Щепна, О.Сапун.

Під час 17-го Крайового З'їзду СУА, який відбувся в 1995 р. в Мельборні в присутності голови СФУЖО Оксани Соколик, члени відділу брали активну участь. Відзначено грамотами та званням Почесного члена СУА Світлану Радован за пожертву на Фонд Дітям Чорнобиля понад $2,000.00, голову філії УГВ в Нобл Парку Мирослава Сліпецького й голову Товариства Старших Івана Дениса за вклад праці в урядження імпрез і базарів відділу.

Організовано веселий вечір п.н. "Сміймося разом" з доповіддю про значення гумору й сатири (Б.Коваленко) та читанням творів П.Глазового, О.Вишні, Н.Мировича й інших (Т.Сліпецька). Після перерви з приводу смерти сл.п. Ірини Залєської, відновлено діяльність союзянського хору "Барвінок" під дириґентурою Люсі Юрків, який проіснувавши 2 роки, лишився без дириґента. Пізніше члени хору долучилися до новозаснованого громадського хору "Гомін Карпат", який діяв при філії УГВ в Нобл Парку, під мистецьким керівництвом Ніни Понамаренко.

У квітні 1996 р. члени відділу брали чисельну участь у жалібному відзначенні 10-ої річниці чорнобильської трагедії.

Управа відділу стійко стоїть на національних і гуманних засадах, глибоко шануючи колишніх і сучасних борців за волю народу й самостійність України. Виявом пошани відбувся вечір присвячений жінкам-героїням, уряджений управою відділу в Народньому Домі в Нобл Парку, з доповіддю Олі Павлишин й участю союзянок Катерини та Ліяни Сліпецьких і запрошених мистецьких одиниць.

Вислано листи-протести до радіостанції SBS в справі зміни часу україномовних радіопередач і перенесення трансляції до Сіднею. Пороблено заходи відносно отримання фінансової допомоги від уряду Вікторії, вислідом чого вперше управа відділу отримала державну дотацію, вручену голові відділу міністром етнічних справ П.Ганейвудом під час зустрічі Комісії багатокультурности Вікторії з представниками українських організацій. Гроші використано на поповнення експонатами "Союзянської валізки" для збагачення майбутніх виставок народнього мистецтва під час міжнародніх фестивалів.

У 1998 році в Мельборні відбувся 18-ий Крайовой З'їзд СУА. Керівні функції виконували союзянки відділу. Керувала З'їздом Т.Сліпецька, секретарювала Л.Айткен, резолюції з'їзду оформила підписана. Провід СУА перейшов до Сіднею.

Відділ відзначив прийняттям і концертом 25 років своєї діяльности, запросивши на ювілей духовенство, провід організацій і громадянство. У короткій промові голова відділу насвітлила всі аспекти багатогранної праці управи відділу, наголошуючи великий вклад активного жіноцтва

в організоване життя української спільноти. Відзначено й обдаровано квітами союзянок, які 25 років сумлінно працювали в управі відділу: С.Опар, В.Кузик, Т.Сліпецьку, Б.Коваленко. До участи в концерті запрошено хор "Гомін Карпат" під керівництвом Ніни Понамаренко, танцювальний ансамбль "Дніпро", хореограф Палагія Кульгавець, інструментальне тріо союзянок-сестер Катерину, Соню і Талю Радивилів і піяністку Оксану Менцінську-Мельниченко з сином Маркіяном.

Харитативна діяльність

Велетенську працю вклали члени управи й активні союзянки відділу - Надя Павлишин, Стефанія Рамза, Анна Пирчак, Лена Гіммельрайх та чоловіки союзянок: М.Сліпецький, бл.п. І.Денис, Р.Айткен, А.Опар - в організацію щорічних акцій придбання фінансових засобів (святочні базари, обіди, льотерії) для ведення харитативної діяльности. Уділялося грошеву допомогу КОДУС-у, українському шкільництву, Клюбу Молоді, молодечим організаціям, місцевій громаді, Лекторату ім. М.Зерова та іншим потребуючим в Австралії. Студентам в Бразілії та Польщі, жертвам Чорнобиля, колишнім репресованим і воїнам УПА, товариству інвалідів "Спалах" в Кривому Розі, сиротинцям у Києві та в Брюховичах, на будову Дому інвалідів у Моршині, колиб у відпочинковій санаторії для дітей у Карпатах, ж. "Березіль", часопису "Літературна Україна", на видання патріотичної літератури для шкіл України. Вислано в Україну харчові посилки та пакунки з одягом і взуттям (823 кг). За останніх 15 років уділено допомоги на $27,230.00.

За добродійну працю і фінансову допомогу відділ відзначений такими грамотами: тричі Фундатора українського шкільництва від УЦШРА (1981-83-97 рр.), Фундатора Українського Народнього Дому й Рідної Школи в Нобл Парку від УГВ (1985 р.), Фундатора Енциклопедії Українознавства (1987 р.) Фундатора Лекторату ім. М.Зерова в Університеті ім. Монаша в Мельборні від ДОФУС-у (1989 р.). Отримано чисельні листи подяки з України від Сестер Василіянок, товариства "Спалах", від Головної Булави Всеукраїнського Братства ОУН-УПА, Австралійської Фундації Допомоги Дітям Чорнобиля, від багатодітної родини А. і Л.Голубів та інших.

Зовнішня праця

Протягом існування відділу управа приділяла особливу увагу зовнішнім зв'язкам і поширюванню правди про Україну та рабський стан українського народу під окупаційною владою комуністичної Росії. З цією метою нав'язано зв'язки з місцевими державними чинниками: Міською Радою Спрінґвейлу, Австралійським Історичним Товариством, Державним Відділом Забезпечення, та з Міською Радою м. Данденонґу, де під час Дня Австралії, завдяки заходам відділу СУ, вперше між прапорами різних країн замайорів український синьожовтий прапор. Там же відбувались міжнародні фестивалі з походом через місто, на яких уряджувалися виставки українського народнього мистецтва, запрошувалось

Ритмопластичну Студію до участи в мистецькій програмі, роздавалося чисельні брошурки з відомостями про Україну, та готувались різні українські страви для частування чужинців. Подібні фестивалі відбувалися також в м. Оклей та Спрінґвейл, де відділ бере участь. За цю працю одержано від Міської Ради Грамоту з признанням й подякою.

Пропаґуючи народнє мистецтво, на запрошення уряду, голова відділу та союзянка Лена Гіммельрайх організували виставку та демонстрували писання писанок на Мельборнській Королівській Виставці "Royal Melbourne Show", за що одержали подяку й признання від міністра іміґрації та етнічних справ дост. А.Вуда. Неоднократно організовувалось писання писанок у великій крамниці Маєра.

Союзянки відділу брали активну участь у всіх зовнішніх акціях, заплянованих громадськими чинниками, зокрема, в жалібній демонстрації в 50-ту річницю голодомору в Україні 1932-33 років, в дводенному протесті проти виступів червоноармійського хору в Австралії, в демонстрації проти окупації Афґаністану совєтськими військами, в жалібних вічах та демонстраціях з нагоди найбільшої в світі нуклеарної катастрофи в Чорнобилі, в обороні українських політичних в'язнів-дисидентів та їх родин. Писали листи совєтському амбасадорові в Канберрі, вимагаючи звільнення політичних в'язнів, зокрема, жінок-дисидентів. Вислали телеграму прим'єр-міністрові Австралії достойному Г.Вітламу, який їхав до Москви, з проханням порушити на державному рівні справу оборони Валентина Мороза та інших дисидентів України.

З нагоди святкування 150-ліття Вікторії в 1985 році був покликаний Міською Радою комітет, до якого увійшла реф. зовнішніх зв'язків Романна Гілюта, покликано також управою громади діловий комітет, до якого ввійшли представники місцевих українських організацій, зокрема союзянки: Т.Сліпецька, С.Опар, О.Стефин, І.Залєська. Очолила комітет голова відділу Б.Коваленко. Заходами комітету, з допомогою членів відділу та членів управи громади, було зорганізовано "День української культури". На свято запрошено представників уряду та етнічних груп. Свято відкрив член парляменту дост. Л.Кент. Інформативну доповідь виголосив д-р Л.Лаврівський. На двох поверхах в трьох залях Народнього Дому розмістились різноманітні виставки, включно з висвітленням фільму про голодомор 1932-33 років, писанням писанок й моделюванням історичної та народньої ноші й концертом. Пані частували чужинців українськими стравами. Виставку відвідали сотні чужинців, одержавши широку інформацію про Україну. За вклад праці протягом Ювілейного року Вікторії діловий комітет одержав подяку й нагороджений грамотою від Вікторіянського Ювілейного Комітету.

Заходами голови відділу та союзянок: О.Стефин, О.Радивил, Л.Гіммельрайх і Євгена Стефина відбувся "Український вечір" для чужинців в приміщенні Міської Ради Спрінґвейлу, на якому виголошено інформативну доповідь про Україну та її народ з супровідними наочними матеріялами, та подано вичерпуючі відповіді на чисельні

запитання зацікавленої публіки. Молоді союзянки, Таня Дроботюк і Орися Стефин, знайомили учнів середніх шкіл з українською культурою.

Нав'язано зв'язки з австралійським "Товариством вишивання хрестиком", яке щороку виставляє праці своїх членів на дводенній виставці в приміщенні Міської Ради Бокс Гіллу, де наш відділ брав активну участь. Організувала виставку українських вишивок Люба Айткен з допомогою Дани Іваненко та Лени Гіммельрайх. Виставку відвідували тисячі чужинців, використовуючи таку нагоду, роздавали брошурки-відомості про Україну й українську справу.

На запрошення Міської Ради Спрінґвейлу Філії УГВ в Нобл Парку взяти участь у святкуванні 200-ліття европейського поселення на австралійському континенті, покликано діловий комітет, який очолила знову підписана. До комітету увійшли союзянки: Т.Сліпецька, О.Стефин, С.Опар, І.Залєська та панове: М.Сліпецький (голова філії УГВ), Р.Яворський (голова Батьківського комітету). Романна Гілюта ввійшла до комітету святкування 200-ліття Австралії при Міській Раді та виконувала функцію зв'язкової між комітетами.

Запропоновано Міській Раді відбути святкування 1000-ліття Хрищення Руси-України та 200-ліття Австралії разом, на що отримано згоду, одержано від Міської Ради з бюджету святкувань $1,000.00 та право безкоштовно користуватися два дні великою міською залею. Святкування розпочались в кінці червня двома "Українськими тижнями" в міській бібліотеці, де крім виставки українського поселення й ручних робіт, писала писанки Катя Сліпецька й демонстрували вишивання Олеся й Наталка Гіммельрайхи та грав на бандурі Григорій Березняк. Завершенням святкувань були "Укрїнсько-австралійські дні культури", що відбулися 27 і 28 серпня 1988 року. Першого дня організовано виставки: українського поселення, 1000-ліття Хрищення Руси-України, церковної архітектури, образотворчого мистецтва, народнього мистецтва, видань українських авторів, включно з книжками з міської бібліотеки, та показом історичного одягу, позиченого від СУВ, народноїноші, й австралійського колоніяльного одягу, який моделювали молоді союзянки відділу та члени управи філії УГВ. Пояснення до кожного одягу давала Орися Стефин. Заходами Зіни Ботте, були приготовані чудові багаті одяги княгині Ольги, князя Володимира Великого та їх придворних. Княжий одяг моделювали Зіна й Валерій Ботте. В показі ноші взяли участь 45 осіб.

Відкрив свято посол до федерального уряду дост. Е.Мікалеф. Доповідь про найважливіші моменти з історії України та з цікавими довідками про українських поселенців виголосив д-р Л.Лаврівський. Роздано сотні брошур з інформаціями про Хрищення України. До послуг відвідувачів була кухня з українськими стравами, яку провадили союзянки: М.Ройтаровська, О.Денис, В.Шимків під керівництвом Софії Опар. Другого дня відбувся великий концерт з участю найкращих мистецьких одиниць Мельборну. Доповідь "Культурна спадщина українців Австралії" виголосила Ліяна Сліпецька. Потужним співом українського гімну

закінчено святкування. Учасників концерту (понад 150 осіб) запрошено на прийняття, приготовлене тими ж невтомними панями.

Треба зазначити, що успіх свята завдячуємо тісній співпраці між відділом СУ та управою філії УГВ й дирекцією школи. Майже кожного року, на запрошення Міської Ради, відділ бере участь в міжнародніх фестивалях і карнавалах, та часом в середніх школах, пропаґуючи українське народнє мистецтво.

Коли у 1995 році уряд оголосив переорганізацію й поєднання деяких міських рад, голова відділу брала участь в засіданнях Міської Ради м. Спрінґвейлу, де обговорювались межі та нова назва майбутнього нового району, виконувала різну добровільну працю, пов'язану з виданням "Вістей" Міської Ради, за що відділ нагороджений грамотою.

На прохання Сузан Фаін, працівника Університету ім. Монаша, яка збирала матеріяли про поселення етнічних груп в східніх околицях Мельборну, підписана приготувала й подала обширні інформації про поселення українців у Вікторії та розвиток української літератури, мистецтва й науки. Інтерв'ю записано на трьох касетах, виготовлено наочні матеріяли - усе доступне студентам й дослідникам в університеті та бібліотеках.

В 1997 році, на запрошення Вікторіянської Асоціяції Народнього Життя взяти участь у проєкті розвитку міжнародньої кулінарії, який провадить асоціяція у співпраці з Вікторіянським музеєм і етнічними музеями, союзянка Лена Гіммельрайх приготувала переписи традиційних українських страв, які споживаються під час Святої Вечері, описавши спосіб приготування, значення їх та традиційні ритуали при споживанні. Виставка-презентація відбулась в Китайському музеї п.н. "Chops and Changes". Відкрив виставку голова урядової Комісії Багатокультурности Вікторії Стефан Романів. Українське жіноцтво репрезентували союзянки: Лена й Катя Гіммельрайхи, Олеся Мельниченко й підписана.

На запрошення Ethnic Communities Council of Victoria, Radio 3ZZZ, and Association of non-English Speaking Backgroynd Women of Australia, разом з секретарем Т.Сліпецькою та союзянкою Л.Гіммельрайх, брали участь у форумі багатокультурности в Інституті Бартона в Моораббіні. У листопаді репрезентували відділ на консультації проводу державної радіостанції SBS з представниками української спільноти.

Відділ є членом громадської радіовисильні 3ZZZ, Австралійсько-української Фундації "Діти Чорнобиля", Асоціяції міжнародніх фестивалів, Українського музею СУПА в Аделаїді, Національної Фундації СУОА. Усі союзянки відділу є членами Української Громади Вікторії.

У наслідок добродійної співпраці з державними чинниками відділ відзначений грамотами і листами подяки й признання від Міських Рад і посадників міст Спрінґвейлу та Данденонґу, від державних організаційних колективів і прем'єра Вікторії за участь у святкуванні 150-ліття Вікторії, 200-ліття европейського поселення на берегах Австралії та за плекання і поширення українського народнього

мистецтва серед австралійського населення.

Сьогодні відділ має 64 члени, з них 39 пенсійного віку, 23 з другої та третьої ґенерації і дві студентки.

В управі відділу працювали від 1973 до 1999 року:

Боженна Коваленко (голова), Тетяна Сліпецька, Софія Опар, Володимира Кузик, Анна Кіяшка (до 1997), Софія Данилюк (до 1991), Віра Шимків (до 1993), Емілія Дорник (1978-88), Романна Гілюта, Тереса Селемба (1981-97), Олена Денис, Дана Іваненко, Люба Айткен, Анна Волошин (1986-99), Ольга Шеремета (1988-97), Славка Ціхоцька (1978-88).

Від 1997 року дійшли нові члени управи: Лена Коваленко-Гіммельрайх, Іванка Щепна, Оксана Сапун, Ева Фіґурик, Марія Ройтаровська. Від 1999 р. - Оля Радивил.

Голови Контрольної комісії:

Ольга Шеремета (1973-88), Емілія Дорник (1988-95), Оля Радивил (1995-99), Романна Гілюта (1999-). Члени КК: Марія Ройтаровська (1973-97), Стефанія Козак (1973-86), Дана Іваненко (1999-).

Члени відділу, нагороджені Почесними Грамотами СУА:

Т.Сліпецька, С.Радован, С.Опар, Б.Коваленко, В.Кузик, М.Ройтаровська, А.Кіяшка, О.Шеремета, Е.Дорник, В.Шимків, С.Данилюк, Л.Коваленко-Гіммельрайх, Л.Айткен, С.Козак, О.Денис, Д.Іваненко, Н.Павлишин, Мирослав Сліпецький та Іван Денис.

Члени відділу:

Л.Аббінґа, Л.Айткен, У.Білас, А.Волошин, П.Гілюта, Л.Коваленко-Гіммельрайх, К.Гіммельрайх, О.Гіммельрайх-Мельниченко, Н.Гіммельрайх-Вілліямс, С.Добрянська-Радивил, О.Денис, С.Данилюк, Е.Дорник, І.Доболєвська, Р.Зіневич, Д.Іваненко, Ґ.Канен, А.Кіяшка, Б.Коваленко, С.Козак, В.Кузик, О.Кузик-Венгринович, З.Кузик-Адамець, М.Кудринська, А.Лещишин, Т.Мазур, А.Миник, С.Нодзьо, С.Нагорна, С.Опар, О.Осюрак, Н.Павлишин, А Пирчак, М.Персик, С.Петрусь, Л.Поцілуйко, О.Радивил, К.Радивил, С.Радован, С.Рамза, Е.Радіон, В.Радіон, М.Ройтаровська, О.Сапун, М.Сапун, Т.Селемба, В.Скиба, Т.Сліпецька, Л.Сліпецька, К.Сліпецька, О.Стефин, Н.Стефин, Е.Стефанів, Ю.Тубецька, В.Федорчук, Е.Фіґурек, Л.Фудала, М.Цюрич, О.Шеремета, В. Шимків, А.Щепна, І.Щепна, Л.Юрків-Ніколсон, М.Якубович.

Члени відділу, які відійшли у вічність, бл. пам.:

Дуся Дерев'янко, Софія Дорошук, Марія Сліпецька, Ірина Залєська.

БОЖЕННА КОВАЛЕНКО

Дівоче - Радзієвська, літературне псевдо Олена Рябченко, підп. УЧХ - Марина, Чайка (1943-44), Народ. 22/1/1924 р. в Києві. Навчалась у Київському Університеті, закінчила журналістику в Мельборні - "МАЕС", 1970 р.

Педагог, громадська діячка, поетеса, журналістка. Виховниця гуртка СУМ в Нобл Парку, в 1960-их р. Учителька урк. мови (літератури, географії) Рідної школи ім. Л.Українки в Нобл Парку від 1959 р. (28 р.). Співзасновниця і незмінна голова Відділу СУА ім. Л.Українки в Нобл Парку (1973-2001), голова конт. комісії СУВ (1993-97), член Мирового Суду СУА (1992-98), культосв. реф. СФУЖО від 1997 р.

Секретар УЦШРА (1974-84, 1991-99), КК УЦШР (1987-91), член Методичної ком. УЦШР, співредактор і співавтор "Інформативного листка УЦШР", переіменованого на ж. "Учитель" (1976-99). Делегат УЦШР на 3-ій З'їзд Спілки Укр. Проф. Учителів, Київ, 1993 р.

Співзасновниця й секретар першого укр. Радіокомітету в Вікторії, журналістка укр. програм "Radio 3ZZ" (1975-78).

Культосвітня реф. управи Філії УГВ в Нобл Парку (1978-98). Реф. преси й інформації СУОА, редактор "Інформативного листка СУОА" (1986-92), член редколегій книг: "Українці в Австралії" т.2 (1995-98), "Енцикл. Довідника Українці в Австралії", (1999). Член управи Літературно-мистецького клюбу ім. В.Симоненка від 1970 р., голова клюбу від 1999; член редколеґії альманаха "Новий Обрій" чч.6-11, жюрі конкурсів молодечого пера 20 р.

Автор поезій "Гомін Дніпра", 1983; "Лекцій географії України для шкіл Українознавства", 1989; Спогадів "Голод 1932-33 рр. в Україні", 1989; монографії "Поселення українців і розвиток літератури, науки й мистецтва в східніх околицях Мельборну", 1995; записаних на магнітофонні стрічки для національної бібліотеки Канберри та Вікторії (проєкти Університету Монаша). Чисельної публіцистики, репортажів, оповідань, друкованих у місцевій і заморській пресі й журналах, в Україні від 90-их років; та доповідей на різні теми для українського й австралійського суспільства.

Співавтор альм. "Новий Обрій" ч.5-11 (1974-99); збірників: "З-під евкаліптів" (1976), "Ukrainian Poets in Australia" Р.Моррісон, 1976: "Слово", 1981-83, Канада; "Програма навчання для суботніх шкіл", УЦШР, 1984; "Україна й Українці", 1988; "Чого в сльозах калина", Ґенк, Бельгія, 1990; ж."Київ", 1995, Україна; "Альманах українського життя в Австралії", 1994, Сідней; "Рідні голоси з далекого континенту", 1996, Київ, "Українці в Австралії" т.2, 1998, Мельборн; "Українці Австралії", ЕДУА, Сідней, 2001, "Союз Українок Австралії ім. кн. Ольги", 2001.

Понад 20 мелодій на слова віршів написали композитори: О.Тарнавська, Б.Жолкевич, Г.Корінь, М.Дремлюга, Й.Вольф, І.Зажитько, В.Ярцев.

Нагороджені 1-ою нагородою такі твори: репораж "Візу одержано" на 13-му конкурсі СФУЖО, 1972; пісня "Ми є діти одного народу" - конкурс УГВ, 1988; пісня "Єднаймось!" - конкурс СУОА, 1997; вірш "Мадонна новочасної пори" - конкурс СУА, 1999.

Член: ОУП "Слово", Канада, 1972-98; "Спілки укр. журналісток", Нью-Йорк, 1974-96; Національної Спілки Письменників України, від 1995 р.; Сестрицтва Св. Успінської парафії УАПЦ, делегат на Ш Єпархіяльний Собор УАПЦ, 1994; Національної Фундації СУОА; Авст.-укр. Фундації "Діти Чорнобиля".

Почесний член: тричі УГВ (1964, 1977, 1995); Школи ім. Л.Українки (1974); Укр. Центр. Шк. Ради (1997); Союзу Українок Австралії (1998).

Грамоти Фундатора: Укр. Нар. Дому в Нобл Парку (1964); Укр. Нар. Дому в Ессендоні (1969, 1984, 1985); Енциколпедії Українознавства, Париж, (1975); Лекторату Україністики ім. М.Зерова, Мельборн (1989); Жерводавець на видання для шкіл в Україні; ж. "Березіль", час. "Літературна Україна" та інші; "Енциклопедичного Довідника Українцві в Австралії", Сідней, 2001.

Союзянки Відділу, 1975 р. Сидять зліва: І.Залєська, Б.Коваленко (голова), М.Сліпецька, Д.Дерев'янко, Т.Сліпецька, Е.Дорник. 2-ий ряд: Л.Гіммельрайх, С.Опар, М.Ройтаровська, А.Кіяшка, С.Козак, В.Кузик, О.Шеремета, Л.Вотерфол. 3-ій ряд: Р.Козак, В.Шимків, Н.Верещака, М.Ференс, С.Данилюк, М.Данилюк, О.Опар.

Управа Відділу, 1978 р. Сидять зліва: Т.Сліпецька, С.Козак, Е.Дорник. Стоять: С.Данилюк, А.Кіяшка, В.Кузик, С.Опар, Б.Коваленко (голова), О.Шеремета, М.Ройтаровська.

10-ліття СУ Нобл Парк, 1983 р. Деклямують наймолодші союзянки. Зліва: Таїса Сліпецька, Леся Гіммельрайх, Тереса Варцаба, Катя Сліпецька.

Хор Відділу СУ ім. Л.Українки в Нобл Парку "Барвінок", 1983 р. Зліва: Е.Дорник, С.Козак, Т.Селемба, О.Радивил, Р.Гілюта, С.Ціхоцька, Л.Айткен, І.Залєська (диригент), М.Ройтаровська, С.Опар, С.Данилюк, Б.Коваленко, В.Кунь.

Протестаційна демонстрація в 50-ту річницю голодомору в Україні у 1932-33 роках, Канберра, 1984 р. Несуть плякати: М.Сліпецький (голова Філії УГВ в Нобл Парку), Б.Коваленко (голова Відділу СУНП).

Члени Управи ВІдділу СУ ім. Л.Українки в Нобл Парку, 1987-88 р. Сидять: Т.Селемба, П.Сліпецька, Б.Коваленко (голова), Р.Гілюта. Стоять: С.Опар, Е.Дорник, А.Кіяшка, В.Кузик, М.Ройтаровська, О.Днис.

Літературний вечір Василя Стуса, з нагоди приїзду п-і Оксани Мешко з України, уряджений СУВ 13 липня, 1988 р. Зліва: Н.Грушецький, Н.Грушецька, Т.Сліпецька, Б.Коваленко, М.Сліпецький, Д.Іваненко, М.Михайлишин, О.Мешко. За другим столом Союзянки Відділу СУНП.

Молоді союзянки Відділу ім. Л.Українки в Нобл Парку демонструють писання писанок і вишивання традиційних укр. узорів під час українського тижня в бібліотеці м. Спрінгвейлу з бандуристом і гістьми, 1988 р. Сидять: Н.Стефин, К.Сліпецька, Д.Стефин, Н. і О.Гіммельрайхи, Г.Березняк. Стоять: О.Стефин, Б.Коваленко (голова відділу СУ), О.Мешко (гість з України), М.Сліпецький, М.Грудка, Т.Сліпецька.

Маніфестація з нагоди висліду референдуму 1/12/1990 р. й проголошення Самостійної Української Держави 24/8/1991 р. Біля парляменту 8/12/1991 р.

Частина виставки народнього мистецтва на Міжнародньому Фестивалі в м. Спрінгвейлі, 1993 р.

Учасники 12-их Загальних зборів Відділу СУ ім. Л.Українки в Нобл Парку, Вікт., 1997 р. 1-ий ряд: І.Денис (голова Тов. Старших), Б.Коваленко (голова відділу), С.Добрянська-Радивил (голова СУВ), М.Грудка (голова СУА), М.Сліпецький (голова Філії УГВ), Т.Сліпецька (голова УЦШРА), А.Щепна, І.Щепна (секретарки). 2-ий ряд: О.Шеремета, О.Денис, А.Волошин, А.Кіяшка, Н.Павлишин, Е.Дорник, В.Кузик, М.Ройтаровська, Л.Айткен, Т.Мазур, Е.Радіон. 3-ій ряд: С.Опар, А.Лещишин, Е.Фігурик, О.Осюрак, О.Сапун, С.Данилюк, Т.Селемба, Д.Іваненко, О.Радивил, М.Кудринська.

Члени управи й Контрольної комісії Відділу СУВ ім. Л.Українки в Нобл Парку, 1997-99 р. Сидять: С.Опар, О.Денис, Б.Коваленко (голова), Т.Сліпецька, Л.Айткен. 2-ий ряд: В.Кузик, Е.Дорник, А.Волошин, М.Ройтаровська, О.Радивил (голова КК), Д.Іваненко, І.Щепна. 3-ій ряд: Е.Фіґурик, О.Сапун, Л.Гіммельрайх.

Союзянки Відділу СУА ім. Л.Українки, Нобл Парк, Катя Сліпецька та Олеся Гіммельрайх-Мельниченко, демонструють види укр. мистецтва - писання писанок і вишивання - під час виставки укр. нар. мистецтва на Світовому Фестивалі Культури “Самнайшен„ у Сандавн Парку, Вік. 1/3/1998 р.

Члени відділу СУА ім. Л.Українки в Нобл Парку під час святкування 25-ліття відділу, 2/8/1998 р. 1-ий ряд: Е.Радіон, О.Шеремета, Б.Коваленко (голова), Т.Сліпецька, Л.Айткен. 2-ий ряд: Н.Павлишин, М.Ройтаровська, В.Кузик, Е.Дорник, В.Шимків, І.Доболєвська, Л.Аббінга, О.Радивил, Д.Іваненко, К.Радивил, С.Радивил, М.Кудринська. 3-ій ряд: Е.Фігурек, С.Рамза, Л.Коваленко-Гіммельрайх, Т.Мазур, Л.Гіммельрайх-Мельниченко, А.Кяшка, Р.Гілюта, Т.Селемба, О.Сапун, О.Денис, В.Радіон, Л.Поцілуйко, О.Стефин.

Союзянка А.Волошин з подружжям А. і Л.Голубів та їхніми діточками, яким допомогає відділ.

Будинок Інваліда в Моршині, який будує Головна Булава Всеукраїнського Братства ОУН-УПА з допомогою союзянок і відділу, 1999 р.

Надія Солочинська

ВІДДІЛ ІМ. АЛЛИ ГОРСЬКОЇ В АРДІРІ

Відділ ім. Алли Горської був зорганізований в 1974 році, за ініціятивою та стараннями Марії Ковшик. Перший гурток мав 6 членів, сьогодні до відділу належать 20 активних жінок. Передчасно, 21-го лютого 1977 року, на тридцятому році життя відійшла від нас перша голова відділу бл.п. Люба Юрчишин. Перші роки праці відділу зосереджувалися в допомозі розбудови громадського та культурного життя української спільноти в околиці Саншайну.

Під сучасну пору робота відділу розгорнулася в різних галузях: на громадському полі, при Рідній школі ім. Івана Франка, Церкві Успення Пресвятої Богородиці в Саншайні, де було зорганізовано ряд базарів, влаштовувано спільне Свячене, прийняття на Зелені Свята та дуже успішні відзначення Днів Матері та Днів Батька. На полі культурної діяльности відділ зорганізував для чужинецької публіки серію показів писання писанок та успішний показ української історичної ноші "Жива Історія". На фестивалю відзначення 150-ліття Вікторії відділ брав активну участь. Своїми силами влаштовував Свята Героїнь, як також 10-ліття існування відділу. Члени часто відвідують Дім Старших, для якого виткали та подарували якісний килим.

На всіх важливих громадських імпрезах відділ активно включався до праці. У 1988 році на фестивалі "Вест Енд Маркет" влаштував популярну кулінарну сесію, де були приготовлені українські страви. З нагоди святкувань 1000-ліття Хрищення України, члени відділу вишили та подарували повний комплет скатерок для Церкви Успення Пресвятої Богородиці в Саншайні.

Відділ придбав портрет Алли Горської, який виконала графік Маруся Яроцька. Популяризація української вишивки - це площина великої праці відділу. Члени виготовили зразки вишивок з багатьох областей України традиційними взорами й стібами. Ці праці союзянки виставляють при нагодах важливих імпрез, культурних святкувань та фестивалів. Ми щиро вітали гостей з України і при всіх нагодах відбували ділові зустрічі, наради в справі гуманітарної допомоги, моральної підтримки та фінансових дотацій.

У 1990 році відділ нав'язав корисний та діловий контакт із членами Союзу Українок у Львові. 1991 року вітав у своїх рядах Христину Стебельську з Івано-Франківська, активну культурну діячку, яка передала цікаві інформації про Україну. Вона розказала про стан та ролю жіноцтва в Україні та можливості, які виринули в наслідок проголошення незалежности України та про цікавий розвиток Союзу Українок на терені Івано-Франківщини.

У 1992 році член відділу Марія Квас під час подорожі по Україні нав'язала діловий контакт з членами СоюзуУкраїнок у Чернівцях та Львові. З метою фінансової допомоги цим огранізаціям і дітям, які потерпіли від аварії в Чорнобилі, влаштовано ряд різних імпрез. Відділ брав активну участь у міжнародньому фестивалі "Фолкфест" в 1993

році та став головним спонсором та організатором мистецької виставки п.н. "Динаміка Сучасности" архітекта - графіка Марусі Яроцької. Дохід з цієї мистецької виставки та продажу картин був призначений на допомогу потребуючим жінкам в Україні.

Різні виставки стали полем для попису членам відділу, між ними експозиція "Кроками по Україні", організована УГВ, в Національній ґалерії Вікторії, де було виставлено: український народний одяг з різних областей. На тлі килимів, картин, вишивок, та мистецької різьби пишався коровай, майстерно виготовлений Христею Клим. Брали участь у виставці "Великдень" в австралійській бібліотеці Саншайну.

На громадському полі члени відділу виконують різні роботи, як також поповнюють лави церковного хору та хору Союзу Українок ім. Лесі Українки в Саншайні. Члени відділу збираються регулярно щомісяця на сходини, відправи, гутірки та зайняття. На цих зібраннях дискутуються різні теми, між ними мистецькі, громадські, політичні, релігійні та гуманітарні. Україна та українські справи стоять на першому місці й більшість фінансової допомоги з добродійних акцій є спрямована на Україну. Під сучасну пору призначено було допомогу дітям Чорнобиля, релігійним організаціям, спортовцям, науковцям та молодечим організаціям.

Ведеться праця з новоприбулими еміґрантами: відбуваються зустрічі та гутірки. Відділ гостив Владику Кир Петра Стасюка та цілий ряд громадських діячів. Цікаві зустрічі відбувалися з видатними жінками України, між ними з Вірою Гайдамахою - світовою головою організації СУМ - та професором д-р Зореславою Нижник з Києва. Вона прибула до Австралії з нагоди 10-ліття Чорнобильської трагедії, щоб поширити детальні відомості про потерпілих в цій аварії. Члени відділу брали участь у громадській зустрічі з першим президентом України Леонідом Кравчуком. В березні 1998 року відбули наради з Преподобною матір'ю Анісією ЧСВВ, де було обговорено ролю та становище жінки в Україні, розвиток монашого стану в розбудові релігійного життя після проголошення незалежности України.

Метою відділу є постійно допомагати, поширювати та пропаґувати знання, культуру та добре ім'я України серед свого й чужого австралійського середовища.

Головами відділу, в різні роки були: Люба Юрчишин, Славка Жабак, Ольга Юрца, Леся Юрчишин, Зося Мазур, Христя Клим, Марія Квас, Галя Поварчук, Оля Іванович.

Члени відділу:

Ганнуся Вайсрок, Славка Жабак, Юля Жабак, Оля Іванович, Галя Кармодій, Марія Квас, Валя Кінаш, Христя Клим, Ганя Когут, Богданна Лех, Ірина Луців, Зося Мазур, Галина Поварчук, Стефка Романик, Ірена Сарторі, Надя Солочинська, Галя Шкандрій, Оля Юрца, Леся Юрчишин, Маруся Яроцька, Марія Ярсіч.

Почесні члени: Надя Солочинська.

Відійшла у вічність бл. пам.: Люба Юрчишин.

Перша голова Відділу бл. пам. ЛЮБА ЮРЧИШИН (1974-77 р.).

Після 1977 р. очолювали відділ: Люба Юрчишин, Славка Жабак, Ольга Юрца, Леся Юрчишин, Зося Мазур, Христя Клим, Марія Квас, Галя Поварчук, Оля Іванович.

Члени Відділу ім. А.Горської. Сидять: М.Яроцька, Г.Вайсрок, З.Мазур, С.Жабак, О.Іванович, О.Юрца, С.Романник. Стоять: М.Квас, Н.Солочинська, Наталка Солочинська, Леся Юрчишин, Х.Клим. Відсутні: Б.Лех, Г.Поварчук, І.Луців, І.Саторі, М.Ярсіч, Г.Шкандрій, Г.Когут, О.Цимбаляк.

Учасниці відзначення 20-ліття відділу з портретом Алли Горської, праці графіка М.Яроцької, 1994 р.

На Зелені Свята вшанували пам'ять героїв України. Вінок несуть Н.Солочинська й Г.Вайсрок.

Мисткиня-графік Маруся Яроцька зі своєю працею "Чорнобильська Мадонна" під час виставки її графіки в залі Патріярха Й.Сліпого, 1993 р.

Союзянки Н.Солочинська і С.Жарбак оглядають Великодню виставку в бібльотеці Саншайну, організовану відділом, 1998 р.

Наталія Мандичевська

СОЮЗ УКРАЇНОК ЗАХІДНЬОЇ АВСТРАЛІЇ

Спроби організації Об'єднання Українських жінок (ОУЖ) почалися з 1950 року, з ініціятиви Любови Микитюк і Любови Глібовицької. Тоді відбулися загальні збори жінок у таборі Нортгам-Голден, вибрано управу на чолі з Н.Мандичевською, але втриматися довго ця організація не могла, бо люди виїздили з табору на постійні місця поселення. В останніх місяцях 1950 року управа нав'язала зв'язки з Австралійською Жіночою Федерацією.

З приїздом до Перту Марії Менцінської, за її ініціятивою, 13/6/1954 року відбулася нарада в справі створення Союзу Українок Західньої Австралії (СУЗА), а 10/7/1954 року загальні збори поклали підвалини нашої організації. Вибрано першу управу СУ, головою якої стала М.Менцінська й була до 1962 року. До складу першої управи відділу СУЗА в Перті ввійшли: Буняк, Л.Глібовицька, М.Омельницька, Редько, Л.Шнайдер, Коцюмбас, Р.Криштафович, Е.Бершак та Лібер. Протягом року число членів дійшло до 34.

Першою імпрезою був чайний вечір 1954 року, влаштований для членів, їх родин та гостей. Потім, на прохання управи громади, влаштовано виставку українського народнього мистецтва в університеті, яку відвідало понад 200 осіб. Відзначено 70-ліття Українського Жіночого Руху окремою імпрезою в жовтні. Влаштовувано свято Св. Миколая для дітей, спільну Святу Вечерю, до якої засіло 150 осіб. Відділ брав активну участь у всіх імпрезах, які влаштовувала управа громади. Діяла суспільна опіка, збираючи пожертви та висилаючи посилки залишенцям в Европі.

В червні 1955 року влаштовано гарний масковий баль для дітей. Засновано суботню школу, в якій навчалося 14 дітей. Разом з усіми українськими організаціями Перту, Управа СУЗА включилася до акції будови Українського Народнього Дому. Основною ділянкою праці, протягом усіх років було виховання дітей, тому постійно влаштовувано дитячі забави, концерти, зустрічі школярів. Дано всебічну допомогу танцювальній групі, яка мала багато виступів на різних імпрезах. В липні 1956 року, жіноча організація, разом з Українською Громадою ЗА, товариством Сприяння УНР та СУМ, започаткували ведення Українського Клюбу.

Наступна каденція, під керівництвом М.Менцінської, мала деякі зміни у складі управи, а саме: М.Сакало, Л.Шнайдер, В.Козоріз, М.Стасів, О.Шкіль, С.Буткевич, Л.Глібовицька, А.Гніздієнко, Є.Різник. В цій каденції управа почала видавати циклостилем свій власний інформативний листок, який виходив раз у три місяці. Кількість членів зростала, вже начислялося понад 70.

На заклик СФУЖО, було створено виховну комісію в складі: М.Менцінська, Н.Садовська, Л.Глібовицька і Є.Медвідь. Успішним було

переведення курсів крою та шиття, які перевела П.Желіховська, курс закінчили 30 осіб. Того ж року, вперше за ввесь час свого існування, відділ СУЗА в Перті був репрезентований на 6-му Крайовому З'їзді СУА в Аделаїді 1-2/4/1961 року.

Чергові загальні збори відділу вибрали головою М.Менцінську, а до управи ввійшли: Ю.Липка, В.Козоріз, М.Стасів, О.Шкіль, Р.Капустянська, А.Заґвоцька, О.Рудковська та А.Вас. До Контрольної комісії ввійшли: А.Гніздієнко та Л.Шнайдер. Крім сталих традиційних імпрез, відбуто вишивані вечорниці. В травні 1962 упорядковано виставку писанок з різних областей України в музеї у Перті. Того ж року попрощали члена відділу А.Гніздієнко, яка виїхала до Америки.

Оскільки на терені Західньої Австралії в Нортгаймі існував відділ СУ, зайшла потреба координації праці, й було створено Стейтову Управу СУЗА. Перший Стейтовий З'їзд СУЗА відбувся 19/8/1962 року, пройшов у піднесеному настрої, вибрав стейтову управу, яку очолила М.Менцінська. До управи вибрано: В.Козоріз, Є.Дроздовську, Ю.Липку, Л.Микитюк Л.Глібовицьку та П.Желіховську. Її проводові підлягали: чисельний і діяльний Відділ ім. Олени Теліги в Перті, менший Відділ ім. Олени Кисілевської в Нортгам (тепер припинив діяльність) та з 1968 року один вільний член, Марія Марко з Албані, що платила членську вкладку та надсилала пожертви.

У дальших роках стейтову управу очолювала М.Менцінська, секретаркою була Н.Мандичевська, скарбничкою Ж.Медвідь. Стейтова управа координувала працю відділів, допомагала з доповіддями та рефератами, організовувала спільні імпрези. Стейтові з'їзди відбувалися переважно з показом народнього мистецтва та смачним буфетом. Відбувся також Великодній базар з показом нашого традиційного великоднього столу (майже весь дохід віддали Українській Громаді ЗА на сплату боргів). Гостили у себе два рази голову КУ СУА Л.Гаєвську-Денес, раз з поетесою Боженною Коваленко (тоді відбувся чудовий літературний вечір). Нав'язали тісний зв'язок з Австралійською Жіночою Радою Західньої Австралії та іншими чужинецькими організаціями. Постійними делеґатами до Австралійської Жіночої Ради є М.Менцінська та М.Потерейко, а на початках була Ю.Липка. Влаштовували на цьому терені виставки нашого народнього мистецтва, пояснювали про українські звичаї, традиції, історію, боротьбу за самостійність, загрозу нуклеарних споруд (Чорнобиль) і т.п.

Декілька років важко було обсадити людьми всі референтури двох управ у Перті: стейтової та Відділу ім. Олени Теліги. Загальні збори відділу 26-го серпня 1973 року не змогли вибрати голову управи відділу, бо всі відмовлялися. Від того часу в Перті існує єдина Управа СУ ЗА ім. Олени Теліги. Злиття в одну управу пожвавило працю. Щороку влаштовували Щедрий Вечір, льотерію на великодні кошики, товариський вечір, буфети на різних зборах. Писання писанок в аркаді крамничного центру Перту роками провадили: І.Росовська та

А.Грузевич. Успішними були виставки народнього мистецтва в університеті, англійських школах (з доповіддями М.Гойса, З.Дощак), в банку та на "Roual Show" Королівській Виставці). Організували концерт співачки Галини Андреадіс, завжди опікувалися мистецькими ансамблями, які відвідували Перт.

Прикрасою наших місцевих імпрез були сольоспіви Зірки Дощак (меццо-сопрано) під акомпаньямент її мами, М.Менцінської. Зорганізована СУЗА виставка церковного мистецтва, з нагоди 1000-ліття Хрищення України, мала великий успіх. М.Менцінська нав'язала контакт з комітетом 200-ліття Австралії, дістала гарне місце в державній бібліотеці Перту, і грошеву допомогу від уряду на спровадження експонатів з Музею Українського Мистецтва в Мельборні. Виставку відвідало коло 1000 осіб. Пояснення давали союзянки, отець Зенон Хоркавий та деякі чоловіки. У 1982 році СУЗА відзначив надзвичайними ширшими сходинами 70-ліття голови М.Менцінської, яка пізніше в 1984 році отримала від уряду відзначення "Орден Австралії" за громадську та етнічну працю.

У 1989 році відбувся вечір з призабутими співами, з участю молодих з гуртка "Веселка" (дириґент - С.Прушинська). У 1990 році відбувся "Вечір молодих талантів", дохід якого $385.00 було призначено на лікування дітей потерпілих в наслідок аварії в Чорнобилі. Того ж року наші члени брали участь у виставці ручних праць, організованій Радою Етнічних Громад, та займалися приїздом співачки Люсі Юрків та її концертом. У 1990 році перевезли наше майно з Народнього Дому до приміщення голови М.Менцінської, бо на його місці будують нову дорогу і залізницю.

СУЗА виконував постійно всі зарядження нашої централі, висилав делеґаток на Крайові З'їзди СУА, виписував і розповсюджував журнал "Наше Слово" (40 примірників) та інші видання. Маємо свій прапор з портретом княгині Ольги (малював Ф.Миколаєнко, викінчувала вишиття наш член К.Марко). Теж придбали обідовий посуд.

Союз Українок Західньої Австралії належить до членства ФУСА, є фундатором Енциклопедії Українознавства та жертводавцем на інші цілі. Дохід від щорічної льотерії "Великодні кошики" йде на харитативну допомогу в Австралії та поза її межі. Великодніми кошиками займається Л.Валега, яка провадить господарську референтуру.

17-го листопада 1991 року відбувся останній Стейтовий З'їзд СУЗА і чергові Загальні збори Відділу ім. Олени Теліги в Перті. Відділ у Нортгамі припинив діяльність, вільний член з Албані М.Марко померла. Від 17-го листопада 1991 року ми працюємо як Відділ ім. Олени Теліги у Перті. За статутом СУА ми є Стейтовою Управою ЗА члени стейтової управи до 1973 року: М.Менцінська - голова, Ю.Липка, Є.Медвідь, В.Козоріз, Є.Дроздовська, Н.Мандичевська, Р.Капустинська, Є.Різник, А.Грузевич, К.Бачинська, А.Матіяш.

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ В ПЕРТІ

Відділ був заснований з ініціятиви Марії Менцінської у 1954 році, яка і була головою управи до 1962 року. Після створення стейтової управи у 1962 році, коли Марія Менцінська очолила стейтовий провід, членами управи відділу були: Ю.Липка, М.Стасів, Р.Кий-Криштафович та Н.Мандичевська. Від 1973 року головою стейтової управи та управи відділу є М.Менцінська. У 1965 році було створено секцію молодих жінок, яку очолила Зірка Дощак, а по кількох роках вона включилася у загальний відділ.

З доходових імпрез - забав, вечерниць, чайних вечорів, льотерій, виставок народнього мистецтва, продажу вживаного одягу, буфетів і т.п. - черпали фонди на громадські цілі, як нпр.: пожертви українській громаді на сплачення боргу за Народній Дім, на організування так званої тоді Української Центральної Школи, організацію дитячого садочка. Розпочали висилати допомогові посилки до Арґентіни, Бразілії, Параґваю, Польщі, а згодом і в Україну. На загальноавстралійський заклик, висилали допомогу до В'єтнаму та до Квінсленду (після повені). Оплачували стипендію студентові електроніки в Бразілії та п'ять стипендій в Польщі. Референтура суспільної опіки розвинулась дуже добре, бо теперішня її голова М.Потер-Потерейко (протягом багатьох років) вміє апелювати до сердець нашого суспільства, наслідком чого деякі члени висилали посилки з одягом, ліками та солодощами для дітей особисто від себе й оплачували самі пересилку. Ми підрахували, що від 1984 р. до 1990 р. вислано 47 посилок від відділу і 87 приватно, лише поштова оплата коштувала $2,658.00. У 1990-93 рр. суспільна опіка відділу вислала ще 38 посилок. Того ж року (1993) вдалося передати пароплавом "Азербайджан" 5 посилок з одягом, одна харчова (на $100.00) та одна з іграшками (на $110.00) сиротинцю в Одесі. Закуплено і передано 400 медичних шприців до тернопільської та яворівської лікарень.

Відділ у Перті протягом усіх років опікувався дітьми в українській школі та молоддю, організуючи їм імпрези: Андріївські вечори, Св. Миколая, Ялинку, маскарадні забави, конкурси і т.п., завжди з перекускою та дарунками. Допомагали молодим кандидаткам у змаганні на "Miss Australia**", танцювальним групам та єдиній молодечій організації в Перті - СУМ. Допомагали фінансово на будову оселі СУМ, відділ дав дворічну безпроцентову позичку. Допомагали теж у шитті народнього одягу (Н.Мандичевська, М.Менцінська, М.Стасів). Буфет на замовлення "катерінг", під проводом Р.Кий-Криштофович, приніс великий дохід. Відбувалися курси: крою і шиття (А.Желіхівська), вишивки, писання писанок, варення українських страв (провадились різними членами), курс мережок (М.Менцінська).**

З 1959 року по сьогодні виходить "Інформативний листок" - квартальник відділу (М.Менцінська і Ю.Липка). У 1967 році відділ став

членом Австралійської Жіночої Ради. Від перших років існування відділу відбувалися концерти присвячені княгині Ользі, Олені Телізі, Лесі Українці, влаштовувались свята героїнь. Члени відділу брали участь в загально-національних імпрезах УГЗА, молебнях та протестаційних акціях різного характеру, зустрічах з дисидентами тощо.

В червні 1984 року відділ урочисто відсвяткував своє 30-ліття та 100-ліття Українського Жіночого Руху. На тому святі 28 заслуженим членам було вручено відзнаки Наталії Кобринської, а присутня голова Австралійської Жіночої Ради склала подяку членам відділу за працю та ґратуляції з нагоди ювілею. Останні два десятиліття зовнішня праця відділу фактично велась спільно з працею стейтової управи. Вона успішно ведеться і після 1991 р. Разом з СУМ та УГЗА, відділ взяв участь у виставці "Hobby Spectacular", яку організував австралійський "Rotary Club" за підтримкою "Апілетону" та часопису "Sunday Times". Організаторами нашої виставки народнього мистецтва були М.Менцінська та Р.Кий-Криштафович, а Л.Валега дала показ писання писанок, який захоплював глядачів. Завжди успішно відбувалися льотерії на великодні кошики. У 50-ту річницю смерти О.Теліги відбулася панахида в Українській Автокефальній Православній Церкві й поминки.

Відділ завжди щедро жертвував на різні громадські потреби (оселя СУМ, КОДУС, на дітей Чорнобиля, "Енциклопедію Українознавства" та на допомогу Україні). Від 1991 року до квітня 1994 р. на різні допомоги з каси взято $1,250.00. Суспільна Опіка має свою окрему касу, що складаєтьдя з різних пожертв.

Праця СУЗА в Перті від 1994 до липня 1997 року продовжувалася на зразок попередніх років. Річницю проголошення Незалежности України святкували разом з нашою громадою. Додатково святкували: 110-ту річницю Жіночого Руху і 45-ліття СУА, Рік Родини. Переслали ляльки в народньому одязі до музею в східніх стейтах, товариські сходини присвячували різним околицям нашої Батьківщини, одні з них з одноактівкою "Золоте Серце". Допомагали нашій громаді й церквам сортувати речі для висилки в Одесу (14 мішків), які відіслано українським кораблем (тим займався австралієць отець Моріс).

Суспільна опіка СУЗА (голова М.Потерейко та А.Панків з допомогою її чоловіка), далі жертвенно й солідно займаються висиланням допомогових посилок і грошей. Від 1994 року до липня 1997 року вислано 56 посилок: 14 до сиротинця в Одесі (безплатно, українським кораблем), 15 до Бразілії, ще 19 в Україну, одну до Польщі, 7 до Румунії. Поштова оплата разом на суму $2,838.70. Уділили грошеві допомоги: багатодітній родині в Києві, на дитячу колибу в Карпатах ім. Зіни Ботте, журналістці (Україна), телебаченню у Львові, на пропам'ятну таблицю О.Кисілевської (Коломия), організаціям і поодиноким особам в Бразілії, Австралії та Україні, датки на СУОА, КОДУС, однодоляровий даток на СКУ та інші. Загальна сума - $3,447.50. Разом вся допомога від 1994 до липня 1997 дала суму: $6,281.20. На

колибу в Карпатах ім. Зіни Ботте переслали $1,000.00 і постановили в місяці січні 1998 року переслати ще $500.00. До відділу належать 104 члени. Довголітні пости в управі займали: М.Менцінська - голова, Ю.Липка - заступник голови, Н.Мандичевська - секретар і архів, М.Яремович - фін. реф., М.Потерейко - голова сусп. опіки, А.Панків - член сусп. опіки, А.Желіховська - член сусп. опіки, З.Дощак - організ. реф., Л.Валега - госп. реф, А.Пержило - помічник госп. реф., А.Грузевич - поміч. госдп. реф. Контрольна комісія: А.Тимчук - голова, Є.Медвідь, Л.Ворд - члени, Д.Мклін - голова, К.Марко, В.Тепла - члени.

До заслужених членів СУЗА, котрі жертвенно працювали в управі багато років і спричинилися до розвитку українського життя в Західній Австралії, належать: М.Менцінська - голова СУЗА в Перті, Л.Микитюк - голова відділу у Нортгам, Ю.Липка, М.Стасів, Р.Кий-Криштафович, Н.Мандичевська, М.Яремович, М.Потерейко, А.Панків, А.Грузевич, З.Дощак, бл.п. А.Желіховська, Л.Парсонс, А.Тимчук, Л.Шнайдер, Є.Медвідь, К.Марко, К.Бачинська, Є.Дроздовська, Н.Усов, бл.п. Р.Капустинська, Ю.Барбадин, А.Кондаревич, О.Шкіль, М.Матіяш, А.Маслій, О.Мклін, А.Пержило, Л.Валега, М.Гойса, І.Росовська, С.Прушинська.

23/6/1997 року на загальних зборах Австралійської Жіночої Ради Зах. Австралії відзначено М.Менцінську “Ліфе Мемберсшіп” (доживотним членом). Вона брала участь у засіданнях і конференціях тієї організації, була членом стейтової екзекутиви (1996 р.). Колишній член СУЗА, Люба Ворд, тепер є секретаркою Інтернаціональної Жіночої Ради Австралії. (Крайова Рада знаходитьса в Перті).

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ КИСІЛЕВСЬКОЇ В НОРТГАМІ

У 1950-52 роках існував як відділ ОУЖ в переходовому таборі Нортгам-Голден, а від 1956, як Відділ ім. Олени Кисілевської СУЗА, в Нортгам. Головами були: Н.Мандичевська і А.Грузевич (короткий час), Л.Микитюк багато років, аж до ліквідації. Членами управи були від 1956 року: А.Окіс, А.Шкабара, М.Яремович, Н.Мандичевська, Бабій, П.Шкраба, А.Товстоп'ят, Марунчик, А.Комарчевська, А.Малиняк, А.Грузевич і А.Тітке.

Члени організували імпрези для дітей та загальногромадські свята, опікувалися дітьми в українській суботній школі, проводили курси куховарства і вишивки. Мали свою кімнату в Народньому Домі, де відбувалися засідання управи та ширші сходини. Кімнату самі пофарбували та прикрасили вишивкою й мистецькими експонатами. У дальших роках допомагали українській громаді, влаштовуючи різні імпрези. Розгорнули харитативну допомогу на різні цілі в Австралії та закордоном, для потребуючих українців в Бразілії та Польщі. Відділ жертвував на Енциклопедію Українознавства, Катедру Українознавства, видання творів Зерова, Филиповича, Плужника, визначної вченої Н.Полонської-Василенко. Поки була змога,

влаштовували щорічні забави для збирання фондів. Відділ передплачував журнал "Наше Слово", "Наше Життя" і "Українка в Світі", збирали датки на допомогу Україні.

Через переїзд більшости наших людей з Нортгаму до Перту та старший вік членів, відділ в останні десятиліття не міг розгорнути великої діяльности. Останніми роками у відділі залишилося кілька членів старшого віку, котрі не могли провадити активної праці, тому в 1991 році його зліквідовано. Стейтова Управа СУЗА в Перті прийняла акцію ліквідації.

Довголітніми працівниками цього відділу були: Л.Микитюк - голова, А.Тітке - секретар, А.Комарчевська, А.Малиняк, А.Окіс, А.Підгірна, А.Шкабара і П.Шкраба. Почесні члени СУЗА ім. Олени Теліги в Перті, затверджені Крайовою Управою СУА: Марія Ірина Менцінська (голова стейтової управи) - 1974 р., 1985 р., Юлія Липка (голова відділу) - 1974 р., Мирослава Стасів (голова відддліу 1974 р., Романа Кий-Криштафович (голова відділу) 1974 р., Наталія Мандичевська (секретар, хронікар) 1985 р., Марія Яримович (фін. референт) 1985 р., Марія Поттер-Потерейко (голова сусп. опіки 1985 р., бл.п. Антоніна Желіховська (помічник сусп.опіки) 1985 р., Анастасія Панків (помічник сусп. опіки) 1985 р.

Грамота-нагорода за головні пости й віддану довголітню працю від Крайової Управи СУА 1995 рік: Марія Ірина Менцінська (голова СУЗА), Юлія Липка (заступник голови СУЗА), Любов Микитюк (голова відділу ім. О.Кисілевської в Нортгаймі), Наталія Мандичевська (секретар, хронікар), Марія Яримович (фін. референт), Романа Кий-Криштафович (реф.мистецтва), Мирослава Стасів (реф. мистецтва), Марія Поттер-Потерейко голова сусп. опіки), бл.п. Антоніна Желіховська (помічник сусп. опіки)), Любов Валега (господиня).

Голова СУЗА Марія Ірина Менцінська одержала ще такі нагороди: Ювілейна Грамота від Української Громади в Перті з нагоди 25-ліття в 1974 році. Похвальна Грамота від Шелл Фестівалю, як деригентка хору "Бандура" в 1981 році. Грамоту і медаль від СУОА за працю на громадській ниві в 1981 році. Почесне членство від Української Центральної Шкільної Ради в 1984 році. Грамоту фундатора ФУСА (з покійним чоловіком О.Менцінським). ОАМ від австралійського уряду за громадську й етнічну працю в 1984 році. Почесне членство Ліги Визволеня України в 1988 році. Доживотне членство в Австралійській Жіночій Раді в 1997 році.

Почесні грамоти уділені довголітнім працівникам, Крайовою Управою СУА в 1974 та 1985 роках: Марія Менцінська, Любов Микитюк, Юліяна Липка, Мирослава Стасів, Романа Кий-Криштафович, Наталія Мандичевська, сл.п. Антоніна Желіховська, Єлисавета Різник, Зірка Дощак, Євдокія Дроздовська, Анна Грузевич, Катерина Марко, Анна Тимчук, Анна Тітке, Любов Шнайдер, Люся Парнос, Євгенія Медвідь, Марія Яремович, Марія Поттер-Потерейко, Анастасія Панків.

Члени СУЗА:

Катерина Бабій, Валентина Баденко, Марія Байґерич, Осипа Барбадин, Катерина Бачинська, Женя Бершак, Наталя Білик, Анна Байчук, Ева Будз, Стефанія Буткевич, Галина Шигимага-Вей, Люба Валега, Галина Ващенко, Марія Гавриляк, Євдікія Галіченко, Олена Глонюк, Алла Гніздієнко, Зельма Гоголь, Ксеня Городецька, Анна Грузевич, Юстина Дмитрук, Анна Добрянська, Зірка Дощак, Євдокія Дроздовська, Євдокія Дума, Федора Жиленко, Анна Заґвоцька, Емілія Залужна, Надя Ільків, Стефанія Карпевич, Надя Квітко, Марія Клімак, Анастасія Кондеревич, Оксана Корець, Марія Корчинська, Марія Коцюруба, Василина Кудрай, Ольга Кузик, Галина Кучма, Юлія Липка, Катерина Малетин, Надя Мандиченська, Наталія Мандичевська, Ліда Манніон, Катерина Марко, Ліда Мартановіч, Славка Марущак, Катерина Марчак, Анна Маслій, Євгенія Медвідь, Стефанія Мельничук, Марія Менцінська, Любов Микитюк, Анна Міносора, Одарка МкЛін, Галя Мовчан, Ольга Мовчан, Вікторія Мороз, Анна Окіс, Анастасія Паньків, Люся Парсонс, Анеля Пержили, Софія Петрів, Норета Петровська, Марія Поповська, Марія Потерейко, Сузанна Прушинська, Ірка Росовська, Олена Рудковська, Марія Сакало, Оксана Сакало, Йосифа Семенишин, Валентина Семенсон, Христина Симон, Наталя Сірко, Ольга Сірко, Юстина Слободян, Катерина Слухняк, Марія Софуляк, Мирослава Стасів, Зінаїда Степачук, Єлисавета Темник, Вероніка Тепла, Соня Тик, Анна Тимчук, Анна Тітке, Анна Ткаченко, Ніна Усів, Анна Фелонич, Агафія Хлепнатс, Анна Худолій, Зоя Черкасов, Надя Фурдас, Люба Шнайдер, Катерина Яковина, Марія Яремович.

Члени, які відійшли у вічність бл. пам.:

Анастасія Шило, Ольга Кривко, Анастасія Товстоп'ят, Петронеля Маслій, Марія Омельницька, Анна Грузевич (старша), Павлина Шкраба, Варвара Боровицька, Палагія Бершак, Марія Баран, Анна Вас, Наталія Дацко, Анна Петровська, Анастазія Байґерич, Палагія Спринь, Марія Тодорович-Міятович, Марія Гедзік, Надя Мохон, Єлисавета Різник, Анна Любий, Марія Гаврич, Василина Думітро, Текля Вархомій, Ніна Садовська, Олена Грех, Ольга Волянюк, Розалія Капустинська, Анна Поліщук, Антоніна Желіховська, Галина Темник, Марія Поточна, Розалія Мартинишин, Аполонія Жуковська, Анна Українців, Юстина Юнко, Марія Легка, Анна Пашко, Феня Павленко, Матрона Панчук, Марія Росовська.

МАРІЯ ІРИНА МЕНЦІНСКА
Нар. 22/12/1912 р. в Любелі, біля Жовкви, Гличина. Педагог, мистець, громадська діячка. Основниця і перша голова Відділу СУ ім. О.Теліги в Перті, ЗА. Довголітня голова Стейтової Управи СУЗА. Організаторка, керівник і вчителька укр. Центральної школи ім. Т.Шевченка. Виховниця СУМ, секретарка ЛВУ, реф. преси й інформації Укр. Громади Перту, дописувач до "Вільної Думки" й англомовної преси. Диригент, хористка та піяністка громадського, жіночого та церковного хорів. Член драматичного гуртка при УГЗА. Мисткиня й дорадниця в галузі вишивання й писанкарства. Член Вільного Козацтва. Представник укр. спільноти в австралійських і етнічних організаціях. Член Національної Австралійської Жіночої Ради ЗА та член її екзикутиви від 1996 р. Відзначена НАЖР "Членством на все життя". Одержала від австралійського уряду медалю "Орден Австралії" (ОАМ). Відзначена Грамотою і званням Почесного члена СУА.

НАТАЛЯ МАНДИЧЕВСЬКА
Нар. 1/3/1922 р. у Свенціце, пов. Волковськ, Польща. Донька емігрантів з Полтавщини 1920 р. Співосновниця і голова ОУЖ в Голден, 1950. Член управи Відділу СУ ім. О.Кисілевської від 1956 р. Голова Відділу СУ ім. О.Теліги в Перті, довголітня секретарка Стейтової Управи СУЗА, хронікарка. Довголітня вчителька укр. школи, диктор і укладач укр. радіопрограм (12 р.). Хористка громадського, церковного, жіночого хорів. Дорадниця в галузі народнього одягу, писанкарка. Член УГЗА, сестрицтва УАПЦ та Українського Вільгого Козацтва. Відзначна Почесним членством СУЗА і Грамотою СУА.

ЛЮБОВ МИКИТЮК
Нар. 27/11/1912 р. в Бучачі, Галичина. Член СУ перед Другою світового війною, політично переслідувана за більшовицької та німецької окупації Галичини, 1941 р. Співосновниця ОУЖ в Нортгам, ЗА (культосвітня реф., 1950 р.). Довголітня голова Відділу СУ ім. О.Кисилевської до ліквідації його 1991 р. Член Укр. Громади в Нортгам. Нагороджена Грамотою і званням Почесного члена СУА.

АННА ГРУЗЕВИЧ
Нар. 12/1/1925 р., с. Гвізд, пов. Надвірна, Галичина. Голова Відділу СУ в Нортгамі (2 р.). Член управи СУЗА. Працьовита господиня, член Укр. Громади Перту, декляматорка, член драматичного гуртка, писанкарка, реф. Суспільної опіки. Хористка громадського, церковного, жіночого хорів. Господиня в таборах СУМ. Член сестрицтва УКЦ. Відзначена Почесним членством СУЗА і Грамотою СУА.

РОМАНА КИЙ КРИШТАФОВИЧ
Нар. 4/5/1921 р., с. Южинець, Чернівецька обл., Буковина. Активна в СУ у таборах Німеччини. Співосновниця і голова (2 р.) Відділу СУ ім. О.Теліги в Перті. Секретарка, господарча й фінансова дорадниця управи, голова контрольної комісії. Організаторка мистецьких виставок, учителька укр. школи. Член Церковної Ради і сестрицтва УАПЦ та Укр. Громади Перту. Відзначена Почесним членством і Грамотою СУА.

ЮЛЯ ЛИПКА
Нар. 10/10/1926 р., Дніпропетровськ. Декілька років голова Відділу СУ ім. О.Теліги в Перті. Довголітня членка стейтової управи, заступниця голови, деякий час секретарка. Репрезентантка в Національній Австр. Жіночій Крайовій Раді, ЗА. Член ЛВУ, СУМ, секретарка Укр. Вільного Козацтва, представниця ФУСА на ЗА. Член Укр. Громади, сестрицтва УАПЦ. Відзначена Грамотою Почесного члена СУЗА та СУА.

МИРОСЛАВА СТАСІВ
Нар. 20/10/1935 р., с. Берголот, Буковина. Співосновниця Відділу СУ, ім. О.Теліги, ЗА. Дікілька літ його голова, а пізніше: секретарка, хронікарка, скарбничка, суспільна опіка, контр. ком. Вчителька в укр. школі, хористка в громадському, церковному, жіночому хорах. Учасниця драм. грутка при Укр. Громаді, Перт. Член Укр. Гром.; писанкарка, активна в сестрицтві УКЦ (голова, секретарка). Від 1995 р. голова "Парафіяльного Комітету". Почесний член СУЗА, нагороджена грамотою Кра. Управи СУА.

Члени першої управи СУЗА в Перті, 1954 р. Сидять: Н.Буняк, М.Менцінська (голова), Л.Шнайдер. Стоять: М.Лібер, Д.Глібовицька. Відсутні: К.Редько і П.Бершак.

Деякі члени СУЗА в Перті та члени управи, котрі працювали багато років. Сидять: М.Панчук, К.Бачинська (конт. ком.), Ю.Липка (заступ. голови), М.Менцінська (голова), Н.Мандичевська (секретарка), М.Яремович (скарбничка), М.Стасів (госп.), св. п. Є.Різник (суспільна опіка). Стоять: Р.Капустинська (гос.), О.Шкіль (орагн. реф.), А.Грузевич (госп.), А.Панків (сусп. опіка довгі роки), св. п. О.Волянюк, Д.МкЛін(конт. ком.), З.Дощак (орг. реф.), М.Поттер-Потерейко (голова сусп.), В.Тепла (помічниця сусп. опіки), А.Матіяш (сусп. опіка), св. п. А.Желіховська (орг. реф. і сусп. опіка), А.Тимчук (конт.ком), Г.Темник, Л.Парсонс (орг. реф. і конт. ком), 1981 р.

Ірина Буженко

СОЮЗ УКРАЇНОК ПІВДЕННОЇ АВСТРАЛІЇ

Ця важлива жіноча організація під назвою Об'єднання Українських Жінок (ОУЖ), була заснована Софією Ваврик, пізніше переіменована на Союз Українок Південної Австралії. В серпні 1950 року, з ініціятиви С.Ваврик, було створено комітет, який скликав основуючі загальні збори, що відбулися 22-го жовтня 1950 року. Першу управу очолила С.Ваврик, а в склад управи ввійшли: О.Молодавець, С.Гурко, І.Молодавець, В.Приставська, Н.Кобиця, М.Меркле. Вже в початках діяльности цього зорганізованого жіноцтва основні завдання стабілізувалися й розвивалися. В скорому часі досить велика кількість свідомих жінок вступила в ряди членів організації і наступні загальні збори 1951 року відбулися при чисельній кількості присутніх. Софія Ваврик залишилася на своєму посту, а колишню управу доповнили нові ідейні члени.

З ініціятиви С.Ваврик, СУПА скликала сходини 14/10/1951 року з метою відкриття української школи в Аделаїді. На цих сходинах, в присутності представника Української Громади ПА, організацію школи було доручено Теодорові Пасічинському, котрий виявив велику ініціятиву та досвід при організації школи. Приміщення для школи в австралійському католицькому центрі полагодив Тарас Яськевич. Першими вчителями української школи були: Т.Пасічинський (директор), С.Ваврик, М.Меркє, А.Хрущевська. Фінансову допомогу для утримання школи частково надавала Управа СУПА. У1952 році управа, очолена Меланією Білик, вела дуже активну діяльність. Організовувались свята та забави, що приносили чималий дохід. Було організовано курси вишивання, звернено велику увагу на акцію допомоги залишенцям в Европі. Одночасно налагоджено контакт з австралійською організацією (Good Neighbour Council).

Для розваги і скріплення товариських взаємин було створено Товариський клюб при Victoria Square. Цей клюб, з танцями, діяв кожної суботи, приваблюючи гостей різного віку, а головним чином молодь. Завідувала ним О.Чорнобицька, а дижурні союзянки готували смачні вечері.

В 1953-54-их роках створено відділи СУПА. Перший відділ був організований в околиці Роял Парк, головою вибрано Ірену Захаряк-Галик. Пізніше засновано відділи: Енфілд - голова Оля Чуй, Розевотер-Оттвей - голова Анна Попович, Кройдон Парк - голова Анна Теленко. В 1957 році засновано ще один відділ у Ґавлер. Всі відділи працювали дуже успішно, а дохід, що приносили різні вечори та забави, йшов на будову Народнього Дому. На жаль, ці відділи пізніше самоліквідувались через недостатню кількість членів, які автоматично перейшли до централі СУПА.

Загальні збори 1953 року вибрали головою знову Софію Ваврик,

управу доповнили нові активні члени: Анна Хрущевська, Марія Словачевська, Клавдія Словачевська. Управа активно продовжувала попередньо запляновані завдання. Особливу увагу звернено культурно-освітній ділянці: читалися доповіді для членів організації та всього громадянства.

П'яті Загальні Збори СУПА в 1954 році вибрали головою Анну Люпуль, а в 1955 р. перебрала головство Софія Пасічинська. В той час до союзу українок знову приєдналась велика кількість жінок, відділ широко розгорнув свою діяльність: відсвятковано 5-ту річницю існування СУПА, влаштовано дві доходові забави, а Товариський клюб став дуже популярним і мав багато відвідувачів. Також було прочитано декілька доповіддей.

В 1956 році головою було вибрано М.Меркле, котра, з дуже активною управою, добросовісно справлялася зі своїми обов'язками. Відбулися жалібні сходини та панахиди по церквах для вшанування 500 жертв, з них 200 українок-героїнь, які згинули в таборі Кінґірі, віддаючи своє життя в обороні людських прав. Відбулися самостійні імпрези, включалися до участи в святах, улаштованих Українською Громадою ПА. Частково прибутки із імпрез передано на будову Народнього Дому. Дуже успішним заходом була виставка народнього мистецтва в Міській залі (Town Hall) та вечір гаївок під керівництвом Тусі Кривецької.

Наступні загальні збори 1956 року знову вибрали головою Софію Пасічинську, на жаль, вона захворіла й обов'язки голови перебрала її заступниця Надія Михайлишин, яка віддано працювала для добра організації.

Управа, яку очолила Надя Кобиця в 1957 році, вела дуже активну працю назовні. Брали участь в австралійських імпрезах: у виставці ляльок у будинку "Маєра", за що одержали другу нагороду, на запрошення "Фор корнер клаб", відбувся показовий обід з українськими стравами. В День квітів, що відбувся з ініціятиви австралійських організацій, виготовили килим з квітів на площі Вікторії.

Нову управу 1958 року очолила Клавдія Карташевська, однак, під кінець року вона відійшла й обов'язки голови перебрала Віра Маковійчук. При допомозі активної управи ведено успішно заплянову працю в кожній ділянці. Наближалася річниця 10-ліття заснування СУПА, потрібно було присвятити багато часу підготовці програми. Для доповнення ювілейної програми, вирішено організувати святковий концерт власними силами. З цією метою створено жіночий хор і запрошено Рому Єшан-Нестор керувати хором. Дуже швидко хористи вивчили кілька пісень і блискуче виступили на ювілейному концерті 1960 року. Концерт пройшов з великим успіхом, новостворений хор "Ластівка" здобув загальне признання.

Чергові загальні збори вибрали головою Людмилу Онішко, а після неї вибрано Катерину Качмарську. Організовано велику забаву під назвою "Вишивані вечорниці", яка пройшла з великим успіхом. За

оригінальне примінення української вишивки до модерного одягу були вручені нагороди. Ці "Вечорниці" перейшли в традицію і відбувалися кожного року. Запрошено Ірину Пеленську, котра розповіла про свої поїздки по Америці та Канаді, а також про життя української еміграції в цих країнах.

Під кінець 1960 року управу очолила Марія Мерклє, яка продовжувала активну діяльність. Проведено конкурс печива, Л.Онішко одержала першу нагороду. Значно пожвавлено виховну ділянку, якою зайнялася А.Хрущевська. При підтримці СУПА вона організовувала відділи доросту в дільницях Оттовай, Роял Парк, Енфілд і Кройдон Парк. Згуртувала дівочі гуртки й давала їм лекції вишивання, крою народніх строїв, писання писанок, включно з лекціями на виховні теми. Читала доповіді про визначних українських жінок, про мистецтво, вчила співу й популяризувала українську пісню. А.Хрущевська була автором сценок та інсценізацій, які використовувалися в програмах імпрез.

У жовтні 1961 року було вибрано вдруге головою Меланію Білик, котра з досвідом і посвятою вела організацію на протязі двох каденцій. Влаштовано цілий ряд доходових імпрез, включно з забавами, з яких чистий прихід передано на будову Народнього Дому. Після інтерв'ю з журналістом часопису "Адвертайзер", відбулася програма по телебаченні про писання писанок. Вдруге в "День квітів" виложено з квітів мотив "Танцювальна пара в національних строях" за проєктом Наді Кобиці.

В 1966- 68-их роках очолила управу Люба Цюрак, котра виявила багато зацікавлення у продовжуванні активного ведення програми СУПА.

В 1968-72-их роках знову перебрала кермо М.Білик. Управа під її проводом знаменито вив'язувалася з своїх обов'яків, а досвідчену голову за її віддану працю, громадянство прозвало "Буковинською пчілкою". В той час Народній Дім вже був збудований, однак окремого приміщення для СУПА не було виділено. У М.Білик зародилася думка про купівлю власного дому й управа стейту взяла до уваги цю ідею. Гарний прихід приносили буфети на громадських забавах, як "Маланка", вечори в українському домі молоді при Народньому Домі та інші імпрези. Придбані гроші призначено на купівлю власного дому. Виникли різні думки поміж членами, деякі вважали за потрібне придбати дім для старших, немічних громадян. На жаль, фінансові можливості не були достатніми.

Через незадовільний стан здоров'я М.Білик залишила кермо управи, ситуацію врятувала ідейна Л.Цюрак. Вона, вибрана головою загальними зборами в 1974 році, подбала про те, щоб управа далі брала активну участь у всіх подіях громадського життя. Праця управи не змінила програми: активно діяла культосвітня референтура, а також господарча референтура, яка дуже часто приготовляла буфети на громадських забавах.

В 1976-85 роках управу СУПА очолювала Евдокія Островська. Управа під її проводом вела активну діяльність і продовжувала статутом визначену працю. Основну увагу звернено на організаційно-економічну ділянку з метою підбудувати капітал для купівлі власного дому. Багато наполегливої праці вкладено в завершення цього діла. За згодою загальних зборів і при великому старанні голови здійснилась довголітня мрія - бути господарем у власному домі. Куплено старий будинок близько Народнього Дому, який вимагав великого ремонту. Е.Островська - надзвичайна організаторка - нав'язала контакти з фахівцями - українцями, які безкоштовно допровадили будинок до належного стану, достосовуючи кімнати для влаштування музею українського мистецтва, думка про організацію якого вже тоді зародилась.

Щедре громадянство допомагало фінансово й морально, що було не менш важливим для нас в той час. Найбільше допомогли своїми порадами й пожертвами подружжя М. і В.Білики. Вони присвятили розбудові багато свого часу й уваги.

Урочисте відкриття домівки СУПА і Музею українського мистецтва (МУМ) відбулося 8-го вересня 1979 року при благословенні дому отцем О.Зелінським. Домівку відкрив тодішній прем'єр південної Австралії Джон Баннон в присутності австралійських та українських достойних гостей. Після обіду, того дня відбувся показ історичної і побутової ноші в переповненій залі Народнього Дому. Цей святочний день був доказом великого прив'язання громадянства до українського мистецтва.

Для ведення музейної праці створено дирекцію, яку очолила Лідія Ростек, а в склад увійшли: К.Качмарська, О.Одлига, Л.Цюрак, П.Лисенко, П.Вакуленко. Від управи була представником Е.Островська, опісля приєдналась Е.Андрухович. В тих роках управа ще далі користувалась маленьким кутиком в Народньому Домі для своїх засідань, що було дуже невигідно. Рішено для сходин, доповіддей та малих імпрез побудувати на музейному подвір'ї окреме приміщення з крамницею. Будовою керували: О.Середа та О.Хом'як.

Дуже велику працю вела господарча референтура. В той час наш стейт відвідували визначні люди, з тієї нагоди відбувалися прийняття. Влаштовувались вечори з нагоди приїзду Марусі Бек, Ніни Караванської, а також з нагоди приїзду колишніх десидентів з України, які відвідували Австралію. Голова управи Е.Островська, після довгих років корисної праці, присвяченої СУПА, переїхала до іншого стейту. Вона залишила наслідки ділової організаційної праці й цим вписала своє добре ім'я в історію СУПА.

В роках 1985-93-іх головою знову вибрано Катерину Качмарську. Вже на першому засіданні управи було зобов'язано референток укласти плян праці на майбутнє та вести за ним діяльність. Велику увагу звернено на культурно-освітню працю. Збільшено число імпрез, пов'язаних з відзначенням 1000-ліття Християнства в Україні, 40-ліття поселення українців у Південній Австралії та 200-ліття Австралії. З цього приводу

читалися додаткові реферати й відбулися сходини з доповіддями.

Голова управи К.Качмарська брала активну участь у всіх імпрезах, репрезентувала СУПА на зовні, очолювала мистецьку референтуру, під її керівництвом відбувались виставки. Було влаштовано виставку народнього мистецтва в Музеї Іміграції 17/4/1988 року, де були виставлені вишивки Е.Андрухович, Т.Слободян та М.Середи. Влаштовано показ історичної ноші, народнього одягу та примінення вишивки до модерного та дитячого одягів. Дуже урочисто відбувся ювілей 40-ліття СУПА з програмою та обильним прийняттям, яке приготували члени "Ластівки". Хор "Ластівка" в той день відзначив свій 30-літній ювілей. Крім того, улаштовувались різні курси: вишивання, писанкарства, куховарства, а також курси йоґа.

Затягнений борг в кооперативі "Говерля", взятий на купівлю дому, був для управи великим тягарем, тому вирішено заробітною працею сплатити цей борг. Союянки почали провадити власане кулінарне підприємство "кейтерінгс", готуючи страви на замовлення клієнтів. Цілий ряд весільних прийнять і бенкетів для різних організацій дали гарний прихід. Це уможливило позбутись довгу. З ініціятиви К.Качмарської, знову було відремонтовано і пофарбовано музей.

Вклад великої праці й самопосвяти голови управи К.Качмарської високо оцінила українська спільнота. На жаль, з причини поганого здоров'я вона мусіла залишити пост голови, однак залишилася в управі, як заступниця голови СУПА. К.Качмарська довгі роки з успіхом провадила музейну крамничку.

Загальні збори 1993 року одноголосно обрали головою СУПА Надю Якобі, яка очолює управу по сьогодні. Під її керівництвом управа, яка вповністю залишилася з попередньої каденції, з досвідом веде активну діяльність, ідучи слідами попередніх управ, а саме: проводить Великодні базари, Андріївські свята, організовує літературні доповіді та зустрічі з різними достойними людьми і.т.п. З метою приєднання нових членів, реґулярно проводяться зустрічі з новоприбулими еміґрантами, їх запрошується на наші засідання. Ці зустрічі завжди є цікаві, й закінчуються вони, як правило, дружніми розмовами за чашкою кави чи чаю.

В червні 1996 року в Аделаїді був заплянований 7-ий Здвиг Українців Австралії. Н.Якобі була запрошена до комітету плянування фестивалю. Управа СУПА взяла активну участь у цьому важливому заході. У неділю 6/6/1996 року в домівці СУПА відбувся жіночий форум під назвою "День Союзянки". Форум був на тему "Українка-еміґрантка". Ряд членів управи поділилися з присутніми своїм досвідом проживання в Австралії. Лідія Ростек (директор музею) прочитала доповідь про початок роботи в музеї і стан його на сьогодні. Всі промови та доповіді були записані на магнетну стрічку для майбутніх поколінь. В той же час в нашій домівці відбулася виставка світлин, присвячена діяльності СУПА та творчості хору "Ластівка". Тепер ці світлини зберігаються в архіві СУПА.

В 1998 році голова Н.Якобі була членом комітету святкування 50-ліття поселення українців у Південній Австралії. З цієї причини було проведено ряд концертів, молебнів, де союзянки брали участь. При підтримці дирекції музею, відбулася фотографічна виставка старих світлин (початки еміґрації, початок громадської праці в Аделаїді) під назвою "Вчора і нині". Відкриття виставки відбулося 29/3/1998 року в будинку Іміґраційного музею (Аделаїда) в присутності запрошених визначних австралійських та українських гостей. Після закінчення офіційної частини, союзянки подали для всіх присутніх чай та каву зі смачним домашнім печивом.

Всюди встигають наші союзянки. Під керівництвом управи вони вміють успішно вести свої справи та тримати домівку охайною та затишною. Нещодавно було перебудовано кухню і покладено в ній нову підлогу. Також зроблено ремонт в одній з кімнат музею. Відповідальність за працю при ремонті взяли на себе подружжя А. і П.Курпіти. Секретарем протягом багатьох років була Люба Цюрак. З її порад і послуг користали також інші референти. Тепер обов'язки секретарів перебрали Ірина Буженко та Люда Остапчук, а протокольний референт Аня Буленкова докладно веде протокольну книгу. Культосвітня референтура під керівництвом Марії Шумської завжди є активною. Крім запляновани імпрез, вона організовує цікаві доповіді. М.Шумська виконує обов'язки пресової референтки. При цьому треба відзначити працю суспільної опіки, яку довгі роки провадила і на сьогодні очолює Віра Маковійчук. Організаційна референтура під керівництвом Марії Чепак тісно співпрацює з культосвітньою референтурою, і дбайливо виконує свої обов'язки. М.Чепак постійно щонеділі чергує в музеї. Референт Анна Курпіта взірцево веде фінанси СУПА, а також радо допомагає суспільній опіці у відвідинах хворих і немічних. Члени господарчої рефернтури М.Муляр, О.Хвиль на чолі з О.Заліською невтомно працюють при влаштуванні всіх прийнять. Контрольна комісія, яку веде Клава Рошко, дуже докладно проводить перевірку всіх книг. Разом з нею працюють: М.Костишин, М.Кіналь, Л.Оршанська та Л.Щербань.

Союз Українок Південної Австралії є членом Об'єднання Етнічних груп та Національної Ради Жінок Південної Австралії. Референти зовнішніх зв'язків Романа Яковлєв та Леся Керкс щомісяця відвідують засідання організації "Національної Ради Жінок". Представники від СУПА брали участь у святкуваннях Міжнародного Року Жінки. З нагоди відзначення 50-ліття поселення українців у Південній Австралії, з ініціятиви управи СУПА, видано книжку п.н. "Українки Південної Австралії - 50 років поселення і діяльности СУПА".

Діяльність суспільної опіки.

Активність цієї референтури розпочалася в початках заснування СУПА. Референтом було вибрано молоду й енергійну Стефанію Гурко, яка виконувала харитативні обов'язки на нашому терені. Звернено

велику увагу і присвячено багато часу для допомоги залишенцям в Европі. З метою придбання фінансів для допомоги залишенцям в Европі, влаштовували доходові забави й імпрези. На цю ціль переводилися грошові збірки під церквами під час Великодніх та Різдвяних свят.

Наступні референти суспільної опіки продовжували започатковану допомогову акцію, звертаючи увагу на соціяльні місцеві потреби. Допомогова акція потребуючим українським родинам в Аргентіні й Бразілії була змушена переводити збірки уживаного одягу й висилати посилки. Допомагали потребуючим в Німеччині й Югославії. Працю суспільної опіки вела Віра Маковійчук, потім цю функцію перебрала Ольга Лапка - довголітній член цієї референтури. Вона з великою посвятою та розумінням продовжувала харитативну працю. Дуже активними в референтурі були: Оля Чуй, Марійка Захарко-Коваль, Іванка Мисак та Іванка Снятинська. Вони відвідували хворих в лікарнях і вдома, піклувалися потребуючими та інвалідами. Для здобуття коштів на оплату посилок до Европи переводили збірки, брали участь при влаштуванні буфетів, коли організувалися забави й льотерії. Не змінюючи програми і розвиваючи допомогову акцію, Зоя Федоюк і Софія Григорців започаткували урядження Великоднього базару, який згодом перейшов у традицію.

В сімдесятих роках кількість хворих в лікарнях і вдома значно зросла, ними опікувалися Марійка Шепетюк, Еля Сикала та Люба Оршанська.

З 1980 року діяльність суспільної опіки перебрали: Софія Гуменюк, Галина Щербань, Олена Заліська і Віра Маковійчук. Праця цього складу була великою та інтенсивною. Скоординовано працю з Українською Громадою ПА. Зв'язковою з громадою була Е.Островська. Ідучи на зустріч усім потребуючим українським громадянам виконувались такі обов'язки: відвідини, закупи харчів, полагодження урядових справ, транспорт до лікарів і т.п. Заходом суспільної опіки приміщено немічних людей до "Southern Cross Home for Slavonic". При домі створено комітет для опіки над старшими, від нашої організації до складу комітету ввійшли С.Гуменюк та О.Щербань. Вони брали участь у місячних засіданнях в приміщенні "Slavonic Home", де мали змогу висловити свої завваги.

Після наступних загальних зборів, референтуру Суспільної Опіки СУПА відокремлено від Української Громади ПА. Відтак обов'язки суспільної опіки перебрала Дарія Бурденюк, яка продовжувала активну діяльність. На пропозицію СФУЖО започатковано степендійну акцію, спонсоруючи двох студентів у Бразілії. Фінанси на ту ціль здобували збірками й доходами з льотерій на Великодніх базарах. Також розпродували печиво власного виробу. Степендійну акцію продовжували роками інші члени суспільної опіки.

В склад референтури 1987 року ввійшли: Віра Маковійчук-голова, Дарія Бурденюк, Юлія Грибик, Іванка Снятинська, Марія Дяків, Неля

Страшко та Софія Козицька-Строцька - члени. Пізніше кооптовано Олю Антонюк. Своєю благородною працею вони принесли облегчення хворим і потребуючим. Особливо Ю.Грибик та І.Снятинська присвятили багато уваги референтурі. Для здобуття фінансів було влаштовано "Garage Sale" - випродаж вживаних речей, гарний дохід уможливив допомогу посилками зубожілим людям Бразілії та Европи.

З часом склад суспільної опіки зменшився. Багато жінок відійшло, однак до праці приступили нові члени: Марія Василюк і Анна Матіяш. Велика кількість хворих змусила інших членів управи активно включитися до суспільної роботи.

З правдивим зрозумінням поставилися до цієї праці: М.Муляр, А.Курпіта, Л.Цюрак, К.Качмарська, Н.Якобі, М.Чепак, О.Чуй, М.Цибульська, М.Захарко-Коваль, М.Кіналь. Останньо дійшла М.Дністрянська.

З приїздом нових еміґрантів з України було створено відділ зв'язкових, для нав'язання контактів з новоприбулими. До цього відділу ввійшли: Ірина Буженко, Галя Приплоцька та Марійка Тубенко. Їхнім завданням є допомагати новоприбулим з України: шукати помешкання, шукати працю, підтримувати їх морально та матеріяльно.

Допомога Україні.

Допомогову акцію нашим землякам започатковано ще в 1989 році. Однак, значно поширено її після проголошення Незалежности України. Рішенням управи, уділено матеріяльну поміч політв'язням та репресованим, багатодітним сім'ям, лікарням, харитативним інституціям і відділам Союзу Українок України. Висилалось велике число посилок з уживаним одягом, харчовими продуктами, медикаментами, пересилали або передавали гроші в американській валюті, через союзянок, які відвідували Україну.

Приємно згадати про корисну співпрацю "Клюбу Сеньйорів" із суспільною опікою. Референт Галя Ващишин допомогла при закупі інвалідського крісла та серцевого апарату для хворих в Україні. Слуховий апарат для студента в Рівному одержано безкоштовно старанням Стефана Дністрянського.

Розпочата акція придбання фондів для "Фундації Дітям Чорнобиля" увінчалася гарним успіхом. Зібрано досить поважну суму грошей на закуп ліжок для санаторії у Брюховичах. Подаровані ліжка є позначені табличкою з написом - Союз Українок Південної Австралії. Допомогова акція продовжується і хоч наші фінанси досить обмежені, ми послідовно уділяємо гуманітарну допомогу потребуючим в Україні. Ця скромна, однак від усього серця допомога є нашою цеглинкою для покращання життя наших земляків.

Господарча референтура.

Необхідність створення господарчої референтури виявилася ще на початку заснування нашої організації. Цей відділ вміло вела поетеса

Галина Чорнобицька. Вже в самих початках управа розпочала свою діяльність улаштованням різних імпрез, забав та різних доходових вечорів. Господарча референтура приділила велику увагу цим імпрезам, які в той час приносили гарний дохід з буфетів. Ці прибутки забезпечували економічні потреби управи і згодом господарча секція стала фінансовою базою для нашої організації. Спільно з Г.Чорнобицькою співпрацювала тодішня скарбничка, опісля референт суспільної опіки Марія Словачевська.

Після відходу Г.Чорнобицької члени господарчої референтури мінялися, однак деякі союзянки протягом довгих років віддавали свою працю для суспільного добра. До них треба врахувати: С.Тимінська, З.Єшан, д-р Андрієвська, В.Позняк, Г.Сергіїв, М.Гурко та довголітня скарбничка О.Войцешко. Одну каденцію провадила господарчу реф. Ірина Воєвідка, а опісля назначено її фінансовим референтом, цю працю успішно вела протягом довгих років. Далі відділ вела О.Цибульська, нажаль стан здоров'я не дозволив їй продовжувати цю корисну працю.

Зоя Федоюк перебрала провід господарчої секції 1962 року і протягом довгих років визначалась, як надзвичайно обов'язкова та віддана господиня. З нею співпрацювали пані: А.Курпіта, М.Дяків, І.Снятинська, І.Мисак, А.Теленко, Н.Страшко, А.Сукмановська, М.Курко, Є.Лабаз. В тому часі відбувалося багато доходових імпрез, включно з участю в інтернаціональних фестивалях, де мали нагоду познайомити чужинців з українськими стравами.

У 1966 році З.Федоюк перебрала функції Суспільної Опіки, а господарчу секцію перебрала п.Братців. Після закінчення одної каденції господарчу референтуру перебрала знову З.Федоюк. В тім часі переведено курс куховарства для Пласту, впроваджено традицію Великодніх базарів, Андріївських свят та розпочато ведення кухні в клюбі української громади. Кожної суботи організовувались буфети для інших організацій. До помочі при секції були: Л.Онопко довголітня господиня (котра на гості залишилась по сьогодні), В.Гуцуляк, О.Хвиль, С.Гентош, Н.Гнида, Н.Страшко, М.Дяків, Л.Жагальська, Ф.Адашинська. Також допомагала референтка організаційного відділу М.Костишин.

У 1978-79 роках очолила господарчу референтуру М.Суходольська. Крім заплянованих імпрез та буфетів під час забав вона організувала прийняття для визначних гостей, з нагоди приїзду до Аделяїди Митрополита Мстислава, було влаштовано прийняття, а від Управи СУПА вітала його М.Суходольська з китицею квітів. В тому часі відбувалися фестивалі в Елдерс Парк та в околиці Вайвіл.

Слід відзначити О.Заліську, яка по сьогоднішній день веде сумлінну і дбайливу працю. З нею співпрацюють довголітні члени: М.Муляр, Л.Онопко, О.Хвиль, М.Тибенко, Г.Приплоцька. Ведеться тісна співпраця з організаційним референтом М.Чепак, яка радо допомагає при влаштуванні всіх доходових імпрез та буфетів.

До реалізації наміченої діяльности господарчої секції причинились також союзянки, які постійно допомагали в організуванні й переведенні

базарів, жертвували печиво до буфетів, переводили льотерії: М.Шепетюк, Л.Оршанська, О.Соловій, Ф.Голубович, С.Ковальчук, Р.Ковальчук, М.Кіналь, О.Федорук, А.Люпуль, Т.Яковлів.

Багато прихильників і приятелів СУПА включалися в ряди безкоштовних працівників, які виконували термінові роботи. Також СУПА багато завдячує нижчеподаним особам: М.Островському, А.Ростеку, О.Хом'яку, С.Махнику, І.Романенку, О.Бождугану, М.Хвилю, В.Хвилю, О.Середі, О.Слободяну, п. Гатичу та п. Комару, О.Гансману, п. Луїсу, В.Живазі, Б.Василюку, В.Матіяшу, Я.Маковійчуку, П.Курпіті, А.Остапуку, І.Захарчуку, М.Грибику, А.Лапці. М.Цюраку велика подяка за друкарську працю. Завдяки М.Кіналю управа мала змогу заощадити фінанси, діставши знижку на матеріяли потрібні для будови нашої домівки.

Члени управи:

У створенні історії СУПА спричинились свідомі жінки, котрі, вступаючи в ряди членів Союзу Українок, конструктивно діяли для розвитку організації. Протягом півстоліття існування СУПА працювали в управі з великою посвятою та творчими ідеями нижчеподані члени:

О.Антонюк, Ф.Адашинська, д-р Андрієвська, М.Білик, В.Бирчак, п. Братців, Д.Бурдинюк, А.Буленко, І.Буженко, С.Ваврик, В.Войцешко, Д.Войцешко, П.Волинець, Ю.Войтович, І.Воєвідка, В.Войцехівська, М.Василюк, Н.Гнида, І.Галик, М.Гонтар, С.Гентош, В.Гуцуляк, Ю.Грибик, С.Гуменюк, Д.Гнатович, Г.Гурко, К.Гопко, С.Григорців, А.Дацків, М.Дяків, П.Двулєт, М.Дудко, П.Дудко, М.Дністрянська, А.Дубровська, З.Єшан, Н.Задорожна, Закревська, К.Захарчук, М.Захарко-Коваль, К.Качмарська, О.Качмарська, К.Карташевська, Л.Керкс, М.Кіналь, С.Кириленко, М.Кліш, Н.Кобиця, С.Ковальчук, О.Колісник, М.Костишин, С.Козинська, Н.Кулинич, М.Курко, А.Курпіта, Н.Куриленко, Н.Кушнір, Є.Лабаз, О.Лапка, А.Лазар, О.Лащук, К.Левицька, А.Лунишин, А.Люпуль, В.Маковійчук, Л.Маковійчук-Рассел, Я.Малецька, Т.Мацюрак, А.Матіяш, М.Меркле, А.Малиновська, О.Молодавець, І.Молодавець, Н.Михайлишин, І.Мисак, М.Муляр, Р.Нестор, О.Одлига, Л.Олесницька, Л.Онішко, Л.Онопко, Л.Оршанська, Л.Остапук, Е.Островська, М.Паук, П.Петельська, С.Письків, В.Позняк, Я.Полатайко, А.Попович, Г.Приплоцька, В.Приставська, М.Ребій, К.Рошко, А.Сабадаш, Г.Савка, М.Середа, Є.Сикала, М.Словачевська, І.Снятинська, Л.Соболь, О.Ставова, Л.Стен-Щербань, Е.Сторощук, Н.Страшко, О.Судомляк, А. Сукмановська, Н.Суходольська-Ковальська, М.Суходольська, А.Теленко, С.Тимінська, З.Федоюк, А.Хрущевська, О.Хвиль, П.Ходань, О.Цибульська, М.Чепак, В.Чесна, М.Чорній, Н.Чорнобицька, О.Чуй, М.Шевченко, М.Шепетюк, М.Шумська, Г.Щербань, Н.Якобі, М.Ярема-Грудка, Н.Ярема, Якимчук.

Члени СУПА:

Ф.Адашинська, д-р Андрієвська, Е.Андрухович, О.Антонюк, Г.Боленкова, М.Болецька, Е.Борисевич, Н.Борисюк, Братців, Ш.Брустер, І.Будас, І.Буженко, А.Буленко, Д.Бурдинюк, М.Василюк, Г.Ващишин, С.Вишня, І.Воєвідка, Д.Войценко, П.Волинець, І.Галик, С.Гентош, Е.Гладій, Д.Гнатишин, Н.Гнида, Ф.Голубович, М.Гонтар, К.Гопко, Ю.Грибик, С.Григорців, С.Гуменюк, В.Гуцуляк, Г.Гурко, М.Ґоян, М.Дністранська, П.Двулєт, А.Добровольська, С.Дорняк, М.Дудко, П.Дудко, А.Дудко, М.Дяків, З.Єшан, Н.Задорожна, О.Заліска, К.Захарчук, О.Зубрицька, Л.Жагальська, З.Калинюк, О.Качмарська, І.Кваснюк, Л.Керкс, М.Кліш, С.Кириленко, М.Кіналь, Е.Кіналь, Т.Кіналь, Н.Кобиця, М.Коваль-Захарко, М.Ковалів, Н.Ковалів, Н.Ковальська, С.Ковальчук, П.Козак, С.Козинська, О.Колісник, М.Костишин, Когерс, Н.Кулинич, М.Курко, Н.Куриленко, А.Курпіта, С.Куць, Н.Кушнір, Е.Лабаз, А.Лазар, О.Лащук, Г.Левицька-Адашанська, К.Левицька, О.Ліщинська, А.Лунишин, А.Люпуль, А.Матіяш, В.Маковійчук, Л.Маковійчук-Расел, Я.Малецька, Т.Мацюрак, М.Меркле, В.Микита, І.Мисак, М.Митко, Н.Михайлишин, С.Місько, А.Місйло, О.Молодавець, І.Молодавець, М.Муляр, Р.Нестор, А.Новіцка, І.Новосілська, О.Одлига, Л.Онішко, Л.Олесницька, Л.Онопко, Л.Оршанська, Л.Остапук, Е.Островська, М.Паук, П.Петельська, С.Письків, В.Позняк, Я.Полатайко, Т.Полішко, І.Помажак, А.Попович, Т.в Прадун, Г.Приплоцька, М.Ребій, К.Рошко, Л.Ростек, А.Сабадаш, Г.Савка, І.Савка, М.Середа, Г.Сергіїв, Е.Сикала, М.Слободян, Т.Слободян, М.Словачевська, В.Смаґала, І.Снятинська, Л.Соболь, О.Соловій, Я.Соловій, О.Ставова, Л.Стен-Щербань, Е.Сторощук, Н.Страшко, С.Строцька, О.Судомляк, А.Сукмановська, М.Суходольська, Н.Суходольська-Ковальська, М.Тебенко-Ганьсман, А.Теленко, С.Тимінська, П.Туркевич, С.Фарфанюк, О.Федорук, З.Федоюк, А.Фецяк, О.Хвиль, Т.Ходань, А.Хрущевська, М.Цибулька, О.Цибульська, Л.Цюрак, В.Чесна, М.Чепак, М.Чорній, Н.Чорнобицька, О.Чуй, М.Шевченко, Л.Шевчик, М.Шемечко, М.Шепетюк, М.Шумська, Л.Щербань, Н.Якобі, Р.Яковлів, М.Ярема-Грудка, Н.Ярема, Х.Ярова, п.,Якимчук.

Члени, які відійшли у вічність сл. пам.:

А.Бень, В.Бирчак, М.Білик, О.Бурак, С.Ваврик, К.Верещак, М.Гаврилів, О.Войцешко, В.Бойцехівська, Ю.Войтович, В.Гуцуляк, А.Дацків, Г.Жолкевич, І.Жук, Ю.Заїка, Е.Закревська, Н.Закревська, К.Карташевська, К.Качмарська, О.Лапка, С.Пасічинська, І.Сторощук, А.Теленко, С.Турська, О.Щербань.

Е.Островська

ПРИДБАННЯ І РОЗБУДОВА МУЗЕЮ СОЮЗ УКРАЇНОК ПІВДЕННОЇ АВСТРАЛІЇ

Перед тим, як почати розмову про придбання українського музею, я зроблю короткий нарис, як заснувався Союз Українок Південної Австралії, який є власником Музею Українського Мистецтва (МУМ).

22-го жовтня 1950 року ініціятивною групою, яку очолила Софія Ваврик, було засновано Об'єднання Українських Жінок (ОУЖ) в місті Аделаїді, столиці стейту Південної Австралії, котре після 1951 року змінило назву на Союз Українок Південної Австралії (СУПА).

На організаційних зборах було зачитано статут ОУЖ та вибрано управу, яка приступила до праці не дивлячись на невелику кількість членів. Вся діяльність організації основувалась на громадських засадах і була харитативного змісту.

На той час перед українською громадськістю взагалі, а зокрема жіноцтвом, переселеним на новий незнаний континент, стояли наступні важливі завдання:

1. Огранізація суботніх шкіл для наших дітей.
2. Допомога залишенцям в Німеччині.
3. Організація українського клюбу.
4. Популяризація українського народнього мистецтва та звичаїв.
5. Нав'язання зв'язків з австралійськими чинниками.

В розквіті своїх фізичних і творчих сил, взялися жінки до організованої праці над збереженням української ідентичности в умовах асиміляції англомовного оточення. В 1951 році організовано українську суботню школу, навчання якої відбувалось в приміщеннях Католицької школи при Катедрі на майдані Вікторія, в самому центрі міста Аделаїди.

В 1952 році відкрили клюб СУПА, який, до придбання Народнього Дому, став культирно-громадським центром для українців Південної Австралії. Одночасно, СУПА влаштовував сам, або допомагав влаштовувти різні імпрези: забави, академії, виставки народнього мистецтва, лекції писання писанок та багато іншого, що відноситься до багатої української культури.

Нав'язали зв'язки з австралійською організацією Ґуд Нейбор Коунсіл, яка цікавилась новоприбулими емігрантами. Створили два відділи Союзу Українок в околицях Роз-Вотер, Роял Парк, а згодом ще три в Інфілд, Кройдон Парк і Ґоулер.

З першого листопада 1953 року відділ Аделаїди, змінено на Стейтову Управу СУПА. Відділи регулярно провадили збірки грошей на різні харитативні цілі, включно і на Червоний Хрест в Німеччині. Першим пляном початків праці СУПА було наполегливе огранізування і всебічна поміч українській суботній школі, в якій більшість вчителів були віддані члени СУПА.

На ширшій громадській ниві СУПА відіграла необхідну й велику ролю в будові і дальшому втриманні Народнього Дому, зробивши великий фінансовий вклад. Кожний гріш, придбаний Союзом Українок в той час, був переданий на будову Народнього Дому, з умовою, що Союз Українок дістане постійне приміщення для користування організації, та на привеликий жаль, обіцяного приміщення не приділено. Потреби й вимоги Громади були більші ніж сподівалися.

Протягом довгого часу СУ, відвідуючи хворих і старших та надаючи одночасно поміч багатодітним родинам, зрозумів велику потребу в придбанні дому для старших членів нашого суспільства, що й було затверджено на загальних зборах СУПА. На цю ціль розпочали акцію збірки грошей, але цей проєкт не знайшов масової підтримки: громадянство замолоде в той час, щоб думати про дім для старших. Подруге, проєкт був складний і закоштовний лишень на спроможність СУПА.

В цей час, громада була в повному розквіті свого існування. Українська Рідна Школа нараховувала більше 400 дітей, кожний куточок Народнього Дому був у вжитку, через брак приміщення мусіли добудувати до нього двоповерхову будову-школу. Чим більше розросталось громадське життя, тим менше було надії щоб СУ дістав приміщення виключно для власного вжитку. Дійшло до того, що шафу з посудою СУ переставили в коридор. Це був великий поштовх до роздумів, що робити дальше?

ПРОЄКТ МУЗЕЮ

Загальні Збори СУПА 1976 року вибрали нову управу, яку очолила Евдокія Островська. З ініціятиви новообраної голови, збори схвалили пропозицію - купити хату з метою влаштування музею українського народнього мистецтва, який стане центром жіночого культурного життя в Аделаїді.

СУПА зрозумів, що кожній нації, яка бореться за своє існування, у виликій мірі залежить на збереженні своїх культурних цінностей, які є важливим компонентом у збереженні національного почуття гордости.

Купівля будинку.

Після багатьох нарад і дискусій рішено купити хату, яка знаходилась в зручному місці, на межі з площею Народнього Дому. Ціна була висока для харитативної організації, тим більше, що СУПА мав лише 60% потрібних фондів. Щоб оформити купівлю, СУПА мусів взяти позичку в українській кооперативі "Говерля" в сумі $11,000.00 на десятирічний термін. Завершено купівлю хати 10-го серпня 1978 року за $25,500.00.

Стан будинку.

Хата була стара і дуже занедбана, потребувала загального ремонту на що потрібно було великої суми грошей, щоб привести її до бажаного

стану, а скарбниця організації, після придбання хати, була порожня. Пригадую, після завершення купівлі, агент з продажу нерухомого майна передав нам ключі. В Народньому Домі на академії, до мене підійшли декілька чоловіків, які розуміються в будові, попросили, щоб їм показати хату. З великою охотою я погодилась, навіть була рада, що цікавляться. Відімкнула хату, подивились і жадних коментарів не висловили. Накінець один з них відважився, та й сказав: "Щоб це моїй дружині, то вона напевно б повісилась. В цій хаті потрібно все переробляти", - та й пішли побажавши мені успіху. Потрібно згадати, що відразу 5 членів управи зрезиґнували, напевно злякались відповідальности. Безумовно, обов'язок був великий, а праця ще більша. Проте, не зважаючи на тяжкий фінансовий тягар, СУПА взявся за перебудову. А перебудова була велика: вставлено нову електричну інсталяцію, нову каналізацію, перероблено дві кімнати на одну велику, перекрито дах, нову стелю, добудовано нову задню частину будинку, приміщено кухню, загальну кімнату, жіночу туалету і встелено плитками підлогу, відремонтовано передню веранду, вмонтовано ґрати на вікнах, а назовні побудовано нову чоловічу туалету. Вимурувано передній паркан і обгороджено подвір'я бляшаним. На вимоги Міської ради залито подвір'я асфальтом для ставлення чотирьох авт. Прокладено хідники цеглою навколо будинку, зробили чимало різної господарської роботи.

Пригадую такий випадок. Коло хати стояв старий бляшаний сарай, який треба було перенести у кінець подвір'я, бо заваджав. У середу чоловічий хор відбував свої проби. Я приїхала до Народнього Дому, та й запрошую охочих до музею показати для них несподіванку. Вони прийшли, я прошу їх: "Будьте добрі, підсуньте оці лати під сарай і перенесіть його в отой куток подвір'я, він не тяжкий". Без жодного заперечення вони так і зробили, засміялися з такої несподіванки та й пішли співати. Ось так постійно треба було звертатися до людей, щоб щось зробили або пожертвували.

На подвір'ї було багато старої цегли і ми рішили використари її на підлогу в сараї. Повідомила я всіх в управі, окрім Софії Ваврик - праця не по її віці. Працюємо, за якийсь час, являється наша Софія Ваврик, повна нарікань, що її не повідомили, вхопила тачку, і давай возити пісок під цеглу та й каже: "Старих немає, є хворі й здорові або ледачі. Мій чоловік мені казав, як умирав - хочеш жити, то рухайся і працюй, (він був лікарем), що я і роблю". І так вона нас усіх засоромила!.

Історія придбання музею не буде докладною, якщо не згадати людей, які зробили великий вклад праці без оплати, жертвуючи своїм здоров'ям, часом, як і також матеріяльно. А.Романенко провів усю електричну систему, подарував увесь матеріял і працю. П.Буждуган відробив 168 днів, п. Ощипак звів дах, С.Гатич перекрив дах хати й робітні, М.Хвиль провів каналізацію, Ц.Махник розчистрив подвір'я та вивіз сміття, І.Дубровський перефарбував хату й робітню, М.Кіналь постачав матеріял по зниженій ціні та залив подвір'я асфальтом.

Багато малих і більших робіт було зроблено громадянством, яке

приходило працювати в їхні вихідні дні. Петрові Буджуганові з вдячности за виконану працю союзянки вишили буковинську сорочку.

За наміченим розкладом праці, суботами та неділями приходило переважно 8-10 осіб. Союзянки приготовляли власним коштом гарячі обіди та привозили їх для робітників при музеї.

Наближаючись до завершення ремонту, хата набирала належного вигляду. Одночасно, союзянки не занедбували господарчої частини. Покрили килимами підлоги, придбали абажури, вмонтували прожектори для освітлення експонатів, настінні листви з бігунцями, закупили сорок крісел для малої авдиторії. Умонтовано склянні шафи та придбано десять експозиційних манекенів, п'ять склянних ґабльоток вісім підставок-стояків, також вставлено охолоджувач. Тому що наші доходи залежали від працездатности кухні, відразу закуплено кухонний посуд на сто осіб, дві печі та все, що було потрібно і необхідно для вжитку. Холодильник подарував В.Білик. Завдяки розумінню і щирій жертвенности громадянства на збіркові листи за короткий час союзянки зібрали понад $7,000.00.

Провід СУПА подбав про надійну та відповідну організаційну структуру музею. Управа, думаючи про далеке майбутнє, опрацювала й видала статут англійською мовою та зареєструвала музей, згідно законам Південної Австралії, як справжній музей і незалежна безприбуткова установа з належними правами й обов'язками, як Ukrainian Cultural Centre, Музей Українського Мистецтва (МУМ). Одночасно, МУМ як повноцінний музей був прийнятий в мережу австралійської музейної асоціяції з належним визнанням і пільгами.

Для доброго устаткування і більш-менш професійного ведення музею та полегшення праці членам управи СУПА, 11-го травля 1981 року, обрано окрему дирекцію музею в такому складі: Лідія Ростек - голова (незмінна по сьогодні), Катерина Качмарська, Михайло Островський, Омелян Слободян, Ольга Одлига, Люба Цюрак, Евгенія Андрухович, Евдокія Островська - члени.

Дирекція музею тісно співпрацювла з управою СУПА. В основному, управа СУПА фінансує дирекцію музею, а дирекція є відповідальним тілом за музейне упорядкування та придбання експонатів.

Обдуманий стратеґічний організаційний крок допоміг від самого початку. СУПА отримав різного роду професійні поради від урядових установ. Також надано музею певні організаційні привілеї, що уможливело доступ на фіонансову підтримку урядових установ. Над останнім прийшлося чимало попрацювати. Голова СУПА Е.Островська опрацювала заходи на урядові дотації, що принесли певний успіх, за перший рік вплинули такі суми:

від Стейтовово Уряду ПА	$2,500.00
Стейтового Департаменту Суспільної Опіки	$500.00
Федерального Уряду в Канберрі	$5,000.00
Ради Етнічних Справ ПА	$500.00
РАЗОМ	**$8,500.00**

При великій і скоординованій співпраці з управою, найважливіше завдання було завершено - закінчено відновлення будинку й перетворення його на музей та сплачено $11,000.00 боргу до 22-го липня 1979 року - всього за 11 місяців, від купівлі хати. Протягом цього часу управа не розподіляла обов'язків на референтур, а завжди дружньо і спільно, з вирозумінням важливости справи, виколувала всі обов'язки, як одна родина, хоч часто нарікали, що голова досить вимоглива - кінцево оплатилось.

Підсумовуючи пророблене за рік часу, зроблено багато, навіть якщо судити лише по виплачених витратах, що виносли $39,532.65 - і це не враховує робочу силу членів і прихильників, пожертвувану ними у вихідних днях.

Напрямні праці.

Дирекція опрацювала напрямні музею, збірки і двомовне каталогування експонатів, та різні господарські питання. Рішено влаштувати музей за характером так званої "Ґалерії мистецтва", де експонати мінятимуться періодично. Одначе, вирішили в одній кімнаті відтворити, і залишити на постійно, цілковито автентичну за гуцульським стилем кімнату. Праця над оздобленням за оригінальним гуцульським стилем забрала понад два роки, головно над виробленням гуцульської печі з кахлями за взорами Бахматюка, включно з розмалюванням і випаленням кахель. Все мистецьке оформлення і всю відповідальність за викінчення кімнати виконала мисткиня Евгенія Андрухович.

Друга кімната присвячена історії, де виставлено історичну українську ношу, стародавні вишивки, старі мапи, українські гроші з різних часів визвольних рухів. Третя кімната мала розміщені взірці вишивок і тканин з різних реґіонів України. У четвертій великій кімнаті поміщено книгозбірню, різьбу, писанки, а також деякі вишивки, старий килим і моделі з побутового сільськогосподарського життя, як також деякі картини українських мистців.

Свято відкриття - 8-го вересня 1979 року.

В день 22-го липня 1979 року відбулося посвячення домівки священиками обох віровизнань, о. О.Зелінським та о. В.Волочієм, при великій участі присутніх. Шість тижнів пізніше, 8/9/1979 року, відбулося урочисте відкриття Україського Культурного Центру, який пізніше переіменовано на Музей Українського Мистецтва. Це був урочистий і незабутній день - приведення в життя культурного центру Союзу Українок Південної Австралії, достойним гостем Джоном Бененом, який був у той час провідником опозиційної парляментської партії в стейтовому уряді ПА (пізніше став Прем'єром Південної Австралії). Одночасно, відкрив він першу виставку музею, присвячену українському народньому мистецтву. Відбувся показ історичної української ноші, яку пошили союзянки. Достойні гості заповнили подвір'я: священики,

парляментаристи з уряду та партії опозиції, сенатори, представники установ у справах національних меншин, представники різних національнотей, голова громади, голова Крайової Управу СУОА Лідія Гаєвська-Денес та представники різних українських організацій.

Голова СУА у своєму слові відзначила особливу здисциплінованість СУПА і його досягнення, кажучи: "В ПА жінки заклали музей. Ви його вже маєте. В других стейтах такого немає". Мимо цього, жінки протягом 30-ти років невтомно допомагали у всіх ділянках культосвітної праці Української Громади. Там де приклали своїх рук союзянки, там завжди відчувалась своєрідна теплота, лагідність і душевна рівновага.

Будова робітні.

З часом практика показала, що без робітні праця в музеї є неможлива. З цього приводу, голова скликала Надзвичайні Загальні Збори 14-го лютого 1982 року, щоб розглянути й рішити питання будови робітні. Збори рішили побудувати залю, кімнату для збереження експонатів та робітню, за пляном А.Ростека. У залі-робітні заплянували школу рукоділля, гаптування, вишивання, писання писанок тощо. А також, вся адміністративна праця мала відбуватися у новозбудованому приміщенні.

У справі будови голова Е.Островська скликала засідання, запросивши відповідних фахівців. На цьому засіданні було обрано будівельний комітет. Голова будівельного комітету - О.Середа, члени: В.Федоюк, М.Островський, С.Ваврик, Г.Курпіта, З.Федоюк та Е.Островська. Голова О.Середа приклав багато старань при будові. М.Кіналь погодився постачати матеріял по знижених цінах, а також, на вимоги міської ради, залити подвір'я асфальтом; п. Хом'як, на прохання Е.Островської, вимурував робітню безкоштовно.

На загал, будівельний комітет вклав багато часу й праці при будові робітні. Фінанси на необхідні витрати були зібрані з пожертв громадянства. На збіркові листи прийшло $2,814.00. Загальний кошторис будови, разом з внутрішнім устаткуванням, виніс $10,822.05 - завдяки жертвенній праці багатьох людей. 14-го листопада 1982 року відбулося відкриття робітні, з великою участю громадянства. Союзянки були в дуже піднятому настрої, бо ж закінчили обновлення та добудову будинку й робітні, і матимуть трохи часу на відпочинок.

Не можна закінчити опису про придбання музею, щоб не згадати віддану союзянку та її чоловіка, Меланію і Володимира Біликів. Протягом багатьох років вони обоє вклали багато праці на користь організованого українського життя. Вони були надзвичайно віддані й жертвенні - для них не було великої чи малої суми, тяжкої чи легкої праці -все радо виконували. Одночасно до цієї категорії треба зачислити Омеляна Слободяна та Михайла Островського, які з першого дня не лише у вихідні, а навіть після денної праці, їхали до музею і працювали до пізньої ночі.

Закінчення.

Поглянути назад і проаналізувати всі досягнення Союзу Українок лише за тих десять років придбання і влаштування МУМ - це десять років людського життя - і це не малий час. Оцінка тодішньої голови СУПА Е.Островської є сама собою промовиста: "...ці роки (1976-85) я з великим задоволенням віддала для придбання і розвитку культурного центру в Аделаїді. Протягом цих років, все що було заплановано, доведено до успішного завершення. За останні роки - роки мого головування з незмінною управою-зроблено більше, ніж можна було сподіватись. Музей діє, його відвідує велика кількість українців і належно оцінюють австралійці. Ми працювали над закінченням обновлення будови, але не забували й про майбутнє музею, започаткувавши відразу залізний фонд на утримання його в майбутньому. У 1985 році на цьому фонді сальдо виносило $16,000.00. Успіх такого подвигу в тих роках був у руках кожного члена СУ - кожна була свідома й пам'ятала, що мусить внести частку своєї праці для організації, не дивлячись на те, чи вона є в управі чи ні. В цьому був саме цей таємничий ключ успіху". Наука доказує, якщо нація перестає розвивати свою культуру, то вона перестає існувати, як нація. СУПА - себе оправдала. За словами Тараса Г.Шевченка: "В своїй хаті своя правда і сила і воля".

Ukrainian Cultural Centre - Музей Українського Мистецтва
6 George St., Hindmarsh, Adelaide.

Ірина Буженко

ДІЯЛЬНІСТЬ ХОРУ "ЛАСТІВКА"

Цей хор був важливою частиною культурного життя української громадськости. Для організації жіночого хору в Південній Австралії створились виняткові обставини: припала 10-та річниця СУПА. Було вирішено організувати хор для доповнення програми ювілейного концерту. Перший виступ під керівництвом Роми Єшан-Нестор був успішним і чисельна публіка висловила своє захоплення рясними оплесками. До хору вступали нові члени й, в посиленому складі, другий виступ на концерті в честь Лесі Українки був дуже вдалим. Згодом дириґентуру хору, вже під назвою "Ластівка", перебрав маестро Богдан Жолкевич. Під його проводом хор зростав і перетворився в музичний колектив. Піяністкою була Леся Костишин, а згодом перебрала музичний провід Наталка Суходольська-Ковальська. Хор "Ластівка" став популярним. Головним чином виступав на імпрезах улаштованих Союзом Українок, а також брав участь у громадських святкуваннях. Влаштував цілий ряд самостійних концертів в Народньому Домі, а також в австралійських залях.

У дириґента Богдана Жолкевича все зроджувалися нові ідеї та бажання нової творчости. Він підготував постановку "Різдвяна ніч" з участю членів хору. З добре підготованим репертуаром, хор виїжджав до інших стейтів. Перша поїздка з виступом була до Сіднею на концерт 1968 року. Хор брав участь у всіх фестивальних концертах, де виступали мистецькі одиниці з цілої Австралії. Також хор "Ластівка" виїжджав з самостійними концертами до Мельборну і Джілонґу. Спільно з хором "Томін", виступав на концерті в Мельборні під назвою "Вечір української пісні" 14/6/1970 року. Всі ці виступи були дуже вдалі.

Довголітній дириґент хору "Ластівка" Богдан Жолкевич відійшов у вічність 22/9/1983 року, проводом хору зайнялася Люся Ткачук. Під її керівництвом продовжувалась діяльність хору. Однак, з причини незадовільного здоров'я, Люся Ткачук була змушена відійти.

Управа СУПА звернулася до Галі Чубатої з проханням перебрати керівництво хором і вона погодилася. Талановита дириґентка активізувала діяльність хору. Акомпаніямент перебрала Леся Чубата. Управа хору зуміла включити велику кількість молодих членів до активної участи в хорі. Хор, в посиленому складі, виступав не тільки на місцевій сцені, а й виступав перед публікою різної національности. В 1985 році наш хор брав участь у концерті 5-го Здвигу Українців у Мельборні, а опісля, в 1987 році мав змогу виступити в Сіднеї спільно з хором "Томін".

В 1995 році Галя Чубата перебрала дириґентуру громадським хором "Томін", приєднавши до нього хор "Ластівку". Хор "Ластівка" проіснував повних 35 років й залишив по собі незабутню пам'ять.

СОФІЯ ВАВРИК
Народ. 27/10/1902 р. в с. Бубнище пов. Долина, Галичина. Вищі учительські курси закінчила у Львові. До Австралії приїхала в 1949 р. і поселилась в Аделаїді. Ініціяторка та співзасновниця і вчителька укр. школи ім. І.Франка від її заснування 1949 р. Член Української Центральної Шкільної Ради в Австралії. Діяльна в укр. жіночому русі, була першою головою Стейтової Управи СУПА (1950-51, 1951-53 р.), довголітній член управи, голова Краєвої Управи СУА (1970-73 р.).

МЕЛАНІЯ БІЛИК
Народ. 18/11/1911 р. в Чернівцях. Юридичні студії закінчила в Букарешті, працювала правником у Румунії. Діячка жіночого руху в Аделаїді. Голова СУПА (1952, 1961, 1962, 1968-72 р.). Промотор ідеї заснування і фундатор Музею Українського Мистецтва в Аделаїді. Член багатьох управ СУПА. За віддану працю прозвана громадянством "Буковинська пчілка". Фундатор ФУСА-КУА.

СОФІЯ ПАСІЧИНСЬКА
Народилася 1868 р. в родині о.Михайла й Павлини Кручковських на Львівщині. Голова СУПА, 1955 р. Померла 1957 р.

АННА ЛЮПУЛЬ
Громадська діячка. Організатор першої танцювальної групи в 1949 р. Голова СУПА, 1954 р. Організатор театральної групи, для якої писала скечі й п'єски.

МАРІЯ МЕРКЛЕ
Голова СУПА, 1956, 1960-1 р. Учителювала в суботній Рідній школі ім. І.Франка в Аделаїді.

КЛАВДІЯ КАРТАШЕВСЬКА
Голова СУПА, 1958 р. Довголітня церковна діячка парафії Архистратига Михаїла в Аделаїді.

ВІРА МАКОВІЙЧУК
Голова СУПА, 1959 р. Працювала в організації "Спілка Української Молоді". Організатор хору СУПА "Ластівка".

ЛЮДМИЛА ОНІШКО
Дівоче Самарець, народ. 17/8/1914 р. в с. Сметанівка на Полтавщині. По закінченні пед. технікуму вчителювала. Приїхавши до Австралії продовжувала вчителювати в укр. школах Аделаїди та Канберри. Була головою стейтової управи СУА в Аделаїїді (1964 р.) та краєвої управи СУА (1959-61 р.).

ЛЮБА ЦЮРАК -
З роду Делевська, народ. 1925 р. в Городенці. Там же закінчила середню освіту. Активна діячка жіночого руху. Голова СУПА (1966-68, 1973-75 р.). Член дирекції Музею українського мистецтва в Аделаїді. Довголітня учителька української суботної школи в Аделаїді. Працювала в організації Пласт.

ЕВДОКІЯ ОСТРОВСЬКА
З роду Кириленко, народ. 9/6/1926 р. у Миргороді, Полтавської обл. Прибула до Австралії 1949 р. і поселилась в Аделаїді. Активна в укр. жіночому русі. Голова СУПА (1976-85 р.), ініціятор придбання урк. музею в Аделаїді, який входить в австралійську музейну мережу. В 1986 р. переїхала до Нюкастлю, де в 1987 р. ініціювала й очолила Відділ СУ ім. Л.Українки. Постійна суспільна діячка, організатор різних імпрез. За віддану працю нагороджена стейтовим урядом НПВ "Premier's Award of NSW" 1991 р. Голова КУ СУА (1998-2001 р.)

КАТЕРИНА КАЧМАРСЬКА
Голова СУПА, 1985-93 р. Голова першої дирекції Музею українського мистецтва в Аделаїді. Довголітня учителька української суботної школи в Аделаїді. Працювала в організації Пласт.

НАДІЯ ЯКОБІ
Народилася 28/4/1930 р. в Варшаві, дочка імігрантів з Полтавщини Євгена й Оксани Томашевських. Діточі роки провела у Львові до початку II Світової Війни, згодом родина виїхала на захід. До Австралії приїхала 1949 р. З 1978 р. член управи СУПА, голова СУПА від 1993 - 2001 р.

Зустріч союзянок з Ніною Матвієнко.

День "Союзянки-еміґрантки" під час 7-го Здвигу українців в Аделаїді 1-9 червня 1996 р.

Члени СУПА прощають голову Є.Островську перед її від'їздом до Нюкастлю.

Союзянки приготовляють вареники на Великодній базар, 1996 р.

Засідання управи СУПА. Зліва: Є.Андрухович, А.Курпіта, К.Качмарська, Н.Якобі, М.Шумська, І.Савка, Г.Приплоцька, І.Буженко, Л.Цюрак, М.Василюк.

Члени управа СУПА, 1993-98 р.

Члени Дирекції Музею Українського Мистецтва перед будинком музею.

Зліва: Лідія Ростек (голова Дирекції музею), Ольга Одлига (секретар), Надія Якобі (голова СУПА).

Гуцульська піч роботи мисткині Евгенії Андрухович.

Зразки короваїв у гуцульській кімнаті музею.

Гостей музею, Преосвященних Кардинала М.Любачівського, Кир. І.Прашка вітають Л.Ростек і К.Качмарська.

Голова СФУЖО О.Соколик і секретар СКУ п. Я.Соколик оглядають виставку скляних виробів, 1995 р.

Хор "Латівка" на ґастролях в Мельборні, Саншайні, Вікторія, диригент Боґдан Жолкевич.

ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК У ТАСМАНІЇ

Відділ Союзу Українок у Тасманії був заснований 1965 році, начисляв 15 членів. Першою головою управи була Юлія Липка.

Річні Загальні Збори 12-го грудня 1966 року вибрали нову управу, головою якої стала А.Запотоцька.

Відділ, разом з церковним братством УКЦ, влаштовував Спільне Свячене та Свято Матері в Народньому Домі, а також з Українською Громадою влаштували спільний Свят-Вечір.

Хоч відділ був чисельно малий, але був активний, брав участь у всіх громадських імпрезах та святах.

Відділ розв'язано у 1970 році. На жаль, дуже мало відомостей збереглося про діяльність відділу в Тасманії.

Маніфестація українців з нагоди проголошення України незалежною державою, перед Парл' яментом Вікторії, 8/12/1991 р.

ПОЯСНЕННЯ АБРЕВІЯТУР І ДЕЯКИХ СОКОЧЕНЬ

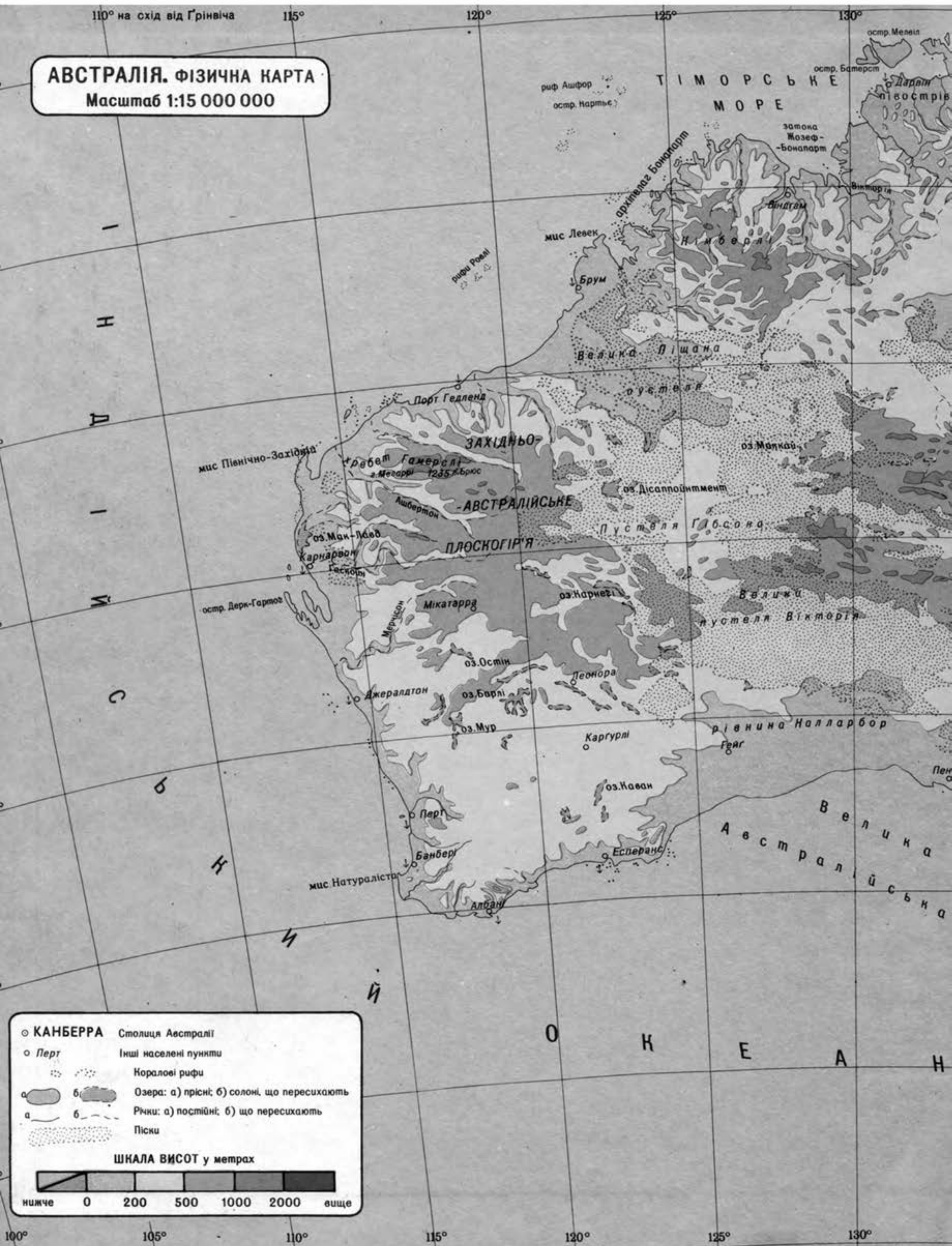
Вік.	-	Вікторія
ДоФУС	-	Допомоговий Фонд Українських Студій
ЕДУА	-	Енциклопедичний Довідник Українців Австралії
зов.	-	зовнішній
ім.	-	імені
КУ	-	крайова управа
КУА	-	Катедра Українознавства Австралії
КК	-	Контрольна комісія
НПВ	-	Новий Південний Велс
НФ	-	Національна Фундація СУОА
нар.	-	народилася
реф.	-	референт
СКВУ	-	Світовий Конґрес Вільних Українців
СКУ	-	Світовий Конґрес Українців
СО	-	суспільна опіка
СУ	-	Союз Українок, стейтова управа
СУА	-	Союз Українок Австралії
СУВ	-	Союз Українок Вікторії
СУПА	-	Союз Українок Південної Австралії
СУЗА	-	Союз Українок Західньої Австралії
СУОА	-	Союз Українок Організацій Австалії
тов.	-	товариство
УГВ	-	Українська Громада Вікторії
УГПА	-	Українська Громада Південної Австралії
УЦШРА	-	Українська Центральна Шкільна Рада Австралії
укр.	-	український/а
УЧХ	-	Український Червоний Хрест
ФУСА	-	Фундація Українознавчих Студій в Австралії
ШР	-	Шкільна рада
ШРВ	-	Шкільна Рада Вікторії
ШР НПВ	-	Шкільна Рада НПВ

ЗМІСТ

ст.

ЗМІСТ

ст.

АВСТРАЛІЯ. ФІЗИЧНА КАРТА
Масштаб 1:15 000 000
110° на схід від Ґринвіча
115°
120°
125°
130°
ТІМОРСЬКЕ МОРЕ
риф Ашфор
остр. Нартьє
остр. Мелвіл
остр. Батерст
Дарвін
півострів
затока Жозеф-Бонапарт
архіпелаг Бонапарт
Вікторія
Віндгам
мис Левек
Кімберлі
рифи Ровлі
Брум
Велика Піщана пустеля
Порт Гедленд
ЗАХІДНЬО-АВСТРАЛІЙСЬКЕ ПЛОСКОГІР'Я
мис Північно-Західний
хребет Гамерслі
г. Мегарі 1235 г. Брюс
Ашбертон
оз. Мак-Лаод
Карнарвон
Гаскойн
остр. Дерк-Гартоґ
Мерчисон
Мікатарра
оз. Маккай
оз. Дісаппоінтмент
Пустеля Гібсона
оз. Карнеґі
Велика пустеля Вікторія
оз. Остін
Леонора
Джералдтон
оз. Барлі
оз. Мур
Калґурлі
рівнина Налларбор
Фрейр
оз. Кован
Перт
Банбері
мис Натураліста
Олбані
Есперанс
Велика Австралійська
ІНДІЙСЬКИЙ ОКЕАН
КАНБЕРРА Столиця Австралії
Перт Інші населені пункти
Коралові рифи
Озера: а) прісні; б) солоні, що пересихають
Річки: а) постійні; б) що пересихають
Піски
ШКАЛА ВИСОТ у метрах
нижче 0 200 500 1000 2000 вище
100°
105°
110°
115°
120°
125°
130°

АРАФУРСЬКЕ МОРЕ
затока Карпентарія
КОРАЛОВЕ МОРЕ
Великий Бар'єрний риф
мис Мелвіл
острови Сер-Едуард-Пелью
острови Веслі
Маунт Айза
Хюгенден
Вінтон
Баркалдайн
Карамба
Кернс
Тавнсвіл
Маккай
Рокгемптон
Бандаберг
Марібороу
Тувумба
Брізбан
Іпсвіч
Графтон
Тамворт
Ньюкасл
Сідней
Воллонгонг
КАНБЕРРА
ВЕЛИКИЙ АРТЕЗІАНСЬКИЙ БАСЕЙН
Кам'яна пустеля Стерта
оз. Ейр
оз. Торренс
оз. Фром
оз. Гердмер
Брокен Гіл
Порт Августа
півостр. Ейр
затока Спенсер
Аделаїда
остр. Кенгуру
Муррей
Дарлінг
Бурк
Лаклан
Вагга Вагга
Шеппертон
Джілонг
Мельборн
2228 Косцюшко
мис Південно-Східний
Бассова протока
остр. Кінг
остр. Фліндерс
остр. Тасманія
Лонсестон
Гобарт
ТАСМАНСЬКЕ МОРЕ
ТИХИЙ ОКЕАН
остр. Грут-Айленд
мис Грей
Арнгем-Ленд
Аліс Спрінгс
Чарлвіл
135°
140°
145°
150°
155°
160°
165°